

Oldnordiske Sagaer

udgivne

i

Oversættelse

af

det Kongelige

Nordiske Oldskrift-Selskab.

nedes Ord
Kan ingen mødige,
Sjølsvinsmaal.

Landsvoldsafer
Elleste Bnd.

Jomsvinga Saga og Rnytlinga Saga

tilligemed

Sagabrudstykker og Fortællinger

vedkommende Danmark.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets-Bogtrykker.

1829.

1870

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Fomsvikinga Saga

og

Rnytlinga

tilligemed

Sagabrudstykker og Fortællinger

vedkommende Danmark,

udgivne

af

det Kongelige

Nordiske Oldskrift-Selskab,

oversatte

af

Carl Christian Rafn.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets-Bogtrykker.

1829.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

10

CHICAGO, ILL.

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

54 EAST LAKE STREET

CHICAGO, ILL.

1900

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

Til Læsere n.

Den paa Island gjennem Aarthundreder fra Landets Bebyggelsestid lige til vore Dage vedligeholdte almindelig udbredte Lyft til at høre og læse Fortællinger om forgangne Tiders Tildragelser, og den derved fremkaldte og nærede Iver for at opbevare Mindet om samme har skaffet os en Skat af herlige Mindeskrifter, lige vigtige som Grundfilber for vor Historie, og som Folkebøger, gennemtrængte af vore Fædres Aand og ved den livlige og til Hjertet talende Fremstilling af Begivenhederne i høi Grad skikkede til at fornøje ved en behagelig og lærerig Underholdning.

At sikre Opbevaringen af disse Skrifter og at skaffe enhver dannet Mand og Kvinde i de nordiske Lande og Lærde i Udlandene Leilighed til at gjøre sig bekendte med dem er Hovedformaalet for det Kongelige Nordiske Oldskriftselskabs Bestræbelser, til hvilket Formaalet Opnaaelse det, efter sin Bestemmelse at udgive tre særskilte Bind paa Islandsk, Dansk og Latin om Noret, har arbejdet ved hidtil for Narene 1825 til 1828 at udgive af de historiske Sagaer 12 Bind, nemlig i den islandske eller gamle nordiske Grundskrift 6, i dansk Oversættelse, dette her fremtrædende iberegnet, 4, og i latinsk Oversættelse 2 Bind, og ved at forarbejde Udgivelsen af adskillige flere.

Blandt Nordens Oldskrifter ere de indholdsrige Sagaer om Tomsborgs djærve Helte og om Knud den Stores navnkundige danske Kongeslægt i enhver Henseende at betragte som nogle af de vigtigste og tillige som de af alle, der have størst Krav paa Deeltagelse hos Danske, da de indeholde Fortæl-

linger om Danſke og om Begivenheder, ſom ere foregaaede her i Danmark. Særdeles Omſtændigheder, iſær Hensyn til den iſlandske Menigmands Dnſke, bød Selskabet dog at begynde ſine Arbejder med den norſke Kong Olaf Tryggveſons Saga, og det blev da Selskabets Plan at fortsætte Udgaven af de hiſtoriske Sagaer udenfor Jæland med Sagaerne om Norges paaſølgende Konger ſaavidt mueligt efter hidtil ubenyttede Haandskrifter. Norges Konge: Sagaer ville, efter noiagtig Overſigt, udgjøre 10 Bind i Grundſkrift. Dernæſt, alſaa førſt efter 10 Aars Forløb, ſkulde Sagaerne om Danmark udgives. Den betydelige Deeltagelse, hvormed Danmark, endogſaa fremfor Nordens øvrige Riger, fremmede Selskabets Sag, der dog er og bør være et fælleds Anliggende for alle Nordboer, gjorde Selskabet det til Pligt at tage fortrinlig Hensyn til det af mange yttrede Dnſke at ſee Sagaerne om Danmark tidligere udgivne. Efter et af Selskabets Medlem Prof. Paulſen indgivet Forſlag, ſom dog nærmest egentlig kun ångil Rnyelunga Saga, blev det i Mødet den 19de Juli 1827 vedtaget, at Sagaerne om Danmark ſkulde være den førſte Gjenſtand for Selskabets Virken.

Der begyndtes da, uopholdelig efterat denne Beſlutning var tagen, paa Bearbejdelsen af diſſe Sagaers Grundſkrift, og denne fortsattes uafbrudt, ſaaledes at Udgaven af ſamme var færdig den 28de Jannar 1828. Om Beſſaffenheden af de Haandskrifter, ſom lagdes til Grund for denne Udgave, og om Fremgangsmaaden ved deres Afbenyttelse, er der givet noiagtigere Underretning i Fortalen til ſamme, hvorfor vi her kun ville meddele en kortere Underretning deſangaaende.

1. *Jomsvíkinga Saga*, S. 1—142. Af de tre Hovedrecenſioner, man har af denne Saga, er den yngſte bleven udgiven i Stokholm 1815, men til Grund for denne Udgave er lagt en Afſkrift, ſom var fuld af Sprogurigtigheder, og bærer Præg af en hviſt vilkaarlig Behandling i Afſattelsen. Denne Udgave er ſaaledes af ſaare liden Værd. Efter en god Membran i Haandskrift: Samlingen paa det Kongelige Bibliothek i Stokholm, af hvilken Profeſſor Naſk ved ſit

Ophold sammesteds havde taget en tro Afskrift, udgav Selskabets Oldskrift: Uddeling i Aaret 1824 den anden Uddeling af den korteste Recension af denne Saga, baade paa Islandsk og særskilt i dansk Oversættelse, som Prøve paa den da bebudede Sagaudgave, men af denne Udgave toges, ifølge dens Bestemmelse, kun et indskrænket Oplag, som forlængst er gaaet op, og denne mærkværdige Saga fortjente høiligen at udgives i en fuldstændigere Recension.

Til Grund for Selskabets Udgave af Sagaen lagdes Skindbogen Nr. 291 i 4 i den efter den fortjente Stifter Arne Magnusen (Arnas Magnaus) benævnte Arna Magnæus'ske Haandskrift: Samling, som opbevares paa Universitets-Bibliotheket. Denne Oldbog maa regnes for een af de allermærkværdigste af alle islandske Codices, som ere opbevarede til vor Tid. Dens særegne Ligatur, hvoraf vi her ville nævne Nunen *Þ* for Ordet madr, en Mand eller man, og Netskrivning, ligesom ogsaa ethvert andet udvortes og indvortes Præg, viser noksom dens høie Værd, og dens Medskrivning kan med god Næmnelighed henføres til Midten eller Slutningen af det 13de Aarhundrede. Paa mange Steder er Skriften ved den høie Værd og idelig Brug gjennem Aarhundreder saa afflidt, at den ved første Blik synes aldeles ulæselig. Imidlertid er det dog lykkedes, vistnok efter megen Anstrængelse, at redde den hele uvurdeerlige Skat. Enkelte Linier kostede ofte de trende Medarbejderes forenede Eftersyn og Gissninger og gjentagne Undersøgelser i flere Timer, indtil man endelig udsandt og var sikker om, hvad der staaer. Et usiagtigt kobberstukket Facsimile af en heel Side af denne mærkelige Codex er vedføjet Udgaven, hvorved enhver Læser selv er sat i Stand til at dømme om Oldbogens Form og Besskaffenhed. Sagaens Begyndelse og Slutning, som fattes i denne Codex, ere tagne af andre Membraner, nemlig den førnævnte stokholmske og Flatsbogens paa det store Kongelige Bibliothek, der desuden tiligemed den Arnamagnæus'ske Nr. 510, ere benyttede til Jevnsførelse, saavidt Recensionernes Forskjellighed tillod det.

2. Biskop Bjarne's Jomsvikinga Drapa, S. 143—156. Denne Drapa, som er forfattet af den ærkensisse Biskop Bjarne, som levede i Slutningen af det 12de og Begyndelsen af det 13de Aarhundrede, har ingeninde tilforn været udgiven. Ganske fuldstændig er den ikke her, men neppe havde dog nogen formodet, at man havde saa mange, nemlig de 39 første paa hinanden følgende Stroffer, af dette vigtige Kvad tilbage, af hvilke ifkun nogle faa Ord, som vare afsevne i Skindbogen, ere gaaede tabt. Drapaen findes bag i Codex Regius af Snorres Edda, hvis Afskriver dog ikke har kjendt den fuldstændigere, som sees deraf, at han fortsætter med et andet Kvad paa samme Membranblad, hvor Drapaen ophører.

3. Rnytlinga Saga, S. 157—357. Dette for Danmark's Historie endnu vigtigere Værk er ingeninde tilforn bleven udgiven. Vel har Arne Magnusen i sin Tid affrevet denne Saga efter en Membran, jevnført den med flere Haandskrifter, samt forsynet den med latin'sk Oversættelse, hvilket Arbeide Etatsraad Gram dernæst gjennemsaae og befordrede til Trykken. Det Hele var trykt paa den sidste Side nær af Oversættelsen samt Register og Fortale, da Gram døde 1773. Prof. Wøhlmann paatog sig nu at fuldføre Udgaven, hvortil John Olaffen fra Grunnevig forfattede vidtløftige Register, men Wøhlmann selv forsømte at skrive Fortalen til Værket, og imidlertid fortæredes hele Oplaget af Rotter og Muns paa Bogtrykker Høpfners Løst; kun faa Exemplarer af det ufuldendte Værk reddedes fra Undergang, og trende af disse findes nu paa de offentlige Bibliotheker i Kjøbenhavn.

Selskabets Udgave af Sagaen er besørget efter det store Membranfragment Nr. 180b, samt to Papiers-Haandskrifter af den Arne-Magnæanske Samling, med hvilke jevnførtes 7 vigtige, men mindre Membranfragmenter, tildeels af forskjellige Codices, af den Arne-Magnæanske Samling, og to Papiers-Haandskrifter af Haandskrift-Samlingen paa det Kongelige Bibliothek i Stockholm. Da det var Selskabet bekjendt, at der i

denne Samling findes to Haandskrifter af Knyttlinga Saga, hvis Væstassenhed man ikke kjendte, lod det, saasnart Udgivelsen af denne Saga var besluttet, eet af sine Medlemmer, Lærer Gudmundsen, i Maanederne August og September 1827 foretage en Reise hid for at jevnføre disse Haandskrifter og tillige undersøge, affrive eller jevnføre andre Codices af de Sagaer, Selskabet nærmest agter at udgive, fornemmelig to Membraner af Olaf den Helliges Saga. Af Knyttlinga Saga kan om saa nær ventes en Udgave i Folio, ledsaget af en latinsk Oversættelse samt fuldstændige kritiske og historiske; antiske og moderne Undersøgelser, besørget ved de fortjente Udgivere af de sidste Bind af Noregs Konunga Sögur Etatsraaderne Thorlacius og Werlauff.

4—5. Sagabrudstykker om Kristendom; mens Indførelse i Danmark m. v., samt om Harald Blaatand og Svend Tveskæg, S. 359—376. De ere forhen udgivne af Langebek i *Scriptores Rerum Danicarum*, T. II. Selve Membranbladene bleve paa ny benyttede.

6. Fortælling om Hakon Hareksson, Side 377—393. Den er før bleven udgivet af Etatsraad Thorlacius, som Program ved Kongens Fødselsdag 1823. Ved Selskabets Udgave af denne lille Saga, der for Resten neppe har noget historisk Værd, ere adskillige Papirs; Haandskrifter og et Par Membranfragmenter benyttede.

7. Fortælling om Erkebiskop Absalons Gjerrighed og om en Wonde, Side 394—398. Udgaven af denne ingeninde før udgivne besynderlige lille Fortælling, for hvilken mueligen dog noget Sandt kan ligge til Grund, er besørget efter den Arna; Magnæanske Membran Nr. 624 i 4.

I Fordanskningen af disse Sagaer og Fortællinger er fulgt samme Plan som i den af Olaf Tryggvesson's Saga; Oversætteren har stræbt at gjengive Grundskriftens jevne og fattelige Sprog og at holde Middelveien imellem et altfor forældet og et med Fortællingens Aand upassende ganske Nutids Sprog,

og med det samme Formaal for Die har han bestræbt sig for at give de i Sagaerne indstrøede, tildeels meget dunkle og vanskelige, Viser i forstaaelig Dansk, uden at afvige mere fra Formen, end en passende Nøiagtighed i Oversættelsen kunde tillade; den ved Fodmaalet bestemte Versart er saaledes næsten altid, Bogstavrimene ofte, men Limerimene meget sjelden vedligeholdte, og hvor paa enkelte Steder Grundskriftens for Lærerne uvante Metaphorer maatte beholdes, ere de forklarede i Anmærkninger underneden. Ligesom ved Olaf Tryggvesøns Saga, saaledes har ogsaa vor berømte Sprogforsker Rask vist den Beredvillighed at gjennemlæse nærværende Oversættelse i Sammenhold med Grundskriften, hvorved den har vundet i Overeensstemmelse og Rigtighed paa ikke saa Steder, og ligesom ved hin Saga har Oversætteren benyttet Adjunkt Egilsøns Bearbejdelse af de i dette Bind værende Viser, som er bestemt for den latinske Oversættelse af Sagaerne, som Selskabet udgiver under Benævnelsen Scripta historica Islandorum, af hvilket Bænk to Bind ere udgivne og et tredje heel færdigt fra Oversætterens Haand.

Kjøbenhavn den 28de Jannar 1829.

Tomsþvifinga Saga.

Her begynder Jomsvikinga Saga.

Forste Fortælling.

Kong Gorm, med Tilnavn den Barnløse, herskede over Danmark; han var en mægtig Konge og vænnesæl af sine Mænd, og havde allerede regjeret længe, den Gang de Begivenheder, som her skulde fortælles, foregik. I Saxland var paa den Tid en Jarl, ved Navn Arnfin, som havde Riget til Lehn af Kong Karl den Store; han og Kong Gorm havde draget i Vefingsfærd sammen, og vare gode Venner. Jarlen havde en smuk Eoster, hvem han elskede mere end tilbørligt, og avlede et Barn med hende; men dette holdtes skjult, og Jarlen sendte Folk bort med det, og paalagde dem, ikke at forlade Barnet, førend de vidste, hvad der blev af det. De kom til Danmark, og da de kom til en Skov, bleve de vaer, at Kong Gorm og hans Huustrop var i samme; de lagde da Barnet under et Træ, og skjulte sig. Om Aftenen drog Kongen hjem med hele Huustroppen, paa toende Brodre Halvard og Havard nær, som bleve der tilbage. De gif frem til Soen, og da hørte de et Barn

græde, og gif efter Lyden, men vidste ikke, hvorledes det kunde forholde sig. De fandt da der et Drenges barn under et Træ, og et stort Knytte i Grenene oppe over det. Barnet var indsvæbt i fint Utlæs, og om dets Hoved var bundet et Silketørklæde, hvori der fandtes en Guldring af en Trediedeel Unses Vægt. De toge Barnet op, og bragte det med sig, og de kom først hjem, da Kongen og Hoffinderne allerede sad ved Drikkebordene. De undskyldte sig for, at de ikke havde kunnet følge Kongen hjem, men denne sagde, at han ikke vilde regne dem det til Last; og nu fortalte de Kongen, hvad der var hændet dem i Skoven. Kongen forlangte at see Drengen, og lod ham bringe til sig. Han syntes vel om ham, og sagde: „Han maa være af fornem Slægt, og det er en Lykke, at han er bleven funden.“ Siden lod han Drengen overose med Vand, og gibe Navn, og han lod ham kalde Knud, fordi Guldringen havde været knyttet i hans Pande, da han fandtes, hvoraf Kongen fandt det passende at gibe ham Navn. Han gav ham dernæst en god Amme, og kaldte ham sin Son, gjorde vel imod ham, og elskede ham meget. Og nu, da det led mod Enden af Kong Sorms Levedage, og han var bleven gammel, faldt han i en Sygdom, som blev hans Død; men førend han døde, bød han sine Frænder og Venner til sig, da han troede at forudsee, hvad Udfald hans Sygdom vilde faae; han bad dem om, at han maatte føle bestemme, til hvem de efter hans Død skulde sværge Land og Folk; dertil vilde han have deres Tilslættelse; men han sagde, at han vilde gibe Knud hele sit Rige og alt det, som efter hans Død kunde forhoie

hans Værdighed; og formedelst Kongens Vennessælhed, da han var inderlig elsket af sine Mænd, tilstode de dette, at Kongen skulde bestemme det; og det blev altsaa saaledes besluttet. Efter dette døde Kongen. Knud antog da Regjeringen over Land og Folk og hele det Rige, som Gorm havde besiddet, og han var vennessæl af sine Mænd. Han avlede en Søn, som fik Navnet Gorm, og var først kaldt Gorm den Folkeskye, men, da han var voksen, blev han benævnt Gorm den Gamle og den Mægtige.

2. Over Holfseteland²⁾ herskede til den Tid en Jarl, ved Navn Harald, som blev kaldt med Tilnavn Klak-Harald; han var en vis Mand. Han havde en Datter, som hed Thyre, der i Forstand overgik alle andre Kvinder, og udslogde Drømme bedre end nogen anden; hun var ogsaa meget smuk. Jarlen satte i Henseende til Landets Styrelse hele sin Tid til sin Datter, og lod hende raade alle Dels med sig, og han elskede hende særdeles høit. Da nu Gorm var bleven voksen, og havde antaget Regjeringen, drog han ud af Landet, og agtede at bære til Harald Jarls Datter, og det var derhos hans Beslutning, hvis Jarlen ikke vilde give ham Datteren, da vilde han med væbnet Magt angribe ham. Da Harald Jarl og hans Datter Thyre spurgte til Kong Gorms Færd og hans Beslutning, sendte de Mænd imod ham, og indbode ham til et anseeligt Gilde; han tog imod Indbydelsen, og blev der holdt i megen Anseelse; og da han havde fremsført sit Værende for Jarlen, gav denne ham det Svar, at

²⁾ d. e. Holfken.

hun ſkulde ſelv raade derfor; „tht hun er meget forſtandigere end jeg“, ſoiede han til. Og da nu Kongen fremførte denne Sag for hende ſelv, da ſvarede hun ſaa: „Ei ſkal dette beſlattes deunefinde, men du ſkal nu drage hjem med gode og anſeelige Foræringer, og hvis det er dig meget om at gjøre, at ſaae mig tilægte, da ſkal du, ſaaſuart du kommer hjem, lade bygge et Huus ſaa ſtort omtrent, at det kan være paſſende for dig at ſove i; dette Huus ſkal bygges paa et Sted, hvor der ikke før har ſtaaet noget Huus; i dette Huus ſkal du da ſove den forſte Vinternat og tre Nætter i Træk; huſt ſaa nøie efter, om du drømmer noget, og ſend dernæſt Mænd til mig, at de kunne ſige mig dine Drømme, om du har haft nogle! og da ſkal jeg beſtemme for dem, om du ſkal ſaae mig tilægte eller ikke; men drømmer du intet, ſaa maa du ſlaae det Giſtermaal ud af dine Tanker.“ Efter denne deres Samtale forblev Kong Gorm kun en kort Tid ved Gilbet, men beredte ſig til Hjemreiſen, og var begjerlig efter at forſøge denne hendes Enildhed og Anordning. Han drog da hjem efter megen Hædersbeviſning og med anſeelige Foræringer. Da han var kommen hjem, bar han ſig i alt ad, ſom hun havde beſtemt ham; han lod Huſet bygge, og gik ſiden ind i det, ligesom det var beſtemt; og udenfor Huſet lod han være tre hundrede væbnede Mænd, og bød dem vaage og holde Vagt, da det ſaldt ham ind, at der kunde være Svig under. Nu lagde han ſig ned i Sengen, ſom var anbragt i Huſet, og ſaldt i Søvn, og derpaa drømte han, og han ſov der i dette Huus i tre Nætter; og derefter ſendte han ſine Mænd til Jarlen og hans

Datter Thyre, og lod dem fortælle hans Drømme. Da de kom til Jarlen og hans Datter, bleve de vel modtagne, og siden fortalte de Jarlens Datter de Drømme, som Kongen havde haft. Da hun havde hørt Drømmene, sagde hun: „Nu kunne I være her, saa længe som I selv ville, men I kunne sige eders Konge, at jeg vil ægte ham.“ Da de kom hjem, fortalte de Kongen denne Tidende. Kongen blev vunter og vel tilfreds derover, og kort derefter beredte han sig med meget Mandskab, for at faae Giftermaalet bragt i Stand. Han havde en heldig Reise, og kom til Holfeteland. Harald Jarl havde faaet at høre, at han kom, og lod gjøre de bedste Tilberedelser til at modtage ham. Han kom nu, og der blev holdt Bryllup, og Gorm og Thyre elskede hinanden høit. Ved Gildet morede man sig ved, at Kong Gorm fortalte sine Drømme, og Thyre udlagde dem. Kongen fortalte da saaledes, hvad han havde drømt den første Vinternat, og de tre Nætter, da han sov i Huset; han drømte nemlig, at han var ude under aaben Himmel, og stuede over hele sit Rige; han saae da, at Søen faldt ud fra Landet saa langt, at han ingensteds kunde følge den med Vinene, og saa stort Ebbesied var der, at alle Øfundene og Fjordene vare tørre; men derefter saae han, at tre hvide Ørne ginge op af Søen, og løb op paa Landet nær ved det Sted, hvor han stod, og afbede, hvor de kom frem, alt Græsset ligetil Stubbene, og derefter ginge de bort. Den anden Drøm, som var meget lignende med denne, var saaledes, at det igjen forekom ham, at tre Ørne ginge op af Søen; de vare røde af Farve, og havde store Horn; de afbede,

ligesom de forrige, Græsset af Jorden, og da de havde været der i nogen Tid, gif de atter tilbage i Søen. End drømte han den tredie Drøm, som ogsaa var hine lig: det forekom ham atter, at tre Ørne ginge op af Søen, som alle vare sorte af Farve, og havde de allerstørste Horn; de vare ogsaa nogen Tid der, og føre igjen samme Vei bort, og gif tilbage i Søen; og efter det forekom det ham, som han hørte et Brag saa stort, at han tænkte, det kunde høres over hele Danmark, og han saae, at det forvoldtes af Søen, som styrtede op paa Landet. „Men nu snsker jeg, Dronning!“ sagde han, „at du til Moerstab for Kolkene udsætter disse Drømme, og viser saaledes Prove paa din Forstand.“ Hun undslog sig ikke, men udsagde Drømmene, begyndte først med den tidligste Drøm, og udsagde den saaledes: „De tre hvide Ørne, som ginge op af Søen paa Land, betyde tre store Vintre, i hvilke der vil falde saa megen Snee, at den vil tilintetgjøre Frugtbarheden over hele Danmark; og de tre andre Ørne, der forekom dig at komme op af Søen, og som vare røde, de betyde tre andre Vintre, i hvilke der kun vil falde liden Snee, men som dog derfor ikke ville være ubetydelige, efterdi det forekom dig, at Ørnene afbede Græsset af Jorden; men de tredie Ørne, som ginge op af Havet, og vare sorte af Farve, de betyde tre andre derpaa følgende Vintre, som ville blive saa haarde, at alle ville sige, at de ikke kunne mindes saadanne, og der vil komme strækkeligt Uaar og Rød over Landet, saa at ingen nogensinde har oplevet slikt. Det, at Ørnene forekom dig at have store Horn, det betyder, at mange ville blive stulte ved

deres Eiendomme²⁾; men det, at de alle ginge tilbage i Esen, betyder, at Uaarene vilde igjen drage bort fra Landet og tilbage i Esen, hvorfra Ørnene vare komne; og at du hørte der et stort Brag, da Esen styrtede mod Land, det bebuder mægtige Mands Ufred, og de vilde mødes her i Danmark og holde het Slag og store Kampe; jeg har ogsaa Formodning om, at nogle af dine Nærbeslagtede vilde deeltage i denne Ufred; og hvis du havde drømt dette den første Nat, som du drømte sidst, da vilde denne Ufred have kommet i dine Dage, og da vilde jeg ikke have ægtet dig; men nu vil det ikke skade, thi jeg vil kunne raade Bod paa Uaaret, som alle dine Drømme bebude." Efterat nu dette Gilde var endt, beredte Kong Gorm og Dronning Thyre sig til Hjemreisen, og lode mange Skibe lade med Korn og andre Fødemidler, og førte saaledes Overskødighed til Danmark; og saaledes gjorde de fra den Tid af hver Sommer, indtil Uaaret, som hun havde forudsagt, indtraf; og da det kom, stædede det hverken dem selv, da de havde forberedt sig, heller ikke Folket omkring dem i Danmark, thi de meddeelte deraf megen Overskødighed til alle deres Undersaatter, og Thyre ansaaes for den forstandigste Kvinde, som nogensinde er kommen til Danmark, og blev kaldt Danmarks Bod eller Frelse. Kong Gorm og Dronning Thyre havde to Sønner, af hvilke den ældste hed Knud, den yngste Harald; de vare begge haabefulde Mænd, men Knud blev i sin Ungdom holdt for den viseste, og han overgik i Skjønhed saavel som i Færdig-

²⁾ i Grundkriften: vilde blive hornungar af det, de eie.

heder og alle Idrætter de fleste, som paa den Tid vare i Anseelse. Han havde hvidt Haar, og var i Mandighed alle overlegen. Han voxte op hos sin Bedstefader Jarlen Klak-Harald, som opfostrede ham, og elskede ham hoit; han var ogsaa vennensel i sin Opvært. Men Harald blev opfodt hjemme ved sin Faders Hof; han var meget yngre end sin Broder, og var tidlig vild og heftig og ond at omgaaes, hvorfor han i sin Opvært var kun lidet yndet.

3. Det fortælles nu, at Kong Goru engang sendte Mænd til sin Svigerfader Harald Jarl, med det Errende, at byde ham til Julegilde hos sig. Jarlen tog vel imod Indbydelsen, og lovede at komme om Vinteren til Gildet; og derefter droge Kongens Mænd tilbage, og berettede Kongen, at Jarlen kunde ventes til Gildet. Og da nu den Tid kom, da Jarlen skulde berede sig til Vortreisen, udvalgte han sig et saadant Følge, som ham syntes bedst, til Gildet; men det fortælles ikke, hvor meget Mandskab han havde med sig. De droge nu Veien frem, indtil de naaede til Limfjorden; da saae de et Træ staae der, som de fandt at være af en meget underlig Bestaaffenhed; paa Træet groede der meget smaae Æbler, som endnu vare grønne, og Træet var tildeels i Blomster, men under samme laae der andre Æbler, som vare baade gamle og store. De undredes meget derover, og Jarlen sagde, at han fandt det meget besynderligt, at der paa den Tid af Aaret vare grønne Æbler, da man endnu saae under Træet dem, som havde voxet om Sommeren. „Og vi maae derfor,” sagde Jarlen, „vende tilbage, og ikke drage længere.” Det siges nu, at han med hele

sit Følge drog tilbage, og fortsatte Reisen, indtil de kom hjem, og Jarlen forblev det Aar rolig hjemme med sin Huustrop. Kongen fandt det besynderligt, at Jarlen ikke kom, men troede imidlertid, at han maatte have faaet nogen nødvendig Hindring. Der foregik nu intet mærkeligt den Sommer; men da Vinteren igjen kom, sendte Kongen atter sine Mænd til Holfseteland, at indbyde sin Svigerfader til Julegilde ligesom den forrige Gang, og, kort at berette, Jarlen lober atter at komme, og de Udsendte droge hjem, og fortalte Kongen Udfaldet af deres Vrende. Da Tiden nu kom, drog Jarlen hjemmefra med sit Følge, og de fortsatte atter Reisen ligetil Limfjorden; de bestege nu et Skib, og agtede at fare over Fjorden; og det fortælles, at de førte nogle Lævehunde med sig, som gik med Hvalpe; men da de vare komne om Bord paa Skibet, forekom det Jarlen, som Hvalpene gjæde i Hundene, men Hundene taug. Dette syntes Jarlen, saavel som dem alle, at være et stort Under, og han sagde, at han nu ikke vilde fortsatte Reisen; de vendte da tilbage, og droge hjem, og vare hjemme den Juul. Tiden led nu frem, indtil den tredie Winter kom, og da sendte Kongen atter Mænd, for at byde Jarlen til Julegilde. Denne lovede at komme, og de Udsendte droge tilbage, og fortalte Kongen Vrendets Udfald. Atter beredte Jarlen sig til Bortreisen, og da Tiden kom, begav han sig paa Veien med sit Følge, og de fortsatte atter Reisen ligetil Limfjorden, og havde en heldig Reise, og kom over Fjorden. Det var da ud paa Eftermiddagen, hvorfor de besluttede at forblive der ved Fjorden om Natten. Der forekom dem da et Syn, som de

fandt at have noget Mærkeligt at betyde; de saae nemlig en Bølge reise sig indenfor i Fjorden og en anden udenfor, og de gik imod hinanden; disse Bølger vare store, og der blev et stærkt Bulder, da de mødtes og stødte sammen, og der opstod et høit Brag, og i det samme forekom det dem, at Vandet deraf blev blodigt. Da sagde Jarlen: „Dette ere store Varsler, og vi ville nu vende tilbage, og jeg vil ikke drage til Gildet.” De gjorde nu saa, og droge hjem, og Jarlen var hjemme den Juul. Men paa den anden Side blev Kongen meget vred over, at Jarlen ingensinde var kommen efter hans Indbydelse, da han ikke vidste Grunden til hans Udeblivelse. Om Vinteren fattede Kong Gorm derfor den Beslutning, at hærje paa sin Svigerfader Harald Jarls Rige, da han fandt, at han havde meget trodsset hans hæderlige Indbydelse, i det han ikke en eneste Gang var kommen, da det var bestemt, og han holdt for, at Jarlen derved havde bestømmet ham meget. Denne Kong Gorms Beslutning fik Dronning Thyre at vide, og hun afraadede da fra sammes Udførelse: „Det anstaaer dig ikke,” sagde hun, „formedelst eders Slægtskab og Svogerskab, at paaføre ham Ufred, og der er meget bedre Raad for denne Sag;” og ved Dronningens Overtalelser formildedes Kongens Vrede noget, og der blev intet af Krigstoget. Der blev siden tagen den Beslutning, at Kong Gorm sendte sine Mænd efter Jarlen, for at faae at vide, hvad Grunden var til Jarlens Udeblivelse. Dette Raad havde Dronningen givet, at Svogrene først skulde komme sammen, og tales ved, for at see, hvorledes det forholdt sig. Kongens Udsen-

dinge kom nu til Jarlen, og fremsførte Kongens Vrende, og Jarlen gjorde sig nu i Hast færdig, og kom til Kongen med et anseeligt Følge. Kongen tog temmelig foldt imod sin Svigerfader, og de gik dernæst ind i Talestuen; og da de vare komne der, spurgte Kongen Jarlen med disse Ord: „Hvad er Grunden til,” sagde han, „at du ingensinde kom, da jeg bød dig til mig, og bestømmede saaledes mig og min Indbydelse?” Jarlen svarede, og sagde, at han ikke havde gjort det, for at bestømme ham, ved ingensinde at komme til Gildet, men at der vare andre Aarsager der til, og han fortalte nu Kongen de Undere, som de havde seet, og som bleve før omtalte; og derpaa sagde Jarlen, at han vilde forklare for Kongen, hvis han ønskede at vide det, hvad han troede, at disse store Undere betydede eller varslede. Dette tilfod Kongen. Jarlen sagde derpaa: „Jeg maa da begynde med det, at vi saae Træet ved Hoivinter med grønne og smaae Æbler, men gamle og store Æbler laae underneden samme; det troer jeg maa bebude Troesforandring, som vil komme i disse Lande, og den nye Religion vil vare mere blomstrende, og den betegnes ved de smukke Æbler; men den Religion, som hidtil har hersket her, betegnes ved de gamle Æbler, som laae nede paa Jorden, og ville der raadne og blive ganske til Stov; saaledes vil ogsaa denne Religion nedlægges, naar den anden kommer i Landene, og den vil da tilintetgjøres og ganske forsvinde, ligesom Mørket for Lyset. Det andet Under var det, at vi hørte Hvalpene gjøe i Tævehundene, det troer jeg vil bebude, at de Menneſter, som ere yngre af Alder, ville tage Ordet fra de Ældre,

og ville tidlig snakke med, og det vil blive at vente, at de faae ikke mindre Deel i Raadene, skjønt de Ældre ofte ere mere forfarne; men jeg troer, at de, som dette gjelder om, endnu ikke ere komne til Verden, thi de Hvalpe gjoede, som endnu ikke vare fødte, men Læbehundene taug. Det var det tredje Under, da vi faae Bølgerne reise sig imod hinanden, den ene indenfor i Fjorden, og den anden udenfor, og de mødtes midtfjords, og styrtede i hinanden, og Vandet blev blodigt af deres heftige Sammenstød; det troer jeg behuder Uenighed imellem Stormænd her indenlands, og deraf vil opstaae store Kampe og megen Ufred, og det er sikkert at vente, at denne Krig vil for en Deel føres paa Limfjorden, hvor disse Bårer, som jeg nu har opregnet, bares os for." Kongen lod sig Jarlens Ord vel befalde, og sandt, at han var meget viis, og derefter gav han ham Sikkerhed og Fred, og lod nu sin Brede imod ham fare. Men det fortælles, at Kong Gorm, før han og Jarlen ginge sammen i Talestuen, havde sat Mænd til at anfælde Jarlen med Baaben, hvis han fandt, at denne af Ligegyldighed eller Hovmod havde undsladt at drage til Billedet, og ikke en eneste Gang var kommen, naar han havde budet ham, hvorom han troede at faae Bished, naar han kom til at tale med ham; men nu fandt Kongen, at der var Grund til, at han ikke var kommen. Kongen og Jarlen ginge nu bort fra Mødet, og derefter var Jarlen der hos ham i nogen Tid i megen Afsælse, men siden stillet Svogrene forligte og gode Venner, og Jarlen fik ved sin Vortreise anseelige Foræringer af Kongen, og han drog nu derfra igjen med sit Følge, og

fortsatte Reisen, til han kom hjem. Men ikke længe derefter drog Harald Jarl sydester, og kom til Saxland, og antog Kristendommen, og kom aldrig siden tilbage til sit Rige.

4. Nu er det at fortælle om Kong Gorm og hans Søn Harald, at de bleve uenige, saasnart Harald var bleven voksen og kommen noget til Kræfter; Kong Gorm tog da den Beslutning, at han gav ham nogle Skibe, og fik ham saaledes bort. Harald var hver Vinter i Danmark, og havde der sit Tilholdsted. Og da det havde gaaet saaledes en Tid, fortælles det, at Harald bad sin Fader Kong Gorm om, at han vilde give ham saadanne Eiendomme og saadant Rige at besidde og bestyre, som hans Bedstefader Klak Harald havde givet Knud; men han fik ikke af sin Fader, hvad han forlangte; og fra den Tid siges det at der opstod stor Forbittrelse imellem Brødrene Knud og Harald, og Harald syntes, at der i alle Henseender blev gjort stor Forskjel imellem dem, og var Formodning om, at der for Eftertiden ikke vilde blive gjort mindre Forskjel. Det fortælles ogsaa, at Harald engang ikke kom om Høsten hjem til Danmark, som han pleiede, da han bestandig opholdt sig der om Vinteren, og han havde hærjet den Sommer i Østerlandene. Men et andet Sagn beretter, at Kong Gorm sendte Folk til Holfseteland, at byde hans Søn Knud til ham til Julgilde; og da Tiden kom, drog Knud hjemmefra med sit Følge, og havde tre Skibe, og han havde indrettet sin Reise saaledes, at han kom i Limfjorden Dagen før Jul, sidde paa Dagen. Og samme Aften kom hans Broder Harald der med ni eller ti Skibe; han var kom-

men fra Østersøen, hvor han havde ligget paa Vifingsfærd om Sommeren. Harald blev nu vaer, at hans Broder Knud laae der med tre Skibe, og han mindedes nu al den Misforstaaelse, som havde været imellem dem; han bød da sine Mænd at isøre sig deres Rustninger og gribe til Vaaben: „Og nu skal det,” sagde han, „komme til en Endelighed imellem mig og min Broder Knud.” Knud mærkede nu sin Broder Haralds Forehavende og Beslutning, og agtede at værges sig, skjønt han havde mindre Mandskab; de grebe da til deres Vaaben, og beredte sig til Forsvar, og Knud opmuntrede sine Folk. Harald lagde nu til dem paa alle Sider, og det kom strax til Slag imellem Brødrene, og det var selve Juleaften de sloges. Stridens Udfald blev, at Knud faldt og hele hans Mandskab eller dog det meste af samme, thi Harald benyttede sig af den Overmagt, han havde.

5. Efterat dette var skeet, drog Harald lige til Kong Gorms Opholdsted, og kom der silde om Aftenen, og de ginge fuldt væbnede til Kongens Gaard; og det er somme kyndige Mænds Sagn, at Harald søgte Raad, da han ikke selv kunde finde paa, hvorledes han skulde bære sig ad med at berette sin Fader denne Tidende, fordi Kong Gorm havde gjort det høitidelige Løfte, at han vilde dræbe den, som berettede ham hans Søn Knuds Død. Harald sendte da sin Gostbroder, som hed Hank, til sin Moder, og lod hende anmode om, at give ham noget Raad, hvorledes han kunde komme ud af denne Vanskelighed. Kort efter kom Harald selv til sin Moder, fortalte hende Tidenden, og spurgte hende om Raad; men hun gav

ham det Raad, at han skulde selv drage til sin Fader, og fortælle ham den Tidende, at to Høge havde stredet mod hjuanden, og den ene var ganske hvid, men den anden graa, og begge vare dog fortrinlige, men saa endtes Striden mellem dem, at den hvide blev faldet, og det holdtes for et stort Tab. Efter dette gik Harald bort til sine Folk, og før nogen tænkte derpaa, gik han til sin Faders Hal, hvori denne sad og drak med sine Hoffinder; de sad just ved Bordeue. Harald gik da ind i Hallen for sin Fader, og fortalte ham om Høgene, ligesom hans Moder havde raadet ham, og sluttede sin Tale med, at den hvide Høg nu var død. Da han havde sagt det, forlod han siebliffelig Salen, og gik derpaa atter til sin Moder. Det omtales ikke, hvor han og hans Mænd havde Herberge om Natten; men Kong Gorm forstod ikke, saa vidt Folk kunde mærke, Meningen af det, som hans Søn havde sagt ham; men Kongen drak saa længe ham syntes, og gik siden at sove. Men om Natten, da alle Folk vare gangne bort fra Hallen og til Sengs, gik Dronning Thyre med sine Mænd til, og lod nedtage hele Hallens Besklædning, og siden lod hun Hallen betrække overalt isteden med sorte Tapetserier. Dette gjorde hun, fordi det var kloge Folks Raad i den Tid, naar Folk spurgte sorgelige Budstaber, da ikke at fortælle dem med Ord, men at bære sig ad, saaledes som hun nu lod gjøre. Gorm den Gamle stod nu op om Morgenen, gik til sit Høisæde, og satte sig ned, og han agtede nu at begynde at drikke. Men da han gik ind i Hallen, og satte sig i sit Høisæde, og vilde begynde at drikke, betragtede

han, i det han gif igjennem Salen, Væggene i Hallen og den for omtalte Beflødning paa samme. Thyre sad i det andet Høisæde ved Elven af Kongen. Kongen tog da til Orde, og sagde: „Dette maa være din Foranstaltning, Thyre! at Hallen er saaledes betrukket.“ „Hvorfor synes det dig rimeligt, Herre!“ sagde hun. „Gordi,“ svarede Kongen, „at du derved vil tilkjendegive mig min Son Knuds Død.“ „Den tilkjendegiver du mig,“ sagde Dronningen. Kong Gorm havde staaet oppe foran Høisædet, da de begyndte denne Sanitale, men nu satte han sig haardt ned, og svarede intet, og faldt tilbage imidd Væggen, og lod sit Liv. Kongen blev siden baaren bort derfra, og begravet, og der blev en Hvi opkæstet over ham efter Dronning Thyres Foranstaltning. Da havde han været Konge over de Danske næsten i hundrede Aar. Der efter sendte Thyre Bud til sin Son Harald, at han skulde komme hjem med hele sit Mandskab og drikke Arbejd efter sin Fader. Han gjorde nu saa, og Arbejdet blev baade godt og anseeligt, og derefter antog Harald Regjeringen over Land og Folk og hele det Rige, som hans Fader havde besiddet; og han holdt derpaa Thing med Folket, og de Danske toge ham da til Konge over hele det Rige, som hans Fader Kong Gorm havde eiet. Han sad nu nogle Aar i Fred, styrede sit Rige med Hæder og Anseelse, og var en streng og dygtig Hovding og vennesæl.

6. Der fortælles fremdeles om en Mand, ved Navn Hakon, som var en Son af Sigurd Lade-Jarl; han havde sit Hjem og sin Slægt i Norge. Han troede sig berettiget til et Rige i Norge, at være Jarl over

fire Fylker. Men i den Tid herstede Harald Graafeld over Norge tilligemed sin Moder Gunhild, som blev kaldt Kongemoder, og de tilstode ikke Hakon at regjere eller besidde hele sit Rige. Men han vilde intet have, naar han ikke kunde raade det hele, og han drog derfor bort fra Landet med betydeligt Mandskab; han havde ti Skibe med sig fra Norge. Siden drog han i Vikingsfærd, og hærjede vidt omkring om Sommeren, men om Høsten kom han til Danmark med sine Skibe og Folk, og indgik Venstabsforbindelse med den danske Konge, og bad om, at han maatte have sit Tilholdsted i hans Rige, og opholde sig der om Vinteren. Kong Harald optog dette særdeles vel, og indbød ham med et halvt hundrede Mand til Ophold ved sit Hof. Hakon tog imod Indbydelsen, og drog til Kongen med dette Mandskab, og skaffede sit øvrige Folk Ophold der i Danmark. Det fortælles ogsaa, at Knud Gormsøn havde efterladt sig en Søn, som hed Harald, og blev kaldt med Tilnavn Guld-Harald. Han kom ikke mange Dage derefter til Danmark med ti Skibe; han havde hærjet vide om Land, og forhvervet sig betydelig Rigdom, og agtede nu at opholde sig om Vinteren hos sin Frænde Harald-Gormsøn og have der sit Tilholdsted. Kong Harald tog vel imod sin Frænde og Navne, og bød ham hjem til sig med ligesaa mange Folk, som Hakon forud var kommen der med, og Harald tog imod Indbydelsen. Hakon og Guld-Harald vare der nu begge om Vinteren, og bleve holdte i stor Anseelse af den danske Konge. Da Julen om Vinteren kom, gjordes der endnu større

Anrettelser til Silde end hidtil, saavel i Henseende til
 Drikkevarer og Fødemidler, som ogsaa i Henseende til
 den Mængde Mennesker, som bleve indbudne did til
 Julen. Det fortælles, at man ved Driffelsauget
 havde sin Moerskab af at spørge hinanden, om der var
 nogen Konge i Norden, som viste mere Pragt eller
 Rundhed i sine Gæstebude end Harald Gormson; og
 alle vare enige i, at der var ingen Konge ham lig i
 hele Verdens nordre Part, og saa vidt som den danske
 Tunge taltes. Men der var en Mand ved Hoffet, som
 ikke syntes derom, og ingen Deel tog i denne Samtale,
 det var nemlig Jarlen Hakon Sigurdson. Men det
 er, som Ordsproget lyder, at mange ere Kongens
 Øren, og det blev strax fortalt Kongen, at Hakon ikke
 havde deeltaget i at berømme ham, da alle ellers vare
 enige deri. Da nu Matten var forloben, lod Harald
 Gormson Hakon Jarl og Guld-Harald kalde til sig, og
 de tre ginge nu sammen til en Samtale; og da de vare
 komne sammen, spurgte Kongen Hakon, om han havde
 sagt, at han ikke var den største Konge i Norden, thi
 der var ham saa fortalt. Hertil svarede Jarlen: „Jeg
 sagde hverken til eller fra, Herre! da de andre vare
 mest ibrige i at tale derom, men jeg deeltog ikke i deres
 Samtale, og jeg troer mig sagløs i dette.“ „Da vil
 jeg dog vide,“ sagde Kongen, „hvad Grund du har
 for dig, at du ikke heri er af samme Tanker som
 andre.“ „Det er vanskeligt, Herre!“ sagde Jarlen,
 „at tale om sligt, men aldrig kan jeg holde den Mand
 for større, som lader en anden have Skatterne af sine
 Lande, og saaledes har det gaaet længe, og den, som
 eier dem, har ikke Magt til at kræve dem.“ Da taug

Kongen en Stund, og tog dernæst til Orde, og sagde: „Jeg har nu overveiet, at du har sagt sandt, og fundet Grund dertil; men ei vil man kunne kalde dig den viseste Jarl og min bedste Ven, om du ikke giver mig et Raad, som kan hjælpe imod Gunhilds Søn Harald Graafeld, thi jeg indseer vel, at det er ham, du sigter til.“ „Allene derved,“ svarede Jarlen, „kan din Anseelse tiltage ved denne Indbydelse til mig og din Frænde Guld-Harald, hvis du herefter kan ansees for en større Konge end tilforn, og lad os derfor alle i Forening fatte et Raad, som vi kunne finde godt, og hvorved vi alle kunne vente vor Hæder forøget!“ „Giv du da Raadet,“ sagde Kongen, „og lad det sees, at du med Rette kaldes vis og raadsnild!“ Hertil svarede Hakon: „Hvis det skal overlades til mig at give Raadet, da har jeg nu betænkt det,“ sagde han; „der skal affendes nogle Mænd paa eet velbemandet Skib til Harald Graafeld, hvilke skulle bringe ham saadant Budskab, at J, for, saa meget det staar til eder, at hære ham, byder ham hid, dog ikke med meget Mandskab, til et anseeligt Gjæstebud, og lad saa sige ham, at hvad der hidtil har været eder imellem, det ville J nu selv kunne komme overeens om, naar J komme sammen; ogsaa skal du lade tilføie,“ vedblev han, „at du agter at beile til hans Moder Gunhild, men jeg kjender hendes Sind i saa Henseende, skjont hun er noget til Alders, at hun da vil gjøre sig al Umage for at tilskynde sin Søn til Reisen, naar det bliver tilføiet, thi hun har længe syntes noget giftelysten. Vi skulle da paatage os at besørge Resten, men du skal tilstaae din Frænde Guld-Harald Hælften af Norge,

og Halften mig, dersom vi kunne faae Harald Graafeld taget af Dage, uden at du behøver at være tilstede med dine Mænd; men jeg gjør dig derimod det Lofte, og det samme gjør Guld-Harald, at du skal have følgende Skatter af Norge, som jeg nu vil opregne: vi love nemlig at udrede, hvis Landet bliver vort, hundrede Mark Guld og tresindstyve Falke, og hvis dette faaer saaledes Fremgang, som jeg nu har foreslaaget, da vil vi alle tiltage i Magt og Anseelse." Kong Harald sagde: „Dette Raad synes mig vil kunne lede til noget, og dette skal saa skee og iværksættes, om det vil lade sig udføre." Ogsaa Guld-Harald syntes særdeles vel om dette Anslag, og de ginge nu fra Forsamlingen. Kong Harald lod et Skib gjøre færdigt; inden nogen tænkte derpaa, det var en stor Snekke, som han besatte med tresindstyve Mand; de fore derpaa bort, saasnart de vare færdige; havde en heldig Reise, og traf Kong Harald Graafeld i Norge; de fremførte det dem overdragne Brev for ham, og bragte Frietiet paa Bane hos Gunhild, at Kong Harald Gormson agtede at beile til hende, og, da hun hørte det, gif det som Hakon formodede, at hun tilskyndte sin Son Harald til Reisen: „og det bedste bliver," sagde hun, „at du skynder dig afsted; thi jeg skal bestyre Landet imedens, og det formöder jeg kan være tilstrækkeligt for saa kort en Tid, og skynd dig med Reisen saa meget som mueligt!" Derefter droge Harald Gormsons Udsendinge tilbage, og havde en heldig Hjemreise, og de berettede Kongen, at Harald Graafeld kunde ventes der.

7. Hakon og Guld-Harald fremsatte nu deres

Skibe, og Harald Gormsen besyrkede dem saaledes, at de ialt havde tressindstyve Skibe. De laae da paa Vandet heelt beredte til Slag, og agtede at tage imod Harald Graafeld, hvis han kom. Han brod ikke sit givne Lofte om at møde, og han havde to store Skibe og fire hundrede Mand, og narede ingensomhelst Brygt. De mødtes ved Hals i Limfjorden. Hakon sagde, at han ikke syntes om at lægge til med mange Skibe, hvor der kun behøvedes lidt: „Og for at sige min Mening ligefrem,” fojede han til, „saa finder jeg det meget betænkeligt for mig at drage imod Harald Graafeld for vort Slægtkabs Skyld, men jeg under dig meget vel denne Seier.” Det fortælles ogsaa, at Harald, da han i Hakon havde en sueligere Mand for sig, lod sig af denne tilskynde dertil. Guld Harald lagde da med tredive Skibe imod sin Navne, og lod raabe Krigsraab, og de saae sig nu pludselig indviklede i Kamp, thi de ventede aldeles ingen Ufred; men de værgede sig dog vel og mandig. Hakon Jarl lod sig ikke tilsyne ved Slaget imellem de tvende Navner, og han tilbageholdt ogsaa den Deel af Flaaden, som var forbleven hos ham. Da Kong Harald Graafeld var stædt i denne Fare, og mærkede, at der var Evig under, og forudsaae, hvad Udfaldet vilde blive, da sagde han: „Det fornøier mig, min Navne! at jeg seer, at din Seier ikke vil blive langvarig, om du end fælder mig, thi jeg veed, at dette er Hakon Jarls Raad, som her nu idærksettes, og saasnart jeg er død, kommer han strax imod dig, og dræber dig strax efter, og hævner saaledes os.” Og det fortælles nu, at Kong Harald Graafeld faldt i Slaget tilligemed den

største Deel af hans Mandskab, og saaledes endte han sine Levedage. Da havde han regjeret over Norge i femten Aar i Forbindelse med sine Brødre og sin Moder Sunhild. Saasnart Hakon Jarl spurgte dette, gjorde han et haardt Angreb paa Guld-Harald, da han og hans Folk vare mindst beredte derpaa, og bød Haralds Folk de Bilkåar, om de heller vilde holde Slag imod ham, eller overgive Guld-Harald til ham, og han sagde, at han vilde hævne sin Frænde Harald Graafeld. De foretrak, ikke at slaes imod Hakon, thi de vidste, at Kong Harald Gormson vilde, at Guld-Harald skulde dræbes; og det havde været en hemmelig Aftale imellem ham og Hakon, hvad som nu viste sig. Guld-Harald blev da tagen fangen, ført bort i Stoven og hængt. Nu drog Hakon Jarl dernæst til Harald Gormson, og underkastede sig hans Dom, fordi han havde dræbt hans Frænde Guld-Harald, men dog var dette blot allene Forskillelse, thi det var i Grunden begges fælles Anslag. Kong Harald idømte ham, at han skulde være skyldig at drage til Danmark een Gang, og udbyde Leding over hele Norge, og komme ham til Hjælp, naar han troede at have Hjælp nodig, men stedse selv at komme, naar han sendte ham Bud, og vilde spørge ham til Raads; han skulde ogsaa betale alle de for omtalte Skatter. Og forend han og Hakon skiltes, tog denne det Guld, som Guld-Harald havde eiet, og hvoraf han havde faaet Ravn og var bleven kaldt Guld-Harald; dette Guld havde han ført fra de sydlige Lande, det var saa meget, at det fyldte to Kister saa store, at to Mænd ikke kunde løfte mere. Alt dette Guld tog nu Jarlen i Bytte, og

betalte Kong Harald deraf Skat for de tre paafølgende Aar, sigende, at han ikke nogenstunde vilde blive bedre i Stand til at betale Skatten end nu. Kong Harald tog vel imod det. De skiftes derpaa, og Hakon drog bort fra Danmark, og begav sig til Norge. Han drog strax til Sunhild Kongemoder, og sagde hende, at han havde høvnet hendes Son Harald Graafeld og dræbt Guld-Harald, og desuden, at han skulde hilse hende fra Harald Gormson, at han inderlig ønskede, at hun skulde drage til ham med et anseeligt Følge, da han vilde ægte hende; men dette var i Grunden Haralds og Hakons fælles opslagte Raad, og det tillige, hvis hun gik i denne Snare, og kom til Danmark, da havde de sat Mænd til strax at dræbe hende. Det viste sig nu, som mange sagde, at hun syntes at være noget giftelysten; thi hun drog nu bort fra Landet med tre Skibe og tresindstyve Mand paa hvert. Hun reiste nu uafbrudt, indtil hun kom til Danmark; og da det spurgtes, at Sunhild var kommen til Landet, lod Harald kjøre Bogne imod hende og hendes Folk, og hun blev strax sat i en prægtig Bogn, og man sagde hende, at der hos Kongen var anrettet et kosteligt Gilde for hende. De kjørte med hende om Dagen; og om Aftenen, da det var bleven mørkt, kom de ikke til Kongens Hal, men i det Sted var der et stort Morads for dem; og de grebe da fat i Sunhild, og traf hende af Bognen, og handlede noget
 Streng
 siden ud i Moradsset, og druknede hende der, og saaledes lod hun sit Liv; og det Sted kaldes siden Sunhilds Mose. Derefter droge de bort, kom hjem til Kongen,

og fortalte ham, hvad der var skeet. Kongen sagde: „Da have I gjort vel; der har hun nu den Hæder, som jeg tiltænkte hende.“ Kong Harald og Hakon Jarl sad nu nogle Aar i god Ro, og der var nu Fred imellem Landene Norge og Danmark. De vare i særdeles god Venstabs Forstaaelse, og Hakon Jarl sendte Kong Harald et Halbaar trefindstyre Falke, og lod sig forlyde med, at han syntes bedre om, hefter at betale sin Skyld i eet Aar og ikke hvert Aar.

8. I den Tid regjerede Keiser Otto, med Tilnavnet den Røde, over Saxland og Peituland, tillige med sine to Jarler Urge-Throt og Brimiskjar. Det fortælles, at Keiser Otto en Juul gjorde det hoistidelige Lofte, at han vilde drage til Danmark tre Somre efter hinanden, om det behøvedes, og krisne hele Danmark, hvis han kunde faae det udført; og efter dette Lofte samler Keiseren Folk til denne Færd. Da Harald Gormson spurgte dette, og fik at vide, at Keiseren havde en meget betydelig Styrke, affendte han strax trefindstyre Mand paa en Snekke til Norge til Hakon Jarl, og bød dem at sige saaledes til Jarlen, at Kongen vilde aldrig mere end nu komme til at behøve, at han udbød Leding over hele Norge, og kom ham til Hjalp. Kongens Udsendinge droge bort, kom til Norge, forkyndte Jarlen Kongens Budskab, og droge siden tilbage. Hakon Jarl tog sig strax af denne Sag, og sandt, at Nodvendigheden krævede, at Folket i Danmark og andre nordiske Lande ikke bleve tvungne til at antage Kristendommen, og aflaae fra deres Fædres Tro og Skikke. Han samlede da i en Hast nogle Folk, men vilde have faaet flere, hvis Le-

dingen havde været fuldstændig, og der havde været givet længere Frist. Jarlen begav sig strax paa Veien; saasnart han var færdig, med hundrede Skibe; men senere hen paa Sommeren kom der atter Mænd fra Norge med betydeligt Mandskab, som stødte til Hakon Jarl. Nu drog Hakon Jarl afsted, men havde ikke den heldigste Reise; og da han kom til Danmark, spurgte Kong Harald det, og blev meget glad, og drog ham strax imøde . . . med inderlig Glæde, og averterede et Gilde . . . , og de toge den Beslutning, at de drog imod Keiser Otto med saa meget Mandskab, som da var sammentrukket over hele Danmark, og over denne Hær vare Kong Harald og Hakon Jarl de øverste Høvdinger, og de drog nu, indtil de traf Keiseren. De mødtes til Søes, og det kom strax til Slag imellem dem, og der blev en meget skarp Strid. De strede hele Dagen igjennem, og der faldt meget Mandskab paa begge Sider, men dog flere paa Keiserens. Da det begyndte at blive Nat, gjorde de en Stilstand paa tre Dage imellem sig, og lagde til Land, og beredte sig paa begge Sider. Og da nu de tre Dage vare forløbne, ginge Keiser Ottos og Kong Haralds og Hakon Jarls Hylkinger sammen, og sloges nu paa Land, og Kampen faldt nu Keiseren besværlig, og der faldt langt flere af hans Folk om Dagen, og det kom saa vidt, at han begav sig paa Flugten med sin Hær. Keiser Otto var til Hest om Dagen, og det fortælles, at de søgte ned til Skibene, og Keiseren red frem til Stranden, og havde et stort, guldbeslaaet og ganske blodigt Spyd i Haanden, og siden stak han Spydet i Vandet, kaldte den almagtige Gud til Vidne,

og sagde derpaa: „Anden Gang, naar jeg kommer til Danmark, da skal een af Delene stee, enten skal jeg fristne Danmark, eller lade her mit Liv.“ Derefter ginge Keiser Otto og hans Folk om Bord paa deres Skibe, og fore nu hjem til Saxland. Men Hakon Jarl blev endnu hos Kong Harald, og gav ham mange kloge Raad, og nu lode de opføre det Virke¹, som er meget berømt, og kaldes Danevirke; det var opført imellem Egisdor og Slesmynne tværs over Landet imellem Havene. Siden drog Hakon Jarl til Norge, og førend de skiltes, sagde han til Kongen: „Det gaaer nu saa, Herre! at jeg seer mig ikke i Stand til at udrede Skatterne, saaledes som jeg vilde, Formedelst al denne store Anstrængelse og Beføstning, som jeg har haft for eders Skyld; men fremfor alt ville vi betale eder Skatterne, naar vi slippe for dette.“ Kongen svarede, og bad ham raade derfor; men dog troede Folk at mærke, at Kongen tyktes, at Skatterne kom noget vel seent. De skiltes nu saaledes, og Hakon Jarl foer hjem i sit Land, og tyktes nu at have vundet en stor Seier. Det var nu roligt baade i Norge og Danmark i tre Aar, og i disse tre Aar lod Keiser Otto samle Folk, og fik en overordentlig stor Hær, og da disse Aar vare omme, drog han til Danmark med denne store Hær, og Jarlerne Urgethrjot og Brimiskjar fulgte ham.

9. Da Kong Harald spurgte dette, stikkede han Mænd til Hakon Jarl, ligesaa mange som forrige Gang, og sendte ham det Budskab, at han tyktes

¹) d. e. Skandse eller Vold.

aldrig mere end nu at behøve hans Hjælp og Bistand. Hakon Jarl gjorde sig strax færdig paa Budstabet fra Kong Harald, da det syntes ham høist nødvendigt; han drog strax afsted, saasnart han var færdig, og han havde nu ikke mindre Mandskab end forrige Gang. Da han kom til Danmark, drog han strax med tolv Mænd til Kong Harald; Kongen blev særdeles glad ved ham, og sagde, at han havde taget sig vel af hans Trang. „Og der skal nu,” tilføiede han, „seudes Bud efter hele dit Mandskab, at det kan komme hid til Gilde, og jeg takker enhver af eder.” „Vi skulle dog forud tales et Ord ved,” sagde Jarlen, „førend dette skeer; paa mig kan du gjøre Fordring, at jeg skal følge dig og staae dig bi med Raad, og paa dette Mandskab, som jeg nu har, disse tolv Mænd; men ikke flere, uden jeg vil, thi jeg er forhen een Gang kommen dig til Hjælp med Leding, ligesom vi forud havde aftalt det imellem os.” „Det er sandt, hvad du siger,” sagde Kong Harald, „men jeg venter dog, at du lader dette Mandskab, som du har ført hid for vort Venstabs Skyld, komme mig til Gavn.” „Det kan jeg vel formeene mine Mænd til,” sagde Hakon, „at de ansee sig skyldige at følge mig til at forsvare mit Land og Rige; men det tykkes de ikke skyldige, at forsvare Danmark eller et andet Kongerige, og udsætte sig for Krigens Farer, men ikke faae Guds eller Anselse til Gjengjæld derfor.” „Hvad skal jeg da tilstaae dig eller dine Mænd,” sagde Kong Harald, „for at I skulle være mig til Hjælp, nu da jeg mest behøver det, thi jeg har spurgt for vist, at jeg har med Overmagten at gjøre, da Keiseren har en meget betydelig Hær?” Jarlen sva-

rede: „Derfor er een Betingelse,” sagde han, „hvørom jeg og mine Mænd ere blebne enige, det er nemlig den, at du skal estergive alle Skatterne af Norge, som ikke ere betalte, og ligeledes skal du aldeles estergive Skatterne for Fremtiden, saa at Norge aldrig herefter skal være skatfkyldig under dig; men hvis du ikke vil tilstaae denne Betingelse, da vil hele denud Hær, som har fulgt mig hid, drage tilbage, undtagen jeg selv, som skal blibe her og staae dig bi med disse tolv Mænd, som nu ere komne her, thi jeg skal opfylde alt det, som vi kom overeens om.” „Det er et sandt Ord, man siger,” sagde Kongen, „at du ved din Forstand og dine Raad sætter alle i Forlegenhed, og der ere mig nu budne tvende vanskelige Vilkaar, af hvilke intet synes mig godt.” „Ja betænk du nu noie Vilkaarene!” sagde Jarlen, „men saa synes mig, som Skatten af Norge ikke vil komme dig til nogen Nytte, hvis du lader Livet her i Danmark.” „Jeg skal da hurtig vælge,” sagde Kongen, „eftersom Sagen nu staaer, at du med hele dit Mandskab skal være mig til Hjælp, saa megen som du har Mandighed til, og du skal da opnaae det, som du forlanger.” Derefter sendtes der Bud efter hele Jarlens Hær, at den skulde komme hid til et Møde, paa hvilket de sluttede en fast Aftale med Haandslag om dette, og de bleve nu prægtigen bevarete af Danekongen, og droge siden mod Keiseren med hele den Hær, som de kunde faae. Kong Harald foer med Flaaden til Egisdor, men Hakon Jarl med sin Hær til Eledor paa den anden Side af Landet. Keiser Otto spurgte nu, at Hakon Jarl var kommen til Danmark, for at stribe imod ham; han tog da den

Beslutning, at han sendte sine Jarler Urgethrjot og Brimiskjar imod ham til Norge med tolv Rugges¹⁾, som vare vel besatte med væbnet Mandskab, i det Hensende at kristne Norge, medens Hakon Jarl var borte.

10. Nu er først at fortælle om Keiseren og den store Hær, som han førte med sig, at de gik op i Land, saasnart de kom til Danmark, og betragtede Danes virke, som ikke forekom dem let at angribe, naar der vare Forsvarere derpaa, og de gik da igjen derfra og ned til deres Skibe og ud paa samme. Og i det samme mødtes Kong Harald og Keiser Otto, og det kom strax til Slag imellem dem. De sloges paa Skibene, og der faldt mange paa begge Sider, men ingen af dem fik nogen fuldstændig Seier, og dermed stilledes de. Derpaa lagde Keiseren sin Flaade ved Slesbør, og der traf han Hakon Jarl med sit Mandskab; de angrebe ogsaa strax hinanden, og det blev en meget skarp Strid, og Slaget gik da Keiseren imod, og han mistede der meget Mandskab, og det sluttede med, at han undskyede med sin Hær. Han fandt, at han havde en haard Modstrider, og han tænkte, at det derfor var bedst, at han nærmere overveiede, hvortledes han helst skulde bære sig ad. Det fortælles, at, da Keiseren lagde sine Skibe til Leie, mødte de en Flaade, som bestod af fem Skibe, som alle vare store Langskibe. Keiseren spurgte, hvad Anføreren for denne Flaade hed; han svarede, og sagde, at han hed Ole. Derpaa spurgte Keiseren, om han var Kristen eller ikke; Ole

¹⁾ et Slags korte Bartoier.

sagde, at han havde antaget Kristendommen vesterovre i Irland, og han tilbød Keiseren sin Hjælp, hvis han troede at behøve mere Styrke, end han forud havde. Keiseren sagde, at han gjerne vilde modtage det Tilbud, og at han takkede ham meget derfor: „Og du seer mig ud til at have Held med dig,” tilsvarede han. Ole forenede sig da med ham, og havde tre hundrede Mænd, som alle vare særdeles raske Folk, skjønt dog den, som styrede Mandskabet, overgik dem alle. Keiseren og hans Mænd gik nu paa Raad sammen, fordi de vare komne i den vanskelige Stilling, at de ikke havde Fødemidler, og hertil kom, at alt det Kvæg, som havde været paa den Side af Danesvirke, hvor de laae, var drevet bort til det sidste Hoved, saa at de intet kunde faae, og de mest betænksomme Mænd fandt, at der vare kun to Nødmidler for Haanden, enten at drage bort med saa forrettet Sag, eller at dræbe deres Rideheste til Fode, og man syntes at begge disse Tilfaar dog vare haarde. Dette voldte nu Keiseren stor Bekymring, og han henvendte sig da til Ole, om han kunde hjælpe dem ud af denne vanskelige Stilling, og bad ham at give dem noget Raad, som kunde gavne. Ole svarede, og sagde, at han satte stor Pris paa sine Raad, og vilde have det, som han foreslog, paa nogen Maade sat igjennem, og at alle skulde antage det, ellers vilde han slet intet Raad give. Det blev da Udfaldet af Sagen, at alle gavede lydelig tilkjende, at de vilde følge det Raad, som Ole vilde give. Da sagde han: „Det er da mit Raad, at vi alle, som troe paa Krist, skulle gaae til Skrifte, og love den almægtige Gud, alle Tinges Skaber, sex Dages Faste, for at han skal

give os Seier, og at vi ikke skulde behøve at dræbe Heste til vor Føde; dernæst vil jeg give et andet Raad," sagde han, „at vi skulde i Dag drage hen i de nærmest liggende Skove og Lunde, og hver Mand skal hugge sig en Dragt af det Slags Ved, som vi vilde finde lettest til at fange Ild, og alt dette Træ skulde vi bære til Virket, og saa siden see, hvad vi kunne finde paa." Dette Oles Raad syntes de vel om, og de gjorde nu, som hann havde raadet. Danevirkes Bestaaffenhed var saaledes, at en stor Grav var gravet paa den Side, hvor de vare, den var ti Favne bred og ni Favne dyb, men noget smallere der, hvor der stode Kasteller oppe over; disse vare saaledes anlagte, at der stod et Kastel oppe paa Virket for hvert Hundrede Favne. Dagen efterat de havde ført Veddet til Virket, foretog de sig at gjøre store Broer over Graven, og lagde en Bro ligefor hvert Kastel, og satte Pæle under, og Broerne naaede saaledes lige til Virket. Og den samme Dag toge de alle de Vandtønder, som de havde, udsloge den ene Bund i dem, og lagde deri tørre Splinter og Spaaner, som de afhuggede, indtil Karrene vare fulde; derpaa stak de Ild i Spaanerue, og satte nu Bundene igjen i Karrene, men lode dem være aabne foroven, for at Vinden kunde trænge derind. Ligesledes satte de Ild i det Ved, som de havde ført til Virket; det traf sig netop saa, at det var tørt Veirlig, og der blæste en skarp Søndenvind, saa at Vinden stod ind paa Virket; de toge nu Karrene, og stode dem ud over Graven, og Vinden trængte nu ind i Abningen paa Karrene, og slog ud paa Virket og ind under samme; det var ont

Afsteningen, at de havde endt disse Tilberedelser. Nu fortællendes det, at, da Ratten kom, begyndte Ilden at blusse i Vandkarrene og Beddet, og Luen slog nu op i Kastellerne og dernæst i Virket, og det brændte nu, det ene Sted efter det andet, thi Virket var for det meste bygget af Træ. Det blev da Udfaldet, at i denne Nat brændte hele Danevirke op med Kastellerne, og der saaes intet Mærke eller Kvin deraf, og al denne Ødelæggelse voldte Vandkarrene, som førte Ilden paa Virket. Men strax ved Morgens Begyndelse kom der en stærk Regn, saa at Folk neppe mindedes et saadant Vandfyl fra Himmelen; den slukte ganske Ilden, saa at man strax kunde fare over det store Brandsted; men hvis det ikke var blevet slukt af Regnen, saa havde man ikke saa snart kunnet komme der over. Da Kong Harald og Hakon Jarl saae alt dette, overfaldt der dem nogen Frygt, og de undskydede siden til deres Skibe. Men Keiseren gik med sine Folk over de Broer, som de havde gjort over Graven, hvilke endnu vare i Behold, da Ilden havde staaet deraf, den Gang Virket brændte, og de gik nu over hele Brandstedet, som nu var ganske slukt og koldt. De havde da fastet i to Døgn, for at den almægtige Gud skulde hjælpe dem; og paa den tredje Dag rykkede de fra Virket derhen, hvor den danske Konge og Hakon Jarl havde staaet. Da de nu kom der, fattedes de ikke Kvæg, og fik nu tilstrækkelige Fødemidler, thi der var dreven en betydelig Mængde Kvæg derhen, for at det ikke skulde falde Keiserens Folk i Hænderne; disse havde saaledes nu tilstrækkelig Føde, og de sparede ikke meget de Danstes Kvæg, og der vare gode Slagtesaar.

Nu prisfe de Gud for denne skjønne Seier, og Keiseren fandt, at Oles Raad havde hjulpet godt, og han spurgte nu, hvor Ole havde sin Slægt, og fra hvad Land han var. „Ei vil jeg længer holde mig skjult for dig,” sagde Ole, „jeg hedder Olaf, jeg har min Slægt i Norge, og Tryggve hed Fader min.”

11. Det fortælles nu, at Keiser Otto og Olaf satte efter Kong Harald og Hakon Jarl, og de holdt med hinaanden tre Slag paa Fastlandet, i hvilke der skete et stort Mandefald; Kong Harald og Hakon Jarl undstyede saarede, men Keiseren og Olaf satte efter dem gjennem Landet, og hvor de kom frem, bøde de alle dem, som de toge fangne, at enhver af dem skulde enten antage Troen og Daaben, eller strax blive dræbt; mange valgte da det bedste Wilkaar, og antog Troen og Daaben, men de Bønder, som ikke vilde underkaste sig det Wilkaar, fik ingen Huusholdning at føre de næste tolv Maaneder, thi Keiserens Folk brændte Bygderne og Landeshyerne, og ødelagde saaledes alle Eiendomme for dem, som ikke vilde antage Troen, og dræbte endogsaa mange af dem selv. Keiser Otto og Olaf Tryggveson vandt nu en stor og skjøn Seier i disse tolv Maaneder, thi Hæren holdt ikke Stand imod dem, og Kong Harald og Hakon Jarl undstyede bestandig, og mærkede nu tydelig, at deres Styrke blev stedse mindre og mindre, eftersom alt flere og flere bleve krigsne i Landet. Kong Harald og Hakon Jarl holdt nu en Sammenkomst, for i Forening at overlægge, hvad Beslutning de skulde fatte, da de nu mærkede, at de trængtes haardt, og havde flyet bort

fra deres faste Eiendomme og fra deres Skibe og Gods. Det kunde de indsee, at Skibene kunde de ikke igjen komme til, efterdi de Steder, hvor de laae, allerede vare faldne i Keiserens Hænder, og de sandt det da raadeligst, da det nu var kommet saa vidt, at stikke Mænd til Keiser Otto og Olaf Tryggveson. Der bleve da affendte nogle Mænd til Keiseren, som fremførte den danske Konges og Hakon Jarls Andragende. Keiseren optog det vel, og bestemte dem det Wilkaar, at de skulde antage Troen, og gjorde dem det Forslag, at de skulde alle i Forening have et Møde. Kong Haralds og Hakon Jarls Udsendinge droge nu tilbage og berettede dem Udfaldet af deres Errende. Derefter kom de alle sammen til et Møde, som var det talrigste Thing, der indtil da havde været holdt i Danekongens Rige. Paa Thinget fremtraadte nu Biskoppen Poppo, som var med Keiseren, og forkyndte med megen Betsalenhed Troen for de paa Thinget Forsamlede, og han talte længe og vel. Kong Harald førte Ordet paa den anden Side, og svarede, da han havde hørt Talen ud: „Det er ikke at vente,” sagde han, „at jeg lader mig bevæge ved Ord alene, naar det ikke kommer til, at jeg saaer nogle Færtegn at see, at jeg kan skjønne, at den Tro, som I forkynde, besidder større Kraft, end den vi hidtil have haft.” Dette var dog egentlig Hakon Jarls Ord, skjønt Kongen fremførte dem, thi han vilde heller alt andet, end antage Troen. Biskoppen svarede herpaa saaledes: „Ei skal det fattes,” sagde han, „at man jo skal prøve denne Troes Kraft; nu skal der fremtages gloende Jeru, men jeg vil forud synge Messe og anrette et

Offer for den almægtige Gud, og derpaa vil jeg gaae over gloende Jern ni Skridt i Haab til den hellige Treenighed, og hvis Gud bestjerner mig derimod, saa at mit Legeme bliver aldeles heelt og uforbrændt, da skulle I alle tilstaae at ville bekjende eder til den sande Tro." Kong Harald, saavel som Hakon Jarl og alle deres Mænd tilstode dette, at, hvis han kunde gaae over gloende Jern, uden at blive forbrændt, da vilde de antage Troen. Det gif nu for sig, at Biskoppen sang Messse, og efter Messen gif han til denne Prove, satte med Kjød og Blod sin Fortrosthing til den almægtige Gud, og var ifort hele sin biskoppelige Prydelse, da han betraadte Jernene; men Gud bestjernede ham saaledes, at der ingensteds paa hans Legeme fandtes nogen forbrændt Plet, og heller ikke vare hans Klader nogensteds svedne. Da Danekongen saae denne mærkelige Begivenhed, antog han strax Troen og Daaben, og det samme gjorde alle hans Mænd, og Kongen fandt disse Tærtegn meget mærkværdige, og hele de Danstes Hær blev nu døbt med det samme. Hakon Jarl var meget uvillig til at lade sig døbe, men fandt dog det andet Vilkaar haardere, og bekvemmede sig derfor tilsidst til at lade sig døbe, og udbad sig derefter Tilladelse til at drage bort, og han agtede at stynde sig hjem, men det kom dog saa vidt, at Hakon Jarl maatte love Keiseren, at han skulde kristne Norge, om han blev i Stand dertil, eller i andet Fald sive bort fra sit Rige. Derefter drog Hakon Jarl bort, og did hvor hans Skibe laae, og han fortsatte dernæst Reisen, indtil han kom hjem til Norge. Der begyndte nu at blive god Venstabs Forbindelse imellem Kong Da-

rald og Keiser Otto, og de droge nu begge til et Gjøstebud, som Kongen havde ladet anrette. Olaf drog ogsaa did; og førend Keiser Otto og Kong Harald skiltes, lovede den danske Konge, at alle hans Mænd, som han kunde overtale dertil, skulde antage Troen, og dette Løfte holdt han vel. Keiser Otto drog hjem til Saxland til sit Rige, og bad Olaf hjem med sig, men denne sagde, at han havde i Sinde at drage til Østervegen, og han begav sig ogsaa did. Keiser Otto og Olaf skiltes i Danmark, og vare bestandig siden gode Venner.

12. Nu staaer det til at fortælle, hvad der hændte sig paa Hakon Jarls Færd. Paa Hjemreisen til Norge kom han til Gotland, og saasnart han kom der, gjorde han Landgang hist og her, og begyndte at hærje, og han tilbagesendte alle de Præster og Lærere, som Keiseren havde givet ham med til Følge, for at døbe Folket i Norge. Hakon vilde nu ikke, at de skulde følge ham længere. I det han hærjede, fik han Underretning om det første Afgudstempel i Gotland, medens Hedenstabet endnu herskede der; i dette Tempel vare hundrede Afguds billeder. Hakon bemægtigede sig al den Rigdom, som fandtes der inde, men de, som passede Templet og Offerstedet, undskydede, og nogle af dem bleve dræbte. Hakon drog dernæst tilbage til sine Skibe med Godsset, og stændte og brændte alt, som traf for ham paa denne Wei, og han havde en umaadelig Mængde Rigdomme, da han kom til Skibene. Da Hakon nu saaledes færdedes omkring i Gotland, spurgte Ottar Jarl, som herskede over en stor Deel af dette Land, til hans Færd; han gjorde sig da

i Hast særdig, sammentraf hele Landets Hær imod Hakon Jarl, og rykkede med betydeligt Mandskab imod ham; det kom strax til Slag imellem dem, Hakon blev overmandet af den Hær, som strømmede til fra Landet, og Udfaldet af Kampen blev, at Hakon undflyede med sin Hær, og drog hjem til Norge. Ders efter lod Ottar Jarl et Thing sammenkalde, paa hvilket han affagde en Kjendelse, hvorved han erklærede Hakon Jarl for en Ulv i Helligdommen, fordi intet Menneske havde bedrevet nogen slettere Gjerning, end den, at Hakon havde ødelagt det ypperste Tempel i Gotland, og derhos udøvet meget andet Ondt, hvis Lige intet Menneske havde hørt, og hvor han foer eller kom, der skulde han bære dette Navn. Medens dette nu foregik, spurgte de før i denne Fortælling omtalte Jarler, Urgethrjot og Brimiskjar, til Hakon Jarls Færd, og hvad han foretog sig, og syntes, at han kun gif lidet fredsommelig til Værks, og de ønskede nu ikke at oppebie hans Ankomst did; men flyede nu bort fra Landet med alle deres Skibe, som alle vare fuldt besatte med Mandskab, og de vilde helst søge at undgaae at træffe Hakon Jarl. Men da Jarlen kom i Land i Wigen, og strax spurgte, hvad Jarlerne imidlertid havde foretaget sig, at de havde kristnet hele Wigen nordop til Lindesnæs, saa blev Jarlen derover meget vred og opbragt, og han sendte strax Bud over hele Wigen, at det skulde ikke nytte nogen at holde den Tro, men at enhver, som vilde forsøge det, skulde blive haardt straffet af ham. Da dette spurgtes, undflyede alle de, som vilde holde Kristendommen, men nogle ginge formedelst Jarlens Boldsomhed tilbage til

Hedenstabet og den Wildfarelse, hvori de tilforn vare. Selve Hakon Jarl aflastede Troen og Daaben, og blev da den største Gudsfornegeter og Blotmand, saa at han aldrig før havde ofret mere end nu. Hakon sad nu rolig i Landet, og herstede nu ene over hele Norge, og betalte aldrig siden Skat til Kong Harald Gormson, og deres Venstabs var nu meget i Af-tagende.

13. Kong Harald udbød nu Leding af hele Danmark, og drog derpaa til Norge med en overordentlig stor Hær imod Hakon Jarl, og da han var kommen op forbi Lindesnæs i det Rige, som Jarlen havde løstrevet fra Skatfrydigheden til ham, begyndte han at hærje, og lod Ild og Jern rase over Landet, hvor han foer frem, og ødelagde hele Sogn i Norge langs med Soen lige op til Stat, paa fem Gaarde i Lærdalen nær. Siden spurgte han, at Thrønderne, Nummedølerne, Romsdølerne og Haleyerne i Norge havde samlet sig, hver Mand, som kunde føre Waaben, paa eet Sted under Hakon Jarl, for at forsvare Landet, og at han havde saa betydelig en Styrke, at det ikke vilde være mueligt at stride imod den med en fremmed Hær. Kong Harald gif nu paa Raad med sine viseste Mænd. Kongen laae da ved Solunderne, og truede med at vilde drage ud til Jstand, for at hærje der, og saaledes hævne det Ridkvad, som alle Indbyggerne havde gjort om Kong Harald, formedelst det Ran, at Birgir Bryde havde ulovlig bemægtiget sig nogle Jslænderes Gods, og fordi Kongen ikke vilde godtgjøre Ranet, da han var anmodet derom. Dette Ridkvad var saaledes beskaffent:

Da den drablsyne Harald,
 Venders Morder, om Bord paa
 Skibet gik, blev i Hingste,
 Ham til Vox han forvandet;
 Men den svage, af Landets
 Klippeguder¹ forskudte
 Birger saaes i Hoppe,
 Ham i Spidsen at fare.

Følgende Vise havde Eyolf Valgerdesen digtet, da hans Tjenestekarl havde solgt sin Øxe og faaet en graa Skindpels derfor, og da havde Kong Haralds Fjendskab spurgetes herud, og nu kvad Eyolf denne Vise:

Man ei Vaaben bør sælge,
 Saa maa Kvadet lyde,
 Thi nu Svardegny skal
 Høres, og Landsfer farves;
 Gorms Søn nu fra Sandvig²
 Gamle Laageland² vi
 Vente skulle, en vældig
 Vaabendyst er at haabe.

Kong Harald fattede, som man kunde vente, da han havde mange vise Mænd paa Raad med sig, den Beslutning, som var ham bedst tjenlig; han vendte nu tilbage, og drog ned igjen til Danmark, og han styrede nu sit Rige til sin Dødsdag med al Hæder og Anseelse, men Hakon Jarl beholdt Skatterne og Norge.

¹) d. e. Vandvætterne. ²) Sandvig, d. e. det hvide Hav, hvis Kystlande holdtes for Troldecs fornemste Hjemstavn.

Anden Fortælling.

14. I det Herred i Danmark, som kaldes Egen, boede en Mand, ved Navn Tofe, hvis Kone hed Thorvør. De havde tre Sønner, som nævnes her i Sægaen, af hvilke den ældste hed Aage, den anden, som i Alder var ham nærmest, Palner, den tredie, som han avlede med en Frille, Fjølner. Deres Fader Tofe havde allerede opnaaet en høi Alder, da dette, som her skal fortælles, foregik, og en Høst ved Vinterens Begyndelse faldt han i en Sygdom, og døde af samme. Det varede ikke længe, inden ogsaa hans Kone Thorvør blev syg og døde. Alle deres Eiendomme tilfaldt da Aage og Palner, thi dem tilhørte Arven efter deres Fader og Moder. Da det nu var kommet saa vidt, spurgte Fjølner sine Brødre, hvad af Godset de tiltænkte ham. De svarede, at de vilde tilstaae ham den tredie Deel af Vosøret, men intet af Landene, hvorved det dog tyktes dem, at de gabe ham en god Andeel, men som om han var fuldkommen arveberettiget, krævede han den tredie Deel af alt Godset. Det fortælles om Fjølner, at han var en blis Mand, snedig og ondskabsfuld. Hans Brødre sagde, at han ikke skulde faae mere Gods, end de havde tilstaaet ham. Dermed var Fjølner ilde tilfreds, og han drog nu bort med denne Andeel, og kom til Kong Harald, og blev nu Kongens Hoffinde og Raadgiver. Det fortælles om

Aage Tokesøn, at ingen Mand, der ikke bar høit Værdigheds Navn, var til den Tid ham lig i Danmark; han laae hver Sommer ude paa Krigstoge, og havde næsten Seier overalt, hvor han kom frem. Hjolner talte saaledes til Kong Harald, at han vilde ikke ansees for Enefonge i Danmark, saalænge hans Broder Aage Tokesøn var i Anseelse, og ved sin Tale virkede han til sidst saa meget paa Kongen, at det ikke længer var frendeligt inmellem Aage og Kong Harald. Aage stod i god Venstabs Forstaaelse med Ottar Jarl i Gotland, og havde der et sikkert Tilholdsted, og engang drog han efter Indbydelse til Ottar Jarl, og havde to Skibe, af hvilke det ene var en god og stor Drage, det andet en Snekke¹; han havde paa disse Skibe hundrede Mand, som alle vare vel forsynede med Klæder og Waaben. Det er ikke fortalt, at noget Mærkeligt forefaldt paa denne deres Reise, og Aage fik ved Skilsmisken gode Foræringer af Jarlen, og siden drog han hjem til Danmark. Imidlertid spurgte Kong Harald, at Aage var dragen til Gildet. Aage var i saa stor Anseelse hos Landsfolket, at der holdtes intet Gilde der i Landet, til hvilket han jo blev indbudet ligesaa vel som Kongen, og han fik da paa hvert Gilde anseelige Gaver, og han var saa vennetsal, at han af Almuen næsten agtedes ligesaa høit som Kongen selv, og kunde frit benytte enhver Mand's Eiendom, saa meget som han vilde. Hensigten af Aages Reise til Gotland var fornemmelig den, at han beilede til Jarlens Datter, paa hvilket Andragende han fik ønskeligt Svar.

¹) Et Drageskib var et Langskib, dannet i Form af en Drage; en Snekke, et Slags let Kartoi.

Nage drog nu, som før er sagt, hjemefter med de to Skibe, og da Kongen fik Underretning derom, lod han fremsætte ti Skibe, som han lod besætte med fire hundrede Mand, og bod dem drage ud og påse paa, naar Nage drog tilbage fra Gildet, og dræbe ham og hele hans Følge, om det vilde lykkes. De droge derpaa ud, og udspeidede Nages Færd, og det var en let Sag, da Nage ikke ventede nogen Fare. Det fortælles nu saaledes, at da Nage kom til Sjælland i Danmark, lod han opslaae Telte oppe paa Landet, og nærede ingensomhelst Frygt. Men imidlertid kom Kongens Mand med den før omtalte Hær uforvarende paa dem, hug Teltene ind over dem, og lode dem føle Waabnene; og da de vare ganske uberedte, blev Udfaldet, at Nage faldt der med hele sit Mandskab. Derefter droge de andre tilbage til Kong Harald, og berettede ham, hvad de havde udført, at Nage og hele hans Mandskab var fældet; Kongen yttrede sin Tilfredshed dermed, og sagde, at han nu dog ventede at kunne være Enefonge over Danmark for Nages Skyld. Kongens Mand, som dræbte Nage og hans Folk, toge alle deres Waaben og alt Godsset, og forte det med sig som Bytte, og de bragte alt Godsset til Kong Harald, og tillige Nages tvende Skibe, Dragen og Snekken, og alt dette tilegnede Kongen sig nu. Ogsaa Nages Broder Fjolner syntes, at det var gaaet fortræffeligt, og at han nu havde gjengjeldt sin Broder det, at han ikke fik den Arvedeel, hvortil han troede sig berettiget efter sin Fader.

15. Denne Tidende spurgtes nu hjem til Tjen, og da Nages Broder Palner hørte dette, gjorde det

saadant Indtryk paa ham, at han derover lagde sig til Sengs, og næst tog han sig det nær, fordi han ikke kunde have noget Haab til nogensinde at faae Hævn over den, som han her i Grunden havde med at gjøre, nemlig Kongen selv. Der var paa den Tid en viis og rig Mand, ved Navn Sigurd, som var Nages og Palners Fostbroder; med ham raadførte Palner sig, hvorledes han skulde forholde sig. Sigurd svarede, at det var den bedste Bistand han kunde yde ham, at han vilde beile for ham til en Kvinde, hvem det vilde være ham til betydelig Forfremmelse at ægte. Palner spurgte, hvo det var: „Jeg vil drage til Gotland,” sagde Sigurd, „og beile for dig til Ottar Jarls Datter Ingeborg.” „Jeg frygter,” sagde Palner, „at jeg ikke vil faae hende, men vist troer jeg, at jeg kunde snarest vente God for min Sorg, om jeg fik hende tilægte.” De sluttede dermed deres Samtale, og Sigurd beredte sig til denne Reise; og med et Skib og tresindstyve Mand begav han sig paa Veien, og kom til Gotland, hvor Ottar Jarl tog vel imod ham. Sigurd kundgjorde snart sit Errende, og beilede til Jarlens Datter Ingeborg for Palner Tokesøn, og sagde, at han i ingen Henseende gav sin Broder Nage noget efter, og at han besad betydelige Eiendomme i Egen, og skædede til, at Palner næsten var død af Sorg, førend han begav sig paa Reisen did, og at det snarest vilde give ham Lindring i hans Kummer, om han fik Jarlens Datter tilægte. Jarlen svarede vel, men dog noget langsomt paa dette Andragende, og sagde, at man dog kom til noie at overveie saadan Sag, inden man fattede nogen Beslutning; og ikke

handle uden Overlæg, men tilføiede, at han dog holdt det for rimeligt, naar han tog Hensyn til sin Ven Aage, at dennes Broder fortjente et godt Giftermaal. Ei formaae vi at sige, hvor længe de underhandlede om denne Sag, men Udfaldet blev dog, at Ottar Jarl lovede Palner sin Datter Ingeborg. „Det er nu saa, Herre!” sagde derpaa Sigurd, „at Palner er ikke i Stand til at komme hid til eder, for at holde Bryllup, formedelst den Udmattelse, som Sorgen har voldt ham; men han fattes hverken Eiendomme eller Stor-modighed til at anrette Gildet ovre i Fyen, og derfor ville vi, da Nødvendigheden kræver det, bede, at I vil reise did til Gildes med eders Folk, saa mange som I selv vil tage med eder;” dette lovede Jarlen. Derpaa drog Sigurd hjem, og fortalte Palner dette, og dennes Sorg lettedes derved meget. De gjorde nu Anrettelser til et stort Gilde, for at modtage Jarlen, og sparede intet, for at det kunde i alle Henseender blive saa anseeligt, som det var mueligt. Paa den bestemte Dag, da de Indbudne skulde komme, indfandt Jarlen sig der med meget Folk, og der blev da holdt et kosteligt Bryllup, og Palner og Ingeborg bleve begge førte i een Seng. Det fortælles, at hun sov snart, da hun kom i Seng, og havde en Drøm, som hun fortalte Palner, da hun vaagnede: „Jeg drømte,” sagde hun, „at mig syntes, at jeg var her paa denne Gaard, hvor jeg nu er, og mig syntes at jeg havde en Væv oppe, og det var et Stykke Lærred, som var graat af Farve. Væven tyktes mig opfæstet, og jeg var i Ærd med den og vævede, og der var lidet vævet derpaa, eftersom det forekom mig,

og da jeg slog Bæven, da faldt en Rindegarnsteen ned bagved fra Midten af Bæven, og jeg tog den da op, og saae nu, at disse Stene vare eneste Menneskehoveder; og da jeg havde taget det nedfaldne Hoved op, holdt jeg paa det og betragtede det, og jeg kjendte da Hovedet." Palner spurgte nu, hvis Hoved det da var; hun svarede, at det var Kong Harald Gormsøns Hoved. „Denne Drom er bedre end ingen," sagde Palner; „saa tykkes ogsaa mig," svarede Ingeborg. De vare nu ved Brylluppet, saa længe de fandt for godt, og derefter drog Ottar Jarl hjem til Gotland med gode og anseelige Foræringer. Palner og Ingeborg levede særdeles lykkelig sammen, og fattede stor Kjærlighed til hinanden, og de vare ikke længe sammen, inden de fik sig en Søn, og der blev givet ham Navn, og han blev kaldt Palnatøke. Han voxte op der hjemme i Fyen, og blev tidlig baade forstandig og vennesæl. I hele sin Færd lignede han ingen saa meget, som sin Færbroder Nage. Palnatøke havde næsten ikke fyldt sine Børneaar, da hans Fader Palner faldt i en Sygdom, som gjorde Ende paa hans Liv; og Palnatøke tog nu alle Eiendommene at bestyre i Forbindelse med sin Moder. Det fortælles om ham, at han, saasnart han havde Alder dertil, om Sommeren drog ud paa Krigstog, og hærjede vide om Land.

16. En Sommer, berettes der, laae han saaledes igjen i Vikingsfærd, og havde tolv Skibe, som alle vare vel bemandede. Paa den Tid regjerede over Bretland en Jarl, som hed Stefner, der havde en Datter ved Navn Olof; hun var en forstandig og vennesæl Kvinde, saa at hun var et særdeles godt Parti.

Det fortælles, at Palnatoke kom til dette Land med sine Skibe, og agtede at hærje paa Stefner Jarls Rige. Og da det spurgtes, fattede Olaf, i Forbindelse med Jarlens Fostbroder Bjørn den Bretske, af hvis Raad hun meget betjente sig, den Beslutning, at byde Palnatoke hjem til Gilde, og tilbyde ham megen Hædersbeviisning og et sikkert Tilholdsted i Landet, for at han ikke skulde hærje der. Palnatoke tog imod Indbydelsen, og drog til Gildet med hele sin Hær; og paa dette Gilde beilede Palnatoke til Jarlens Datter. Dette var let udbirket, og Kvinden blev ham lovet og dernæst fæstet, og hun sad ikke længere som Fæstemis, end saa, at deres Bryllup blev strax holdt paa samme Gilde, og derhos blev der givet Palnatoke Jarlsnavn og Halvdelen af Stefner Jarls Rige, for at han skulde nedsætte sig der, men efter Stefners Død skulde han have hele Riget, da Olaf var Jarlens eneste Arving. Palnatoke forblev der det tilbagestaaende af Sommeren og ligeledes den følgende Vinter; men om Vaaren kundgjorde Palnatoke Jarl, at han vilde drage hjem til Danmark. Førend han om Sommeren drog derfra, sagde han til Bjørn den Bretske: „Nu vil jeg, Bjørn! at du skal blive her tilbage hos min Svigerfader Stefner, og paa mine Vegne staae ham bi med Landets Styrelse, thi han begynder nu at blive meget til Alders, og det er ikke usandsynligt, at det vil vare længe, inden jeg kommer her tilbage, og om Jarlen imidlertid skulde komme noget til, da vil jeg, at du skal passe hele Riget, indtil jeg kommer tilbage.“ Derefter drog Palnatoke bort derfra med sin Kone Olaf, og han havde en lykkelig Reise,

og kom hjem til Fyen i Danmark. Han var nu hjemme en Tid, og blev holdt for den magtigste og forstandigste Mand i Danmark næst efter Kongen selv.

17. Det fortælles nu, at Kongen drog omkring i Landet, og gjæstede hos sine Venner. Palnatoke anrettede da et kosteligt Gilde for Kongen, drog siden til ham og indbød ham; han tog imod Indbydelsen, og drog til Gildet med meget Folk. Der paakom da et Uveir for dem, og de kom om Aftenen til en Bonde, som hed Atle, og kaldtes med Tilmavn Atle hjit Svarte; han var en fattig Mand, og tog med særdeles Glæde imod Kongen. Hans Datter gif og vartede op om Aftenen; hun hed Ufa, og blev kaldt Saum-Ufa eller Ey-Ufa, og var stor af Væxt og af et mandigt Udseende. Kongen syntes vel om hende, og sagde til hendes Fader: „Det kan man sige med Sandhed, at vi neppe kunde nogensteds vente os bedre Berværtning, end den som vi her nyde hos dig, Bonde! men der er dog een Ting, som du holder tilbage for os, det er din Datter Ufa og hendes Seng.” Bonden sagde, at det ikke anstod sig for ham, at ligge hos saadan en simpel Pige, som hans Datter var; men Kongen sagde, at han kunde vente sig hans Venstabskab til Gjengjæld, om han tilstod ham hans Ønske; og det blev Enden paa deres Samtale og Snak, at Kong Harald laae hos Bondens Datter om Natten. Dagen derefter staudse Uveiret. Kongen beredte sig tidlig til at drage bort fra Atle, og førend de skiltes, gav han huan gode Gaver og betænkte ogsaa Datteren. Derefter fortsatte Kongen Reisen, og kom til det før

omtalte Gilde. Kongen var længe paa dette Gilde, og Palsnatofe beværte ham særdeles kostelig, og da Kongen drog bort fra Gildet, gav Palsnatofe ham gode og anseelige Foræringer, hvilket Kongen ogsaa tog vel op. Men i Begyndelsen af den følgende Winter mærkede Folk, at Bondens Datter Saum, Ufa, begyndte at trives og blive tyk, og maatte være frugtfuld. Hendes Fader talte da med hende i Eenrum, og spurgte om, hvordan der havde haft med hende at gøre; hun sagde, at ingen havde været hos hende uden Kong Harald, „men dog har jeg,” tilsvarede hun, „ikke tordet sige dette til noget Menneske uden til dig allene. „Ja,” sagde han, „saa meget desto højere skal jeg agte dig, jo anseeligere Mand du har ladet ligge hos dig.” Og Tiden led nu frem, indtil hun nedkom. Hun fødte et Drengbarn, og der blev givet denne Dreng Navn og han blev kaldt Svend, og han fik Tilnavn efter sin Moder, og blev kaldt Saum, Ufa, Svend. Det hændte sig nu saa, at Kong Harald den tredje Sommer derefter atter skulde drage til Tjen til Gildet. Da nu Kongen kom, talte Palsnatofe til Ufa, som var kommen der med sin Søn, til hvem hun udlagde Kong Harald som Fader: „Nu skal du,” sagde han, „gaae djarvt ind for Kongen, i det han sidder ved Drifkebordet, og kun tiltale ham frit ud angaaende det, som ligger dig paa Hjerte; du skal ogsaa føre Drengen med dig, og derpaa tiltale Kongen med disse Ord: Her fører jeg en Dreng med mig, til hvem jeg ingen anden udlægger som Fader end dig, Kong Harald! men hvad Svar Kongen end giver dig herpaa, saa skal du kun tale djarvt; men jeg skal være i Nærheden og stemme i med dig, og understøtte

din Sag." Hun gjorde, som han raadede hende; og hun gik nu for Kong Harald, førte Drengen med sig, og sagde disse samme Ord, som Palnatoke havde sagt hende i Munden. Kongen svarede strax, da hun havde sagt disse Ord, og spurgte efter, hvad det var for en Kvinde, som var saa dristig, at hun torde fremføre sligt for Kongen, og han spurgte hende om Navn; hun sagde, at hun hed Vesa, og hendes Fader var en Bonde der i Danmark. „En saare dumdriftig og taabelig Kvinde est du," sagde da Kongen, „og understaa du dig ikke oftere at tale sligt, om du vil beholde dine Lemmer hele!" „Dette taler hun, Herre!" sagde da Palnatoke, „fordi det tykkes hende, at en stor Nødvendighed kræver det, og hun er ingen Skjoge eller løs Kvinde, men derimod en brav og retskaffen Kvinde, og skjønt hun er af ringe Vægt og Herkomst, saa troe vi dog, at hun kun taler Sandt allene." Da sagde Kongen: „Ei ventede jeg det af dig, Palnatoke! at du vilde saaledes paahyrde mig denne Sag, som det nu viser sig." „Det skal nu ogsaa være saa," sagde Palnatoke, „at jeg ikke vil foruleilige eder, Herre! med denne Sag, men saa skal jeg behandle Drengen i alle Henseender, som han er din eneste Søn, men nu vil vi for denne Sunde ikke tale mere herom." Kort efter dette beredte Kongen sig til at drage bort fra Gildet; Palnatoke gav ham Foræringer, men han vilde hverken antage eller modtage dem. Men den her i Sagaen før omtalte Fjolsner, som var Palnatokes Farbroder, var den Gang med Kong Harald, og han bad Kongen at tage imod disse anseelige Gaver, og ikke blotte sig

saa meget i denne Sag, at han saaledes vilde bekræm-
 me den mest anseete Hovding, ved ikke at vilde modtage
 Vresbeviisninger af ham, skjønt han forud var hans
 kjæreste Ven. Og han fik da saaledes talt for Kongen,
 at denne antog Saverne, og tog imod dem, men dog
 takkede han ikke, og det var tydeligt at see, at det
 havde særdeles mishaget Kongen, at Palmatøke havde
 erklæret ham for Fader til Drengen; og de stiftes nu
 saaledes, at der herskede megen Kulde imellem dem,
 og deres Venstskab blev aldrig saa godt siden. Kongen
 drog nu hjem med sine Mænd; men Palmatøke tog
 Svend Haraldsen og hans Moder Ufa hjem til sig,
 efterdi Ufas Fader Atle hin Svarte da var død, og
 Godset næsten alt gaaet op. Svend voxte nu op hos
 Palmatøke i Tjen, og han behandlede Drengen saa vel,
 som om han var hans egen Søn, og holdt ham hæder-
 lig i alle Henseender; han elskede ham ogsaa meget.
 Det fortælles nu, at Palmatøke avlede en Søn med sin
 Kone Olof, som fødtes kort efterat Kongen var dra-
 gen bort fra Gildet; denne Dreng blev kaldt Uage;
 han blev opfodt hjemme hos sin Fader, og han og
 Svend Haraldsen vare Fosterbrodre. Der opfødtes
 Svend, indtil han var femten Aar gammel.

18. Men da nu denne unge Mand var bleven
 saa gammel, vilde hans Fosterfader Palmatøke sende
 ham til hans Fader Kong Harald, og han medgav
 ham da tyve anseelige Mænd, og raadede ham, at
 han skulde gaae ind i Hallen for Kongen, sin Fader,
 og sige, at han var hans Søn, hvad enten denne saa
 vilde synes vel eller ilde derom, og han skulde da for-
 lange af ham, at han skulde vedgaae deres Slægtskab.

Han gjorde nu efter Palnatokes Raad, og der fortælles intet om hans Reise, førend han kom i Hallen for sin Fader Kong Harald, og sagde alle de Ord, som Palnatoke havde raadet ham at sige; og da han havde udtalt, svarede Kongen: „Det tyktes jeg finde og forstaae af din Tale, at der ikke er loiet om din Modrenætt, eftersom det forekommer mig, at du maa være den største Tjante og Tøsse, og ikke ulig din Moder Saum-Æsa.” Derpaa svarede Svend: „Hvis du ikke vil vedgaae at være min Fader, da vil jeg dog bede dig, at du vil give mig tre Skibe og Mandskab til at besætte dem med, og det er ikke for meget at tilstaae mig, thi jeg veed vist, at du er min Fader, men min Fosterfader Palnatoke vil sikkert give mig ligesaa meget Mandskab og ikke mindre Skibe, end du giver mig.” „Det synes mig,” svarede Kongen, „at være en god Handel, at kjøbe dig bort med det, som du nu begjærer, saa at du aldrig mere kommer for mine Dine.” Det fortælles nu, at Kong Harald gav Svend tre Skibe og hundrede Mand, og baade Folk og Skibe vare vel udrustede; og derefter drog Svend bort derfra, og begav sig igjen hjem til sin Fosterfader Palnatoke, og fortalte ham noiagtig alt, hvorledes det var gaaet af imellem ham og hans Fader. „Sligt kunde man vente af ham,” sagde Palnatoke, „og ikke bedre.” Derpaa gav Palnatoke Svend tre gode Skibe og hundrede meget udvalgte Mand, og han gav ham nu Raad, hvorledes han skulde forholde sig; og førend de skiltes, sagde Palnatoke til ham: „Nu maa du forsøge i Sommer at drage ud paa Krigstog med dette Mandskab, som du nu har faaet; men det Raad vil jeg give

dig, at du for det første ikke drager længere bort end saa, at du hærjer her i Danuarke paa de Dele af din Faders Rige, som ere noget fjernt fra ham, og udover der alt det Onde, som du formaaer. Far over Landet med Hærskold, og skænd og brænd saa meget, som du er i Stand til, og bliv saaledes ved hele Sommeren, men kom til mig til Vinter, og ophold dig her med dit Mandskab!" Svend drog dernæst bort fra sin Fosterfader med sin Flaade, og han foer nu frem i alt, som hans Fosterfader havde raadet ham, og aurrettede store Udelæggelser i Kongens, sin Faders, Rige, og der opstod en stor Knurren blandt de Bønder, som bleve udsatte for hans Ufred og Overfald, thi han sparede hverken Jld eller Jern imod dem. Dette spurgtes nu snart, og kom Kongen for Dren, og han syntes nu ilde om, at han havde bestyrket ham til saadan Ufred og Overfald, og sagde, at det saaes af denne hans Fremfærd, at han vilde slægte sin Modreneæt paa. Nu forløb denne Sommer, og da Vinteren kom, drog Svend hjemester, og fortsatte Reisen, indtil han kom til Tjen til sin Fosterfader Palsnatofe; og han havde da forhvervet sig meget Gods om Sommeren. Forend de kom hjem, fik de en stor Storm og Uveir, og alle de Skibe, som Faderen havde givet ham, forliste med hele det Mandskab, som var paa samme. Men derefter seilede Svend hjem til Tjen efter Bestemmelsen, og han opholdt sig nu der med det øvrige af sit Mandskab, og blev vel behandlet.

19. Det er nu at fortælle, at Palsnatofe, da Vaaren kom, igjen talte til sin Fosterfader, og bad ham atter at drage til sin Fader Kong Harald, og bede

ham, at han skulde give ham sex Skibe, og Mandskab til samme, saa at de kunde blive fuldt besatte; „men huff vel paa,” tilfoiede han, „at du i alt, hvad du beder ham om, tilstaler ham med onde Ord, og for i alt et djærvt Sprog!” Evend drog nu bort, og kom til sin Fader, og forlangte af ham sex Skibe tilligemed Besætning til samme, og gav onde Ord af sig i alt, ligesom Palnatoke havde raadet ham; men Kong Harald sagde: „Til Ondt allene tyktes mig du brugte det Mandskab, som jeg gav dig forrige Sommer, og du er meget dumdriftig, at du atter tør forlange Mandskab af mig, saadan Ondskab som du nu har udviist.” „Ei vil jeg drage bort herfra,” sagde Evend, „sørend I giver mig det, som jeg kræver; og hvis jeg ikke faaer det, da vil min Fosterfader Palnatoke give mig Folk, og jeg vil da anfælde dine egne Mænd selv, og jeg skal da ikke spare at tilføie dem alt det Onde, som jeg formaaer.” Da sagde Kongen: „Du skal da have sex Skibe og to hundrede Mand, men kom aldrig mere for mine Dine!” Evend drog nu bort med saa forrettet Sag til sin Fosterfader Palnatoke, og fortalte ham alt, hvorledes det var gaaet af imellem ham og hans Fader. Palnatoke gav ham igjen ligesaa mange Skibe og Folk, som hans Fader havde givet ham, og gav ham ligeledes atter Raad. Nu havde Evend altsaa tolv Skibe og fire hundrede Mand. Og før han drog bort, sagde Palnatoke til ham: „Nu skal du igjen hærje, og, Njant ikke der, hvor du hærjede forrige Sommer, saa skal du dog igjen hærje paa de Danste, og lad dem nu finde, at Oversældet paa dem er saa meget haardere end forrige Sommer, som du nu har

baade større og bedre Skibe og Mandskab end da, og forlad dem nu ikke hele Sommeren, men drag til Vinter igjen her hjem til Tven, og ophold dig her hos mig!" Svend drog nu bort fra sin Fostersfader med sin Flaade, og soer frem med Hærstjold vidt omkring i Landet; han hærjede baade paa Sjælland og Halland, og saadan Hefstighed udviste han om Sommeren, at man kunde sige, at han hærjede baade Nat og Dag, og den Sommer forlod han aldrig den danske Konges Rige. Han dræbte mange Mennesker, og brændte mange Herreder om Sommeren. Det spurgtes nu vidt omkring, at der var kommen en stor Ufred i Landet, men, kjont det blev berettet Kongen, lod denne dog, som han ikke lagde Mærke dertil, og lod det gaae, som det kunde. Ud paa Høsten drog Svend hjem til Tven til sin Fostersfader Palnatoke, og mistede nu ingen Skibe paa Hjemreisen saaledes som forrige Sommer, og han opholdt sig nu om Vinteren med hele sit Mandskab hos sin Fostersfader.

20. Om Vaaren gif Palnatoke atter til sin Fosterson, og sagde da saaledes til ham: „Nu skal du udruste alle dine Skibe, og dernæst drage til din Fader med hele din Flaade; du skal da gaae for ham og sige, at han skal give dig tolv Skibe til, alle med fuld Besætning; og hvis du ikke kan faae ham til at tilstaae dig det, udbyd ham da til Slag strax paa Stand med den Flaade, som du nu har, og tilstal ham endnu langt haardere end for!" Svend gjorde nu, som Palnatoke raadede ham, og drog med hele sin Flaade lige til sin Fader Kong Harald, og krævede det, som hans Fostersfader havde raadet ham. Da han havde udtalt,

svarede Kongen: „Du er saa dundristig en Mand,” sagde han, „at jeg kjender neppe din Lige, i det du tør komme til mig, skjønt du baade er Erober og Tyv, og det holder jeg for, at du er eet af de aller- værste Mennesker i alt, hvori du maa raade dig selv; og ikke tør du at troe, at jeg skulde vedgaae at være din Fader, thi jeg veed vist, at du er ikke af min Slægt.” „Tilvisse er jeg din Son,” sagde Evend, „og sandt er det, at vi ere i Slægtskab, men dog skaaner jeg dig derfor i ingen Henseende, og hvis du ikke giver mig det, som jeg forlanger, saa ville vi nu prøve en Dyst med hinanden, og vi skulde slaes strax paa Stand, og du skal ingensteds kunne undflye!” Kongen svarede: „Et vansteligst Menneske er du,” sagde han, „og dit Sind synes rigtignok at vidne noget om, at du ikke maa være af saa ganske ringe Forældre; og du kommer til at have det, som du forlanger; men drag siden bort af mit Rige og til andre Laude, og kom her aldrig mere, saa længe som jeg lever!” Evend drog da bort med fire og tyve Skibe, som alle vare vel bemandede, og han drog nu hjem til Fyen til sin Fosterfader Palnatofe. Denne tog vel imod sin Foster- son, og sagde: „Det tykkes mig at du udfører mine Raad vel, og nu ville vi begge i Forening overlægge, hvad der kan synes os raadeligst. Du skal nu drage ud, og hele Danmark skal nu staae dig frit til at hærje i, undtagen Fyen, her hvor jeg opholder mig, her skal du ogsaa have dit Tilholdsted. Den Gang, da dette foregik, var Evend atten Aar gammel. Palna- tofe kundgjorde, at han agtede om Sommeren at drage bort fra Landet og til Bretland, at besøge sin

Svigerfader Stefner Jarl, og sagde at han vilde have tolv Skibe: „Og far du kun i alt frem, Svend!” sagde han, „saaledes som jeg nu har raadet dig, men imod Slutningen af Sommeren skal jeg komme til dig med meget Mandskab, thi det aner mig, at der i Sommer vilde blive sendte Folk ud imod dig, og at Kongen ikke længer vil taale, at du anfalder hans Rige; jeg skal da komme dig til Hjælp; men vogt dig omhyggelig for at undflye, skjont der sendes Folk imod dig, og hold Slag med dem, om der end er nogen Overmagt!” Palnatoke og Svend skiltes nu, og hver af dem drog sin Vei; de droge begge bort paa een Gang, og Palnatoke begav sig til Bretland. Men Svend gjorde nu, som der var ham raadet; han hærjede paa ny i sin Faders Rige, Nat og Dag, og foer vidt omkring i Landet. Landesfolket undskyede, og syntes at være ilde behandlet, og de kom til Kongen, og berettede ham deres ulykkelige Stilling, og bade ham at tage nogen hurtig Beslutning, for at frelse dem. Kongen syntes da, at det ikke kunde være længer saa, og at han havde altfor længe taalt af Svend det, som han ikke vilde have taalt af nogen anden. Han lod da halvtredstindstyve Skibe udruste, og drog selv med denne Flaade, og agtede at dræbe Svend og hele hans Hær. Udpaa Høsten mødtes Kong Harald og Svend en Aften silde ved Hornholm. De kunde godt see hinanden, men da det var saa mørkt om Aftenen, at de ikke kunde see at stride, lagde de deres Skibe til Leie. Men den følgende Dag sirede de lige til Nat, og da vare ti af Kong Haralds og tolv af Svends Skibe ryddede. De forbleve endnu begge liggende der, og Svend sagde om

Aftenen sine Skibe ind i Havbugten, men Kongen lod sine Skibe lænke sammen tværs over Mundingen af Vigen, og lægge Stavn ved Stavn, saaledes at Svend var indesluttet i Vigen, og han ventede nu, at denne ikke skulde komme ud, om han vilde forsøge derpaa. Men de havde i Sinde, at lægge imod dem om Morgenens, og dræbe Svend og hele hans Mandskab.

21. Samme Aften, da det saae ud til, at der vilde følge saadanne store Begivenheder, kom Palnatofe tilbage fra Bretland, og han naaede Land i Danmark denne Aften, og havde fire og tyve Skibe. Han lagde til under Næsset paa den anden Side, og tjældede der over sine Skibe. Derefter gif Palnatofe ene bort fra sit Skib op i Land, og havde et Pilefogger paa sin Ryg. Det traf sig just saa, at Kong Harald ogsaa gif i Land, ledsaget af nogle Mænd; de gif hen i en Skov, og gjorde en Ild for sig, til at varme sig ved. De sad alle paa en Træbul. Det var blevet mærkt, da dette skete. Palnatofe gif op til Skoven ligeover for, hvor Kongen varmede sig ved Ilden, og han blev staaende der en Tid. Men Kongen varmede sit Bryst, og der bleve lagte Klæder for ham, og han laae da paa Knæerne og Albuerne, og heldede sig meget ned, i det han varmede sig ved Ilden; han varmede sig nu om Skuldrene, og hans Bagdeel hævedes i det samme meget i Veiret. Palnatofe hørte noie, hvad de sagde, og han kunde tydelig kjende sin Farbroder Hjolners Stemme; og han lagde nu Piiil paa Streng, og skod til Kongen, og saa berette de fleste kyndige Mænd, at Pilen fløi lige i Bagdelen paa Kongen og

langt igjennem ham, og kom frem i Munden, og Kongen faldt strax død til Jorden, som man kunde vente. Hans Ledfagere saae nu, hvad der var skeet, og tyktes at det var et meget stort Under. Da tog Fjølner til Orde, og sagde, at den Mand havde gjort en stor Ulykke, som havde bedrevet denne Gjerning eller raadet dertil, og det var et uhort Tilfælde, saaledes som det var skeet. „Men hvad Beslutning skulle vi nu tage?“ sagde de, og alle henvendte de sig til Fjølner, fordi han var den vise og mest anseete af dem. Det siges nu, at Fjølner gik hen, hvor Kongen laae, og tog Pilen bort fra det Sted, hvor den sad, og gemte den i samme Forfatning, som den var; men Pilen var let at kjende, thi den var ombunden med Guld. Derpaa sagde Fjølner til sine Mænd, som vare der tilstede: „Jeg raader helst til,“ sagde han, „at vi alle skulle have eet Udsagn om denne Tildragelse, og intet tykkes mig mere passende at sige, end at han er bleven stød i Slaget i Dag; det vil være os hæderligst; men en stor Skændsel vil det være for os, som have været tilstede ved denne Tildragelse, saa uhort som det her er gaaet, at bekjendtgjøre dette for Folket.“ De indgik nu en fast Aftale herom, og havde alle eet Udsagn, ligesom de vare komne overeens om. Palmatøke gik strax efter denne Gjerning til sine Skibe, kaldte dernæst tyve Mænd til sig, og sagde at han vilde drage til sin Fosterson Svend. De gik da fra Skibene og tværs over Næsset, og kom der sammen om Ratten, og beraadsløge med hinanden, hvad Beslutning de skulde tage. Palmatøke sagde, at han havde spurgt, at Kong Harald vilde gjøre Angreb paa dem, saasnart

det om Morgenen var blevet saa lyst, at der kunde strides. „Men,” sagde han, „jeg skal holde, hvad jeg har lovet dig, nu da jeg er kommen hertil, at jeg skal hjælpe dig, saa meget som jeg kan, og begge skulle vi dele een Skjæbne.” Ikke en eneste af Svends og Palnatokes Hær vidste, at Kongen var død uden Palnatoke selv, og han lod, som intet Mærkeligt var foregaaet, og fortalte endnu ikke dette til noget Menneske. Svend tog til Orde, og sagde til sin Fosterfader: „Jeg vil bede dig, min Fosterfader! at du vil give os noget Raad, som kan hjælpe os i vor nærværende vanskelige Stilling.” Palnatoke sagde: „Ei skulle vi være sene i at tage en Beslutning; vi skulle gaae om Bord hos eder, og derpaa skulle vi løse alle Skibene fra hinanden, og binde Ankeret foran Forstavnen paa ethvert Skib; vi skulle da have Lygter under Teltene, fordi det nu er mørkt om Natten; derpaa skulle vi roe saa heftig som mueligt ud imod Kongens Flaade, thi det er mig fortrædeligt, at Kong Harald skal indeslutte os her i Havbugten i Morgen, og dræbe os.” De gjorde nu, efter Palnatokes Raad, og roede saa heftig de kunde lige ud paa Flaaden, saa at tre af Kongens Snekker bleve stødte i Sænk, og blot de Mænd, som kunde svømme, reddede sig i Land; men Palnatoke og Svend roede ud efter dem igjennem den samme Abning med alle deres Skibe, lige til de naaede til den Flaade, som Palnatoke havde ført did. Saasnart det om Morgenen blev lyst til at stride, sagde de mod Kongens Følk, og de spurgte da den Tidende, at Kongen var død. Derpaa sagde Palnatoke: „Da vilde vi satte eder to Wilkaar, hvoraf I kunne vælge, hvilket I

ville, at J enten skulle holde Slag og slaaes med os; og seire saa den, hvem Lykken vil være gunstig! men det andet Vilkaar er, at alle de, som have fulgt Kong Harald, skulle nu tilsværge min Fosterson, Kong Evend, Land og Folk, og tage ham til Konge over hele Danmark. Kongens Mænd gif nu paa Raad sammen, og bleve da alle enige om, at tage Evend til Konge, og ikke slaaes; og derpaa gif de til Palnatoke, og berettede ham, hvad de havde valgt, og dette gif nu i Udforelse, og alle de Tilstedeværende tilsvore Evend Land og Folk. Derpaa droge Palnatoke og Evend begge sammen igjennem hele Danmark, og, hvor de kom frem, lod Palnatoke holde Høusthing, og Evend blev nu tagen til Konge over hele Danmark, inden de standfede, og over alle danske Lande. Kong Haralds Lig blev ført til Roeskilde, og der jordet. Da havde han været Konge over Danmark efter sin Fader Kong Gorm i syv og fyrretyve Aar. Da Evend nu var bleven Konge, holdt han det for sin Pligt, ligesom alle andre Konger, at gjøre Arvesol efter sin Fader inden tre Aars Forløb. Han besluttede strax at holde dette Gilde og ikke opsatte det længer. Han indbød da først sin Fostersfader Palnatoke til Arvesollet, og ligeledes Ejenboerne, hans Venner og Frænder. Men Palnatoke svarede saaledes derpaa, at det ikke var ham beleiligt, næste Vinter at komme til Gildet: „Jeg har nemlig hørt,” sagde han, „hvad der er mig en mærkelig Begivenhed, at min Svigerfader, Bretlands Jarl Stefner, er død, og jeg maa nødvendig drage derover, thi mig tilkommer dette Rige efter hans Død.” Men da Palnatoke ikke troede at kunne komme til Arvesollet,

blev der den Gang intet af samme, thi Kongen vilde for al Ting, at hans Fosterfader skulde være tilstede ved Gildet.

22. Pálnatofe drog nu om Høsten bort fra Landet med sin Flaade, og da han drog bort, lod han sin Søn Nage blive der tilbage, til at bestyre hans Gaarde i Tven og alle hans Eiendomme der; og i uden de skiftes udbad han ham Kongens Gunst, og Kongen lovede, at han vilde drage den bedste Omfarg for Nage, og dette Løfte holdt han. Derpaa drog Pálnatofe bort; han fortsatte Reisen, indtil han kom til Bretland, og tog nu ind i det Rige, som hans Svigersfader Etefner Jarl havde besiddet, og Bjørn den Bretske styret i Forbindelse med ham; og saaledes forløb det næste Aar. Om Sommeren efter sendte Kong Svend Bud til Bretland, at Pálnatofe skulde komme der til Gildet med saa meget Mandskab, som han vilde tage med, da Kongen nu vilde holde Arvesøl efter sin Fader. Kongens Udsendinge vare tolv i Følge, og det var næsten kommet saa vidt, at Pálnatofe vilde begive sig paa Reisen derfra; men da sagde han: „Jeg beder eder at takke Kongen for hans Indbydelse, men det er nu saa, at jeg har faaet en Sygdom paa mig, og saa længe det ikke bedrer sig, seer jeg mig ikke stikket til at reise; dertil kommer ogsaa, at jeg har her langt flere Forretninger at varetage, end at jeg kan drage saaledes bort denne Sommer. Han undslog sig saaledes paa alle Maader fra Reisen, og Kongens Mand drog med saa forrettet Sag hjem, og berettede Kongen Udfaldet af deres Værende. Men da de vare dragne bort, forlod al Sygdom strax Pálnatofe. Kongen opsatte da Arve-

allet endnu denne Høst, og nu forløb den følgende Vinter og næste Somer; og det var altsaa kommet saa vidt, at Svend ikke vilde kunne ansees for en brav Konge, hvis han ikke nu holdt Arvesol efter sin Fader, inden de tre Aar vare omme; og Kongen vilde derfor paa ingen Maade opsætte det længer. Han sendte da de samme Mand som før til Bretland til sin Fosterfader Palnatoke, for atter at indbyde ham ligesom før til Gildet, og han lod sige, at han skulde have hans store Brede, hvis han nu ikke kom. Palnatoke gav da Kongens Udsendinge til Svar, at de skulde drage hjem, og sige saaledes til Kongen, at han kun skulde berede alt til Gildet, saa godt som han var i Stand dertil, at det kunde blive saa anseeligt som mueligt, og han sagde, at han vilde komme til Gildet samme Høst. Kongens Udsendinge droge nu hjem, og berettede Kongen Udfaldet af deres Vreude, at Palnatoke kunde ventes der. Kongen lod da gjøre Forberedelser til Gildet, og lod alt berede saaledes, at det kunde blive saa anseeligt som mueligt, baade i Henseende til Anrettelser og talrig Forsamling. Og da nu alt var ganstke færdigt til Gildet, og Gjæsterne komne, var Palnatoke endnu ikke ankommen; og det var langt ud paa Dagen, og det kom endogsaa til den Tid, at man gik til Drikkebordet om Aftenen, og der blev anvist Folk Sæde i Hallen. Da fortælles det, at Kong Svend lod staae Plads aaben paa den laveste Bænk i Høisædet for hundrede Mand, hvilken Plads han tiltænkte sin Fosterfader Palnatoke og hans Folge; men da det syntes, at Palnatoke tøvede længe, inden han kom, begyndte de at drikke. Men om Palnatoke er det nu at

fortælle, at han, tilligemed Bjorn den Bretske gjorde sig færdig til Afreisen med tre Skibe og hundrede Mand, af hvilket Mandskab Halvdelen var Danske og Halvdelen Britter. De drog siden derfra, og begave sig til Danmark, og samme Aften, da Gildet begyndte, kom de til Kong Svends Hovedsæde; de lagde Skibene til Leie, hvor det forekom dem at være dybest; det var da meget godt Veir om Aftenen; de lagde Skibene saaledes, at Førstavnene vendte fra Land, og de lagde alle Narerne imellem Koertollene, for at de desto hurtigere kunde gribe til dem, hvis de behøvede at flynde sig. Dernæst gik de op paa Land, og begave sig siden til Kongens Gaard; hvor Folk da sad ved Drifkebordene. Det var, som sagt, den første Aften af Gildet. Palnatoke gik nu ind i Hallen, og alle hans Mænd fulgte ham. Han gik ind langs igjennem Hallen, og hen for Kongen, og hilste paa ham; Kongen optog vel hans Hilsen, og viste ham og dem alle til Sæde, og de sad nu ved Drifkebordene og vare meget muntre. Og da de havde drukkert en Tid, fortæller der, at Fjølner gik hen til Kongen, og talte nogen Tid sagte med ham. Kongen skiftede Farve derved, og blev rød og opsvulmet i Ansigtet. Der var en Mand, ved Navn Arnodd; han var Kongens Kerstevend eller Opvarter, og stod foran hans Bord; han rakte Fjølner en Pils, og sagde at han skulde bære den for hver Mand i Hallen, indtil nogen vedkjendte sig den. Arnodd gjorde nu, som Fjølner bad ham; han gik først fra Kongens Høisæde indester i Hallen, og fremviste Pilsen for hver Mand, men ingen kjendte sig

ved den. Dernæst gif han udefter langs den lavere Bænk, indtil han kom for Palnatoke, og spurgte ham efter, om han kjendte Pilen. Palnatoke svarede: „Hvi skulde jeg ikke kjende min egen Piiil, ræk hid!” sagde han, „det er min.” Der blev nu ikke liden Stoi i Hallen, og Folkene lyttede efter, da nogen vedkjendte sig Pilen. Og nu tog Kongen til Orde, og talte: „Du Palnatoke!” sagde han, „hvor skiltes du ved denne Piiil sidste Gang?” Palnatoke svarede: „Ofte har jeg været søielig imod dig, Fosterson! og hvis dig tykkes, at det er større Hæder for dig, at jeg siger dig det i en stor Forsamling, heller end naar saa ere tilstede, da skal jeg tilstaae dig det; jeg skiltes ved den paa Buestrengen, Konge!” sagde han, „da jeg skod den i Rumpen paa din Fader og langs igjennem ham, saa at den kom ud af Munden.” „Stander op, alle Mænd!” sagde da Kongen, „og griber Palnatoke og hans Folgesvende, og dræber dem alle! thi nu er sønderbrudt alt Venstæb mellem mig og Palnatoke, og al den gode Forstaaelse, som har været imellem os.” Da sprang alle Mand i Hallen op, og der blev nu ikke mindre uroligt. Palnatoke fik sit Sværd draget, og lod det nu være sin første Daad, at han hug til sin Frænde Fjølner, og klovede ham ned i Skuldrene. Men saa mange Venner havde Palnatoke der i Huustroppen, at ingen vilde anfælde ham; og de kom alle ud af Hallen undtagen en brest Mand af Bjørns Folk. Da de vare komne ud, og der savnedes een Mand af Bjørns Folk; sagde Palnatoke: „Det var det mindste man kunde have ventet; og lad os nu ile saa hurtig som mueligt ned til vore Skibe, thi nu er

der intet andet for." „Ei vilde du saaledes have lobet fra din Mand," svarede Bjørn; „hvis du var i mit Sted, og det skal jeg heller ikke;" og han vendte strax tilbage ind i Hallen; og da han kom ind, fastede Kongens Folk den bretske Mand over deres Hoveder, og havde næsten, saa at sige, revet ham sonder. Dette blev Bjørn vaer, og han greb ham, fastede ham paa sin Ryg, og løb siden ud, og de ginge derpaa ned til deres Skibe. Dette gjorde Bjørn mest, for at indlægge sig Verommelse, thi han kunde vel vide, at Manden maatte være død, og det var ogsaa Tilfældet, at Manden døde, og Bjørn bar ham med sig; og de løb nu ned til deres Skibe, og grebe strax til Værerne; men det var paa den Tid ganske balmørkt om Natten og Blikstille; Palnatoke og Bjørn undkom saaledes med deres Folk, og standsede ingensteds, førend de kom hjem til Bretland. Men Kongen drog hjem til Hallen og alt Folket med ham, og fik ikke udført, hvad de vilde, og vare meget ilde tilfredse dermed. De begyndte derpaa igjen at drikke Urbeallet, og drog siden derfra, enhver til sin Hjemstavn.

23. Det fortælles nu, at Palnatokes Kone Dlof næste Sommer derefter faldt i en Sygdom, hvoraf hun døde. Efter hendes Død syntes Palnatoke ikke længer om at være i Bretland, og han satte da Bjørn den Bretske til at styre dette Rige. Han drog derefter bort fra Landet med tredive Skibe, og agtede at drage i Vikingsfærd og paa Krigstog. Han begav sig paa Veien, saasnart han var færdig, og harjede samme Sommer paa Skotland og Irland, og forhver

vede sig meget Guds og Berømmelse paa Krigstogene. Saaledes vedblev han nu tolv Sommer efter hinanden, og forøgede sine Rigdomme og sin Anseelse. Imedens han var paa disse Krigstoge, drog han en Sommer til Windland, i den Agt ogsaa at hærje der; han havde da faaet ti Skibe til, saa at han i alt havde fyrretyve Skibe. I den Tid herskede over Windland en Konge, som hed Burislaf. Han saa ikke gjerne Valnatokes Overfald, fordi han havde hørt om ham, at han næsten havde Seier alle Steder, hvor han hærjede, og han var den berømteste Viking paa den Tid, og han syntes at overgaae enhver anden i Wiisdom og Forsind, saa at de fleste havde tungt ved at modstaae ham. Da Valnatoke nu var kommen der til Land, og Burislaf spurgte hans Ankomst, og hvad han agtede, sendte Kongen, inden nogen tænkte derpaa, sine Mænd til ham, bød ham til sig, og lod ham sige, at han vilde holde Fred og indgaae Venstreb med ham. Til Indbydelsen svarede han, at han vilde give ham det Fylke eller Rige af sit Land, som hed Jom, for at han skulde tage fast Bopæl der, og dette Rige vilde han give ham, fornemmelig for at han skulde være forpligtet til at forsvare Kongens Land og Rige. Dette Tilbud modtog, som der fortællses, Valnatoke og alle hans Mænd; og han lod strax der i sit Rige anlægge en stor og stærk Søborg, som siden blev kaldt Jomsborg. Oppe i denue Borg lod han gjøre en Havn, der var saa stor, at der i samme kunde paa een Gang ligge tre hundrede Langskibe, saa at alle vare indsejlede i Borgen. Den var indrettet med megen Kunst ved Indløbet; der vare anbragte Porte paa den, og en stor Steenhvælving

oppe over, og foran Nabningerne vare Jernborre, der vare laafede indenfra; og oppe paa Steenhvalvingen var bygget et stort Kassel, hvori der vare Ballstunger. Den ene Deel af Borgen laae ud i Søen; de Borge, som ere saaledes byggede, kaldes Søborge; og saaledes var Havnen indenfor Borgen.

24. Dernæst gav Palnatoke efter vise Mænds Raad Love der i Tomsborg, for at der kunde samles flere til, end der tilforn vare: I Palnatokes Samfund maatte ingen Mand optages, som var ældre end halv-tredsiendstyve Aar, og ingen yngre end atten Aar, derimellem skulde alle være. Aldeles ingen Mand maatte være der, som veg for en lige stridbar og lige udrustet Mand. Alle, som gabe sig i deres Samfund, skulde give fast Lofte om, at de skulde hævne hverandre, som Vordfæller eller Brødre. For alting maatte ikke nogen udbrede onde Rygter imellem Folk, og naar nogen Tidende spurgtes dertil, da maatte ingen være saa ubesindig at fortælle den, thi Palnatoke skulde først fortælle alle Tidender. Og hvis nogen fandtes at handle imod det, som nu er opregnet, og at overtræde disse Love, da skulde han strax udvises og forjages af deres Samfund. Og om der optoges nogen, der havde dræbt een af de forhen Optagnes Brøder eller Fader eller nogen af hans Nærpaarørende, og det blev opdaget, efterat han var optagen i Samfundet, da skulde Palnatoke sælde Dom i denne Sag. Aldeles ingen Mand maatte have en Kvinde hos sig i Borgen, og ingen maatte uden Palnatokes Befaling eller Tilladelse være længer end tre Nætter borte fra Borgen. Alt det Bytte, som de gjorde i Krigen, skulde, hvad enten

det var lidet eller stort, bæres til Stangen at stiftes, saa og alt, hvad der kunde vurderes til Penge, og hvis det befandtes om nogen, at han ikke havde iagttaget dette, da skulde han drage bort derfra, hvad enten han var en større eller ringere Mand. Ingen maatte ængsteligt Ord mæle, eller nogen Ting frygte, hvor farlig den end saae ud. Ingen Forhandling maatte nogen have med dem, som vare i Borgen, men Palnatoke skulde fastsætte og bestemme alt, ligesom han vilde. Slægtskab eller Venkab skulde ikke komme i Betragtning, om nogen, som ikke svarede til disse Bestemmelser, ønskede at optages; og om end nogle af de Mænd, som forud vare der, indbøde saadanne did, der ikke svarede til Bestemmelserne, da skulde det dog ikke nytte dem noget. De sade nu saaledes i Borgen i god Fred, og holdt vel deres Love. De fore hver Sommer bort fra Borgen, hærjede paa forskjellige Lande, og vandt megen Berømmelse; de bleve anseete for de ypperste Krigere, saa at næsten ingen i den Tid holdtes for deres Jævnlige, og de bleve fra den Tid bestandig kaldte Jomsøvinger.

25. Om Kong Svend er det nu at fortælle, at han i alle Henseender behandlede Palnatokes Søn Nage paa det Bedste, som om de bestandig havde været i god Venkabs Forstaaelse, og skjønt der var kommet noget imellem dem, lod Kongen dog ikke Nage undgjelde det, men agtede meget paa deres Fostbrødreteag. Nage boede i Gyn, og herskede der over de Eiendomme, hvilke hans Fader, som før blev fortalt, havde overdraget ham.

26. I Sagaen nævnes en Mand, ved Navn

Besete; der herstede over det Fylke, som kaldes Bornholm; hans Kone hed Hildegun; de havde tre Børn, som omtales her i Sagaen, nemlig to Sønner, Bue med Tilnavnet hin Digre eller den Tykke, og Sigurd, som kaldtes Sigurd Kappe, og en Datter ved Navn Thorgunna; hun havde nogle Aar, førend dette skete, været gift. Kong Svend beilede nu til hende for Palnatokes Søn Nage, og hun blev gift med ham, og de havde ikke været længe sammen, inden de fik en Søn, som blev kaldt Bagn. I den Tid herstede over Sjælland en Jarl, som hed Harald, og blev kaldt Strut-Harald, fordi han havde en Hat, hvorpaa der var en stor Strut eller Kokarde, som var forfærdiget af brændt Guld, og saa stor at den vog ti Mark Guld, og deraf fik han det Navn, at han blev kaldt Strut-Harald. Jarlens Kone hed Ingigerd; de havde tre Børn, som nævnes her i denne Saga, nemlig to Sønner Sigvald og Thorkel med Tilnavnet Thorkel den Høie, og en Datter ved Navn Tosa. Palnatokes Søn Nage boede i Tjen i megen Hæder og Anseelse, og Bagn voxte op der hjemme hos sin Fader, indtil han var nogle Aar gammel. Om ham fortælles det, at saasnart hans Sindelag begyndte at vise sig, var han vanskeligere end alle andre, som havde opvoxt der; i sine Sæder og i hele sin Udfærd var han ogsaa saaledes, at man neppe kunde komme ud af det med ham. Ogsaa fortælles det, at Bagn i sin Opvæxt stundum opfødtes hjemme, men stundum var han paa Bornholm hos sin Bedstefader Besete, fordi han var saa uregjerlig, at næsten ingen syntes at kunne komme ud af det med ham, eller tvinge ham med Magt. Af alle sine Fræn-

der kunde han bedst lide Bue, og hvad han sagde, agtede han mest, fordi han var ham kjærest; men aldrig gjorde han det, som hans andre Brøder sagde, hvad det end var, hvis han selv ikke syntes derom. Han var den skønneste og mest velvoxne Mand, man kunde see, særdeles fortrinlig i Legemsfærdigheder, og tidlig udmærket i alt. Hans Morbroder Bue var uomgængelig og som oftest meget taus, men heftig af Sind, han var saa stærk, at man ikke ret kjendte hans Kræfter. Bue var ikke nogen smuk Mand, men dog var han anseelig og stormodig, og var i alle Henseender en stor Helt. Hans Broder Sigurd Kappe var en smuk, beleven og raff Mand, men dog ogsaa vanskeligt at omgaaes og meget saatalende. Strut, Haralds Søn Sigvald var meget bleg, og havde en styg Næse men deilige Dine, og var hoi af Væxt og raff af Udseende. Hans Broder Thorkel var den høieste af Mænd; han var derhos stærk og forstandig, og saa vare de begge.

27. Det fortælles nu, at Sigvald og hans Broder udrustede to Skibe til Fortreise, i den Agt at drage til Tomsborg, og forsøge om de kunde blive optagne der, og de spurgte nu deres Fader Harald Jarl til Raads, om han fandt det tilraadeligt, at de gave sig i Tomsvíkingernes Samfund. Han svarede, at han kunde ikke andet end tilraade, at de drog derhen, og søgte at vinde Hæder og Anseelse: „og det er nu paa Tide,” svarede han til, „at I Brødre forsøge eder, om I ere duelige til noget.” De bade ham om Reisepenge og Fødevarer, men han svarede, at eet af to maatte skee, at de enten selv maatte skaffe sig Fødeva-

rer, og hvad andet de behøvede til Reisen, eller de skulde slaae sig til No, og ingensteds fare. De begave sig imidlertid ligesuldt paa Veien, skjønt deres Fader Harald intet vilde forstrække dem med. De havde to Skibe og hundrede Mand, hvilket Mandskab de udrustede paa det bedste; siden seilede de deres Kaas, indtil de kom til Bornholm. De troede da at behøve Kvæg og andre Fødevarer, og de toge derfor den Beslutning, at de gjorde Landgang, og plyndrede, og de opbrøde Befetes rigeste Gaard, røvede alt Godset, og bare det ud paa deres Skibe. De fore derpaa deres Wei bort, og om deres Færd veed man dernæst intet videre at fortælle, førend de kom til Zomsborg. De lagde til udenfor Borgporten; men Palnatoke pleiede bestandig, naar nogen ankom til Borgen, at gaae med betydeligt Mandskab op i det Kastei, som var bygget over Indløbet til Havnen, og derfra pleiede han at tale med dem, som vare ankomne. Dette gjorde han ogsaa nu, da Sigvalds Ankomst blev ham mældt, han gif med betydeligt Mandskab op i Kastelet, og spurgte derfra, hvo der styrede de Skibe og Folk, som vare ankomne. Sigvald svarede ham: „To Brødre styre dem,” sagde han, „Strut, Harald Jarls Søner; jeg hedder Sigvald, og min Broder Thorkel; men vort Værende hid er, at vi ønske at optages blandt eder tilligemed de Mænd i vor Hær, som I finde duelige dertil.” Palnatoke svarede vel paa deres Andragende, men raadførte sig dog desangaaende med sine Stalbrødre Zomsvikingerne, og sagde at han kjendte deres Herkomst, og vidste at de vare af god Byrd. Zomsvikingerne bade Palnatoke raade derfor, som han selv syntes, og

sagde, at hans Willie var ogsaa deres Raad. Derefter blev da Jomsborg lukket op, og Brodrene røede op i Borgen, og da de vare komne der, skulde deres Mandskab prøves, ligesom det var bestemt i Jomsvingingernes Love. Dette skete nu ogsaa, at deres Mandskab blev prøvet, om de befandtes at have Rasthed og Mandighed til at træde i Jomsvingingernes Samfund og være underkastede de Love, som gjaldt der. Men saa faldt Proven ud, at Halvdelen af deres Mandskab blev antagen af Jomsvingingerne, men den anden Halvdeel sendte de tilbage. Sigvald og hans Broder Thorkel og trestindstyve Mand med dem bleve nu antagne, og indførte i Jomsvingingernes Samfund; ingen stode høiere i Ansæelse hos Palmatøke end disse Brødre, og saaledes forløb nu en Tid.

28. Om Besæte er dernæst at fortælle, at han fik snart at høre, at hans rigeste Gaard var plyndret; han tog da først den Beslutning, at han stillede sine Sønner tilfreds, og holdt dem tilbage fra al Hidsigthed og Selvhavn, og drog selv til Kong Svend, og fortalte ham, hvorledes Haralds Sønner havde baaret sig ad, at de havde plyndret ham og ødelagt hans rigeste Gaard. Kongen svarede: „Jeg giver dig det Raad,” sagde han, „at du for det første skal lade alt være roligt; jeg vil imidlertid sende Bud til Strut-Harald, og lade forespørge hos ham, om han vil give Erstatning for sine Sønners Brud, saa at du kan stæe dig derved, og jeg vil, at du skal dermed være tilfreds.” Besæte drog nu hjem med saa forrettet Sag, men Kong Svend lod strax stikke Bud efter Harald Jarl, og bad ham komme til sig. Jarlen und-

drog sig ikke fra Reisen, men begav sig til Kongen, hvor han blev vel imodtagen. Kongen spurgte ham, om han vidste, hvad Forurettelse hans Sønner havde tilføiet Besete; han sagde, at han ikke vidste det noie. Kongen fortalte ham da, at de havde udplyndret hans rigeste Gaard, og han bad ham nu at give Erstatning for det røvede Gods, og tilføiede, at Sagen dermed skulde være endt. Men Jarlen svarede, at han endnu ikke havde Penge til at give i Boder for, at unge Mennesker havde taget sig nogle Kver eller Faar til Fode. „Saa kan du nu drage hjem igjen,” sagde Kongen, „og jeg har nu sagt dig min Villie, men jeg vil dog sige dig forud, at du maa selv vogte dig og dit Gods for Besetes Sønner, og jeg vil nu ingen Deel tage i eders Forhandlinger, da du ikke vil gjøre det, som jeg raader til, men kun hvad du selv synes, og det aner mig, at det er en slet Beslutning.” Harald Jarl svarede, at han skulde nok selv vogte sig derfor, og ingenlunde tilregne Kongen det. „Jeg er heller ikke,” tilføiede han, „i nogen Maade bange for Besete og hans Sønner.” Derefter drog Harald Jarl hjem, og om hans Færd fortælles der ikke, at noget håndtes paa samme.

29. Det er dernæst at fortælle, at Besete og hans Sønner spurgte Harald Jarls og Kong Svends Samtale, og ligesaa, hvad Udfald den havde faaet, og hvad Kongen havde sagt til Jarlen, da denne drog bort. Besetes Sønner agtede nu at gjøre noget ved den Sag, og udrustede tre Skibe, som alle vare store, og besatte dem med to hundrede Mand, hvilket Mandstabs de udrustede paa det bedste. De drog der-

paa lige til Sjælland, hvor de udplyndrede tre af Harald Jarls rigeste Gaarde, og efter det fore de hjem igjen med det meget Bytte, som de nu havde gjort. Det blev snart berettet Strut-Harald Jarl, at hans tre rigeste Gaarde vare udplyndrede, og han tænkte nu paa, hvad Kongen havde spaaet ham. Han sendte da strax Raad til Kongen, om han nu vilde tage sig af at forlige dem, og sagde at han nu gjerne onskede, at han skulde domme i Sagen. Men Kongen svarede saaledes: „Harald Jarl kan nu følge sit eget gode Raad, eftersom han ikke vilde følge mit Raad, da vi talte om denne Sag, og da var der mindre at tale om, end der nu er; lad ham kun nu raade sig selv, og jeg vil ingen Deel have deri.“ Jarlens Udsendinge droge derpaa hjem igjen, og berettede Jarlen, hvad Kongen havde svaret. „Vi komme da til at følge vort eget Raad,“ sagde Jarlen, „om Kongen vil sidde rolig imedens.“ Harald Jarl skaffede sig nu ti Skibe og Mandskab til samme, og udrusiede dem paa det bedste. Med denne Flaade drog han lige til Bornholm; der gif de i Land, og udplyndrede tre af Besetes Gaarde, som ikke vare ringere end dem, Besetes Sønner havde udplyndret. Harald Jarl vendte nu tilbage til Sjælland med dette Gods, og tyktes nu, at han havde høvnet sig godt i denne Færd. Det fortælles nu, at der ikke forløb lang Tid, inden Besete spurgte dette, al den Skade, som han havde lidt paa sit Gods, og han fattede da den Beslutning, at han drog strax til Kong Svend, som tog vel imod ham. Nu fremførte Besete sin Sag for Kongen, og androg den paa denne Maade: „Du maa have spurgt, Herre!“ sagde han,

„at der en Tid har hersket stor Uenighed imellem mig og Strut-Harald Jarl, og jeg frygter for, at Ufred deraf vil opstaae mellem selve Landets Indbyggere, hvis du ikke vil lægge dig derimellem, og det kan hændes, at det senere hen vil blive vanskeligere, end det nu er, thi begge Parter ere eders Mand, Herrel” Kongen svarede paa denne Maade: „Jeg skal snart drage til det Thing, som kaldes Jðorething, did vil jeg byde Harald Jarl, og I skulle da indgaae Forlig efter gode Mands Raad og vor Bestemmelse, og det maa nu være bedst for Jarlen, at vi afgjøre denne Sag efter som os synes bedst, allerhelst da det forekommer os, at du farer vel med din Sag.” Derefter drog Besete hjem, og nu forløb den Tid, til Kong Svend skulde med sit Folge drage til Thinget. Kong Svend havde halvtredstindstyve Skibe med sig, og saa betydelig en Magt, fordi han havde besluttet, ene at afgjøre hele Sagen imellem dem. Harald Jarl havde ikke langt til Thinget, og han havde ikke mere end tyve Skibe. Besete drog ogsaa til Thinget, og havde allene tre Skibe. Det fortælles ogsaa, at hans Søner Due Digre og Sigurd Kappe ikke fulgte ham. Da nu Kongen, Jarlen og Besete vare komne til Thinget, reiste Besete sine Telte nede ved Søen ved det Sund, som løber ind til Thingstedet. Strut-Harald Jarl derimod havde opstaaet sine Telte længere oppe fra Søen, og derimellem leirede Kongen sig. Ud paa Aftenen bleve de fra Thinget af vaer, at der kom ti Skibe seilende fra Harald Jarls Bopæl, og da de nærmede sig did, bleve Skibene lagte for Anker, og Anførerne gik op med deres Mandskab fra Skibene i Land; de begave

sig strax hen paa Thinget. Disse Mænd kjendtes strax, og man saae, at Befetes Sønner Bue og Sigurd vare komne. Bue hin Digre var meget pragtig klædt, thi han var da iført Harald Jarls Klædning, som var saa kostbar, at den var besat med tyve Mark Guld. De havde ogsaa frataget Jarlen to Guldkister, som vare saa fulde af Guld, at der i hver af dem var ti hundrede Mark. Jarlens Hat havde Bue Digre paa sit Hoved; den var smykket med ti Mark Guld. Fuldt væbnede og med folket Mandskab ginge disse Brødre raft frem paa Thinget; og da de vare komne der, tog Bue til Orde, og opfordrede til Taushed, og da han havde faaet Drenlyd, talte han saaledes til Strut-Harald Jarl: „Det er nu mit Raad, Jarl!“ sagde han, „hvis du har noget Kjendskab til dette Smykke, som du seer skinne her paa os, at du nu uden Feighed søger at faae det tilbage, om du tør, og der er nogen Daad i dig, thi længe har du forurettet os Frænder; jeg er nu ganske færdig til at slaaes med dig, om du besidder noget Mandemod.“ Kong Svend hørte Bues Ord, og indsaae, at hans Værdighed vilde lide derunder, hvis han tillod dem at slaaes der paa Thinget, og ikke gif imellem dem, da han havde saa fast bestemt, at de skulde forliges der paa Thinget; Kongen tog da den Beslutning, at han gif imellem dem, saa det ikke kom til Strid, og ved hans kraftige Mellemkomst kom det tilfaldt saa vidt, at begge Parter maatte tilståde Kongen at domme imellem dem, som han vilde; dog betingede Bue sig i Forliget, at han vilde aldrig give Slip paa Jarlens Guldkister eller nogen af hans Pryddelser, men han bad Kongen at raade for alt andet, som han

vilde. Kongen svarede: „Du Bue!” sagde han, „du bliver os haard, lad din Fordring gaae igjennem i Henseende til Guldfisterne, og for dem skal Jarlen have saa meget andet Gods, at han tykkes holden derved; men du kommer til, Bue Digre!” sagde han, „at overgive Jarlen sine Prydelser, som du har taget, og ikke gjøre ham saa megen Vanære eller Beskæmmelse, at han ikke skulde faae sin Hædersdragt tilbage.” Udfaldet blev da, at Kongen kom til at raade, og Bue afforte sig Klæderne. Grunden til, at Kongen stod mest paa, at Jarlen skulde have sine Stadsklæder tilbage, var den, at Jarlen holdt det for størst Beskæmmelse for sig, at han ikke beholdt sine kostbare Klæder. Og de bleve nu enige om, at Kongen skulde saaledes afgjøre det imellem dem i Henseende til Kostbarhederne, som han nu havde bestemt, og ligeledes afgjøre hele den øvrige Sag, saaledes som han fandt det billigst for begge Parter. Og derpaa affagde Kongen den endelige Afgjørelse, begyndte med den Bestemmelse, som han forud havde sigtet til, at Bue skulde strax tilbagegive Jarlens kostbare Klæder, men selv beholde begge Guldfisterne, for fuldkommen at blive forliget med Jarlen; de skulde ogsaa godtgjøre Strut, Harald Jarl de tre Gaarde, som vare udplyndrede; „men han skal derved,” sagde han, „eder til Hæder gifte sin Datter Tofa med Sigurd Kappe, og disse Gaarde skulle være hendes Medgift, og I skulle ikke paa anden Viis gjengælde Gaardenes Udplyndring, end at I skulle selv tage dem i Besiddelse.” Paa denne Maade afgjorde Kongen Sagen, fordi han troede at vente, at de da vilde blive fuldkommen enige, og Forliget vilde kunne

holde sig længst imellem dem, naar de kom i Svoger-
skab sammen. Baade Vefete og hans Sønner vare
meget veltilfredse dermed, og Vefete overgav Sigurd
Trediedelen af alle sine Eiendomme, men især Sigurd
glædede sig meget ved det Giftermaal, som var ham
bestemt. De forligtes nu saaledes, og droge strax fra
Lhinget til Estrut, Harald Jarl, hos hvem Bryllup-
pet strax skulde holdes. Did kom ogsaa, som rimeligt
var, Kongen selv tilligemed Vefete og hans Sønner,
og Sigurds og Tofas Bryllup blev nu holdt med
megen Pragt og Hoitidelighed. Efter Gildet drog
Kongen hjem, hædret med anseelige Foræringer, og
ligeledes de andre Gjæster. Vefete og hans Sønner
droge nu ogsaa hjem til Bornholm, og Jarlens Dat-
ter Tofa fulgte med dem; det var nu roligt en Tid,
og der herskede god Fred imellem dem alle.

30. Kun en kort Tid havde Brødrene været
hjemme hos deres Fader, inden Bue Digre lod sig for-
lyde med, hvad han havde i Sinde, at han nemlig
agtede at drage til Jomsborg og søge sig Hæder og
Berømmelse. Hans Broder Sigurd vilde ogsaa drage
med ham, uagtet han nylig var bleven gift, og Brø-
drene beredte sig til at drage bort, og udrustede to
Skibe og hundrede ¹ Mand, og agtede at gøre alde-
les, ligesom Estrut, Harald Jarls Sønner Sigvald
og Thorkel før dem havde gjort. De fore dernæst lige-
til Jomsborg, og lagde strax til ved Steenhvalvingen
udenfor Indløbet til Havnen. Da Hovdingerne i
Borgen bleve deres Ankomst vaer, ginge Palnatoke,

¹) d. e. 120 eller et stort Hundrede, ligesom alle Steder her
i Sagaa.

Sigvald og Thorkel Høie frem paa Steenhvælvingen, og Sigvald kjendte Mændene, som anførte Skibene. Bue fremførte da sit Errende, og sagde, at han vilde give sig i Jomsvingernes Forbund, og ligesaa vilde hans Broder og alt deres Mandskab, hvis Palnatoke vilde tage imod dem. Men Sigvald tog til Orde: „Hvorlunde have I og min Fader Strut-Harald afgjort eders Sag?“ sagde han, „inden I forlode Landet.“ „Saa meget er der foregaaet imellem os,“ svarede Bue, „at det vil udgjøre en vidtloftig Fortælling, men Udfaldet paa det Hele blev, at Kong Sveud afgjorde hele Sagen imellem os, og alle de Forhandlinger, som vi havde med hinanden, vil jeg ikke i Korthed kunne opregne, men forligte ere vi nu.“ Da talte Palnatoke til sine Stalbrødre Jomsvingerne: „Vil I vove paa,“ sagde han, „om disse Mænd sige sandt eller ikke, men meget tilbøielig er jeg til at tage imod dem, thi jeg venter, at det vil vise sig, at der i vor Trop ere. saa saadanne, som de ere.“ Jomsvingerne svarede ham: „Vi ønske at du optager disse Mænd i vort Forbund, om dig saa synes, men kommer der siden noget, dem angaaende, for Dagen, som vi nu ikke vide, da skal det, som andet, være underkastet din Dom.“ Derefter blev Jomsborg lukket op, og Bue og Sigurd lagde deres Skibe ind i Havnen. Dernæst blev deres Mandskab prøvet, og firfindstue Mand holdt sig i Proven, men fyrrethve droge tilbage hjem til Danmark. Alle Høvdingerne, baade de som tilforn ere nævnte, og disse som nu kom til, vare nu sammen i Borgen, og vare gode Venner. De høv-

jede nu den ene Sommer efter den anden paa forstjellige Lande, og forhjervede sig baade Rigdom og megen Bersømmelse, og stjønt der ikke i denne Fortælling er berettet om de store Bedrifter, som de udførte, er det dog et almindeligt Ord, at man aldrig har fundet større Helte eller Kæmper end Jomsvingerne, og vi troe, at deres Lige have neppe nogensinde været til; men hver Vinter opholdt de sig i Rolighed i Jomsborg.

31. Nu er at fortælle om Vagn-Ageson, at han voxte op hjemme hos sin Fader i Tven, men opholdt sig stundum hos sin Bedstefader Vesete. Han var saa vild og uregjerlig i sin Opvæxt, at det fortælles som det bedste Kjendemerke paa hans Sindelag, at da han var ni Aar gammel, havde han dræbt tre Mennsker. Han var nu hjemme, indtil han var tolv Aar gammel, og det var da kommet saa vidt, at Folk neppe troede længer at kunne udholde hans Hestighed og Overlast; han blev ogsaa saa udadvist, at han ingen Ting vilde staae. Hans Frænder vidste ingen Udveie i denne vanskelige Sag; og man tog da den Beslutning, at hans Fader Age gav ham et halvt Hundrede Mand og et Langskib, og ligesaa meget Mandskab gav hans Bedstefader Vesete ham og derhos et andet Langskib; ingen af de Mand, der fulgte ham, var ældre end tyve, og ingen yngre end atten Aar, undtagen Vagn selv, som var tolv Aar gammel. Han forlangte ikke mere, end nu er sagt, hundrede Mand og to Langskibe, og sagde, at han behøvede ikke flere, og at han selv skulde staae sig Levnetsmidler, og hvad andet han havde nødig.

32. Vagn drog nu hjemmefra med dette stjerne

Mandskab; de kom strax til at trænge til Levnetsmidler, men Wagn var ikke meget raadvild, skjønt han var ung; han foer nu langs med Danmarks Kyster med våbnet Magt, og hug Strædhug¹ uden Skaansel, saa meget som han behøvede; han røvede baade Klæder og Waaben, og han holdt ikke op, før han hverken fattedes Waaben og Klæder eller Levnetsmidler; han seilede derpaa bort fra Danmark, efterat have ladet de Danske skaffe sig alle disse Fornødenheder, og han havde nu alt i Overflødighed, hvad han behøvede til disse to Skibe. Han drog nu ligetil Jomsborg, og kom der tidlig om Morgenen ved Solens Opgang. Han lagde strax Skibene udenfor til Steenhvalvingen, men Borgens Høvdinger Palmatøke og Sigvald, Thorkel, Bue og Sigurd begave sig, saasnart de bleve Skibene vaer, op i Kastelet, som de pleiede, og spurgte derpaa om, hvo der vare komne. Wagn spurgte igjen, om Palmatøke var i Kastelet; han svarede, og sagde, at den Mand, som var kommen at tale med ham, bar dette Navn: „Men hvilke ere disse Mænd,” sagde han, „som føre et saa mandigt Væsen.” Wagn svarede; „Ei vil jeg fordølge dig mit Navn, jeg hedder Wagn, og er en Søn af Rage i Fyen, og eders Nærpaarørende; og jeg er kommen her, for at give mig i eders Samfund, da man fandt mig vanskelig at komme til Rette med hjemme, og mine Frænder syntes at have faaet nok af det, skjønt jeg nu drog bort derfra.” „Troer du da, Frænde!” sagde

¹) d. e. røvede og slagtede det ved Kysterne gaacude Kvæg.

Palnatofe, „at du vil her blive holdt for at være let at have med at gjøre, da man hjemme vanskelig kunde komme ud af det med dig?“. Wagn svarede: „Løiet er for mig, Frænde!“ sagde han, „om du ikke vil kunne styre mit Sind saaledes, at jeg kan være i raste Mænds Samfund, og jeg venter, at du vil hæderlig modtage os, da vi ere komne til eder.“ Da raadførte Palnatofe sig med Jomsvikingerne: „Lykkes det eder raadeligt?“ sagde han, „at vi tage imod min Frænde Wagn eller ikke?“ „Det er mit Raad,“ svarede Bue Digre, „Hjont Wagn af sine Frænder agter mig høiest, at vi aldrig skulle tage imod ham, og at han aldrig skal komme indenfor Borgen.“ Palnatofe henvendte sig derpaa til Wagn, og sagde: „Mændene her i Borgen modsatte sig din Optagelse, Frænde! og det endogsaa dine Frænder, som nøie kjende dig.“ Wagn spurgte videre: „Vil de Mænd, som staae hos dig, vedgaae det, at de ikke ville antage mig? mindst havde jeg ventet det af min Frænde Bue, at han vilde vedkjende sig den Mening.“ „Saa er det dog,“ svarede Bue, „at jeg ikke raader til, at I optages, snarere fraraader jeg det, men dog vil jeg, at Palnatofe skal raade derfor.“ „Men hvad stemme Strut-Haralds Sønner?“ vedblev Wagn, „det ønsker jeg at vide.“ „Det driste vi os dog til at sige,“ sagde Sigvald, „at det er vort bestemte Ønske, at du aldrig kommer i vor Flok.“ Nu tog Palnatofe igjen Ordet: „Hvor gammel er du, Frænde!“ spurgte han. „Derom skal jeg ikke lyve,“ sagde han, „jeg er tolv Aar gammel.“ „Ja!“ sagde Palnatofe, „da kan du ikke komme i vort Forbund, da du ikke nær har den Alder, som vi have

bestemt, for at kunne optages i vort Samfund her i Jomsborg, og det forhindrer altsaa, at du kan være her hos os." Wagn svarede: "Ei agter jeg, at du for min Skyld skal bryde dine Love, men da vilde de mindst kunne siges at være brudte, om jeg er som een, der alt har fyldt sine atten Vintre eller mere." "Det er bedre, Frænde! at du opgiver dette Forsæt," sagde Palnatoke; "jeg vil heller sende dig over til Bretland til Bjørn den Bretste, og for vort Slægtstabs Skyld vil jeg give dig Hælften af mit Rige i Bretland til Eiendom og Bestyrelse." "Vel tykkes mig dette budet, Frænde!" sagde Wagn, "men dog vil jeg ikke antage dette dit Tilbud." "Hvad vil du da, Frænde!" sagde han, "om du ikke vil antage det, som jeg nu byder dig, thi jeg mener, at jeg gør dig et godt Tilbud." "Alligevel vil jeg dog ikke antage det," svarede Wagn, "stjont Tilbudet er godt og passende for en Frænde." "Hvad agter du da, Frænde!" spurgte Palnatoke videre, "med din Hefstighed og Paaastaaenhed, om du ikke vil modtage saadanne Tilbud?" "Det skulle I nu faae at vide, Jomsvikinger!" sagde Wagn, "hvad jeg har i Sinde, jeg vil udbyde Strut, Harald Jarls Søn Sigvald, at vi skulle prøve en Dyst sammen, og slaes med lige meget Mandskab paa begge Sider; han skal lægge ud af Vorgen med to Skibe og hundrede Mand, og vi skulle dernæst prøve hinanden, hvo af os der først trækker sig tilbage, og hvo der gaaer af med Seieren i vort Skifte; og saa skal det være en Aftale imellem os, at, hvis det gaaer saa, at de vige tilbage og undstige, da skulle I være forpligtede til at tage imod os, og tillade os at være hos eder i Jomsborg; men

hvis vi faae den Lob, som jeg venter vil komme over Sigvald, da skulle vi drage bort, og have J da ikke nogen Forbindtlighed mere i den Sag. Men ei udfordrer jeg eder med ringere Ord, end at slaars maa Sigvald Jarlson med os, hvis han tør, og hvis han er en uforsagt Mand, og hvis han har Mandemod og ei er feigere end det uleste Kryp." Nu svarede Palnatoke: "Det seer ud til at blive noget mærkeligt," sagde han, "hvad denne unge Mand vil foretage sig, og nu kan du høre, Sigvald! hvor lidet han staaner dig i Udfordringen, skjønt du er en Jarls Søn; og det tykkes mig, at man kan vente, at du vil komme i en fuld Prove, inden du faaer endt Striden med denne min Frænde. Men eftersom Udfordringen er saa bestemt og heftig fremført, da vil du neppe holdes for en brav Mand, naar du ikke forsøger dig med dem, thi der er talt alt for meget, til at du kan undslaae dig; det er derfor det bedste, at J lægge imod dem, og gjører det første Anfald paa dem saaledes, at de kunne faae deres Overmod dæmpet! Men hvis det gaaer saa, at vor Frænde Bagn ikke bliver saa fejersæl, som han fører store Ord til, og det gaaer ham mindre heldig, da vil jeg dog byde enhver at vogte sig for at røre ham med Waaben, thi det vil komme dem dyrt at staae, som gjøre det, og ubehageligt vil det være mig at see paa, at han bliver haardt medtagen, eller at nogen Skade tilfoies ham, skjønt han tykkes vanstelig at komme til Rette med; men det aner mig, Sigvald! at der nu vil blive sat en Prove paa, hvad Mand du er i Strid, skjønt min Frænde endnu er ung." Derefter beredte Sigvald sig, og roede ud af Borgen med

to Skibe, og, saasnart de mødtes, angrebe de hinanden og sloges, og det siges, at Wagn og hans Stalbrødre strax i Begyndelsen angrebe deres Modstandere med saa heftig en Steenregn, at Sigvæld og hans Folk ikke kunde andet end dække og beskytte sig, og de havde dog nok at bestille dermed, saa hidfige vare disse unge Mænd; og saasnart Stenene gik op, lodde de det ikke bide med Hugvaabnene; de holdt da Hugstrid, og brugte Sværdene med megen Mandighed. Men saa faldt Sagen omsider ud, at Sigvæld trak sig tilbage, og flyede ind til Land, for at hente Steene. Men Wagn satte efter ham, og de mødtes nu paa Land, og Sigvæld nødtes da til at vige, hvad enten han vilde eller ikke; der blev nu en anden Kamp, som var meget heftigere og skarpere end den forrige, og det siges, at ogsaa denne Kamp faldt Sigvæld besværlig. Palnatok og de andre Hovdinge stode i Borgens Kasteel, og vare derfra Øjevidner til, hvortedes Striden faldt ud for Sigvæld. Wagn angreb nu Sigvæld saa heftig, at han og hans Mænd vege ganske tilbage, lige til de kom til Borgen, men den var tillukket og laaset, saa at de ikke kunde komme ind i Borgen, og maatte dåvende om, og enten forsvare eller overgive sig. Palnatok og Jomsøvikingerne saae nu, at een af Delehe maatte stee, at enten vilde Wagn overvinde Sigvæld og hans Mandskab, eller de maatte nødsages til at lukke Borgen op, for han kunde undslippe med Livet, thi slye kunde han ikke, og havde heller ikke villet, saadan en Mand som han var. Det blev da Udfaldet, at Palnatok bød, at Borgen skulde lukkes op: „Du har, Sigvæld!“ sagde han, „sejpe med din Lige at

stifte, naar du strider mod denne vor Frænde, og det er nu det bedste, at standse denne Leg, thi den er nu prøvet tilfulde af eder, og vi kunne nu skjønne, hvad Mand enhver af eder er; og det er mit Raad, vedblev han, „hvis eder saa synes, at vi antage denne unge Mand og hans Mandskab, skjønt han er noget yngre, end det er bestemt i vore Love, og det venter jeg, at ikke een Mand her i vor Trop vil kunne faae Bugt med ham, og saadanne Mænd kan man have godt Haab om for Fremtiden, og saadanne holde ikke Alting for at være stort og uoverkommeligt.“ De gjorde nu efter Valnatokes Ord, lukkede Jomsborg op, og standfede Kampen imellem dem, og Wagn blev nu med alle sine Mænd optagen i Samfundet. I denne Strid imellem Wagn og Sigvald faldt, ifølge Beretningen, tredive Mand paa Sigvalds Side og ligesaa mange paa Wagns, men dog havde Wagn Anseelse for at have seiret i denne Træfning. Paa begge Sider vare ogsaa mange blevne saarede i Striden. Wagn var nu der i Jomsborg med alle Høvdingers Willie og Samtykke, thi deres Lov bad, at alle skulde være enige, naar det kom dertil, skjønt de forud havde været af forskjellig Mening. Det siges om Wagn, at han blev der i Jomsborg saa sagtmodig og sædelig, at ingen Mand der overgik ham i Besindighed, ligesaa lidt som nogen var behændigere i Legemsfærdigheder eller mere øvet i Ridderstab end han. Han drog bort hver Sommer, styrede et Skib, og begav sig paa Krigstog, og ingen af Jomsvingerne var større Kæmpe end han i Striden. Saaledes gif det nu i tre Aar fra den Tid, da han blev optagen i Jomsvingin-

gernes Forbund, at de hder Sommer laae ude paa Krigsflibe, og havde bestandig Seier, men om Vinteren vare de hjemme i Jomsborg, og de vare nu navnkundige vidt omkring i Verden.

33. Udpaa Efteraaret det tredie Aar saldt Palsnatofe i en Sygdom; den Gang var Wagn feuten Aar gammel. Kong Burislasf blev da strax indbuden til Borgen, efterdi Palsnatofe anede, at denne Sygdom vilde blive hans Død. Da Kongen kom til Palsnatofe, talte denne saaledes til ham: „Det er min Anelse, Herre! at dette er min sidste Sygdom; og det er heller ikke usandsynligt, naar man tager Hensyn til min Alder; men det er mit Raad,” vedblev han, „som jeg vil give eder, at der sættes en anden Mand i mit Sted til at være Høvding i Borgen og bestyre de Anliggender, som jeg tilforn har haft med at gjøre, saa at Jomsvingingerne blive her i Borgen, og fremdeles værne Landet for dig, ligesom vi hidtil have gjort; og det forekommer mig, at af dem, som kunne komme i Betragtning, fattes Sigvald mindst, imod mig at regne, i hvad der udfordres for at kunne styre Borgen og afgjøre Folks Sager, baade i Henseende til Klogskab og Raadsnildhed, og maa det synes eder noget ubesindigt, hvad jeg nu siger eder, at jeg troer det, skjønt jeg ikke tør sige det for vist, at alle fattes noget, i det jeg har været.” Kongen svarede ham: „Ofte have dine Raad været os gode,” sagde han, „vi ville derfor ogsaa end følge dette, som du giver os, og det vil være os alle det bedste, men det er at befrygte, at vi nu ikke længe ville have Nytte af dig og dine Raad, og desto mere pligtige ere vi til at følge det sidste, og

alle de gamle Love, som Palnatoke med forstandige Mænds Raad har givet her i Jomsborg, skulde freudeles staae ved Magt." Det siges, at Sigvald var ikke meget uvillig til at antage den Post, som overdroges ham efter Kong Burislafs og Palnatokes Raad. Derefter gav Palnatoke sin Frænde Wagn det Halve af Riget i Bretland til Eie og Bestyrelse i Forbindelse med Bjørn den Bretske, og siden anbefalede han Wagn paa det bedste i alle Henseender til Jomsvikingerne og i Særdeleshed til Kongen; derom talte han meget, og viste derved, at han elskede sin Frænde Wagn høit, og at det var ham meget magtpaaliggende, at de skulde behandle Wagn vel. Kort derefter døde Palnatoke, og alle holdt det for et stort Tab, og her ender Fortællingen om een af de bedste Helte.

34. Efter Palnatokes Død antog Sigvald Bestyrelsen over Jomsvikingernes Samsuud, og det varede nu ikke længe, inden man afveg noget fra de forrige Vedtægter i Borgen, og Lovene bleve nu ikke overholdte med saa stor Noiagtighed, som da Palnatoke styrede Borgen; saaledes varede det nu ikke længe, inden Kvinder vare i Borgen to eller tre Nætter efter hinanden, ligesaa vare ogsaa Mændene længere ude af Borgen, end det var bestemt i Loven; stundum forefaldt endogsaa i Borgen Slagsmaal imellem Folk og enkelte Drab.

35. Sigvald drog nu ud af Borgen, og begav sig til Kong Burislaf. Kongen havde tre Døtre, som ere nævnte i Sagaen: den ældste hed Astrid og var meget smuk og forstandig; den næstældste hed Gunhild, og den yngste Geira; hende agtede Olaf Trygvesson.

Da nu Sigvald var kommen til Kongen, bød han ham to Vilkaar, at enten vilde han ikke blive i Jomsborg længer, eller han skulde give ham sin Datter Astrid til ægte. Hertif svarede Kongen ham: „Det havde jeg bestemt,” sagde han, „at jeg vilde have giftet hende til en Mand af en høiere Værdighed end du, men dog vil det være mig en Nødvendighed, at du ikke drager bort af Borgen; vi ville derfor alle i Forening overlægge, hvad der synes os raadeligst.” Kongen gik nu til sin Datter Astrid, og spurgte hende, hvad hun syntes om dette Giftermaal, at hun blev gift med Sigvald; „og vil jeg,” sagde han, „at vi tage en fornuftig Beslutning, for at Sigvald og Jomsvingingerne ikke skulle drage bort fra Borgen, thi jeg behøver særdeles meget deres Landeværn.” Astrid svarede sin Fader: „Om jeg skal sige dig Sandheden, Fader!” sagde hun, „da vilde jeg aldrig ægte Sigvald; men dog skal du ikke afvise ham, men kun give ham Haab paa de Vilkaar, som jeg bestemmer; han skal, for at naae dette Giftermaal, sætte det igjennem, at han bestier Landet fra alle de Skatter, som hidtil have været betalte til den danske Konge, for han kommer i min Arm; eller ogsaa han skal skaffe den danske Konge Svend herhid, saa at du har ham i din Vold.” Kongen fremsatte nu dette Forslangende for Sigvald, og derefter sluttede de en fast Aftale derom indbyrdes, at det skulde være udført inden tredie Juul; men, hvis Sigvald ikke til den Tid fik det sat igjennem, da skulde hele Aftalen være ophævet.

36. Sigvald drog nu efter dette hjem til Jomsborg; og samme Vaar seilede han med tre Skibe og tre

hundrede Mand bort fra Borgen; han foer ligetil Sjælland, og traf der paa nogle Folk, af hvilke han spurgte, at Kongen gjæstede oppe paa Landet ikke langt derfra. Og da han nu troede at have faaet Wijsheid om, hvor Kongen opholdt sig, lagde han sine Skibe ved et Næs, hvor der ingen Skibe vare i Nærheden; det var ikke langt fra den Gaard, hvor Kongen gjæstede med sex hundrede Mand. Sigvald lagde sine Skibe saaledes, at Forstavnene vendte fra Land, og han lod det ene Skib forbinde ved det andets Bagstav, og alle Naverne lægge imellem Koertollene. Derpaa sendte Sigvald tyve paalidelige Mænd til Kong Svend, og bød dem at sige til Kongen, at han ønskede at tale med ham i et nødvendigt Anliggende, men at han var syg og laae for Døden, og at han havde Ting at aabenbare ham, hvorpaa Kongens Liv beroede. De Udsendte begave sig nu til Gaarden, og gik ind i Hallen for Kongen, og deres Formand fremførte hele det Vrende, hvormed de vare sendte. Da Kongen hørte denne Tidende, begav han sig strax, til ligemed de sex hundrede Mand, som vare ved Gildet, ned til Stranden, for at tale med Sigvald. Da denne blev vaer, at Kongen kom, fortaltes det, at han var paa det Skib, som var fjernest fra Land, og han laae nu i Sengen, og var meget asmagtig. Han bød da sine Mænd saaledes: „Naar tredive Mand ere komne ud paa det Skib, som er nærmest Land, da skulle I trække Bryggen bort fra Landet og op i Skibet, og sige, at man ikke maatte trænge saa heftig ud paa Skibene, at de ikke skulle synke under os; og jeg ventter, at Kongen vil være imellem de forreste; men naar

tyve Mænd ere komne paa det midterste Skib, da skulle J ligesledes der trække Bryggen ind." Det fortælles nu, at Kongen kom der med sit Mandskab, og spurgte efter Sigvald; man sagde ham, at han var meget afmægtig, og laae paa det yderste Skib; og han gik dernæst ud paa det Skib, som var nærmest ved Land, og siden fra det ene til det andet, indtil han kom til Sigvalds Skib. Hans Mænd fulgte efter ham, men Sigvalds Folk forholdt sig i alt, som han havde budet. Og da nu Kongen kom selv tiende ud paa det Skib, paa hvilket Sigvald laae, spurgte Kongen om, hvorledes Sigvald befandt sig, og man svarede ham, at han endnu kunde tale, men var dog yderlig afmægtig. Derpaa gik Kongen hen, hvor Sigvald laae, boiede sig ned til ham, og spurgte, om han kunde høre, hvad han sagde, og hvad Tidende han kunde berette ham, hvorfor det var ham saa magtpaaliggende, at de talte sammen, som Sigvald havde sendt ham Bud. „Voi dig lidt ned til mig, Herre!" sagde da Sigvald, „for at du bedre kan høre, hvad jeg siger, thi jeg taler kun sagte." Og da Kongen boiede sig ned til ham, tog Sigvald med den ene Haand over hans Skuldre, men med den anden under hans Arme, og han var nu ikke saa ganske svag, og holdt ikke Kongen saa meget løst; i det samme raabte han til Skibsfolkene, at de skulde bruge alle Mærerne saa raast som mueligt; og de gjorde efter hans Bud, og roede nu bort saa hurtig de kunde; men de sex hundrede Mænd stode tilbage paa Landet, og saae derpaa. Kongen tog nu til Orde, og sagde: „Hvad er det nu, Sigvald! vil du svige mig, eller hvad har du i Sinde?"

Jeg tyktes nu at forudsee, at der vil møde mærkelige Begivenheder, men jeg kan ikke vide, hvad Hensigten er med dette Foretagende." Sigvald svarede Kongen: „Ei vil jeg svige eder, Herre! men I skal nu fare med os til Tomsborg; og vi skulle vise eder at den Hæder, som vi formaae, og alle eders Mænd, som nu følge eder, skulle være velkomne hos os, og naar I koume til det Gilde, som vi have beredt for eder, da skulle I faae at vide, hvad Grunden er til alt dette; der skal du ene raade for alt, men vi skulle, som vor Pligt er, vise dig at Underdanighed og al den Hæder, som vi formaae." „Det maae vi nu tage til Takke med," sagde Kongen, „eftersom Sagerne nu staae." De seilede nu ligetil Tomsborg, og Sigvald viste Kongen den tilbørlige Agtelse, og Tomsvíkingerne beredte et stort Gilde for ham, og kaldte sig alle hans Mænd. Sigvald' sagde nu Kongen, hvad Aarsagen var til, at han havde ført ham bort fra Landet, at han nemlig havde beilet for ham til Kong Buri-slafs Datter: „Det var den finuffeste og fortrinligste Mo, jeg kjendte, og det foretog jeg mig af Venfkap for eder, Herre! fordi jeg ikke vilde, at du skulde gaae glip af det Parti, som forekom mig at være det bedste." Alle Tomsvíkingerne sandede dette med Sigvald, eftersom han forud havde bestemt. Kongen spurgte efter, hvad Moen hed. „Denne Mo," sagde Sigvald, „til hvem jeg har beilet for dig, hedder Gunhild, men til mig er Kongens anden Datter Astrid fæstet, men Gunhild bærer dog Fortrinnet i alt, som tilbørligt er. Du, Konge! skal blive her ved dette Gilde i Tomsborg, men jeg skal imidlertid drage til Kong Buri-slaf, og sætte Sa'

gen igjennem for os begge, og du kan kun sikkert stole paa mig i hele din Sag, og jeg skal ogsaa svare til din Lillid." Derefter drog Sigvald til Kong Buriðlaf med hundrede Mand, og der blev anrettet et stort og anseeligt Gilde imod ham. Sigvald talte nu med Kongen, og sagde, at han nu var kommen, for at ægte Astrid, da han nu havde faaet det sat igjennem, som var betinget, at den danske Kong Svend var kommen til Jomsborg, og det stod nu ganske i deres Magt at gjøre ved ham, ifølge deres egen bedste Bestemmelse, hvad de vilde, og han bad da Kongen og Astrid gjøre, hvad der forekom dem raadeligst og forstandigst. De talte nu sammen derom, og baade Kongen og hans Datter Astrid spurgte Sigvald til Raads, hvad han raadede til i denne Sag, Kong Svend betræffende. Sigvald svarede: "Jeg har udtænkt et Raad i denne Sag," sagde han, "jeg raader nemlig, at du skal gifte din Datter Gunhild med Kong Svend, og gjøre hans Hidreise hæderlig, men han skal, for at naae Giftermaalet, eftergive dig alle de Skatter, som du hidtil har været pligtig at yde ham; paa den Maade vil jeg søge at mægle imellem eder, og jeg skal nok see til at faae det sat igjennem, som jeg nu har sagt." Efter denne deres Samtale drog Sigvald tilbage med sit Mandskab, som bestod af hundrede Mand; og saasnart han kom til Kong Svend, spurgte denne strax, hvorledes Sagen havde gaaet. "Det beroer allene paa eder, Herre!" sagde han. "Hvorledes det," spurgte Kongen. "Saaledes," svarede Sigvald, "at, om du vil eftergive Kong Buriðlaf Skatterne, da gifter han dig sin Datter; du maa ogsaa tage det i Betragtning,

Herre!" tilføiede Sigvald, „at alt jo tilhører dig efter hans Død, og det er en større Hæder for dig, at du har en Svigerfader, som ikke er skatstyldig under nogen, thi de Konger ere altid ringere anseete, som yde Skat, end de som ingen have at yde." Saaledes talte Sigvald for Kong Svend paa mange Maader, for at faae ham til at synes vel om dette, og han manglede hverken Snildhed eller Veltalenhed. Det kom da saa vidt, at Kong Svend syntes vel om at følge det Raad, som Sigvald gav, og ønskede meget, at Giftermaalet kunde komme i Stand. Denne Beslutning blev da tagen, og Bryllupstiden berammet, og begge Bryllupper skulde holdes paa een Gang. Da Tiden nu kom, droge alle Jomsvikingerne, og Kong Svend, i Færd med dem, til Høitideligheden, og der blev nu holdt et i alle Henseender saa prægtigt Gilde, at ingen mindedes, at der nogensinde havde været et anseeligere Gilde i Bindland. Det fortælles, at Brudene Gildets første Aften havde sidt Hovedtøi, saa at man ikke noie kunde see dem i Ansigtet, men Morgenen derefter vare de muntre, og havde da aflagt det side Hovedtøi. Kong Svend betragtede da noie begge Søstrene, thi han havde ikke seet nogen af dem forend paa dette Gilde, og kjendte blot af Sigvalds Udsagn til Søstrenes Skjønhed og Belevenhed; og det siges nu at Kong Svend syntes allerbedst om den Kone, som Sigvald havde faaet, den Ræv, og fandt at hun var baade suukkere og mere beleven end hans Kone, og Kongen fandt nu, at Sigvald ikke fuldkommen havde faret med Sandhed, og at Sigvalds Venstab imod ham ikke havde været saa ærlig meent; og Kongen

skuede nu, efterat have talt derom med sine vise Mænd, hele hans Anslag, men han lod sig dog, som Sagerne nu stode, ikke formærke dermed for Folket, men benyttede alt, saa meget som mueligt, til sin Hæder og Anseelse, og trøstede sig ved, at den tredie Deel af Vindland nu tilkom ham efter Kong Burislafs Død. Efterat Gildet nu var endt, drog Kong Svend bort med sin Kone Gunhild, og havde tredive Skibe med sig derfra, og betydeligt Mandskab og mange Kostiigheder; men Sigvald drog med sin Kone Astrid til Jomsborg. Nu afveges der meget fra de Love; som i Forstningen vare givne af Palnatoke og andre vise Mænd, hvilket Jomsvingingerne selv mærkede, men de vare dog end alle en Tid i Borgen, og vare meget navnkundige.

37. Ikke lange derefter spurgtes en stor Tidende fra Danuark, at Sigvalds og Thorkels Fader, Strut-Harald Jarl var død. Deres Broder Heming var endnu ung, da dette skete, og Kong Svend ansaae sig derfor pligtig til at gjøre Arvesøl efter Strut-Harald Jarl, hvis dennes ældre Søner ikke kom hjem, eftersom Heming var for ung til at bestyre Gildet. Han sendte da Bud til Jomsborg til Brødrene Sigvald og Thorkel, at de skulde komme til Arvesølet; der skulde de træffes, og alle i Forening gjøre Gildet og sørge for Anretningen, for at det kunde blive saa anseeligt som mueligt efter saadan en Hovding, som deres Fader Strut-Harald Jarl havde været. Brødrene sendte strax Kongen Bud, at de vilde komme, og sagde, at Kongen kun skulde lade alle Anrettelser gjøre, som

behøvedes til Gildet, og de lode sige, at det skulde være paa deres Regning, og bade ham tage af den Eiendom, som Strut-Harald havde besiddet, alt hvad der behøvedes. De fleste fandt det ikke raadeligt at drage did, da de havde Mistanke om, at Kong Svends Venstrib til Sigvald og til alle Jomsvingingerne i Almindelighed ikke var at stole paa, efter hvad der var foregaaet imellem dem, skjønt de den Gang ikke yttrede noget Fjendskab imod hinanden, men Sigvald og Thorkel Høie vilde bestemt reise, som de havde lovet, og ikke blive tilbage, og dem vilde alle de andre følge til Gildet. Og da Tiden nu kom, droge de bort fra Jomsborg med meget Mandskab, og havde hundrede og halvfjerdsindstyve Skibe. De seilede nu ligetil Sjælland, hvor Harald Jarl havde regjeret. Der var Kong Svend forud, og havde ladet gjøre Anrettelser til Arveskiet, saa at alt var færdigt til samme; det var ved Vinterens Begyndelse. En stor Mængde Mennesker vare der forsamlede, og Gildet var meget anseeligt. Jomsvingingerne drak meget første Aften, og Driften gjorde stærk Virkning paa dem. Da det nu havde gaaet saaledes en Tid, mærkede Kong Svend, at de alle bleve næsten ganske betagne af Driften, saa at de bleve meget snaksomme og muntre, og toge ikke i Betænkning at tale meget, som de ellers aldrig vilde have sagt. Og da Kongen mærkede dette, tog han til Orde, og sagde: „Her er en stor Forsamling og megen Munterhed,” sagde han, „og jeg vil nu foreslaae, at I begynde paa nogen ny Glædsfab og Skjemt for Folkene, som kan være af Værdighed og længe kan blive i Folks Minde.” Sigvald svarede Kongen, og sagde:

„Det tyffes mig at være det bedste, Herre! at I begynder først, thi da vil man helst kunne vente, at Munterheden i Hallen vil forøges, og vi have alle at følge eder, og vi ville derfor alle samtykke i det, som I vil bestemme angaaende Maaden, hvorledes vi skulle opvække denne Munterhed.” „Jeg veed,” sagde Kongen, „at det har været Skik ved kostelige Gilder og Sammenkomster, hvor raske Mænd have været samlede, at de have gjort høitidelige Løfter sig til Skjæmt og Berømmelse, og jeg synes nu vel om, at vi forsøge den samue Morfskab, thi jeg venter vist, at saa meget som I Tomsvíkinger i Berømmelse overgaae alle andre her i Verdens nordre Deel, saa meget mere mærkvardigt vil det blive, som I ville fremkomme med i denne Glædsfæle; og det vil vise sig heri som i andet, at I ere nu mere udmærkede end andre, og det er rimeligt, at Folk vil længe mindes det, som I fremsatte, men dog skal jeg ikke undslaae mig fra at begynde denne Skjæmt; thi gjør jeg da det Løfte,” sagde Kongen, „at jeg, inden tre Aar ere forløbne, skal have uddrevet Kong Adelsraad af hans Rige eller ogsaa sældet ham og saaledes erholde Riget; og nu er Røden til dig, Sigvald!” vedblev Kongen, „og lad dit Løfte ikke blive ringere end mit!” „Saa skal det stee, Herre!” svarede han, „at jeg skal ogsaa sige noget: Det Løfte gjør jeg,” vedblev han, „at jeg skal hærje paa Norge med det Mandfskab, som jeg kan samle, og inden tre Aars Forløb have uddrevet Hakon Jarl af Landet eller dræbt ham eller i tredie Fald selv naae min Vane.” Nu gaaer det godt,” sagde Kong Svend, „og det Løfte

er vel gjort, naar du udfører det derefter; ei er det unandig talt, Held være med dig, at du har talt dette, og udfør dette dit Lofte vel og mandigen!" "Nu er Råden til dig, Thorkel Høie!" vedblev Kongen, „at du ogsaa skal gjøre et Lofte, og er det passende, at du lader det blive noget mandigt." "Jeg har betænkt mit Lofte, Herre!" svarede Thorkel, „jeg gjør det Lofte, at jeg vil følge min Broder Sigvald, og ikke flye, forend jeg seer Bagstavnen paa hans Skib; men, hvis han holder Slag paa Land, da gjør jeg det Lofte, at jeg skal ikke flye, saa længe han er i Følgingen, og jeg kan see hans Banner forait mig." "Vel er dette talt," sagde Kong Evend, „og saa rask en Mand er du, at du tilvisse vil udføre det." "Nu, Bue Digre!" vedblev Kongen, „nu kommer det til dig, og det vide vi, at du vil komme frem med noget ret Mandigt." "Det Lofte gjør jeg da," sagde Bue, „at jeg skal følge Sigvald i denne Færd saa vel som jeg har Manddom og Tapperhed til, og ikke flye, forend der staae færre tilbage, end der ere faldne, og dog blive, saa længe Sigvald holder Stand." "Det gif, som vi forutodede," sagde Kongen, „at der vilde komme noget Mandigt fra din Haand; men nu er Råden til dig, Sigurd Kappe!" sagde Kongen, „ogsaa at sige noget efter din Broder Bue." "Mit Lofte er snart gjort, Herre!" sagde Sigurd, „det Lofte gjør jeg, at jeg skal følge min Broder Bue, og ikke flye, forend han er død, om Skjæbuen saa vil." "Det kan man vente," sagde Kongen, „at du vil udføre det saa vel som din Broder; men nu skal du til det, Wagn Nageson! og vi ere meget begjærlige efter at høre,

hvad Lofte du gjør, thi 3 Frænder have gjennem flere Slægter været drabelige Folk." Wagn svarede, og sagde: „Det Lofte gjør jeg, at jeg skal følge Sigvald og min Frænde Bue paa denne Færd, og blive, saa længe Bue vil, om han er i Live; og til dette Lofte foier jeg endnu," sagde han, „at, om jeg kommer til Norrig, da skal jeg komme i Seng til Ingeborg, Thorfel Leiras Datter vster i Wigen, uden hans eller nogen af hendes Frænders Minde, førend jeg drager tilbage hjem til Danmark." „Nu gif det, som jeg anede," sagde Kongen, „og du overgaaer de fleste, som vi kjende, i Kæsthed og Belevenhed." Det fortælles, at Bjorn den Bretste var der med i Tomsbifingernes Trop, og var især Wagn Alagesens Stalbroder, thi de styrede Bretland i Forening efter Palnatokes Død. Og nu sagde Kongen: „Hvad Lofte gjør du, Bjorn hin Bretste?" „Det Lofte gjør jeg," svarede Bjorn, „at jeg vil følge min Fosterson Wagn saa vel, som jeg har Forstand og Mandighed til." Efter dette endte de denne Samtale, og Folk gif hurtigere end man kunde vente det at sove. Sigvald gif i Seng til sin Kone Afsrid, og sov snart haardt ind, da han kom i Sengen. Men hans Kone Afsrid vaagede, og da han havde sovet meget længe saaledes, vakte hun ham; og spurgte, om han mindedes sit Lofte, som han havde gjort om Astenen; men han sagde, at han ikke mindedes, at han havde gjort noget som helst Lofte om Astenen. „Det vil du ikke kunne slippe saaledes fra," sagde Afsrid, „saa vidt jeg skjonner, og du behøver baade Forstand og Overlæg." „Hvad Beslutning raader du mig da til at tage?" sagde Sigvald, „thi du

er bestandig viis, og du vil nu kunne give noget godt Raad." "Ei veed jeg nu noget Raad, som er godt," sagde hun, "men noget vil jeg dog sige: Naar du kommer til Drikkebordet i Morgen, vær da munter og glad, thi Kong Svend vil, som jeg formoder, huse eders Løfter, og naar Kongen da taler derom til dig, da skal du svare ham paa den Maade: Naar Øllet gaaer ind, gaaer Forstanden ud, og havde jeg ikke været drukken, da vilde jeg ikke have gjort saa stort et Løfte; men derpaa skal du spørge Kongen, hvad han vil tilstaae dig, for at du kan faae dit Løfte udført, og tal saa kun frit til Kongen, og lad, som du troer, at hele din Sag beroer paa Kongens Bistand, thi han troer at have besværet dig meget i dette, og spørg, hvor mange Skibe han vil give dig til dette Tog, om du bekvæmmer dig til at drage, og hvis han optager det vel, men dog ikke bestemmer, hvor mange Skibe han vil give dig, da skal du trænge fast ind paa ham, at han strax skal bestemme, hvad han vil tilstaae, og sig, at du vil behøve mange, fordi Hakon Jarl har en stor Styrke; men du maa endelig strax drive paa dette, og trænge stærkt ind paa Kongen," sagde hun, "fordi jeg troer, at han nu vil være lettere til at tilstaae dig Hjælpetropper og Skibe, saa længe han ikke bestemt veed, om der bliver noget af Toget eller ikke; men er Toget først besluttet, da formoder jeg, at du vil kun faae liden Bistand af ham, om han ikke forud har lovet den, fordi han onsker tilvisse hverken Held over dig eller Hakon Jarl, og det vil synes ham bedst, om det gaaer eder begge ilde."

38. Det fortælles nu, at Sigvald gjør, lige

som Astrid havde raadet ham; og da de den følgende Dag begyndte at drikke, var Sigvald særdeles munter, og stjemtede meget. Og nu bragte Kongen deres Løfter paa Bane, som de havde gjort om Aftenen, og Kongen syntes meget vel om dem, og tyktes at han ret havde besnæret Sigvald og alle Jomsvingingerne tilsammen. Sigvald svarede Kongen, og sagde alle de Ord, som Astrid havde lagt ham i Munden, og spurgte nu om, hvad Kongen vilde tilstaae ham hertil. Det kom da saa vidt, at Kongen sagde, at han agtede, naar Sigvald var færdig til dette Tog, at tilstaae ham tyve Skibe. „Dette Bidrag,” svarede Sigvald, „er godt for een eller anden anseelig Bonde, men ikke er dette et kongeligt Bidrag, saadan en Hovding som du er.” Da svarede Kong Svend og med et vredt Diefast til Sigvald, spurgte han ham: „Hvor meget troer du da at behøve, om du skal have saa meget, som du onsker?” „Det skal jeg snart sige,” svarede Sigvald, „lige trefindstyve Skibe, alle store og vel udrustede, men jeg vil dog give dig isteden ikke færre Skibe, men snarere flere, stjønt de blive mindre, thi man kan ikke vide, om alle eders Skibe komme tilbage, hvilket er meget usikkert.” Da sagde Kongen: „Færdige skulle alle Skibene være, Sigvald! naar du er færdig til Toget, bered du dig kun, jeg skal give dette, som du forlanger.” „Det er et godt og hæderligt Tilbud, Herre!” sagde Sigvald, „som man kunde vente af eder, og udfør nu vel det, som du nu har lovet, thi nu skulle vi strax begive os paa Toget, naar dette Gilde, ved hvilket vi ere her, er til Ende, og skal du nu alle Skibene, saa vi ikke blive opholdte, og jeg skal stasse

Beslutning til deus og vi begge i Forening." Og nu stedsede først Kongen, og taug lidt, men sagde dog, forend man ventede det: „Saa skal stee, Sigvald! som du siger, men dog er dette kommet lidt hurtigere paa, end jeg tænkte, thi jeg ventede ikke, at Toget skulde saa snart gaae for sig." Da sagde Sigvalds Kone Astrid: „Ei kunne I vente," sagde hun, „at I vilde faae nogen betydelig Seier over Hakon Jarl, om I opholde Toget saa længe, at han bliver underrettet derom, og faaer Tid til at berede sig, hvis I nu ikke kunne faae Seier; og det er det eneste Raad, at I gjøre eder færdige saa hurtig som mueligt, og ikke lade noget Mys gaae foran eder, men komme uforvarende over Jarlen." Det fortælles nu, at de toge den Beslutning at begibe sig paa Toget, saasnart som Gildet var sluttet, og de lode Arveskjet være til Ende, og begyndte at tænke paa Reisen. Estrut, Harald Jarls Datter Tofa tog da, fortælles der, til Orde, og sagde til sin Mand Sigurd: „Du maa nu reise, som du har besluttet, men jeg vil bede dig, at du følger din Broder Bue saa vel som mueligt, og efterlad dig et hæderligt Minde, og jeg skal vente efter dig, saa at ingen Mand skal komme i min Seng, saa længe jeg spørger, at du er i Live; men her ere to Mænd, Bue!" sagde hun, „som jeg vil give dig med paa denne Færd, fordi du stedse har været velvillig imod mig: den ene hedder Havard med Tilnavn Huggende, den anden Aslak med Tilnavn Holmskalle; disse Mænd giver jeg dig, fordi jeg holder af dig, og ikke undseer jeg mig ved at tilstaae, at jeg meget hellere vilde have været gift med dig end med ham, som jeg nu har, men dog kommer det

nu til at forblive ved, hvad steet er." Bue modtog Mændene af hende, og takkede hende for dem, og gav strax Uslaf til sin Frænde Vagn, at han skulde følge ham, men Havard fulgte ham selv. Gildet endtes nu, og Tomsvifingerne begave sig strax derfra, og saasnart de vare færdige, droge de strax bort fra Landet, og havde hundrede store Skibe; fra Tomsborg havde de fort hundrede og halvfjerdsindstyve med sig, men blandt disse vare der mange smaae.

39. De begave sig nu paa Weien, havde god For og kom til Wigen i Norge, de naaede Land silde om Aftenen, og strax om Natten styrede de til Byen Tønsberg, og kom der med hele Hæren ved Midnattstid. I Sagaen nævnes en Mand, som hed Hymund, og kaldtes Hymund Hvide; han var Hakon Jarls Lehnsmænd, var en ung Mand og meget anseet af Jarlen; han var den øverste Befalingsmand i Tønsberg, den Gang dette skete. Da Hæren var kommen i Byen, udplyndrede de den næsten ganske, og dræbte der mange Mennesker, og rovede uden Skaansel alt, hvad der havde nogen Værd; og Beboerne vaagnede ikke til nogen glad Tidende, men mange af dem maatte strax doe Hug og Vaabengang. Hymund Hvide vaagnede ogsaa ved denne Ufred, ligesom de andre, der sov nærmest ham i Herberget. Han tog da den Beslutning, og de andre med ham, at de undskydede op paa et Loft, hvor de troede at kunne forsvare sig længst, thi der var ingen Muelighed i, at de kunde undkomme til Skoven. Da Tomsvifingerne bleve det vaer, trængte de op mod Loftet, og hug paa det af alle Kræfter; Hymund saae nu, at den ankomne Hær var altfor strid-

bar og hidfig, til at de kunde forsvare sig der; han tog da den Beslutning, at han sprang ned fra Loftet paa Gaden, og kom staaende ned; Wagn Nageson stod just der, hvor Ogmund kom ned; han hug strax til ham, og hug ham Haanden af ovenfor Haandsledet; Wagn beholdt Haanden, men Ogmund undslap til Skoven. Med Haanden fulgte en Guldring, hvilken Wagn tog op, og beholdt. Men da Ogmund kom til Skoven, og han endnu der kunde høre dem tale, standsede han, for at forsøge, om han af deres Ord kunde forstaae, hvo de vare, thi han vidste det endnu ikke, og syntes at man kunde have Grund til at bebreide ham hans Uvidenhed, om han ikke, naar han kom til Folk, vidste nogen Bested derom, sjønt han dog bar et kjendeligt Mærke paa sig. Af deres Ord og Raab blev han da vaer, at det var Jomsvífingerne, som vare komne, og ligeledes fik han at vide, hvo der havde givet ham selv Hugget. Derefter drog han sin Vej bort over Skove og Krat, og det siges at han i tre Dogn laae ude i Skovene, iuden han kom til beboede Steder; men saasnart han kom til Bygder og Folk, havde han al den Bistand, som han behøvede, thi mange kjendte ham, og han var en vel anseet og vennesæl Mand. Han spurgte nu, hvor Jarlen gjæstede, og begav sig strax til ham. Jarlen gjæstede den Gang paa Gaarden Skugge hos en Lehnsmand, ved Ravn Erling; Jarlen var der med hundrede Mænd, og hans Søn Erik var der med ham. Det siges, at Ogmund hvide kom der en Aften silde, og gik strax ind i Hallen for Jarlen, og hilste paa ham; Jarlen tog vel imod hans Hilsen, og spurgte ham om, hvad

Tidender der gif blandt Folk. „Fra min Færd ere end kun ringe Tidender at berette,” svarede Hgmund, „men det kunde vel hændes, at de kunne blive til ikke saa ganske ringe.” „Hvad da?” spurgte Jarlen; „det da,” svarede Hgmund, „at jeg kan forkynde dig Budskab om Krig, at en stor fjendtlig Hær er kommen i Land øster i Vigen, som farer frem med megen Ufred og Hærbærk, og det troer jeg de have i Sinde, ret at fortsætte for Alvor.” Jarlen svarede: „Jeg kan da see,” sagde han, „at Folk her i Landet aldrig vilde holde op med løgnagtige Beretninger, førend nogen bliver hængt derfor!” „Ei unaa du tage dette saa,” sagde Erik, „dette er ingen usandsfærdig Mand, som fremfører denne Tidende.” „Veed du da meget noie, Frænde!” sagde han, „hvo denne Mand er, og det er da rimeligt, eftersom du tager dig af hans Sag.” „Derom troer jeg at vide nogen Bested,” sagde Erik, „ikke mindre end du, Fader! efter din Formodning; jeg troer, at det er din Lehnsmand Hgmund Hvide, og han har ofte modtaget os bedre, end vi nu modtage ham.” „Ei kjendte jeg ham,” sagde Jarlen, „lad ham igjen komme hid at tale med mig!” Hgmund kom strax efter Jarlens Bud, og gif igjen hen for ham. „Hvilken Hgmund er du?” spurgte derpaa Jarlen; og han gav ham da nøiagtig Underretning om sig, saa at Jarlen kunde gjenkjende ham. Da sagde Jarlen: „Jeg veed, at du vil kun fremføre en sand Beretning, om du er saadan en Mand; men sig mig,” vedblev Jarlen, „hvo anfører denne store Hær?” „Sigvald hedder Anføreren,” sagde Hgmund, „men desuden horte jeg nævnes i Hæren baade Bue og Wagn, og jeg bærer

noget Vidnesbyrd paa mig selv om, at jeg ikke opdigter dette;" og han rakte nu Haanden op, og viste Jarlen Stumpen. Da sagde Jarlen: „Haardt er du behandlet og ynkelig tilredt, men veed du, hvo der tilfoiede dig denne Skade?" „Jeg sluttede mig dertil, Jarl!" sagde han, „af det, som de sagde, da han optog Ringen, som sad paa Haanden: Der er noget fortjent for dig, Wagn Nageson! sagde de, og deraf troede jeg at forstaae, at det var ham, som havde hugget Haanden af mig, og at denne Hær maatte være Tomsvingingerne." „Dette maa du have forstaaet ret," sagde Jarlen, „af de Mænd, som du horte nævnes i Hæren, men det er dog vist, at denne Hær valgte jeg sidst imod mig, om jeg kunde vælge blandt alle, og nu behøves baade Forstand og Haardsørhed, saa er min Formodning herom."

40. Jarlen sendte nu strax nogle Mænd til Lade, til sin Søn Svend, at berette ham Krigstidenden, og byde ham, at han skulde besørge Folk samlede over hele Trondhjem, og at han skulde opfordre alle de mest anseete Mænd, og ligesaa de mindre anseete, og faae hvert Skib af nogen Storrelse udrustet derfra. Gudbrand havde var der hos Jarlen, og var mest afholdt af ham. Jarlen drog strax bort fra Gildet med det Mandskab, som han der fik samlet, og han drog nu, indtil han kom ned i Romsdalen, og siden samlede han Folk fra Nordmøre. Han sendte Erling sydefter igjennem Rogeland, at berette Tidenden, og samle Folk der; og han stikkede ham strax afsted derhen, inden han drog fra Gildet, og sendte det Budskab til alle sine Mænd, som vare i Landet, og til alle

dem, som der var noget ved, at de skulde gaae komme til ham med det Mandskab, som de kunde faae samlet. Og Jarlen sendte ligesaa vel Bud til de Mænd, med hvilke han var uenig, at ogsaa de skulde komme til ham, og lod tilfoie, at han vilde indgaae Forlig med alle dem, som kom til ham denne Gang, og ydede ham Bistand. Hakon Jarls Son Erik drog nordestefter igjennem Nummedalen imod sin Broder Sveud, overalt omkring paa Nerne og Udkanterne af Landet, og samlede alle de Folk, som han kunde faae. Da Erik seilede sydestefter igjennem Hamresund, fortaltes der, at der four Krigsskibe imod ham, under Anførsel af en Mand, som hed Thorkel med Tilnavn Midlang; han var en barsk Viking, og var i Uenighed med Hakon Jarl. Vikingerne grebe strax til deres Vaaben, og agtede at lægge imod dem, de havde tre Skibe. Men da Erik saae det, sagde han til Thorkel Midlang: „Hvis du vil slaaes med os, da skulle vi være beredte dertil, men dog seer jeg her et bedre Raad.“ „Hvad er det?“ spurgte Thorkel. „Upassende synes mig det,“ sagde Erik, „at vi Norges Mænd slaaes selv indbyrdes, thi nu vilde der være bedre Vilkaar for Haanden: hvis du vil komme til min Fader med dit Mandskab, og yde ham den Bistand, som du formaaer, da vilde I blive forligte, og det vil da ikke være vanstelig fra min Faders Side.“ „Det Vilkaar vil jeg modtage,“ svarede Thorkel, „dersom du staaer inde for, Erik! at dette ikke skal blive uopfyldt, naar jeg kommer til din Fader.“ „Det skal jeg staae inde for,“ sagde Erik, og Thorkel Midlang gav sig da med sit Mandskab i Følge med Erik. Strax derefter traf Brodrene Erik og

Evend paa hinanden, og de droge nu til det Sted, som Hakon og Eriq, forend de skiltes, havde aftalt med hinanden, og siden mødtes de alle, Hakon, Eriq og Evend, paa det Sted, hvor de havde aftalt, at de skulde træffes, og hele Hæren skulde komme sammen; det var paa Søndmøre ved den Ø, som hedder Hød; der kom mange Lehnsmænd. De havde i alt tre hundrede Skibe, af hvilke dog mange ikke vare meget store. De laae der i den Vig, som hedder Hjørungevaag, og de gif nu paa Raad sammen, og laae der i Vigen med hele Flaaden.

41. Om Jomsvingingerne er dernæst at berette, at de droge søndenfra langs med Kysten, og fore frem med Ufred, hærjede og røvede, hvor de kom frem. De hug store Strandhug, og dræbte mange Mennesker, og vidt omkring opbrændte de Gaardene til Aske, og de fore frem med Hærstjold overalt nordest; og alle undskydede, som spurgte til dem, og fik Leilighed til at undslippe. De droge nu saaledes, indtil de kom til det Sund, som kaldes Ulvesund, og de vare da komne til Stat, og det siges, at ingen af dem, hverken Hakon Jarl eller Jomsvingingerne, havde faaet nogen sikker Underretning om hinanden. Jomsvingingerne seilede nu søndenfra, Stat forbi, tyve Sømile, og fore, ligetil de kom i Havnen ved Herserne, hvor de lagde sig til Leie med hele deres Flaade. Da de vare komne der, syntes de paa ny at behøve Levnetsmidler, og det siges da, at Wagn Agesøn drog paa sit Skib til Den Hød, og han vidste ikke, at Jarlen laae der i Vigen fort fra Den. Wagn laae ved Den, og de gif op paa samme, i den Agt at gjøre Strandhug, om de

kunde træffe noget Kvæg. Det skete nu, at de traf en Mand, som drev foran sig tre Køer og tolv Geder; Wagn spurgte denne Mand om Navn; han svarede og sagde, at han hed Ulf. Da sagde Wagn til sine Mænd: „Tager I nu Køerne og Gederne, og slagter dem, og fører dem ud paa vort Skib, og gjører ligesaa, hvis I her træffe mere Kvæg!“ „Hvo er denne Mand,“ sagde da Ulf, „som anfører Mandskabet paa dette Skib?“ „Han hedder Wagn, og er Nages Søn,“ svarede Wagn. „Saa tykkes mig nu,“ sagde da Ulf, „at der nu maa være større Slagtekvæg, og nu ikke meget langt fra eder, eftersom eders Agt nu er, Jomsvinginger! end at I behøve at slagte mine Køer eller Geder.“ „Sigg os det da, om du veed noget til Hakon Jarls Færd,“ sagde Wagn, „og hvis du med Sikkerhed kan sige os det, saa at vi kunne vide, hvor han er, da skal du undslippe baade med dine Køer og Geder: hvilke Tidender kan du da berette os, hvad veed du om Hakon Jarl?“ Ulf svarede: „Her laae han i Gaarastes flde med eet Skib indensfor Den Hod paa Hjørungevaag, og I kunne strax dræbe ham, om I ville, thi han venter der paa sine Mænd.“ „Da skal du have frikjøbt alt dit Kvæg, og gaa nu om Bord paa Skibet til os, og lots os ind til Jarlen.“ „Det gaaer ikke an“ sagde Ulf, „og jeg vil vissefælgelig ikke stride imod Jarlen, det passer sig ikke; men sige vil jeg eder Veien, saa at I kunne finde ind i Wigen, om I ville; og hvis jeg drager med eder ud paa Skibet, da vil jeg betinge mig, at I skulle lade mig fare i Fred, naar I kunne see saa langt, at I kunne finde Veien ind i Wigen.“ Ulf gik nu om Bord paa Skibet til

dem; det var tidlig om Morgenen, og de ilte nu saa hurtig som mueligt til Herøerne, og berettede Sigvald og alle Jomsvifingerne denne Tidende, som Ulf sagde dem.

42. Jomsvifingerne beredte sig nu i alt, saa vel som det stod i deres Magt, som om de skulde drage til den haardeste Kamp, og vilde være beredte paa alt, skjønt Ulf lod, som det var en let Sag; og da de vare heelt beredte, roede de til Vigen. Det siges nu, at Ulf anede, at Skibene i Vigen vilde forekomme dem flere, end han havde berettet dem; og saasnart de saae Skibene komme frem, sprang Ulf over Bord, dukkede strax under, og agtede at svømme i Land, og vilde ikke vente efter, at de skulde lønne ham for hans Arbeide; men da Wagn saae det, vilde han tilvisse lønne ham efter hans Fortjeneste, han greb da et Spyd, og kastede det efter ham, og Spydet traf ham lige paa Midten, og han døde der. Sigvald og alle Jomsvifingerne roede nu ind paa Vigen, og saae da, at hele Vigen foran dem var bedækket af Krigsskibe. De lagde nu strax hele deres Flaade i Slagorden. Paa den anden Side saae nu Jarlerue Hakon og hans Sønner, hvor Jomsvifingerne vare komne, de løste da strax Skibene fra hinanden, og bestemte, hvo der skulde stride imod enhver af Fjenderne. Det siges, at Bugten af Hjørungebaag vender imod Ost, men Mundingen imod Vest; ude paa Vigen staae tre Stene, som kaldes Hjørunger, af hvilke den ene er noget større end de andre; efter disse Stene er Vigen opkaldt. Midt inde i Vigen ligger der et Skjær, fra hvilket der til alle Sider er lige langt til Land, baade indefter i Bugten

af Vigen og udefter til begge Sider; nordenfor Vigen ligger en Ø, som hedder Primsignd, og søndenfor Vigen ligger Harund, og indenfor samme Harunderfjord. Nu fortælles det, at Tomsvíkingerne lagde deres Skibe i følgende Orden: Sigvald lagde sit Skib i Midten af Fylkingen, og nærmest ved ham lagde hans Broder Thorkel Høie sit; Bue Digre og hans Broder Sigurd Kappe lagde deres Skibe ude i den ene Floi af Fylkingen; og Wagn Nageson og Bjørn den Bretske deres i den anden Floi. Hakon Jarl og hans Sonner overveiede paa deres Side, hvo af deres Flaade der skulde stride imod disse Kæmper, og de ordnede saaledes deres Folk paa de fleste Steder, at tre bleve satte imod een af Tomsvíkingerne. Nu er da først at fortælle om deres Bestemmelse, at Evend Hakonsøn skulde stride imod Sigvald: men mod Sigvalds Broder Thorkel Høie vare satte tre Mænd, af hvilke den ene var Yrjar Skogge, den anden Sigurd Steifling oppe fra Halogeland, den tredie Thorer, med Tilnavnet Hjort: med Evend Hakonsøn vare ogsaa bestemte tvende Mænd imod Sigvald, som ikke forhen ere nævnte, nemlig Gudbrand fra Dale og Styrkar fra Gimse: imod Bue sattes Jarlens Lehnsmænd Thorkel Midlang og Halstein Kærlingebane fra Fjaler, og som den tredie Thorkel Leira, som ogsaa var Jarlens Lehnsmænd: imod Bues Broder Sigurd Kappe sattes Armod fra Ønunderfjord og hans Son Arne: imod Wagn Nageson sattes Jarlen Erik Hakonsøn, Erling af Skugge og Øgmund Hvide som den tredie, hvilken sidste havde at gjengjelde Wagn, fordi han, som

før blev berettet, havde afhugget hans Haand: imod Bjorn den Bretske bestemtes Lehnsmanden Einar den Lille, Havard Uppfja som den anden, og Halvard af Flydrenæs som den tredie; men Hakon selv skulde seile frit omkring, og var ikke bestemt imod nogen enkelt, men skulde understøtte alle Fylkingerne og anføre Flaaden. Det siges at fire Islændere have været med Jarlerne Hakon og Erik, hvilke her ere nævnte; det var nemlig Einar, som da blev kaldt Skjoldmo Einar; han var Jarlens Skjald, men stod da i liden Anseelse hos Jarlen, imod hvad han før havde staaet; Einar talte meget om; at han vilde løbe fra Hakon Jarls Flok og over til Sigvald, og siden kvad han denne Vise:

I en Uhelds Tid jeg
 Odins Drik¹⁾ tillaved,
 Kvad til Heltes Hæder,
 Medens andre slumred;
 Ingensteds jeg kom, hvor
 Penge agtedes meer end
 Skjalde; Jarlen sparer
 Guld for en Hæders Drapa!

„Og tilvisse vil jeg til Sigvald,“ sagde han, „ei vil han bevise mig mindre Hæder, end denne Jarl beviser mig;“ han sprang derpaa ud fra Hakon Jarls Skib op paa Bryggen, og lod som han havde megen Lyst til at løbe bort, men løb just ikke strax, men vilde see, hvortledes Jarlen vilde tage det op; og da han kom paa Bryggen, kom der ham igjen en Vise paa Tungen, og han kvad til Sigvald:

¹⁾ Skjaldskab benævntes Odins Drik eller Mjod.

Jarlen, som Ulve' søder,
 Søge vi nu ville,
 Vore Skjolde paa Sigvalds
 Skibe ville vi hænge¹!
 Saa mig ei ringeagter
 Hovdingen, naar vi træffes,
 Ud paa Soens Heste²,
 Vore Vaaben vi bære!

Hakon Jarl mærkede nu, at Skjoldmø Einar var i Færd med at drage bort, og han kaldte da paa ham, og bad ham komme tilbage at tale med ham. Denne gjorde saa. Derpaa tog Jarlen gode Skaaler, som han havde, der vare gjorte af luttret Sølv og heelt forgyldte, dermed fulgte to Vægter, den ene af Guld, den anden af Sølv, paa hver af disse Vægter var anbragt Billedet af et Menneske, og de kaldtes Lodder, men de vare i Grunden Lødder, som Folk pleiede at have, og havde fortrinlige Egenstaber, og Jarlen brugte disse Lodder i alle Tilfælde, som vare af nogen Vigtighed. Jarlen pleiede at lægge disse Lodder i Skaalerne, og bestemme, hvad ethvert skulde betyde for ham, og bestandig, naar Lodderne gif godt, og det kom op, som han vilde, da bevægede Loddet sig i Skaalen, som bemærkede, at det, som han ønskede, vilde skee, og dette Lod rumlede da noget i Skaalen, saa der høretes en Slam deraf. Disse Kostbarheder gav Jarlen Einar, og han blev munter og glad derover, og han opgav nu Bortfærden, og drog ikke til

¹) Til Dækning mod Fjendens Skud.

²) Skibene.

Sigvald; og deraf fik Einar Ravn, og blev siden kaldt Einar Skaaleglam. Den anden Islænder, som var der, hed Vigfus, og var en Son af Vigaglum; den tredie var Thord, med Tilnavn Drvehønd eller Reit-haand, den fjerde Thorleif, med Tilnavnet Skuma, han var en Son af Thorkel den Rige bestefra Alvidra i Dyrefjord. Det fortælles om denne Thorleif, at han tog sig i Skoven en stor Kulle eller knøttet Træbul, gif derpaa hen, hvor Koffene havde Ild paa og lavede Mad, og svød Kullen rundt omkring udvendig, og med den i Haanden gif han nu til Erik Hakonsøn, just som denne gif ned til Skibet, ledsaget af Einar Skaaleglam; Thorleif gav sig da i Følge med dem, og da Erik saac ham, sagde han; „Hvad vil du, Thorleif! med den store Kulle, som du holder i Haanden?“ Thorleif svarede ham paa denne Maade:

I Haanden jeg har
 Den til Hoveder gjorte
 Bues, Beenbrækker,
 Sigvalds Ulykke,
 Vikingers Fare,
 Hakons Væрге;
 Egekøllen,
 Om vi leve,
 Vist skal vorde
 Ond for Daner.

De fire Islændere Thorleif Skuma og Einar Skaaleglam, Vigfus Vigaglumson og Thord Drvehønd begave sig nu om Bord paa Skibet med Erik.

43. Derefter lagde Fylkingerne imod hinanden i den Orden, som nu er opregnet og fortalt, og ha-

kon Jarl var i Fylkingen med sin Søn Svend, for at staae ham bi imod Sigvald, og der begyndte nu en meget hidsig Kamp imellem Fylkingerne, og man behøvede ikke at opmuntre nogen af dem til Strid eller Fremgang, og det siges, at saavel Sigvald som Hakon og Erik holdt vel Stand, og ingen af dem lod deres Skibe vige tilbage. Men som Sagerne stode saaledes, fik Hakon Jarl at see, at Bue havde gjort en stor Bugt paa deres Fylking, der hvor han var i den nordre Fløi, og de, som strede imod ham, havde ladet Skibene trække sig tilbage, og fandt, at det var bedre at være længere fra ham; men han trængte ikke desto mindre efter dem, han hug dem svære Hug, og de fik megen Skade af ham, og han var farlig i Kampen. Jarlen mærkede, at det stod omtrent lige imellem Erik og Vagn, som vare i den søndre Fløi af Fylkingen. Erik lagde da derfra med det Skib, som han selv førte, og ligesaa gjorde hans Broder Svend med sit Skib, og Brødrene seilede nu hen, og lagde imod Bue, og strede mod ham, og fik deres Fylking netop rettet, men ikke mere. Hakon Jarl stred imidlertid med Sigvald, men da Erik kom tilbage i den søndre Fløi af Fylkingen, havde Vagn gjort en stor Bugt paa Eriks Flaade; Eriks Skibe vare vegne tilbage, og vare adskilte, og Vagn havde gaaet igjennem Fylkingen, og trængt fast ind paa dem. Da Erik saa dette, blev han meget vred, og lagde nu Jernbarden¹ haardt imod det Skib, som Vagn styrede, og de stak Stabnene sammen, og de sloges nu paa ny, og Stri-

¹) Eriks Skib, som var bestaet med Jern paa Forstavnen.

den havde ikke været hidsigere, end den nu blev. Det siges nu, at Wagn og Aislak Holmskalle sprang fra deres Skib over paa Eriks Jernbarde, og hver af dem gif derpaa langs med sit Bord, og Aislak Holmskalle hug til begge Sider, saa det er værdt at omtale, og lige saa gjorde Wagn, og de sloge saaledes omkring sig, at alt Mandskabet veg for dem. Erik saae nu, at disse Mænd vare saa hidtige og rasende, at det ikke vilde gaae godt længe saaledes, og at det var nødvendigt, saa hurtig som mueligt at søge Jarlens Raad. Aislak var, som der berettes, skaldet, og havde ingen Hjelm paa Hovedet, men trængte frem med den bare Hjernestak om Dagen. Det var klart Veir og varmt, og formedelt Heden astog mange deres Klæder, og beholdt allene Rustningerne paa. Erik ophidsede nu sine Mænd imod dem, og de trængte ind paa Aislak Holmskalle og brugte Waabnene imod ham; de hug ham i Hovedet, baade med Sværde og Øxer, og tænkte, at de vilde gjøre ham den største Skade med det, da han havde den blottede Hjernestak; men det siges dog, at Waabnene sprang uden Virkning af Aislaks Hjernestak, hvad enten de hug ham i Hovedet med Sværde eller Øxer, thi ingen af dem bede, men sprang alle bort fra Skallen, i det de hug. Da de nu saae, at han gif haardt frem, hvad de end foretog sig, og gjorde ryddeligt omkring sig, hug til begge Sider baade tidt og haardt og stort, og fældte mange Mænd; saa siges der, at Wigfus Wigaglunson fattede det snilde Raad, at han greb en stor Ambolt med Horn, som laae paa Dækket af Jernbarden, og hvorved Wigfus forud havde nittet sit Sværbefæste, som var løstnet, og slog den i

Hovedet paa Aslaf Holmskalle, saa at Hornet eller Spidsen strax gik ned i Hovedet; dette var Aslaf ikke hærdet imod, men faldt strax død paa Stedet. Men Wagn gik langs det andet Bord, og slog fra sig paa det hidsigste, hug til begge Sider, og tilføiede mangen Mand Skade, og i det det gik saa, løb Thorleif Skuma imod Wagn, og slog til ham med Kollen; Hugget traf oppe paa Hjelmen, og var saa svært, at han blev saaret indensfor, vakkede og snublede nær hen imod Thorleif, og i det han snublede, stak han Sværdet i Thorleif, og dernæst sprang han ud fra Jernbarden, og kom staaende ned paa sit eget Skib. Ingen havde været stærkere i Angreb, end han og alle hans Mænd vare; og saaledes havde han og Holmskalle dog ryddet Jernbarden for Erik, at denne maatte lade gaae Folk fra andre Skibe om Bord paa samme, indtil den igjen var fuldstændig besat, hvilket han fandt fornødent, og der begyndte nu igjen en stærk Strid imellem ham og Wagn. Nu saae dernæst Erik, at hans Fader Hakon Jarl og hans Fylking var komne i Land, og der blev nu nogen Stilstand i Kampen.

44. Hakon Jarl og hans Søner kom nu alle sammen, og talte med hinanden; da sagde Hakon Jarl: „Det forekommer mig, at Kampen gaaer os meget imod, og det er baade saa, at jeg forud holdt disse Mænd for haarde at stride imod, og nu tykkes mig ogsaa, at ingen ere dem lige, at de jo ere værre end alle andre, og det kan jeg see, at det ikke vil gaae godt saaledes, om man ikke finder paa et Raad. J skulle nu blive tilbage ved Hæren, thi det er uforsigtigt, at alle Hovdingerne gaae bort fra Mandskabet, om Joms-

vifingerne skulde lægge imod os, som man aldrig kan være rolig for; men jeg vil imidlertid gaae op i Land med nogle Mand," sagde Hakon Jarl, „og see, hvad der kan udrettes." Jarlen gik da op i Land med nogle Mand, og gik nordesten op paa Den Primsignd. Der paa Den var en stor Skov; Jarlen gik hen til en aaben Plads, som var i Skoven, og lagde sig der ned paa begge Knæer, og gjorde Bøn. Han vendte sig imod Nord, og han talte nu saaledes, som han ventede det vilde bedst hjælpe, og saa vidt kom det med hans Bønner, at han anraabte sin Skytsgudinde Thorgerde Hordetrold, men hun sukkede Dyrerne for Jarlens Bøn, og det forekom ham, at hun maatte være vred paa ham. Han bød hende nu at tage forskjellige Ting af ham til Offer, men hun vilde ikke modtage det, saa at han syntes næsten at maatte opgive Haabet. Saa vidt kom det omsider, at han bød hende Mennekeoffer, men hun vilde ikke antage det, som han bød hende til Mennekeoffer. Nu syntes Jarlen, at det blev slettere med hans Sag, om han ikke fik hende formildet, og han foragede nu Tilbudet til hende, og det kom endelig saa vidt, at han bød hende ethvert andet Menneke, ham selv og hans Sønner Erik og Svend undtagne; men Jarlen havde en Søn, som hed Erling, og var syv Aar gammel, og var en meget haabesuld Dreng; og det blev da omsider Udfaldet, at Thorgerde modtog Jarlens Tilbud, og kaarede Jarlens Søn Erling. Og da nu Jarlen syntes, at hans Bønner og Paakaldelse bleve horte, fik han bedre Haab; og han lod derpaa Drengen tage, og overgav ham til sin Træl Skoyte Karf, og han tog

Drengen af Live paa samme Maade, som Hafon pleiede, og som han gav ham Bestemmelse om. Derefter drog Jarlen til sine Skibe, og opmuntrede nu hele sit Mandskab paa ny: „og nu veed jeg vist,” saa sagde han, „at vi ville faae Seier over Jomsvikingerne, gaaer derfor desbedre frem! thi nu har jeg, for at skaffe os Seiren, gjort Løfter til de tvende Søstre Thorgerde og Irpa, og de ville ligesaa lidet slaae Haanden af os nu som før.” Medens Jarlen var borte, havde der været en Stillestand i Kampen, og imidlertid havde de paa begge Sider, saa godt som de kunde, isjen beredt sig til Strid. Derefter gik nu Jarlen om Bord, og de lagde nu imod hinanden anden Gang. Jarlen var nu imod Sigvald, og gik paa det hidsigste frem i Fortrosthing til Hørdebrud og Irpa; og nu begyndte Veiret at oprøres i Nord, en tyk og sort Sky trak op af Havet, og hævede sig pludselig over dem; det var paa den Tid Dags, at Kloffen var henimod tre, og Skyen skjulte nu hurtig Himmelen, og der fulgte strax en stærk Byge paa, og det forekom dem, som der var deri baade Lyn og Tordenbrag, thi alle Jomsvikingerne maatte stride imod Uveiret. Denne Byge, og Veiret, som stod i Forbindelse med samme, var med saadant Under, at somme ikke kunde gjøre mere end holde Stand, og Folkene, som forud om Dagen havde taget Klæderne af for Hedens Skyld, begyndte nu, da Veiret havde forandret sig, at ryste af Kulde, men desuagtet kæmpede de dog med Mandighed. Det fortælles, at Bues Følgesvend Havard Huggende var den første, der saae Hørdebrud paa Hafon Jarls Flaade; der vare ogsaa mange andre, som

saae hende, om de end ikke pleiede at kunne see Spø-
 gesser, og da Bygen sagnetes lidt, saae de tillige, at
 en Piiil fløi, som det forekom dem, af hver Finger
 paa Hexen, og en Mand faldt bestandig for hver Piiil
 død paa Stedet. Dette fortalte de nu til Sigvald og
 deres andre Stalbrødre; da tog Sigvald til Orde, thi
 Hakon og hans Søner fortsatte Striden saa hidsig
 som de kunde, baade da Bygen kom paa, og saalange
 den varede, og sagde: „Ei tykkes mig, som vi stride
 imod Mennesker alleue i Dag, men snarere imod de
 værste Trolde, og skjønt det maa synes noget vanskelis-
 gere at gaae vel imod Trolde, er det dog det bedste, at
 enhver viser sig saa haardsfor som mueligt.“ Det for-
 tælles nu om Jarlen Hakon, at, da han fandt at
 Bygen formindskedes, og ikke var saa heftig, som den
 havde været, paakaldte han igjen med Tørrighed Thor-
 gerde og hendes Søster Irpa, og gjorde hende og
 dem beggø opmærksomme paa, hvor ueget han havde
 opofret, i det han havde ofret sin Sen, for at saae
 Seier; og Bygen drev nu paa anden Gang, og strax,
 da Uveivet igjen blev stærkere, saae Havard Huggende,
 at to Koner vare paa Hakon-Jarls Skib, og bare sig
 begge eens ad, ligesom han før saae den ene, og Sig-
 vald tog nu til Orde: „Nu vil jeg flye bort,“ sagde
 han, „og saa skulle alle mine Mand gjøre, og er det
 nu blevet saa meget værre end før, da jeg talte herom,
 som vi nu stride imod to Troldekvinder, og der da kun
 var een, og nu vilde vi ikke tøve her længer, og det
 kan tjene os til Undskyldning, for at vi holde bort, at
 vi ikke flye for Mennesker, thi ei gjorde vi det Løfte,
 at stride imod Trolde.“ Sigvald holdt nu bort med

fit Skib, og raabte til Vagn og Bue, at de skulde undsøge saa hastig mueligt. I det samme som Sigvald løste sit Skib fra Flaaden, og raabte til Bue og Vagn, sprang Thorkel Midlang fra sit Skib op paa Bues Skib, og dette skete nu i en Haandevending; han hug af ham Læben og Hagen heelt ned igjennem, saa at Stykket strax faldt ned paa Skibet, og Lænderne sprang Bue ud af Munden ved Hugget. Da Bue fik dette Saar, sagde han: „Kun lidet vil nu den danste No paa Bornholm synes om at kyse os, om vi skulle nogenfinde herefter komme did.“ Bue hug igjen til Thorkel, men det var glat paa Skibet, som var blodigt, og Thorkel faldt paa Skjoldbegangen¹⁾, da han vilde bøde Hugget af, og Hugget traf ham da paa Midten, og Bue hug ham sønder i to Stykker ved Skibsbordet. Strax efter dette tog Bue sine Guld-kister, een i hver Haand, og sprang derpaa over Bord med begge Kisterne, og ingen af dem kom op mere, saa at nogen siden saae enten ham eller Kisterne. Da Bue steg op, og agtede at springe over Bord, som han derpaa gjorde, skal han, efter nogles Udsagn, have sagt disse Ord: „Over Bord, alle Bues Mænd!“ og da sprang han strax over Bord. Nu er at fortælle om Sigvald, at han traf sig ud af Flaaden, og agtede ikke paa, at Bue var sprungen over Bord, og han raabte nu paa Vagn og Bue, at de skulde søge ligesom han; men Vagn svarede ham, og kvad denne Visé:

Selve Sigvald haver

Sat os her i Kampen,

¹⁾ d. e. den Kant paa Skibsbordet, hvor Skjoldene opstilledes til Dækning.

Og den feige Usling
 Foer nu hjem til Danmark,
 Tænker snart i sin Kones
 Arme sig at kaste,
 Men over bredden Borde
 Bue gif med Kjæthed.

Sigvald var, som der fortælles, bleven kold i Bygen, og gif til Naverne for at roe sig til Varne, men en anden Mand satte sig imidlertid ved Styret; og da Wagn havde kvædet Wisen, og saae forud Sigvald, kastede han et Spyd til ham, og troede, at han endnu sad ved Styret, men Sigvald var da gaaet til Naverne, og Spydet traf ham, som styrede; men i det Wagn kastede Spydet ud af Haanden, sagde han til Sigvald: „Sid du faae en Ulykke for din Flugt!“ Sigvalds Broder Thorkel Høie drog strax bort, da Sigvald var flygtet, og havde sex Skibe, og ligesaa gjorde Sigurd Ræppe, thi hans Broder Bue var da gaaet over Bord, og der behøvedes da ikke at vente efter ham, og begge, baade Thorkel og Sigurd, troede nu at have udført deres Løfte, og de fortsatte nu alle Reisen uafbrudt til Danmark, og havde fire og tyve Skibe bort med sig. Men alle de, som kunde komme bort fra de efterværende Skibe, sprang op paa Wagns Skib, og forsvarede sig der alle paa det hidsigste, lige til det begyndte at blive mørkt, da ophørte Striden, og der stode da endnu tilbage en betydelig Mængde Mænd paa Wagns Skib; men Dagen strakte ikke til for Hakon Jarl og hans Folk til at undersøge Skibene, hvor mauge der vare levende paa samme eller kunde leve, og de lode derfor holde Vagt om Matten,

at ingen skulde ved Mørkets Hjælp slippe bort fra Jomsvingingernes Skibe, og toge al Taffelasen bort fra Skibene. Efterat have gjort dette roede Hafon Jarl med sine Folk til Land, og stode Skjoldene over sig, og tyktes nu at kunne glæde sig over vunden Seier. De veiede nu Hagskornene, for saaledes at prøve Søstrene, Thorgerdes og Irpas Duellighed, og den stod sig vel i Proven, thi det siges, at hvert Hagskorn vog en Dre, da de veiede dem i Skaalerne. Derefter bleve Mændenes Saar forbundne, og Hafon Jarl selv og Gudbrand af Dale holdt Vagt om Ratten.

45. Nu er at fortælle om Vagn og Bjorn den Bretske, at de overlagde med hinanden, hvad Beslutning de skulde tage: „Eet af to maae vi gjøre,” sagde Vagn, „enten blive her paa Skibene, indtil det dages, og da lade os tage til Fange, og det Vilkaar er ikke værdt at vælge, eller søge til Land og gjøre dem saa meget Ondt, som vi formaa, og siden forsøge at undslippe.” De toge nu alle det Raad, at de toge Maststræet og Raaerne, gik af Skibet, og de firfjndstyve Mand, som de vare, fortes paa Træerne i Mørket, og vilde søge at komme i Land. De naaede til et Skjar, og troede da at være komne paa Fastlandet. Mange af dem vare da meget udmattede, og ti Mand, som vare saarede, lode der Livet om Ratten, saa at kun halvfjerdsindstyve endnu levede, og af disse vare dog mange meget affræftede, og de mægtede nu ikke at drage længere, men bleve der om Ratten. Det siges ogsaa, at saavel Hagelbygen, som Lynilden og Tordenen standsede, da Sigvald var flygtet, og Weiret

blev igjen roligt og koldt, og saaledes var det nu ogsaa om Natten, da Vagn og hans Stalbrodre vare paa Skjæret til det blev Dag, og ligetil det var bleven lyst. Det siges at Jarlens Mænd endnu, da Morgenens stundede til, vare i Færd med at forbinde deres Saar, og havde anvendt hele Natten dertil fra den Tid af, da de lagde til Land, hvortil Grunden var, at der var en stor Mængde bleven saaret; men dog vare de nu næsten færdige dermed. Og nu strax efter horte de en Buestreng smelde ude paa det Skib, paa hvilket Bue havde været, og en Piiil floi fra samme, og traf Jarlens Frænde Gudbrand under Armen, saa at han ikke behøvede mere, men var strax død, og saavel Jarlen som alle de andre toge sig Tabet af ham meget nær, og de lagde da hans Lig tilrette, thi der var ikke andet at gjøre. Det fortælles, at der stod en Mand ved Døren til Teltet, og da Erik gik ind i Teltet, spurgte han: „Hvi staaer du her,“ sagde han, „og hvi seer du saaledes ud, som om du er Døden nær.“ Det var Thorleif, og han svarede ham: „Jeg veed ikke,“ sagde han, „om ikke Vagn Nagesons Sværdsod rørte mig lidt i Saar, da jeg gav ham Kollehugget.“ Da sagde Jarlen: „Til liden Glæde har din Fader ladet dig drage bort fra Island, om du nu skal døe.“ Dette, som Jarlen sagde, horte Einar Skaaleglam, og der kom ham da en Vise i Munden:

Til den unge Havets
 Helt saa kvad nu Jarlen,
 Da paa den gjæve Kriger
 Spor af Sværde vare:
 Meget Uheld din Fader

Kammer, at han ei hjemme
 Holdt dig, hvis du her skal
 Døe, det steer dog sikkert.

Og derefter faldt Thorelf Skunia om, og døde.

46. Saasnart det om Morgenen var blevet lyst, drog Jarlen og hans Folk ud, at eftersee Skibene, og kom til Bues Skib, da de især ønskede at faae at vide, hvo der havde skudt Pilen om Ratten, og det syntes dem, at denne Mand havde fortjent en haard Medfart. Da de nu kom til Skibet, fandt de der een Mand, som endnu var kun lidet mere end netop i Live, det var Havard Huggende, som havde været Bues Folgesvend, han var meget saaret, thi begge Gødderne vare huggede af ham nedefor Knærne. Svend Hakonson og Thorkel Leira gif hen til ham, og da de kom der, spurgte Havard: „Hvorledes var det, Svende!“ sagde han, „kom der nogen Sending her fra Skibet over til eder i Nat eller ingen?“ „Tilvisse kom der een,“ svarede de, „kom den maastee fra dig?“ „Ei er det at fordølge,“ sagde han, „at jeg sendte eder den, blev den nogen Mand til Skade, der hvor den ramte?“ „Han, som den ramte, døde paa Stedet,“ svarede de. „Det er da vel,“ sagde han, „men hvo ramte den?“ „Gudbrand Hvide,“ svarede de. „Ja!“ sagde han, „saa stee da ikke det, som jeg helst ønskede, thi Jarlen selv havde jeg tiltænkt Pilen, men nu vil jeg dog være tilfreds dermed, da nogen faldt for den, som I nødigt vilde have mistet.“ „Det er ikke noget at betænke sig paa,“ sagde Thorkel Leira, „lad os dræbe denne Hund som snarest!“ og derpaa hug han til ham, og strax løb andre til, og hug ham sønder, indtil han var død.

De havde forud spurgt ham om Ravn, og han havde sagt dem det. Da de havde udført dette, droge de igjen ind til Landet, og fortalte Jarlen, hvem de havde dræbt, og sagde, at det ikke var nogen ringe Trold, og at de af hans Ord tydelig mærkede, at hans Sind ikke stod til at forbedre. Derefter bleve de vaer, at der var en heel Mængde Mænd ude paa Skjæret; Jarlen bød sine Folk at drage ud efter dem, og tage dem alle uden Undtagelse til Fange, og føre dem til ham, og han tilsvoede, at han vilde raade for deres Liv. Jarlens Mænd gik da om Bord paa et Skib, og roede ud til Skjæret. De Mænd, som vare der, vare saa forkomne af Saar og Kulde, at kun saa af dem vare i Stand til at føre Baaben, og der fortælles heller ikke om, at nogen af dem har forsvaret sig; de bleve nu alle tagne til Fange af Jarlens Mænd, og førte i Land til Jarlen, de vare halvferdsfindsthyve ialt. Derefter lod Jarlen Vagn og hans Stalbrodre lede op paa Land. De bleve bundne med Hænderne bag paa Ryggen med eet Reb, uden Skaansel, den ene ved Siden af den anden. Jarlen og hans Mænd aabnede nu deres Madgemmer, og satte sig til at spise; og Jarlen agtede nu i god Mag om Dagen at dræbe alle disse Jomsvikinger, som de havde taget fangue. Førend de satte sig til at spise, bleve Jomsvikingernes Skibe førte i Land, og Godset blev sammenbaaret til Deling, og Hakon Jarl og hans Mænd skiftede Godset noie imellem sig og ligesaa deres Baaben, og de syntes nu, at de i alle Henseender havde vundet en stor Seier, da de havde faaet alt Godset, taget en Deel af Jomsvikingerne til Fange, og førte

drevet nogle, men dog dræbt den største Deel, og de snakkede og broutede nu dygtig. Og da de nu vare mætte, gif de ud af Teltene, og hen hvor de Fangne sade, og det siges at Thorkel Leira blev bestemt til at hugge dem alle ihjel. De tiltalte først Jomsvingerne, og spurgte dem, om de vare saa haardsore, som Ordet gif om dem, men Jomsvingerne svarede dem intet paa dette, saa vidt her er fortalt.

47. Det er dernæst at fortælle, at nogle af dem, som vare meget saarede, bleve nu løste af Rebet. Skopte Karf og nogle andre Trælle havde imidlertid holdt Vagt ved dem, og holdt Rebet. Da Jomsvingerne nu vare løste, foretoge Trællene sig at snoe Voire i Haaret paa dem; og der bleve nu først fremsførte tre saarede Mænd med denne Tilberedelse. Thorkel Leira gif dernæst til dem, og hug Hovedet af den ene efter den anden, og talte derpaa til sine Kammerater, og spurgte dem, om de kunde finde, at han ved denne Forretning havde i nogen Måade forandret Udseende: „thi Folk sige,” sagde han, „at det pleier at skee, naar man hugger tre Mænd ihjel, den ene efter den anden.” Hakon Jarf svarede ham: „Ei kunne vi see, at du ved dette har forandret Udseende, men dog synes mig, at dit Udseende tilforn var forandret.” Man førte nu den fjerde Mand fra Rebet, snoede en Voire i hans Haar, og førte ham derhen. Thorkel hug ligeledes ham ihjel, ogsaa han var meget saaret. Da han kom der, talte Thorkel til ham, førend han gav ham Hugget, og spurgte, hvorledes han syntes om at doe. Han svarede: „Godt synes mig om min Vane,” sagde han,

„det vil gaae mig ligesom min Fader, at jeg skal døe;“ og derefter hug Thorkel Hovedet af denne Mand, og han endte saaledes sine Dage. Nu blev den femte Mand løst fra Rebet, og ført derhen, og da han kom der, sagde Thorkel Leira: „Hvorledes synes du om at døe?“ Han svarede: „Ei mindedes jeg da Tomsvíkingernes Lov, om jeg frygtede ved Døden, eller talte Angestord, ethvert Menneske skal een Gang døe;“ Thorkel hug ham. De besluttede nu at tilspørge enhver især af dem, førend de bleve dræbte, for saaledes at prøve Mandskabet, om det var saa tappert, som Ordet gif om det, og da syntes det tilstrækkelig prøvet, om ingen talte Angestord. Derpaa fremførtes den sjette Mand, og en Vøir blev snoet i hans Haar. Thorkel spurgte ham paa samme Maade. „Godt synes mig om at døe med god Berømmelse,“ sagde han, „men du, Thorkel! vil leve med Banære.“ Han hug denne. Da blev den syvende Mand fremført, og Thorkel spurgte ham som sædvanlig. „Jeg synes meget vel om at døe,“ sagde han, „men hug mig hurtig; jeg holder paa en Tøllekniv, thi vi Tomsvíkinger have ofte talt om indbyrdes, om et Menneske, naar han hugges meget hurtig, kan være sig noget bevidst, efterat Hovedet er skilt fra Kroppen, og skal jeg nu derpaa give det Tegn, at jeg vil række Kniven frem, hvis jeg er mig noget bevidst, men hvis ikke, vil den falde ned.“ Thorkel hug ham, og Hovedet floi af, men Kniven faldt ned. Derpaa blev den ottende Mand fremtagen, og Thorkel spurgte ham som sædvanlig. Han sagde, at han syntes godt derom, og, da han mærkede, at Hullet snart vilde falde, raabte han: „Væder!“ Thorkel

standsede Hugget, og spurgte ham, hvi dette Ord kom ham paa Tungen. Dertil svarede han: „Ei ere her dog for mange til alle de Au'er¹, som I Jarlsmand nævnte i Gaar, da I finge Hug.“ „Elendige!“ raabte Thorkel, og lod Hugget falde. Derpaa blev den niende Mand løst. Thorkel gjorde ham det sædvanlige Spørgsmaal. Han sagde: „Godt synes jeg om min Død, som alle vi Stalbrødre, men jeg vil ikke lade mig hugge som Faar, men jeg vil sidde for dig, og hug mig saa lige i Ansigtet, og læg noie Mærke til, om jeg blinker noget, thi vi have ofte haft det at tale om indbyrdes!“ Saa skete nu, han sad for Thorkel, og denne gif foran ham, og hug ham i Ansigtet, og han blinkede ikke, uden det at Dielaagene trak sig sammen, da Døden foer over ham. Derpaa blev den tiende Mand fremført, og Thorkel spurgte ham ogsaa. Han sagde: „Jeg svister, at du bier, medens jeg løser mine Buxer.“ „Det skal tilstaaes dig,“ sagde Thorkel. Og da han havde gjort det, sagde han: „Mange Ting hændes dog Menneſket anderledes, end han venter det; jeg ventede at komme i Seng til Jarlens Kone Thora Skagedotter, men nu kan du dog fortælle, at jeg er voren dertil.“ Derpaa traf han Buxerne op. Hakon Jarl sagde: „Hug denne paa det hurtigste, han har længe haft Ondt i Hu!“ Thorkel hug ham. Derpaa fremførtes en ung Mand, som havde et stort Haar, der var guult som Silke. Thorkel spurgte som sædvanlig. Han sagde: „Levet har jeg nu min stjønneste Tid, og ei agter jeg

¹) Klageudraabet „au“ bemærker i Oldsproget ogsaa Faar.

Livet fjært, nu da saadanne Mænd ere døde, men ei vil jeg, at Frølle skulle lede mig til Døden, men en Mand, der ikke er ringere end du, og vil en saadan ikke være vanskelig at finde her, og han maa holde Haaret ud fra Hovedet, og rykke Hovedet til sig, saa at Haaret ikke bliver blodigt." En Hirdmand gif da til, og tog Haaret og viktede det om sin Haand; men Thorkel svang Sværdet, og agtede at hugge ham saa haardt og hurtig, som han formaaede, og han hug til; men da den unge Mand horte Hvinet af Hugget, rykkede han Hovedet haardt til sig, og det traf saa, at Hugget ramte Hirdmanden, som holdt Haaret, og Thorkel hug begge hans Arme af i Albueledet; men den unge Mand sprang op, og gjorde Løier af det, og sagde: „Hvo har sine Hænder i mit Haar?" Hakon Jarl tog da til Orde, og sagde: „Stor Ulykke hændes os nu af disse Mænd, dræber ham saa hurtig som mueligt! han har tilføiet os Skade nok, og det er det bedste, at de, som ere tilbage, blive dræbte som snarest, thi disse Mænd ere altfor onde at komme til Rette med, til at vi kunne tage os i Agt for dem, og der har ikke været talt for meget om deres Haardhed og Manddom." Erik tog til Orde, og talte til sin Fader: „Vide vilse vi nu, Fader!" sagde han, „hvilke Mændene ere, inden de alle blive dræbte, og hvad hedder du, unge Mand?" sagde Erik. „Svend er mit Navn," svarede han. „Hvis Son er du, Svend!" spurgte Erik videre, „og hvad Herkomst er du af?" „Bue Digre hedder min Fader," svarede han, „og er Besetes Son fra Bornholm, og jeg er dansk af Herkomst." „Hvor gammel er du?" spurgte Erik. „Hvis

jeg overlever denne Vinter,” svarede han, „da bliver jeg atten Aar gammel.” „Du skal overleve Vinteren,” sagde Erik, „om vi maae raade, og skal ikke dræbes;” og Erik tog ham nu i Fred, og lod ham være i Trop med sig og sine Mænd. Da Hakon Jarl saa dette, tog han til Orde, og sagde: „Ei veed jeg nu, hvad du tænker paa, om du vil tage saadan en Mand fri, som har tilføiet os saa stor Vanære og Beskæmmelse, som denne unge Mand, af hvem vi have lidt størst Skade, men dog kan jeg ikke ansee det passende at tage Manden udaf dine Hænder, og kommer du nu til at raade dennesinde;” og det blev da, som Erik vilde. Derpaa sagde Hakon Jarl til Thorkel Leira: „Hug nu de andre snart!” Erik sagde: „Ei skulle nu Mændene dræbes, førend jeg forud har talt med dem, thi jeg vil vide, hvo enhver af dem er.”

48. Efterat dette var talt blev nu en Mand løst fra Rebet, men Rebet havde viklet sig noget om Fodderne paa ham, saa at han ikke ret kunde komme løs. Denne Mand var stor af Væxt, smuk og ung og meget ras. Thorkel spurgte ham, hvorledes han syntes om at doe. „Godt synes jeg derom,” sagde han, „naar jeg blot forud havde faaet mit Løfte udført.” Erik Jarl sagde: „Hvad er dit Navn, og hvilket er det Løfte, du har gjort, som du saa gjerne vil have udført, inden du lader dit Liv?” Han svarede: „Jeg hedder Bagn,” sagde han, „og er, som man har sagt mig, en Son af Aage Palnatokesen fra Hven.” „Hvad Løfte har du da gjort, Bagn!” spurgte Erik videre, „efter hvis Opfyldelse, saaledes som du ønsker, du synes godt om at doe?” „Det Løfte gjorde jeg,” sagde

Wagn, „at jeg skulde, naar jeg kom til Norge, komme i Seng til Thorkel Leiras Datter Ingeborg uden hans eller nogen af hendes Frænders Minde, og dræbe ham selv, og tykkes mig, at det gaaer meget slet med min Sag, om jeg ikke skal faae dette udført, inden jeg dør.” „Det skal jeg forhindre,” sagde Thorkel, „at du ikke skal faae det udført forinden,” og han sprang da lige ind paa Wagn, og hug til ham med begge Hænder, men Wagns Fosterfader Bjorn den Brestke sparkede til Wagn saa haardt, at han stodte ham bort fra Hugget. Thorkel hug da over Wagn, og Sværdet traf paa Nebet, hvormed Wagn var bunden, som gif itu, og Wagn blev løs uden at blive saaret. Thorkel faublede, da han hug feil af Manden, og faldt, men Sværdet sloi ham ud af Haanden. Bjorn havde stød saaa haardt til Wagn, at han var falden om derved; han blev dog ikke længe liggende, men sprang strax hurtig op, og hug Thorkel Banesaar. „Nu har jeg udført det ene af mine Løfter,” sagde Wagn, „og jeg er nu noget bedre tilfreds end tilforn.” Hakon Jarl sagde: „Lad ham nu ikke gaae løs længe, men dræber ham først, thi han har gjort os en stor Skade.” „Han skal ligesaa lidt dræbes som jeg,” sagde Erik, „hvis jeg maa raade, og jeg vil tage Wagn under min Bestyttelse.” Hakon Jarl sagde: „Ei behøve vi nu at bestemme noget, efter som du vil raade ene, Frænde!” „Godt Mandts-Bytte er i Wagn, Fader!” sagde Erik, „og det synes mig et godt Bytte, at vi tage ham til den Hæder og Værdighed, som Thorkel Leira har haft; dette kunde Thorkel vente sig, som nu er truffet ham, thi nu gaaer det, som man siger, at den Wises Gjat-

ning gaaer i Opfyldelse; du saae strax i Dag Døden paa ham." Nu tog Erik Vagn i sin Beskyttelse, og han var nu ingen Fare udsat for; men da sagde Vagn: „Kun under den Betingelse foretrækker jeg at tage Fred af dig, Erik! hvis der ogsaa skjenkes Fred til alle mine Stalbrødre, som ere tilbage, ellers ville vi fare een Færd alle tilsammen." „Jeg vil nu tale med disse dine Stalbrødre," svarede Erik, „men dog afflaaer jeg ikke ganske det, som du forlanger." Erik gik da hen til Bjørn den Bretske, og spurgte hvo han var, og hvad han hed; han svarede, og sagde, at han hed Bjørn; „Er du den Bjørn," spurgte Erik fremdeles, „som med saadan Rasthed hentede Manden ud af Kongning Svends Hal." „Ei veed jeg det," sagde Bjørn, „at jeg med Rasthed hentede Manden, men dog tog jeg ham bort derfra." „Hvad bringer dig gamle Mand til at drage hid og angribe os?" vedblev Erik, „hvad bevægede dog dig skaldede og graahærdede Subbe til denne Færd? ja det kan man sige med Sandhed, at alle Straa vilde stikke os Morges Mænd, eftersom end- ogsaa saadanne, som gaae paa Gravens Rand, droge hid at stride imod os; og vil du nu modtage dit Liv af mig?" sagde Erik, „thi jeg synes ikke om at dræbe dig, saa gammel en Mand som du er." „Modtage vil jeg vist Livet af dig, Erik!" svarede Bjørn, „paa det Vilkaar, at min Fosterson Vagn og alle de Mænd, som ere tilbage, erholde Fred." „Det skal nu tilstaas eder alle, hvis jeg maa raade," sagde Erik, „og jeg skal raade." Derpaa gik Erik for sin Fader, og bad ham om, at alle de tilbageværende Jomsbvinger maatte faae Fred, og dette tilstod Jarsen ham; hvor-

paa alle Jomsbøfingerne bleve løste, tagne i Fred og skjenkede Sikkerhed. Hakon Jarl og Erik tog nu den Bestemmelse, at Bjørn den Bretske erholdt den Gaard, som Halstein Kærtingebane havde besiddet. Det siges, at der foruden Halstein faldt fem Lehnsmænd. Wagn Nageson drog øster over til Wigen med Eriks Munde, og Erik sagde til Wagn, førend de skiltes, at han efter eget Lykke kunde holde Bryllup med Ingeborg Thorkelsdatter. Og da Wagn kom over til Wigen, gif han samme Aften, som han kom der, i Seng til Thorkel Leiras Datter Ingeborg. Han opholdt sig der om Vinteren, men om Vaaren efter drog han bort derfra, og holdt vel alt, hvad han havde lovet Erik. Wagn drog da ned til Danmark og hjem til sine Gaarde i Byen, hvor han levede i lang Tid, og blev anseet for en udmærket Mand, og mange Stormænd nedstamme fra ham. Det fortælles at Wagn førte Ingeborg hjem med sig, men Bjørn den Bretske drog hjem til Bretland, og herskede der, saa længe han levede, og han blev anseet for en ypperlig Mand.

49. Om Sigvald er nu at fortælle, at, da han var flygtet bort fra Slaget, seilede han uafbrudt hjem til Danmark. Ved sin Hjemkomst traf han sin Kone Astrid, som anrettede et Gilde for ham. De fortalte alle Beretninger om Slaget, og om hele Toget ligesaa den Tid Jomsbøfingerne droge hjemmefra Danmark, og Folk havde Moerskab af at høre dem fortælle disse Tildragelser. Det siges, at Astrid vilde modtage Sigvald Jarl i alle Henseender paa det bedste, og ret vise, at hun glædede sig ved hans Hjemkomst; hun lod da anrette et Bad for ham, og bad ham der

paa at gaae i Badet; „thi jeg veed,” sagde hun, „at efter saa lang en Reise, som der er fra Norge, vil det være godt at rense Saarene, som J fik i Slaget.” Sigvald gik derpaa i Badet, og Astrid brugte ikke andre Kvinder til at betjene ham i Badet; hun sagde siden: „Jeg formoder dog, at der have været nogle af Jomsvingingerne i Slaget, som have ført en mere skrammet Bølg bort derfra, end den du har, thi mig tykkes denne bedst stikket til at gemme Hvedemeel i.” Hertil svarede Sigvald: „Endnu kunde det vel indtræffe i mit Liv, at du ikke havde saadant at sige, og tænk da efter, om du da vil være bedre tilfreds.” Om deres Sautale fortælles der nu ikke videre. Sigvald herstede fremdeles over Sjælland i nogen Tid, og blev anseet for en meget viis Mand, og holdtes for at være underfundig, og om ham ere mange Beretninger fortalte i andre Sagaer. Men Hakon Jarl herstede kun kort Tid derefter over Norge, og han vandt ved alt dette tilsammen saare megen Berømmelse, og ligesaa hans Søner. Der er ikke her fortalt noget om, hvad Svend Buesøn foretog sig, om han blev hos Erik, eller tog anden Bestemmelse. Men Bues Broder Sigurd Kappe drog til Danmark, og antog Bestyrelsen af sit Fædrenegods paa Bornholm efter sin Fader Besættelse, og boede der i lang Tid. Han blev anseet for en meget duelig Mand. Han og Tosa levede siden lykkelig sammen, og en stor Slægt nedstammer fra dem. Sigvalds Broder Thorkel den Hoie blev holdt for en særdeles viis Mand, som siden prøvedes ved mange Leiligheder. Skjoldmø Einar drog til Island, og drukkede i Bredefjord, og Skaaløerne saumstedes

have faaet Navn af, at Skaalerne, som Jarlen havde givet ham, dreve der i Land. Thord Orvehønd drog hjem til Dyrefjord til sin Fader Thorkel i Alvidra, og her fortælles saaledes, at Thorleif Skuma og Thord Orvehønd have været Brødre, og Thord boede i Alvidra efter sin Fader, og fra ham nedstamme mange i Fjordene der vesterpaa. Einarr, Thorleif og Thord bragte de nsiagtigste Beretninger om disse Tidender ud til Island. Men det er siden Folks Sagn, at Bue er bleven til en Orm, og har lagt sig paa sine Guldfister, men vi tænke at Grunden til denne Fortælling har været, at en Orm er bleven seet paa Hjørungevaag. Det kan ogsaa hændes, at nogen ond Vætte har lagt sig paa dette Guld, og er bleven seet der siden; men ei formaae vi at sige, hvad det retteste er; det kan ogsaa være, at ingen af disse Formodninger er sand, thi om sligt kan man have mange Forestillinger.

50. Kong Svend Saumafasen var nu hjemme i Danmark. Hans Søn Knud vorte op hjemme hos sin Fader, og blev opforet af Thorkel den Høie. Kong Svend hærjede paa Kong Adelraads Rige, og uddrev ham af Landet sydester over Havet. Kong Svend satte Thingmannalid¹ paa to Steder; det ene i Lundeneborg, der havde Ulfs Broder Eilif Thorgilfsøn Anførselen; han havde tresindstyve Skibe paa Themsen: det andet Thingmannalid var nord oppe i Sleskvik; der havde Thorkel den Høies Broder Heming Jarl Anførselen; der vare ogsaa tresindstyve

¹) en Hær af Thingmænd eller faste Krigere, som horte til et Thing eller Garnison.

Skibe. Thingmændene fastsatte den Lov, at ingen maatte udbrede ubiise Rygter, og ingen maatte være borte om Ratten. De søgte til Burekirke; der var en stor Klokke, med hvilken der skulde ringes hver Nat Klokken tre; da skulde alle gaae til Kirke uden Baa-ben. Samme Lovbestemmelse havde de i Sleskvik. I Haren nævnes to Mænd Thord og Audun.

51. Borgen styredes af Alrek Strjona, en Broder til Kong Adelraads Dronning Emma, som var en Datter af Rikard Jarl, Vilhelms Fader. Over den nordlige Deel af England herstede Ulfel Snilling, som var gift med Kong Adelraads Datter Ulfhild. Kong Svend døde i England, og de Danske førte hans Lig hjem til Danmark, og begrov ham i Roeskilde hos hans Fader. Da var Knud ti Aar. Thingmændene havde stor Magt. Der var to Gange Marked om Aaret, den ene Gang om Midsummer, og den anden Gang ved Midvinters Tid. Engelsenmændene syntes, at ingen Tid var mere beleilig til at tilintetgjøre Thingmannalid end netop nu, da Svend var død, og Knud endnu ung. Hver Vinter imod Jul droge Folk til Borgen med Vogne, belæssede med det Gods, som de pleiede at føre til Markeds; saa stete det ogsaa denne Vinter, og alle Vognene vare tjaledede. Det stete efter Ulfel Snillings og Brødrene Adelraads Søners svi-gesulde Raad og Anstiftelse. Den syvende Dag af Julen gif Thord udenfor Borgen til en Kone, som han holdt til med, der boede i et Huus der udenfor; hun bad ham blive der om Natten. „Hvi beder du mig om det, hvorfor der er fastsat Straf?“ spurgte han. „Jeg beder dig derom,“ sagde hun, „fordi det

tykkes mig vigtigt." „Vi vilse da indgaae den Aftale," sagde han, „at jeg skal blive her, men du skal sige mig Grunden til, at du beder mig derom." „Grunden til denne min Bon," sagde hun, „er, at jeg veed at det er bestemt at tilintetgjøre hele Thingmændenes Hær." „Hvorledes kan du vide det," spurgte han videre, „for vi ikke veed?" „Det er saa," sagde hun, „at Folk fjorte i Bogne hid til Borgen, og lode som de fore med Gods, men der var en Mængde Mænd i hver Bogn, men intet Gods, og saaledes have de ogsaa gjort nord oppe i Slessvik; og naar den tredie Deel af Matten er forløben, da ringes der i Borgen, for at Krigerne kunne berede sig om Midnat, da skulle Mændene berede sig paa deres Side i Borgen; men naar de to Trediedele af Matten ere forløbne, da bliver der ringet paa Burekirke; da skulle I gaae vaabensløse til Kirken, men da vil der blive slaaet en Kreds om Kirken." „Det er vist," sagde Thord, „at dit Vensteb er stort, og jeg maa berette det til Eilif, skjønt det tykkes at være et Kygte, men denne Gaard skal du have til Eiendom." Thord gif ind i Borgen, hvor han traf sin Stalbroder Audun, og de gif og fortalte Eilif, hvad de havde hørt. Han underrettede Mændene derom; nogle troede det, men andre sagde, at det var en ugrundet Frygt. De hørte, at der blev ringet som sædvanlig, og mange troede at Præsten ringede. Alle de, som troede Thords Ord, gif med Vaaben, men alle de andre vaabensløse.

52. Da de kom i Kirkegaarden, traf de der en Mængde Folk for sig; de kunde da ikke faae deres Vaaben, thi de kunde ikke komme hjem. Eilif

spurgte dem om Raad, men de sagde, at de intet vidste. „Ei tykkes det mig raadeligt,” sagde Eilif, „at vise sig frygtsomme og løbe ind i Kirken, da den intet Tilflugtssted kan være os; men bedst tykkes det mig, at vi springe over Skuldrene paa dem, som staae udenfor Muren, og forsøge om vi kunne undslippe til Skibene.” Saaledes gjorde de nu. Det største Mandefald skete ved Skibene; imidlertid slap Eilif dog bort med tre Skibe, men fra Slessøvik undslap ingen, og Heming faldt der. Eilif drog til Danmark. Noget efter dette blev Edmund tagen til Konge i England; han var Konge i ni Maaneder, i hvilken Tid han holdt fem Træfninger med Knud Svendsøn. Alrek Strjona, som nogle kalde Erik, var Edmunds Fosterfader og Broder til Emma, som den engelske Kong Adelfraad havde haft tilagte. Thorkel den Høie havde da Overbestyrrelsen i Danmark. De holdt Ting om Vaaren efter Thingmændenes Fald; Eilif tilstodte, at man skulde drage over at hævne sig, men Thorkel svarede: „Vi have en ung Konge; det passer ikke at hærje, uden Kongen er med paa Toget, men efter tre Mars Forløb venter jeg, at Kongen ikke vil fattes Haardsørhed, og Tjenderne ere da uberedte.” „Uvist er det,” svarede Eilif, „om de, som nu ikke bekymre sig derom, vil huske det om tre Mar.” Eilif drog da ud til Riflegaard, og blev Høvding for Væringernes² Hær, og faldt omsider der. Efter tre Mars Forløb drog Knud, Thorkel og Erik med otte hundrede Skibe til England. Thorkel havde tredive Skibe, og dræbte

²) Saa kaldtes de græske Keiseres af Nordboer beskaacnde Livvagter.

Ulfkel Snilling, og hævdede saaledes sin Broder Heming, og ægtede Kong Adelraads Datter Ulfhild, som Ulfkel havde haft tilagte. Med Ulfkel faldt hele Mandskabet af tresindstyve Skibe, men Kong Knud indtog Lunduneborg. Thorkel foer frem langs med Kysten, og traf paa et Skib Dronning Emma, som han forte hjem i Land med sig; han skyndte Kong Knud til at beile til hende, og denne ægtede hende. Hun fødte om Vinteren en Søn, som fik Navnet Harald, og blev af Knud antagen som Søn. Horde Knud var begges Søn. Evend var Knuds og Alfifas Søn. Knuds Datter hed Sunhild, hende ægtede Keiser Henrik Kouradson, med hvem Knud reiste til Rom. Længe derefter var Kong Knud til Gæstebud hos Thorkel Hoie, da saae Kongen Ulfhild, og syntes at Thorkel havde søget ham, i det han havde faaet ham til at ægte Emma istedenfor hende, og for den Sags Skyld lod han Thorkel dræbe. Kong Knud og Edmund holdt nogle Træfninger, hvorefter baade de Danske og Engelskmændene bade dem at indgaae Forlig. De gjorde efter deres Bøn, og bestemte, at den, som overlevede den anden, skulde erholde hele Riget. En Maaned efter blev Edmund dræbt af sin Fosterfader Alrek Strjona, hvorefter Knud erholdt hele England, og herskede derover i fire og tyve Aar.

Biskop Bjarnes
Tomsvíkinga Drapa.

Ingen hooding jeg æfter
Til mit Kvad at høre,
Man til Sangen ei lytted,
Sogte Hæder dog vandtes;
Nu for Folket det raste
Digt jeg vil fremsige,
Om end ingen Helte,
Ætberømte, mig høre.

2.

Sorgens Kvide æfter
Rammer mig sou andre,
Stor Kummer nu voldte
Mig den yndige Kvinde;
Dog til en Sang at føøde
Megen Lyst jeg nærer,
Om end i Elskovs Sager
Uheld er mig hændet.

3.

Det er lange siden
Da jeg fik kjær en Kvinde,
Guldsmykket, den unge
Mo mit Hjerte fastholdt;

Dog kun lidet har jeg
Om den Yndige kvædet,
Vel det passer sig for mig
Om en Kvinde at synge¹.

4.

Fjernt jeg var ei under
Fosser, Galdre² jeg ikke
Qved
Kvæde man maa om meget
Andet
Skjalden om Kampens Bulder,
Dette Saga-Kvad jeg
Vil for Folket fremføre.

5.

Hørt vi har, at i Tomsborg
Fem Høvdinge fordam
Sade, (mig den fagre
Kvinde min Glæde roved);
Vel man bør at opregne
Tapre Heltes Bedrifter,
Der er om mærkelige
Krigeres Værd at synge.

6.

Allevegne Harald
Vældige Kampe førte,

¹) hertil gaacr Indledningen, der ligesom de følgende i
Parenthes indsluttede Omkvæde ere Kjærlighedsdigte.

²) Tryllekunst.

Dg de stridlystne Brænder
 Skarpe Sværde rødned;
 De af den gamle Tro fik
 Waabens Klirren siden
 Der at høre, Wesetes
 Son de hjælpe vilde.

7.

Fremmerst skal de raske
 Krigeres Hovding nævnes,
 Dpperst i alt, en herlig
 Seier han vandt i Kampen;
 Ei blandt frækne Helte
 Kunde i Farens Probe
 Nogen lignes med Nages
 Modige Son i Kjæthed.

8.

Sigvald hed de i Kampfærd
 Raske Krigeres Hovding,
 Ogsaa en Flok af djærve
 Helte Thorkel styred,
 Over en Kamp den stærke
 Bue med Sigurd deeltog,
 Vide Rygtet kaldte
 Bagn dog taprest af alle.

9.

Stolte Helte til Danmark
 Styred med deres Skibe,

Udbredt Hæder og Magt de
 Vandt sig, hvor de fore,
 Og de Sjæve druffe
 Deres Fædres Gravøl,
 Dette Møde, veed jeg,
 Voldte dem mange Sorger.

10.

Folk da vilde, at Helte
 Hæder søge skulde,
 Herligt Stof til Digte
 Sligt et Møde giver;
 Og nu raft de begyndte
 Store Løfter at gjøre,
 Drifkegammen ei liden
 Var der da i Hallsen.

11.

Let til Hestighed opbragt
 Løfte Sigvald gjorde,
 Bue var strax tilrede
 Saadan Kamp at øge;
 Høit de loved at jage
 Hakon fra sit Rige,
 Eller ham Livet rove,
 Bittert Had de næred.

12.

Færdig strax den skjæffe
 Bue var til med tapre
 Sigvald i Stridens haarde

Tummel bort at drage; ^r
 Helten sagde, at Havard
 Ham ledsage skulde,
 Og at over Aslafs
 Følge han sig glæded.

13.

Billig til i Kampen
 Djarven Bue at følge,
 Saa da talte den frækne
 Vagn i Mænds Forsamling,
 Helten gjorde det løfte,
 (Hefstig Sorg mig paakommer),
 At han Thorkels sagre
 Datter ægte skulde.

14.

(Mig en velbaaren Kvinde
 Røver min hele Glæde)
 Fyrsten bod Folket skyde
 Skibene strax paa Vandet,
 (Grusom Sorrhig mig den
 Edle Mø forvolder)
 Folkenes Hær, i Striden
 Øvet, gif om Bord nu.

15.

Sondenfra de raske
 Mænd med Flaaden styred
 Over Havet, den kolde

So paa Heltene drev da;
 Ikuende Bølger sloge
 Mod de tatte Brøder,
 Og paa Siderne skvalped;
 Ubeir døiede Folket.

16.

Saa fortælle Kampens
 Mænd, at med en Flaade
 Tusenat paa Jædren
 Tomsøvifingerne landede;
 Altfor hidfige vare
 Heltene efter Striden,
 Geirmund da de raske
 Krigere overfulde.

17.

Norrigs høie Jarler
 Heltene, som fra Souden
 Komne vare, til Landsers
 Møde offentlig bode;
 Samlet i soie Tid der
 Fandt man en mægtig Flaade,
 Mungen tapper Kriger
 Mødte til Sværdelegen.

18.

(Mig en velbaaren Kvinde
 Røver min hele Glæde)
 Jlden, for Skoven farlig,
 Vidt om Herne rased;
 (Grusom Sorrig mig den

Ædle Mø forvolder)
 Op af Husene Luen
 Slog, og Freden forstyrred.

19.

Man fortæller, at trende
 Tapre Hovdinge over
 Hver af Flaaderne vare,
 Folk det har i Minde,
 Der hvor den haarde Kampfærds
 Øvere mødtes paa bredden
 Hjørungevaag, den Træfning
 Lyktes heel navnkundig.

20.

Hakon Landet saa tappert
 Bærgede, som man kunde
 Vente, Erik rødned
 Villig Sværdes Egge;
 Man fortæller, at Armod
 Var den tredie Hovding,
 Munter var og af Folket
 Afholdt denne Kriger.

21.

Ru de brede Helte
 Hefstig Skjoldene stodte
 Sammen til Strid, en vældig
 Hær forsvared Landet;
 Fem de vare mod een af
 Vikingehæren, man siger,

At det i Stridens Ophav
 Ikke mærkes kunde.

22.

(Mig en velbaaren Kvinde
 Røver min hele Glæde)
 Haarde Anfald de gjorde
 ;

(Grusom Corrig mig den
 Edle Ms forvolder)
 Sværdegnyet vorte,

23.

Sigvald bød sin til Angreb
 Haarde Trop at gange
 Djarvt mod Hakon, ikke
 Fred var nu hans Ønske;
 Hjelme og Skjolde klobed
 Haralds kamplystne Son nu,
 Frem for Skandserne trængte
 Kjæft han nogle Gange.

24.

Der gif den raske Bue
 Haardt i Kampen frem med
 Sine Folk, man siger,
 Sikker det kunde ventes;
 Haarde Hug nddeelte
 Heltene, da de ginge
 Rasende frem, og vakte
 Rædsom Raabentummel.

25.

Hefstig Guld·Bue fløved
 Hjelme med blanke Kaarde;
 Med lod han i Skuldre
 Bryniernes Slider¹ gange;
 Haarde Hug uddeelte
 Havard til Fjenders Skarer,
 Og mod Nisak at stride
 Ondt det var for Helte.

26.

(Mig en velbaaren Kvinde,
 Røver min hele Glæde)
 Staafenes Iling sused,
 Pilene sprang fra Buen;
 (Grusom Corrig mig den
 Edle Nø forbøder)
 Fat i Buestrengen
 Greb de fjækfeste Helte.

27.

Man med mange Slags Vaaben
 Bærgede sig i Striden,
 Bue fældte for Fode,
 Blodige Jæser fløved;
 Grusomt sunge i Heltes
 Hænder de skarpe Sværde,
 Starft lod Nages Arving
 Blod paa Spydene dryppe.

¹) d. e. Sværdet.

28.

Banffelig var for Kæmper
 Vagn i den haarde Træfning,
 Frem gif med den frække
 Fører Heltene modig,
 Der hoor i Odins Uveir
 Ages Søn hin tapre
 Banehug tildeelte
 Brat den modige Armod.

29.

Spydgny øgede Hæren
 Allevegne, jeg hørte,
 Maatte for mægtige Helte
 Mænd tilbagevige,
 Indtil i Piles Uveir
 Ond mod Mennesker, Hakon,
 Grusfuld Gjerning stete!
 Grunt sin Søn fik ofret.

30.

(Mig en velbaaren Kvinde
 Røver min hele Glæde)
 Bugnende af Føde
 Ulven paa Ligene traadte;
 (Grusom Sorrig mig den
 Edle Mø forvolder)
 Røddypret over Benet
 Gabebe, og var mættet.

31.

Da jeg hørte, at rædsomt
 Rased fra Norden Hølges

Datters haarde Uveir ¹,
 Haglen paa Hjelmene rasled;
 Der hvor Stormen Skjers
 Etene ² forte i Heltes
 Spillende Dine, af Bunder
 Sprudled hviisende Blødet.

32.

Modet da for Jarlen
 Mindskedes, jeg hørte,
 At sin Flaade den Feige
 Forte ud af Striden;
 Sigvald hoit i Masten
 Seilene bød at heise,
 Bolgen pladsted paa Borde,
 Blæsten i Seilskjod puffed.

33.

Der lod Vigfus Veien
 Borde let for Aklaf,
 Dødsmaaden, der ham gaves,
 Døaler i Folkeminde;
 Tapre, Thorleif brød de
 Lykke Been i den stærke
 Havard, haardt med Rollen
 Hug han fra sig deelte.

34.

(Mig en velbaaren Kvinde
 Nøver min hele Glæde)
 Ud om Berne dreve

¹) d. e den af Troldkvinden opvakte Hagl. ²) Haglfornene.

Døde Kroppe for Strømmen;
 (Grusom Corrig mig den
 Edle Ms forvolder)
 Troldkvindehestes¹ Hunger
 Helten ganske bortjog.

35.

Over Borde at gange
 Bue bød alle sine
 Helte, Vagns med Vaaben
 Værged sig forud mandig;
 Krigeren med de tunge
 Rister villig sprang i
 Eoen, andre han ikke
 Undte Deel i sin Rigdom.

36.

Steg da den frygtelige
 Kriger over Borde,
 Risterne bar den skjælle
 Guld-Bue ud fra Skibet;
 Ofte kunne siden
 Modige Folk der see en
 Skrækkelig Drm paa Sundet
 Over Guldet ruge.

37.

Skuden, horte jeg, værged
 Vagn med sine Helte,
 Ryddede vare ellers
 Alle deres Skibe;

¹) d. e. Ulvenes.

Den ei kunde nogen
 Jarlens Mand bestige,
 Med de voldsomt styrked
 Eriks Mand af Skibet.

38.

Oppe stode der efter
 Ene tredive raske
 Ungersvende, som yded
 Vagn en kraftig Bistand;
 Aldrig jeg horte at andre
 Ikke flere Mand mod
 Haarde Heltes Anfald
 Have saa kjæft sig væged.

39.

Med de danske Fjender
 Helten gif i Land da,
 Epydet med Blod var farvet,
 Dod laae paa Skibene Hæren;
 Vagn sine Krigere raaded,
 Ikke bort at flygte,
 Enige tilsammen
 Sade de hele Ratten.

*

*

*

Atten Mand lod Erik
 Manden strax opgive,
 Mændenes Hær heel meget
 Mindskedes for Vagn nu;
 Modige Helte malte
 Manddomsord blandt Fjender,

Længe de Kjækheds Ord skal
Leve i Folkemunde!

* * *
Og med Øren hævet
Iste Thorkel Leira,
Da om Kvinden kvæded
Krigeren Elfkovsfange;
Han da agted den tapre
Nages Søn at hugge,
Men til Havnen rede
Vagn ham før nedslagde.

* * *
„Vil du,” kvad til Vagn hin
Vise og bolde Tyrste,
„Modige, gjæve Kriger!
Gives af mig Livet?”
„Ei jeg det vil, om ikke
Udført faaer jeg Løftet,
Som jeg gjorde,” sagde
Sværdlegs Mand til Jarlen.

* * *
Gavmild Erik Helte
Guds og Livet skjenked,
Folk det med Roes omtalte,
Løst med Vagn blev skaaned.

* * *
Da gif glad at ægte .
Ingeborg hin prude
Skjoldegnets Kæmpe,
Skjyndte dertil mange.

Rnytlinga Saga.

Her begynder Rnytlinga Saga.

Harald Gormson blev tagen til Konge i Danmark efter sin Fader; han var en mægtig Konge og stor Krieger. Han bemægtigede sig Holfseteland i Saxland; ogsaa havde han et stort Jarlsrige i Windland, der lod han Jomsborg anlægge, og lagde deri en betydelig Besætning, som han gav Sold og Love; de underlagde ham Landet; om Sommeren vare de paa Krigstog, men om Vinteren vare de hjemme; de bleve kaldte Jomsvinger. Kong Harald Gormson fik ved Svig den norske Konge Harald Gunhildson bragt af Dage; denne faldt ved Hals i Limfforden, som det fortælles i Norges Konge-Sagaer; men siden drog Kong Harald til Norge med sin Hær, underlagde sig hele Landet, og satte Jarlen Hakon Sigurdson til Hovding derover, men den danske Konge tog Skatter af hele Landet. I Kong Harald Gormsons Dage var Otto den Røde Keiser i Saxland; han havde Ufred med den danske Konge, og paabød de Danske Kristendommen; men den danske Konge havde en Hær ude imod ham, og vilde paa ingen Maade antage Kristendommen. Kong Harald Gormson holdt et stort Slag mod Keiser Otto søn, denfor Dänevirke, hvor ogsaa Hakon Jarl af Norge

var tilstede med den danske Konge. Keiseren tabte Slaget, men dog indtog han Landet noget derefter, og jog Kong Harald og Hakon Jarl paa Flugt til Limfjorden og lige ud paa Morsø. Siden antog Kong Harald Kristendommen, og Keiseren stod Fadder til hans Son Svend, og gav ham sit Navn, med hvilket han blev døbt, saa at han kom til at hedde Otto Svend. Hele Danmark blev da kristnet, og før drog Keiseren ikke bort.

Styrbjørn den Stærkes Fald.

2. I Kong Harald Gormsons Dage var Styrbjørn den Stærke paa Krigstog i Østvegen. Styrbjørn var en Son af den svenske Konge Olaf Bjørnson. Styrbjørn kom med sin Hær til Danmark, og tog Kong Harald til Fange; da gav Harald ham sin Datter Thyre tilagte, og drog selv med Styrbjørn til Sverrig. Styrbjørn stak Ild i alle sine Skibe, forend han gik i Land; men da Kong Harald blev det vaer, at Styrbjørn var uden Skibe, holdt han med sine Skibe ud paa Løgen ¹⁾, og siden bort tilbage til Danmark. Styrbjørn holdt Slag paa Fyrisvalle mod sin Farbroder, den svenske Konge Erik den Seiersfælle; der faldt Styrbjørn og den største Deel af hans Mandskab, men nogle flyede; denne Flugt kalde de Svenske Fyriselta ²⁾.

Om Kong Haralds Krigstog.

3. Da Kong Harald Gormson, som før blev berettet, havde ladet sig døbe, nødte han Jarlen Hakon

¹⁾ d. e. Mælaren.

²⁾ d. e. Fordrivelsen paa Fyrisvalle.

Sigurdson til ogsaa at antage Troen, og han blev døbt med alle sine Nordmænd, som den Gang vare i hans Følge. Kong Harald gav ham da Præster og andre lærde Mænd, og bød ham at lade alle Folk i Norge døbe, hvilket Hakon Jarl lovede med Ed. Men da Kongen og Jarlen skiltes, drog Hakon til Norge, og satte de viede Mænd i Land ved Hals i Limfjorden, men han forkastede Kristendommen, og aurrettede siden store Dfringer i Norge. Da Kong Harald spurgte dette, at Hakon havde forkastet Kristendommen, og tillige at han havde hærjet paa den danske Konges Rige, drog Kongen med sin Hær til Norge, og odelagde hele Kysten, saa at alt blev brændt imellem Lindesnæs og Stat paa fem Gaarde i Læredal i Sogn nær, men alle Beboerne flyede bort i Fjelde og Skove med alt det rørlige Gods, som de kunde føre med sig. Kong Harald laae en Tid med sin Hær ved Solunder, og agtede da at hærje paa Island med de Folk, som han havde med sig, og saaledes havne det Ridkvad, som Islænderne havde gjort om ham. Kong Harald bød en troldfyndig Mand at fare i en paataget Ham til Island og see at bringe Kongen Underretning derfra. Han foer i en Hvals Skikkelse rundt omkring Landet, og fortalte siden Kongen, at mange troldfyndige Uvatter beboede dette Land, og at der var saa stort et Hav imellem Landene, at det ikke engang kunde besejles med Långfibe. Da Harald fik denne Underretning, holdt han for, at det var et altfor farligt Tog, og at dette ikke var til at udføre. Efter dette Krigstog til Norge drog Harald Gormson hjem tilbage til Danmark, men

Hakon Jarl lod igjen hele det odelagte Land i Norge bebygge, og betalte siden ingen Skatter til den danske Konge.

Kong Haralds Fald.

4. Kong Harald Gormsons Søn Svend forlangte en Deel af Riget af sin Fader Kong Harald, men da denne ikke yndede ham meget, fordi han var uægte født, vilde han ikke give ham noget Rige at styre. Men da Svend voxte til, skaffede han sig Skibe og Mandskab, og hærjede vidt omkring, baade udenlands og indenlands. Da blev Kong Harald vred paa ham, og samlede Folk imod ham. Svends Fosterfader Palnatokke var da kommen sin Fosterson til Hjælp, som det berettes i Sagaen om Jomsvikingerne, og de spredte da til Sjælland og ind i Isefjord, hvor Harald forud laae med sine Skibe. Svend lagde strax til Strid imod ham, og det kom til et stort Slag; Folk strømmede til Kong Harald, saa at Svend blev overmandet og tog Flugten. I dette Slag fik Kong Harald sit Banesaar og blev ihjelskudt med en Piiil. Han var den første af de danske Konger, som blev begravet i viet Jord. Da havde han været Konge i firfindstyve Aar, nemlig tredive Aar i sin Fader Kong Gorms levende Live og halvtredfindstyve Aar efter dennes Død.

Om Kong Svend.

5. Svend antog Regjeringen i Danmark efter sin Fader Kong Harald; han blev kaldt Svend Tvefæg; han var en mægtig Konge. I hans Dage droge Sigvald

Jarl og de andre Jomsbifinger til Norge, og sloges med Hakon Jarl i Hjørungevaag paa Nore; der falde Bue Digre, men Sigvald Jarl flyede. Efter dette unddrog Norges Rige sig fra de danske Kongers Herredomme, men kort efter kom Olaf Tryggveson til Norge, og antog Regjeringen. Kong Svend var gift med den vendiske Konge Burislafs Datter Sunhild; deres Sonner vare Knud og Harald. Siden ægtede Kong Svend Sigrid Storraade, en Datter af Skoglar, Toste og Moder til den svenske Kong Olaf; hun havde forhen været gift med den svenske Kong Erik den Seiersfælle. Kong Svends og Sigrids Datter var Astrid, som var gift med Ulf Jarl, en Son af Thorgils Sprakelæg eller den Hurtige; deres Sonner vare Svend og Bjorn. Kong Svend Tveskæg havde fremdeles en Datter, ved Navn Gyda, som var gift med Jarlen Erik Hakonson i Norge; deres Son var Hakon Jarl, som Olaf den Hellige tog til Fange i Eoidungsfund. Kong Svend Tveskæg ydede sin Stedson Olaf Svenske og sin Svigersøn Erik Jarl Bistand til at fælde Kong Olaf Tryggveson; de sloges ved Svolder; og efter Kong Olaf Tryggvesons Fald tilegnede disse tre sig Norge, saa at den danske Kong Svend tog den ene Trediedeel, den svenske Kong Olaf den anden, og Erik Jarl den tredie.

Den hellige Edmund dræber Kong Svend.

6. Kong Svend var en stor Kriger og en meget mægtig Konge; han herjede vidt omkring, baade i Østervegen og sønderpaa til Saxland. Til sidst drog han

med sin Hær vesterpaa over til England, hærjede der vidt omkring, og holdt mange Træfninger. Der var den Gang Adelraad Edgeirson Konge. Han og Kong Svend holdt mange Slag med hinanden, og seirede vekselsviis. Kong Svend indtog den største Deel af England, og opholdt sig siden der i mange Aar, hærjede og brændte vidt omkring i Landet, hvorfor de kaldte ham Engländernes Fjende. I denne Ufred flygede Kong Adelraad bort fra Landet for Kong Svend, men Kong Svend døde pludselig om Natten i sin Seng, og Engelmændene sige, at Kong Edmund den Hellige skal have dræbt ham paa samme Maade, som den hellige Mercurius dræbte Julianns den Trafaldne.

Om Thingmændenes Hær.

7. Efter Kong Svends Død styrede de danske Høvdinger den Deel af England, som de havde indtaget. Da opstode atter nye Kampe, thi saasnart Kong Svend var død, drog Kong Adelraad tilbage hjem til Landet, og satte sig igjen i Besiddelse af sit Rige med Olaf den Helliges Bistand, som det berettes i hans Saga efter Skjalden Ottar Svartes Ord; han siger nemlig saa:

Landbeskytter! du atter

Adelraad sit Rige

Gjengav, sligt dig Folkets

Mægtige Fyrste skylder;

Haardt var Slaget, da Edmunds

Arving du indsatte

I det fredede Rige,

For behersket af Slægten.

I den Tid oprettede de Danske Thingmændenes Hær i England, som vare besoldede Folk, det var en meget tapper Hær. Thingmændene holdt paa de Danstes Vegne mange Slag imod Engelskmændene.

Kong Knud underlagde sig England.

8. Kong Svend Tveskægs Son, Knud var ti Aar gammel, da hans Fader døde; han blev tagen til Konge i Danmark over hele de Danstes Rige, thi hans Broder Harald var allerede død. De danske Hovdinger, som den Gang vare i England, og bestyrede det Land, som Kong Svend havde indtaget, sendte da Bud til Danmark, at Kong Knud skulde komme vester over til England med den danske Hær for at staae dem bi. Men efterdi Kong Knud den Gang endnu var et Barn, og ikke vant til at anføre en Hær, toge hans Benner den Beslutning for ham, at han skulde sende en Hær til England, og sætte Hovdinger derover, men ikke drage selv did, saalange han ikke var kommen mere til Alders. Det skete da saa, at Kongen forblev endnu tre Aar i Danmark, efterat han havde antaget Regjeringen. Men efter den Tids Forløb udbød han Tropper af Danmark; han sendte ogsaa Bud til Norge til sin Svoger Erik Jarl, at han skulde samle Folk, og drage til England med ham, thi Erik Jarl var meget berømt for Tapperhed og Manddom, da han havde seiret i de to Slag, som have været de navnkundigste i de nordiske Lande, det ene, som Kong Svend Tveskæg og den svenske Konge Olaf Svenske og Erik Jarl holdt mod Olaf Tryggveson ved Svolder, og det andet, som Jarlerne Hakon og Erik holdt mod Joms.

vifingerne paa Hjørungebaag. Kong Knud styrede med sin Hær vester over til England, og havde meget Mandskab. Herom taler Ottar Svarte i Knuds Drapa:

Helt! du paa Søen Skibe
 Skod kun lidet gammel,
 Aldrig drog en Tyrste
 Ung som du fra Hjemmet;
 Konning! til Kamp du rusted
 Haardt bryniede¹ Skibe,
 Rode Skjolde du heiste
 Hurtig, Knud! foran Landet.

Og fremdeles siger han saaledes:

Ud dig fulgte de bolde
 Jyder, som Flugt ei gjerne
 Vølge, Skibes Hovding
 Skaaninger udrusted;
 Vinden pustet i Seilet
 Over dig, Konning! du styred
 Vester i Havet de fleste
 Skibe, og blev navnkundig.

Med Kong Knud fulgte mange Hovdinger til England; den første af disse var hans Svoger Jarlen Ulf Eyrafelægson, som da var gift med Kong Knuds Søster Astrid Svendsdatter; der vare ogsaa Brødrene Heming og Thorkel Hsie, Strut, Harald Jarls Søner, og mange andre Hovdinger. Kong Knud kom til England, og landede paa det Eted, som hedder Fljot. Saa siger Halvard Harekssblese i Knuds Drapa:

¹) d. e. stærkt beflaaede især paa Forstavuen.

Knud! du lod frem til Fjote
 Haardt bryniede Skibe
 Løbe, Krigeres djarve
 Fører gled over Søen;
 Skibes Hovding! du Flaaden
 Binde lod til Ellas
 Fodeland, og glæded
 Krigsgudindens Fugle.

Men saasuart Kong Knud kom til England, gif han
 op, og hærjede paa Landet, dræbte Indbyggerne, og
 brændte alle Bygder. Saa siger Ottar Svarte:

Hærstjold, mægtige Konning!
 Var du, ved Strid dig glæded,
 Ei jeg troer, at du, Fyrste!
 Yndede Stillesiddens;
 Jyders Drot paa Toget
 Dræbte Edgeirs Vet da,
 Kongesøn! stræng du var dem,
 Fast af Sind man dig kalder.

Og freudeles kvad han saaledes:

Bygderne af dig bleve
 Brændte, unge Konning!
 Bonden lod for sin Bolig
 Brand du ofte raabe.

Indbyggerne trak en Hær sammen, og droge imod de
 Danske, og holdt flere Slag med dem. Saa siger
 Thord Kolbeinson:

Lagre Mænd, som længe
 Engländerne fjendste
 Vare, ginge til Kamp i
 Land af deres Skibe;

Bønderne, som vilde
 Gaardene værge, mod dem
 Droge, Kampgny heftig
 Kongens Folk da vakte.

Kong Knud holdt det første Slag i England paa Lindesø, og der skete et stort Mandefald, derpaa indtog han ogsaa Hemingsborg i England, og dræbte der meget Folk. Saa beretter Ottar:

Slag du holdt paa den grønne
 Lindesø, o Konning!
 Vifinger mod dig satte
 Al den Magt de kunde;
 Du de Svenskes Betvinger!
 Meen tilføjed det brede
 Engelske Folk i bredden
 Hemingsborg vestenfor Ufa.

Dernæst holdt han store Slag i Nordhumberland ved Tesa; der fældede han mange Folk, men nogle flyede, og omkom i nogle der værende Moser og Moradsfer. Efter dette rykkede Kong Knud med sin Hær længere syd paa, og undersagde sig hele Landet, hvor han kom frem.

Kong Knud faaer Emma.

9. Den engelske Konge Adelsraad døde af Sygdom samme Høst eller Sommer, da Kong Knud kom med sin Hær til England; han havde da været Konge i England i otte og tredive Aar. Hans Kone Emma beredte sig strax efter hans Død til at drage bort fra Landet. Hun agtede at drage vester over til Valland til sine Brødre Vilhelm og Robert, som vare Jarler i

Balland. Deres Fader var Rikard Rudu, Jarl, en Søn af Rikard, Vilhelm Langespyds Søn; han var igjen en Søn af Gange-Rolf, som indtog Normandiet, og han var Rognvald Mære, Jarls Søn. Kong Knuds Mænd fik Nys om Dronning Emmas Forehavende, og da hun og hendes Folk vare i Færd med at gaae om Bord, kom Knuds Mænd dertil, bemægtigede sig Skibet med alt, hvad der var paa samme, og de førte Dronningen til Kong Knud. Høvdingerne gave da Kong Knud det Raad, at han skulde ægte Dronning Emma, og saa skete.

Om Kong Edmund.

10. Efter Kong Adelraads Død bleve hans og Dronning Emmas Sønner tagne til Konger: den ældste af dem var Edmund den Stærke, den anden Edgeir, den tredie Edbig og den fjerde Edvard den Gode. Kong Edmund traf nu en stor Hær sammen, og drog derpaa imod Kong Knud. De mødtes ved Skorsfein, hvor det kom til et Slag, som var det navnkundigste, der har staaet i den Tid; paa begge Sider skete et stort Mandefald. Kong Edmund red frem midt i de Danstes Hær, og kom sin Stedfader Kong Knud saa nær, at han kunde naae at hugge til ham med sit Sværd. Kong Knud stod Skjoldet frem over Halsen paa Hesten, som han sad paa, og Hugget traf paa Skjoldet lidt nedefor Haandfauget, og var saa stort, at det skar Skjoldet sonder, og kløvede Hestens Hals foran Sadlen; men de Danste trængte da saa stærkt ind paa ham, at Kong Edmund vendte tilbage til sine Mænd, efterat han dog forud havde dræbt

mange Danſke, men Kongen var lidet eller intet ſaarret. Men da Kongen var reden frem heelt fra ſin Hær, troede hans Mænd, at han maatte være ſalden, da de ingenſteds ſaae ham, og der kom da Flugt i deres Hær, og da nogle ſaae, at Kongen undſhyede for de Danſke, da ſhyede alle, ſom ſaae det. Kongen raabte vel hoit, og bod Hæren vende tilbage, og ſlaaes, men de lode da alle, ſom de ikke horte det, og hele Hæren ſhyede. Der ſtete et meget ſtort Mandefald, og de Danſke fordrebe de Flygtende lige til Ratten. Saa ſiger Ottar Svarte:

Engländer lod du falde,
 Unge Konning! nær Teſa;
 Over Nordhumbrens lig den
 Dybe Strøm da ſtylled;
 Sorten Ravn at ſove
 Sonder ved Skorſtein ei Helten
 Tillod, vældigen kæmped
 Svends behjertede Arving.

Om Ulf Jarl.

11. Ulf Jarl var igjen, ſom oftere tilforn, i Spidsen af Kong Knuds Mænd, og forfulgte de Flygtende længſt. Han kom da ind i en Skov, ſom var ſaa tæt bevoxet, at han ikke kunde komme ud af den hele Ratten, førend det lyſte om Morgenen. Da blev han vaer, at der paa en Slette foran ham dreves nogle Faar, og at en vel voxen Dreng drev dem. Ulf Jarl gif til Drengen, hilſte paa ham, og ſpurgte ham om Ravn. „Jeg hedder Gudine,” ſagde han; „men er du af Knuds Mænd?” „Tilviſſe er jeg een af hans

Ledingsmænd," svarede Ulf Jarl, „men hvor langt er nu til vore Skibe?" „Ei synes mig," sagde Drengen, „at I Danske kunne vente eder Hjælp af os; og snarere have I Danske gjort eder fortjente til andet." „Dog vilde jeg nu gjerne bede dig, Dreng!" svarede Ulf Jarl, „at du vilde vise mig den korteste Vei til vore Skibe." Hertil svarede Drengen: „Du har gaaet lige den modsatte Vei bort fra Skibene, og er kommen langt op i Landet igjennem sde Skove; men I, Knuds Mand, ere her ikke meget afholdte af Landsfolket, og man synes at der er nogen Grund dertil; og nu har man her i Bygden spurgt det Mandesald, som stete i Gaar ved Skorstein, og derfor vil du ligesaa lidt som nogen anden af Knuds Mand faae Fred her nogensteds, hvis Bønderne træffe dig, og om nogen hjælper dig, da vil han være i samme Stilling. Men du forekommer mig at være en Mand, som passende kunde indtage nogen af de Faldnes Plads, og jeg anseer dig for en anden Mand, end du giver dig ud for." Ulf Jarl tog da en Guldring af sin Haand, og sagde: „Denne Ring vil jeg give dig, hvis du vil følge mig til vore Folk." Gudine betragtede ham en Stund, og sagde langsomt: „Ei vil jeg modtage Ringen, men jeg vil nu forsøge paa, om jeg kan føre dig til dine Folk, og vil jeg da heller have Lønnen tilgode hos dig, hvis jeg kan faae dig hjulpet noget, men om dette ikke bliver dig til nogen Hjælp, da fortsener det ingen Belønning; du skal nu først gaae hjem-med mig til min Fader." De gjorde nu saa; og da de kom til Gaarden, gik de til en lille Stue, og der lod Gudine fremsætte et Bord, og frembære god Drif. Ulf Jarl saae,

at der var en god og velindrettet Gaard. Da kom Manden og Konen til dem, de vare begge smukke Mennesker og vel klædte. De toge med Glæde imod Gæstene, og han opholdt sig der den Dag, og nød god Behandling. Om Aftenen bleve to gode Heste fremledede med fortrinligt Ridetsi paa. Manden og Konen sagde da til Ulf: „Var du nu vel! og overdrager jeg min eneste Søn i dine Hænder; og jeg beder dig, hvis du kommer til Kongen, og du hos ham har nogen Indflydelse, da skaf min Søn der i Tjeneste, thi han vil ikke længer kunne være hos mig, hvis vore Landsmænd spørge, at han har fulgt dig bort, hvorledes jeg selv saa reder mig ud af det.“ Ulf Jarl lovede, at skaffe Gudine der i Tjeneste. Gudine var det smukkeste Menneske man kunde see, og talte vel for sig. Hans Fader hed Ulsnad. Ulf Jarl og Gudine rede nu hele Natten, og kom om Morgenen, da det var blevet lyst, til Kong Knuds Skibe. Folkene vare oppe paa Land, og, da de saae Jarlen, og kjendte ham, strømmede de alle omkring ham, og toge imod ham med særdeles Glæde, som om de havde faaet ham tilbage fra den anden Verden, thi han var saa vennsæl, at alle elskede ham med inderlig Kjærlighed. Da mærkede Gudine først, hvem det var han havde fulgt. Jarlen satte Gudine i Højsædet hos sig, og holdt ham i alt som sig selv eller sin Søn, og fort at berette, Jarlen gav ham sin Søster Gyda tilagte, og ved sine Bestræbelser og Bistand fik han det bragt til, at Kong Knud gav Gudine Jarldomme for hans Svoger Ulf Jarls Skjld. Gudines og Gydas Søner vare disse: Engländernes Konge Harald og Toste Jarl, som kaldtes

med Tilsavn Træspyd, Maurakaare Jarl, Balthjof Jarl og Svend Jarl. Fra dem nedstamme mange Stormænd i England saavelsom i Danmark og Sverrig og øster ovre i Garderige; det er Kongeslægter i Danmark. Kong Harald Gudinesen havde en Datter, ved Navn Gyda, som var gift med Kong Valdemar i Holmgaard. Deres Søn var Kong Harald; han havde to Døttre, om hvilke senere hen skal fortælles.

Om Kong Knud.

12. Kong Knud holdt et andet Slag ved Borgen Brandfurda; det var igjen et stort Slag. Kong Knud seirede, men Adelsraads Søner flyede, og tabte meget Folk, og de Danske ødelagde Borgen. Saa siger herom Ottar Svarte:

Frifer lod den djærve
Kriger i Striden falde,
Brandfurda og Folkets
Bygder du ødelagde;
Der fik Edmunds ædle
Afkom svære Bunder,
Epyd skod de Danske efter
Folket, som du forfulgte.

Kong Knud holdt et tredie Slag mod Adelsraads Søner ved Afsatun nordensfor Daneskov; det var igjen et stort Slag. Saa siger Ottar:

Stærke Konning! du øved
Kampfærd under Skjoldet,
Ørnen i Afsatun fik
Aadsler forte til Fode;
Skjoldung! med dig store

Sværd et Ravn du vandt dig,
 Nordenfor Daneskov et
 Vældigt Mandefald stete.

Kong Knud holdt et fjerde Slag mod Kong Edmund og hans Brødre i Nordvik; det var ligeledes et stort Slag, og der stete et betydeligt Mandefald. Kong Knud seirede, og Adelsraads Sønner flyede. Saa siger Ottar Svarte:

Gavmilde Fyrste! du siden
 Gjorde indenfor Nordvik
 Brynier røde, du Livet
 Lader heller end Kjæthed.

Om Kong Knud.

13. Derpaa styrede Kong Knud med hele sin Flaade til Tansen, thi han spurgte, at Kong Edmund og hans Brødre havde flyet til Lunduneborg. Da Kong Knud kom til Mundingen af Tansfloden, kom hans Svoger Jarlen Eirik Hakonson seilende ude fra Havet, og de mødtes der, og lagde siden op i Floden med den forenede Flaade. Saa beretter Thord Kolbeinson i Eriks Drapa:

Fastere blev ved Tarden
 Fyrsternes Venstak bundet,
 Mange større og mindre
 Skibe løb op ad Elven¹⁾;
 Bølgenes Heste holdt den
 Vestfres Kriger saa nær mod
 Landet, at man sine
 Kunde de engelske Sletter.

¹⁾ Tansen.

Og fremdeles foed han:

Knud, som ad Kjolens Wei mod
Kongerne foer til Landet,
Langfibene løbe
Lod paa de lave Grunde;
Fryd det var for Kongen
Tarsen hjelmbedækket
Paa den Dag at træffe,
Da de samles vilde.

Ude i Temsfloden var der bygget et stort Kastel, hvori der var sat en Besætning til Forsvar, for at ingen Flaade skulde kunne seile op i Floden. Kong Knud lagde strax op i Floden til Kastelet, og slog med Besætningen; men Engleskmandene lode en Flaade løbe ud fra London og ned ad Floden til Strid imod de Danske. Saa siger Ottar Svarte:

Atter Fremgang du havde,
Buen klang høit mod Staalet,
Sværdene sløve bleve,
Da Kastelet du angreb;
Du paa Temsens lave
Bande holdt en ikke
Mindre Træfning, som Utøens
Gane kan bevidne.

Kong Knuds Angreb.

14. Kong Knud styrede med hele Flaaden op til Lundneborg, og leirede sig om samme. Siden angreb de Borgen, og Beboerne forsvarede den. Saa siges i den Flok eller korte Sang, som var forfattet af Knuds Folk:

Blodfarvede Vaaben
 See de engelske Møer
 Hver Morgen paa Tømsens
 Bred, ei Rabnen skal sulste;
 Seierbegjerlig hurtig
 Daneføngen angriber
 Byens Mænd, paa bretske
 Brynser klirrer Sværdet.

Og fremdeles dette:

Mangen Kriger paa denne
 Dag en gammel og ringe
 Skjorte sig iserer
 Langt fra Fødelandet;
 Lad os end med Blod af
 Engelmænd beværte
 Rabnen, Skjalden snart en
 Skjorte af Jern isores.

Kong Knud holdt der mange Træfninger, og fik ikke
 Borgen indtaget.

Om Erik Jarl.

15. Erik Jarl rykkede med en Deel af Hæren
 op i Landet, fulgt af Thingmændene, imod den engelske
 Hær, som stod under Anførsel af en stor Høvding, ved
 Navn Ulfel Snilling. Det kom der til et Slag, i
 hvilket Erik Jarl seirede, og Ulfel flyede. Saa siger
 Thord Kolbeinson i Eriksdrapa:

Skibene lod den gjæve
 Fyrste vestenfor London
 Sammenbinde, Kongen
 Stred for Landet at vinde;

Frygtelige Hug af
 Thingmændene, der hoor
 Blanke Sværde bæved,
 Gif den tapre Ulffel.

Et andet Slag holdt Erif Jarl mod Engelftmændene
 paa Ringmarehede. Saa siger herom Thord Kol-
 beinson:

Krigerne Saar over Been og
 Arme tilføied den raske
 Høvding, som ofte Navne
 Svullent Kød gav at æde;
 Engländernes Hær lod
 Lidt den modige Erif
 Mindstes, rod da farved
 Ringmarehede Blodet.

Ogsaa der seirede Erif Jarl. Endnu beretter Thord
 Kolbeinson i Eriks Drapa mere om hans Krigstog:

Tapre Mand, som længe
 Engländerne fjendste
 Vare, giuge til Kamp
 I Land af deres Skibe;
 Bønderne, som vilde
 Gaardene værge, mod dem
 Droge, Kampgny vakte
 Hjelmbedækkede Svende.

Kongernes Forlig.

16. Kong Knud beleirede, som sagt, Lundne-
 borg, men Kong Edmund og hans Brødre forsvarede
 Borgen. Der droge da Sendebud imellem dem; Kong

Knud var gift med Dronning Emma, Brødrenes Moder; og det kom nu saa vidt, at de satte hinanden Gidsler og sluttede Stilsland for at tale sammen og forsøge et fastere Forlig. Paa dette Møde blev der nu sluttet Forlig imellem dem, paa det Vilkaar at Landet skulde skiftes lige imellem dem, saa at enhver af dem skulde have Halvdelen af Riget, saa længe han levede, men hvis nogen af dem døde uden Børn, da skulde den Esterlevende frit træde i Besiddelse af hele Riget. Dette Forlig blev bekræftet med Eder. Der var da en mægtig Mand, ved Navn Heidrek Strjona, som lod sig bestikke af Kong Knud til at svige Kong Edmund, og dræbe ham ved et morderisk Overfald, og saaledes endte han sit Liv. Heidrek var endogsaa Kong Edmunds Fosterfader, og han troede ham som sig selv. Siden fordrev Kong Knud alle Kong Adelsraads Sønner fra England, efterat have holdt mange Slag med dem, men efterat Kong Edmund var dræbt, kunde de ikke faae nogen Styrke til at staa imod Kong Knud. Saa siger Sigvat Skjald i Knuds Drapa:

Snart slog Knud da
 Adelsraads Sønner,
 Eller dem dog alle
 Udjog af Landet.

Kong Adelsraads Sønner begavede sig da vester over til Balland til Normandiet, og opholdt sig der længe hos deres Morbrødre Rødbert og Wilhelm, som det berettes i Hellig Olafs Saga. Jarlen Erik Hakonson døde i England, just som han var beredt til at gjøre en Reise til Rom. Hans Drøbel blev skaaren, og Blodet kunde da ikke standses, og deraf døde han.

Kong Knud og Dronning Emma havde tre Børn, to Sønner, af hvilke den ældste hed Harald, den anden Horde Knud, og en Datter Gunhild, der siden blev gift med Keiser Henrik den Milde, som af sine Slægtninge var den tredie af dette Navn. Kong Knud havde en tredie Søn, ved Navn Svend; hans Moder var Alfisa hin Mægtige, Alfrun Jarls Datter.

Kong Svend kommer til Norge.

17. I den Tid, da Kong Knud herskede over England og Danmark, herskede Olaf Haraldson over Norge. Men da Kong Olaf kom til Regjeringen der, flygtede Jarlerne Svend Hakonson og Hakon Erikson, Kong Knuds Søstersøn, bort fra Landet for ham. Denne drog over til England til sin Frænde Kong Knud, som tog vel imod ham. Derpaa blev der Ufred imellem Kong Olaf og Kong Knud. Kong Knud og Hakon Jarl kom til Norge med en meget betydelig Hær; det var i Sidstningen af Kong Olafs Dage, og de lagde hele Landet under sig. Kong Knud satte da sin Frænde Hakon Jarl til Regjeringen i Norge; og han drog derfra til Danmark; men Kong Olaf flyede da fra Landet, og drog efterpaa over til Garderige. To Aar derefter kom han tilbage til Norge, og holdt da det store Slag paa Stiklestad med sine Lehnsmænd, som da vare blevne ham utro, og strede imod ham. Der faldt, som almindelig bekjendt, Kong Olaf, og han blev Helgen, og ligger i et Skrin i Nidaros. Jarlen Hakon Erikson forliste i Englands-hav, eet Aar førend Kong Olaf den Hellige faldt. Dernæst kom

Evend, Kong Knuds og Alfifas Søn, til Norge, og blev da, efter sin Faders, Kong Knuds Foranstaltning, tagen til Konge over hele Landet. Kong Knud satte sin Søn Horde Knud over Danmark, saa at han skulde være Konge der. Kong Knud herskede ogsaa over en stor Deel af Skotland, og derober satte han sin Søn Harald til Konge; men dog var Kong Knud Overkonge over dem alle; han blev kaldt Knud den Mægtige eller Knud Gamle; han var af alle Konger, som have talt den danske Tunge, den mægtigste, og den som herskede over det største Rige. Kong Knud begav sig paa en Reise bort fra Landet, og drog syd til Rom. Paa denne Reise udgav han saa mange Penge, at ingen vidste Marketaalet, ja neppe engang Pundetaalet; han havde mange Penge med sig fra sit Rige, og benyttede sig desuden frit af Keiserens Ejendom, saa meget som han vilde. Medens Kong Knud var paa Veien til Rom, behøvede ingen, som naaede at komme til ham, at bede om Mad, thi han gav alle Penge nok til Fortæring. Kong Knud gik fra Flæmingeland til Romeborg. Saa siger Sigvat Skjald:

Saa blandt Fyrster
 Have faret saa
 Ud til Syden
 Som den ypperste Konning.

Kong Knud oprettede et Herbergeersted, hvor alle derhen Rejsende, som talte den danske Tunge, kunde opholde sig om Natten, og nyde Beværtning. Vidt omkring skjenkede han ogsaa betydelige Rigdomme til Kloostere og andre store Stiftelser.

Knuds Død.

18. Da Kong Knud kom tilbage til England til sit Rige, faldt han i en Sygdom, som først var af den Art, som kaldes Gnuvsot; han laae længe om Sommeren, og døde om Høsten den trettende November i Borgen Norster, som er en stor Hovedstad, og der er han jordet. Han havde da naaet sin Alders syv og tredivte Aar, og havde været Konge over Danmark i syv og tyve Aar, og hersket over England i fire og tyve, og over Norge i syv Aar. Alle ere enige i, at Kong Knud har af alle Konger i de nordiske Lande været den mægtigste og den som har haft det videst udstrakte Herredømme.

Om Kong Knud.

19. Kong Knud har været den gavmildeste Konge i de nordiske Lande; thi det er med Sandhed sagt, at han ikke mindre overgik andre Konger i det, at han hvert Aar uddeelte store Foræringer til sine Venner, end i det, at han tog langt større Skatter og Skyld hvert Aar af tre Hovedlande, end enhver anden, som kun havde eet Kongerige under sit Herredømme, hvorhos dog ogsaa er at mærke, at England af alle nordiske Lande er rigest paa myntede Penge. Det er til Exempel et Vidnesbyrd om hans Gavmildhed: Der var en Islænder, ved Navn Thoraren Lovtunge, som var en stor Skjald, og havde i lang Tid tjent Konger og Stormænd. Han var den Gang gammel, da han drog til Kong Knud, og havde forfattet et Kvad om ham. Han gif for Kongen, hilste ham,

og spurgte om han vilde høre det Kvad, som han havde digtet om ham. Det var just som Kongen sad ved Bordet, og Maden allerede var borttagen. Nogle Mænd stode for Bordet, som audroge deres Sag, og Kongen hørte dem først; men da de havde udtalt, sagde Thoraren, som var dristig i at tale til Kongen, efter som han ofte havde talt til Hovdinger: „Herre!” sagde han, „end vil jeg bede, at I vil høre mit Kvad, og det vil ikke opholde eder længe, thi det bestaaer kun af saa Vers.” Knud svarede, og saae temmelig bredt til ham: „Det har ingen før du vovet, at digte Smaakvad om mig, og det skal du nu vide for vist, at du skal komme her i Morgen ved Døvetid, og da fremsige for mig en Drapa paa tredive Vers eller læugere, som du i den Tid skal have gjort om mig, eller i andet Fald skal du døe!” Da gik Thoraren bort, og begyndte at digte en Drapa om Kong Knud, og denne Drapa er bleven benævnt Hovedløsning; til samme benyttede han alt, hvad han kunde, af det korte Kvad. Den følgende Dag fremsagde han nu Kvadet ved Kongens Bord, og det gik ham særdeles vel dermed. Kongen lønede ham for Kvadet, og gav ham halvtredsfindstyve blanke Mark. Siden digtede Thoraren en anden Drapa om Kong Knud, som blev kaldt Tugdrapa; deri siges saa:

Vist jeg haver
 Helten Gjengjeld
 Vdet for de
 Feuti Mark,
 Som den skjælle Kriger
 For Kvadet gav mig,

Da Edlingen

Jeg besøgte.

Kong Knud gav Berse Skjald, Torfeson to Guldringe, som begge tilsammen veiede en Mark, og desuden et guldbeslaaet Sværd. Saa siger Sigvat Skjald:

Vore Hænder, Berse!

Begge prægtig smykked

Knud, den kjække Drot, da

Kongen vi besøgte,

Dig et hvæstet Sværd, en

Mark af Guld og mere

Mig en halv den vise

Gav, selv Gud alt raader.

Da Kong Knud dode i England, endtes de danske Kongers store Vælde, som Slægten i lang Tid havde besiddet, i det enhver efterfølgende stedse havde været mægtigere end hans Fader.

Om Knud og Svend.

20. Knud var meget stor af Væxt og stærk af Kræfter, en særdeles suuk Mand, naar undtages at hans Næse var tynd, hoi og noget krum; han var lysluden, havde et sagert og langt Haar, og fortrinlige Dine, som baade vare klare og skarpe; han var en gavmild Mand, en stor Kriger og vaabendsærv, seiersæl, og en Lykkes Mand i alt, hvad der horte til Magt og Vælde. Meget viis var han ikke, ligesaa lidt som Kong Svend, hvem han i alt slægtede paa, eller som forhen Harald og Gorm, som ikke heller vare synderlig vise.

Om Horde-Knud.

21. Gamle Knuds Søn Horde-Knud tog hele Riget i Danmark efter sin Fader, men Gamle Knuds anden Søn Harald antog Regjeringen over England efter sin Fader. Da kom Adalraads Søn Edvard den Gode, Haralds og Horde-Knuds Halbroder, til England, hvor han, som tilbørligt var, nød god Modtagelse. To Aar efter Gamle Knuds Død døde Kong Knuds Datter, Dronning Gunhild i Saxland, som havde været gift med Keiser Henrik; og tre Aar derefter døde Englændernes Konge Harald Knudson, og han blev jordet ved Siden af sin Fader i Norster. Da antog hans Broder Horde-Knud Regjeringen over begge Rigerne England og Danmark, men Olaf den Helliges Søn Magnus, Horde-Knuds edsvorne Forbundne, herstede da over Norge, saa som det berettes i Norges Konge-Sagaer; og to Aar efter Harald Knudsons Død døde Horde-Knud, og blev jordet i Norster ved Siden af sin Fader Gamle Knud. Med Horde-Knud uddøde aldeles de danske Kongers gamle Slægt. Da blev Edvard Adalraadsøn tagen til Konge over England; han var længe Konge der, og fra den Tid vare de danske Konger aldrig i Besiddelse af England. Da antog Hellig Olafs Søn Magnus Regjeringen i Danmark, og var da Konge derover, ligesom det berettes i Norges Konge-Sagaer. Han herstede ene over Danmark, indtil Svend, som med et andet Navn skal have hedt Magnus, satte sig op imod ham; han var en Søn af Jarlen Ulf, Thorkel Sprakalægs Søn. Svends Moder var Astrid, en Datter af Kong Svend Tveskæg; hun var Søster til Kong Knud

Gamle, men Astrids Moder var Skoglar, Tostes Datter Sigrid Storraade, som ogsaa var Moder til Olaf Svenske.

Om de Danske Konge.

22. Svend Ulsson modtog af Kong Magnus Olafsson Jarlsdømme og derhos Herredømmet og Regjeringen over Danmark, den Gang de mødtes i Gøstelven; og Svend stadfæstede deres Forslig med Ed. Magnus drog da til Norge, men Svend til Danmark. Samme Høst toge de Danske Svend Ulsson til Konge, og han underlagde sig da hele Landet, og blev Konge derover. Da Kong Magnus spurgte dette, drog han Vaaren derefter med en stor Hær til Danmark. Samme Sommer slog Kong Magnus i Vindland ved Jomsborg, og seirede der; han brændte Borgen og ødelagde Landet vidt omkring. Et andet Slag holdt Kong Magnus om Høsten Dagen før Mikkelsmesse i Jylland tæt nordenfor Hedeby paa Lyrskovshede ved Skotborgeraa. Da slog han med Benderne. Der seirede Kong Magnus ved sin Fader Kong Olafs Hællighed og Tærtegn, og dræbte en overordentlig Mængde Hedninger. Nogle berette, at Svend Ulsson har været tilstede i dette Slag paa Kong Magnus's Side, og at deres Forslig har til den Tid endnu været holdt vedlige. Saa siger Thorleif Sagre i det korte Kvad, som han digtede om Svend Ulsson:

Wandefald blandt Fjender
 Voldte Guldet's Deler,
 Nord for Hedeby fik
 Ravnen nok at æde,

Faa af Vender ved Flugten
 Undkom, døde laae paa
 Heden mange, og Orne
 Over dem Gabet spærred.

Samme Efteraar i Vinterens Begyndelse holdt Kong Magnus og Kong Svend Ulsson et Slag ved Vro, i hvilket Kong Magnus seirede, men Svend flyede til Jylland. Et andet Slag holdt de kort før Jul ved Kysten af Jylland søndenfor Narhuus; det var et haardt Slag, og et stort Mandefald skete i samme. Der flyede Kong Svend med Tab af syv Skibe, som det fortællses i Kong Magnus den Godes Saga. Svend flyede først til Sjælland med den Deel af Hæren, som var undkommen, og vilde følge ham, men Kong Magnus seilede strax efter ham, og naaede Svend paa det Sted, som hedder Hasn, hvor han laae med faa Skibe. Der skete kun kort Modstand, Svend flyede op i Lau-det, og der faldt igjen meget af hans Folk. Svend flyede derpaa til Fyen, men Kong Magnus forfulgte ham, og der bleve igjen tilføiede Svends Mænd mange Nederlag. Det var ikke store Slag, men dog siger Arnor Jarleskjald i Magnus's Drapa:

Træfninger holdt du, frækue Fyrste!
 Fire een og samme Vinter,
 Hæder du ved Hestedyder,
 Herligt Ravn fra Kampen bragte.

Kong Svend gif til Soes igjen, styrede østenfor Skaane, og gif der op i Land, drog dernæst østeraad til Sverrig til sin Frænde Kong Onund Olafson, hos hvem han opholdt sig til Vaaren. Kong Magnus drog om Vaaren til Norge, og opholdt sig der længe

om Sommeren, men da Svend spurgte det, drog han strax tilbage til Danmark, og underlagde sig Landet. Da Kong Magnus spurgte det til Norge, drog han om Høsten til Danmark med sin Hær, og traf Kong Svend ved Helgenæs, hvor det kom til et meget stort Slag, hvis Udfald dog omsider blev, at Svend flyede op i Land med Tab af alle sine Skibe. Saa siger Arnor i Magnus's Drapa:

Kjæf ved Helgenæs et Slag du
 Holdt, som mindes vil, mens Jorden
 Er beboet, Ornen sine
 Blodbesprængte Fjædre rysted;
 Alle deres Skibe vandt du
 Vidtberømte Konning! Guds og
 Endnu større Seier siden,
 Saae sit Rige tabt da Jarlen.

Svend flyede da atter til Sverrig, og opholdt sig der den anden Vinter, men Kong Magnus drog da til Norge. Svends Svoger Harald Sigurdson kom denne Vaar til Sverrig østenfra Garderige. Harald var da gift med Ellisif, en Datter af Kong Jarisleif i Holmgaard; hendes Moder var Ingigerd, en Datter af Olaf Svenske, som var Svend Ulffsons Morbroder. Svend og Harald indgik Forbund, traf en Hær sammen, og droge derpaa til Danmark, hvor de fore frem med Hærskold, og underlagde sig hele Landet. Da Kong Magnus spurgte dette, drog han fra Norge med en Hær imod dem. Da drog Hellig Olafs og Harald Sigurdsons Morbroder Hallkel fra Magnus's Hær til Harald Sigurdson, og fik Forlig bragt i Stand imellem Harald og Kong Magnus. Harald drog da til

Norge, og modtog der Halvdelen af Riget af sin Frænde Kong Magnus. Svend flyede da igjen til Sverrig, men drog atter tilbage til Danmark, saasnart Kongerne vare dragne nordpaa. Han var da i Danmark om Vinteren, men den følgende Sommer drog Kong Magnus og Harald til Danmark. Svend var den Gang i Skaane. Denne Høst døde Kong Magnus af Sygdom i Jylland, og hele Nordmandenes Hær fulgte hans Lig nord op til Norge. Svend blev da uhindret Konge i Danmark, og herskede længe derefter over dette Rige. Men Harald blev Konge i Norge, og der var længe Ufred imellem dem, og Kong Harald hærjede hver Sommer i Danmark, om hvilket der findes vidtloftige Beretninger i Kong Haralds Saga. Da Harald havde herstet i sexten Aar over Norge, holdt han og Kong Svend et stort Slag paa Kysten af Halland i Jønsfjord udfør Nisse; der seirede Kong Harald, og Kong Svend flyede. Tre Aar derefter gjorde Harald og Svend Forlig imellem sig og Fred imellem Landene. Aaret derefter igjen faldt Kong Harald i England. Kong Svend havde ogsaa Ufred med den svenske Kong Steinkel, som drog med sin Hær imod Kong Svend, men dog ikke bemægtigede sig noget af hans Land. Saa siger Thorleif Fagre:

De, som søgte at møde
 Svend, tidt Færer udholdt,
 Lidt kun vandt de trende
 Konger, doted dog Nøse;
 Hele Jyders Land og
 Danmark ubeskaaret

Dog beholdt den Frækne
Folkets hulde Konning.

Om Kong Svends Børn.

23. Kong Svend Ulfsson var gift med Gunhild, en Datter af Jarlen Svend Hakonson; deres Søn hed Svend. Kong Svend havde desuden mange Børn udenom; han havde fjorten Sønner, som kom til moden Alder; den ældste hed Knud; han døde, medens Faderen endnu levede, paa en Reise til Rom; den anden Harald, den tredje Knud den Hellige, den fjerde Olaf, den femte Svend, den sjette Erik den Gode, den syvende Thorgils, den ottende Sigurd, den niende Benedikt, den tiende Bjørn, den ellefte Guttorm, den tolvte Eymund, den trettende Mikolaus, den fjortende Ulf, som blev kaldt Ubbe. Kong Svend havde tvende Døttre: Ingerid, som siden blev gift med den norske Konge Olaf Haraldson Kyrrer, og Ragnhild, som var gift med en Søn af Askel Erlingsen, ved Navn Svend, deres Søn var Knud paa Sole. Svend Ulfsson var en berømt og vennesæl Konge, saa at ikke nogen af de danske Konger har været mere almindelig afholdt af Landsfolket; han var længe Konge over Danmark. Kong Svends Søn Thorgils drog øst, paa til Garderige, hvor han havde en anseelig mædrene Slægt. Der blev han opfødt, og tagen til Konge, og kom ikke siden til Danmark. Kong Svends Søn Sigurd faldt i Vindland.

Om Kong Svend.

24. Da Kong Svend havde hersket over Danmark i ni og tyve Aar efter Kong Magnus den Godes

Død, var han oster ovre i Jylland; han lod da lyse til Thinget, og der kom en stor Forsamling; og da Thinget var sat, talte Kong Svend saaledes: „Gud lønne og takke eder Danske for den Kjærlighed og Hørlighed, som I saa længe have vliift mig; jeg venter at jeg end kan gjøre Regning paa samme i en Sag, som jeg holder for at være af megen Vigtighed. Jeg har holdt de gamle Love mod eder Danske; men nu er der een Ting, hvori I vilde holde for, at jeg gaaer udenfor Lovene, og det er ogsaa virkelig Tilfældet. Det er nemlig min Bøn til eder, at I vilde tillade mig at udnævne min Eftermand i Regjeringen. Grunden til at jeg beder derom, er, at jeg har mange og vel begavede Sønner, og jeg vil heller stifte Rigtet og Kongedømmet imellem dem, end at de skulle siden holde Ufred indbyrdes, og der for den Sags Skyld skal blive Krig og Urolighed i Landet.” Kongen talte ikke meget, men da han havde udtalt, gav Folket sit lydelige Bifald tilkjende, og formedelst den Vennekærlighed og Yndest, hvori han stod hos hele Folket, tilstode alle ham hans Bøn, og det blev da ved Lov vedtaget og ved Baa-bentag¹ stadfæstet, at Kong Svend skulde faare den af sine Sønner, som han selv vilde, til Konge efter sig i Danmark. Derpaa tog Kong Svend igjen til Orde, og sagde saa: „Harald er, som I vide, den ældste af mine Sønner i Antal af Aar, men Knud er den raskeste af Sind og den fuldkomneste i Legemsfærdigheder af alle mine Sønner; han er nu ogsaa prøvet i en Hørs Anførsel, han tykkes mig dueligt til Konge af mine

¹) en Ceremonie ved Bekræftelse af Raadsbeslutninger.

Sønner, og ham vil jeg faare til Konge efter mig." Dermed var Thinget sluttet.

Svends Død.

25. Derpaa drog Svend tilbage i Landsbyen, hvor han forud havde været paa Gjaesteri; den hedder Suddatorp. Og da Kongen kom til sit Herberge, lod han sin Seng rede, og lagde sig syg til Sengs, og denne Sygdom blev hans Død. Hans Lig blev ført til Ringsied, hvor han blev jordet. Kalf Maanesen siger saaledes i et Kvad, som han gjorde om Knud den Hellige, Kong Svends Son, at Kong Svends Lig blev i tretten Dage ført søndenfra Jylland nordpaa til Ringsied med megen Pragt og anseeligt Ligfølge. Kong Svend døde den ni og tyvende April, da han havde været Konge i Danmark i ni og tyve Aar, siden Kong Magnus døde, og to Aar forud i Ufred med Kong Magnus. Kong Svend døde ti Aar efter Haraldernes Fald i England. Da vare fyrretyve Aar forløbne fra Gamle Knuds Afgang. Kong Svend var en meget smuk Mand, han overgik ogsaa de fleste i Storrelse og Styrke; han var venlig og nedsladende, meget gavmild, veltalende, myndig og retfærdig, taalsmodig, meget tapper og vaabendjærv, skjønt han, som her forhen er omtalt, ikke var seiersæl i de Slag, han holdt. Stein Herdifesen beretter saaledes i Risser, Viserne, som han digtede om Kong Harald Sigurdson;

Saa vi bør den fjælle
Kriger's Færd berømme,
At vi ikke den anden
Gulduddeser forringer;

Aldrig hilstes to mere
 Modige Helte i Striden,
 Usandt er det, hvis nogen
 Andet om Kongen siger.

Og fremdeles kvad han:

Sandt vi bør om den bolde
 Høvdingers Frænde tale,
 Flugt ei Daners djærve
 Drot da havde taget,
 Hvis de Folk, som Hærskjold
 Forte, havde ham hjulpet,
 Syd for Havet sunge
 Sværde mod hinanden.

Harald Kaares til Konge.

26. Efter Kong Svends Død blev der strax stor Uenighed imellem hans Søner, og hver af dem trak sine Venner til sig, og søgte deres Bistand. Asbjørn, som var Jarl over de danske Øer, havde giftet sin Datter til Kong Svends Son Harald, og var derfor særdeles ivrig for at faae Harald til Konge, og han fik mange andre Høvdinger paa sin Side. De gjorde Folket opmærksomt paa den gamle Bestemmelse i Lovene, at den ældste Kongesøn skulde være Konge, og bekymrede sig ikke om, hvad Kong Svend havde talt derom, eller hvad de havde lovet ham. Kong Svends Son Knud havde forud været paa Krigstøge i Østersvegen, og havde meget Mandskab og en fortrinlig Flaade. Kalf Maaneson beretter i sit Kvad, at Knud skal have overvundet ti Konger, da han var paa Krigstøge i Østersvegen. Begge Brødrene Knud og Harald

begave sig nu til Jylland, thi der skulde Kongen udbælges paa Viborg, Thing; der var en stor Forsamling. Men da Thinget var sat, og de Hovdinge, som kunde ventes, vare komne, talte den ene efter den anden, og det blev da klart, hvo der holdt med enhver af Kongesønnerne. Saaledes gik det hele den Dag ligetil Nat; og man var da ikke nærmere Udslaget end da man begyndte. Men den følgende Dag, da Folk vare komne paa Thinget, og nogle Mand havde talt, da opstod en Mand i Bondehæren og tog til Orde, og talte saa: „Vi Jyder have længe haft Magt til at faare Konge over Danmark, vi Danste have bestandig været saa heldige, at have haft gode Konger, og denne Konge, som vi nu sidst havde, besad alle de Egenstaber, som pryder en Konge, det er nemlig Kraft og Myndighed til at værne om Landet, thi vort Land er meget udsat for Vikingers Oversald; vi behøve derfor en Konge, som forud er prøvet i Striden og i Hærens Anforsel, og i at styre Landet og holde over Lovene; han skal ogsaa have baade Forstand og Erfarenhed til at være Hovding; en Konge bør være veltalende og sagtnodig, men dog haard til at straffe efter Fortjeneste, gavmild paa Penge, thi han modtager af mange, og skal derfor ogsaa bortgive meget; det er ogsaa til Pryd for ham, at han er smuk og sager og anseelig i sin udmærkede Dragt; lad os derfor tage den til Konge, som ene besidder alle disse Egenstaber, som nu ere opregnede, thi en god Konge er os bedre og nyttigere end alle vore gamle Love. Knud ene besidder disse Egenstaber, som nu ere opregnede, ham ville vi tage

til Konge; Kong Svend gav ogsaa sit Folk saa gode Raad, at det vil være alle bedst tjenligt, at rette sig efter hans Bestemmelse i saadanne Ting, som ere os saa høiligen magtpaaliggende." Da han havde udtalt, gav man lydelig sit Bifald tilkjende, og alle syntes, at han havde talt vel. Asbjørn Jarl havde paa Thinget en god Ven, en mægtig Mand, ved Navn Eyvind Bifra, som dernæst stod op, og, saasnart det igjen blev roligt, tog han til Orde og talte: „En meget vanskelig Sag have vi her at forhandle, men dog byder Nødvendigheden os, at tage nogen til Konge over os; alle kunne tydelig see, at Knud besidder de fleste Egenstaber til at være Konge over Danmark, sjønt vore gamle Love byde anderledes, og ei ville vi tale imod ham; men hvis vi skulle overtræde Lovene, da er det dog tilbørligt, at alle Landets Befalingsmænd og Hovdinge give deres Samtykke dertil, og blive alle fuldkomment enige. Kongens Broder Bjørn, som er den ypperste og mægtigste af Rigets Mænd, er ikke tilstede her paa Thinget; men dette er ikke en Sag af liden Vanskelighed; det synes os derfor raadeligst, at lade alle de bedste og noget formaaende Mænd være her tilstede; lad os mødes her i Morgen, og tage os en Konge efter Lovene, sjønt det nu er rimeligst, at det maa blive Knud." Dermed blev Thinget opløst, og Knud drog til sine Skibe. I denne Nat havde Hovdingerne Møde og Raad; der vare Harald Svendsøn, og hans Evi-gerfader Asbjørn Jarl, Kongens Broder Bjørn, Eyvind Bifra og mange andre deres Venner, som vilde tage Harald til Konge. Da talte Eyvind Bifra og tog saaledes til Orde: „Vi holdt i Dag Thing med

Knud, og det gif der, som jeg sagde eder forud, at Knud foredrog sin Sag med Iver, men han havde Loven imod sig, og desuagtet fik han dog sin Sag saa vidt, at alle syntes godt om det; dertil hjalp hans Beltalenhed, og den listige Tale, som han havde lagt i Munden paa den Mand, som talte i vor Flok saaledes, at hele Almuen foer eenstemmig frem, og vilde have Knud til Konge. For den Sags Skyld hævede jeg Thinget; og intet andet hjælper os, om vi ligesfuldt ville drive paa, at Harald skal blive Konge, end at fuldgyøre det, saa at Knud ikke er nærværende. Vi ville nu faae nogle suue og snilde Mænd til at holde Thing med Knud, men andre skulde imidlertid holde et Lonthing, og paa samme udraabe Harald til Konge. Dette Raad fandt alles Bifald; og man gjorde saa, Eyvind Bifra blev med en stor Deel Bønder sendt hen, at holde Thing med Knud. Da nu Thinget var sat, kom Knud der. Han stod op, holdt en smuk og udførlig Tale, og bad Bønderne give sig Kongenavn, ligesom det forud var aftalt. Da svarede Eyvind Bifra, og bad Bønderne vente, indtil Jarlen eller andre Hovdinger, som kunde ventes did, kom til Thinget: „Det tykkes os hæderligst,” sagde han, „at der ere saa mange af de mægtigste Mænd tilstede som mueligt, men vi vente, at ingen vil tale herimod.” Dernæst gav han Talen den Bending, at han opregnede Knuds Dyder, talte udførlig og smukt om, at han af alle Kong Svends Sonner var bedst sticket til Konge, hvorom han fandt mange sande Ord at sige. Han trak saaledes Liden ud, og forend han havde sluttet Talen, kom

der Folk til Thinget, som bragte den Tidende, at Harald Svendsøn var udraabt til Konge over hele Danmarks Rige. Da Knud hørte dette, stod han strax op, og gik bort og til sine Skibe. Men da han kom om Bord, undredes alle, som saae ham, over, hvorledes han saae ud, og nogle troede, at han var bleven syg, thi hans Ansigt var saa rødt som Blod. Han satte sig ned paa Høisædes Kisten, og talte ikke et Ord, heller ikke torde nogen tiltale ham, og saaledes gik det en lang Tid om Dagen. Eyvind Bispra drog strax til Harald og til Åsbjørn Jarl og de andre Hovdinge, som havde været enige i denne Beslutning. Han fortalte dem herom, og sagde derhos, at han holdt det for sikkert, at man kunde vente sig Ufred i Landet. De sagde, at det nu kom til at forblive ved, hvad skeet var, og at de maatte holde den Konge i Besiddelse af Landet, som de da havde udvalgt over sig. Eyvind sagde: „Da vil jeg raade til at byde Knud Forlig, thi han vil blive eder en haard Modstander, om han begynder Ufred.“ „Men,” svarede Jarlen, „vi kjende Knuds Stolthed, at ikke vil han lade sig formilde ved Tilbud om Forlig.“ Hertil svarede Eyvind: „Knud er stræng og stormodig, men ikke mindre forstandig og gudsfrygtig, han vil indsee al den Skyld, han paadrager sig ved at stride imod sin Broder, og man kommer til at opofre alt, paa Kongeværdigheden allene nær, hvis det skal hjælpe.“ „Hvad vil du, at vi skulle byde ham?“ spurgte da Jarlen. „J skulle byde ham Jarls Værdighed og derhos Sjælland, og tillige Ed af alle danske Hovdinge, at Knud skal være Konge, hvis han lever længere end hans Broder Harald, hvilke

andre af Kong Svends Søner der da end ere i Live." „Men," sagde Jarlen, „Knud vil vist under ingen Betingelse opgive at blive Konge." „Det kan man ikke vide," svarede Eyvind, „førend man forsøger det, jeg tilbyder mig, end, at drage til Knud i dette Vrende, om J ønske det." Dette tilstode de alle. Eyvind drog da til Knud, og traf ham om Bord. Han gif for ham, og fremførte Vrendet. Knud svarede ikke strax, men tog dog omsider til Orde, og sagde saaledes: „Jeg vil vælge det, som vil synes eder mindre mandigt, at jeg vil modtage det Vilkaar, at opgive Kongenavnet, heller end at slaaes med min Broder Harald om Riget, og lad saa Gud stifte os imellem!" Derpaa modtog Eyvind dette Forlig af Knud, og kysse paa hans Haand, og fik hans Minde til at bringe Harald denne Afgjorelse. Forliget blev da indgaaet, og befastet med Eder.

Kong Haralds Død.

27. Kong Harald Svendsøn antog da, som nu er berettet, Regjeringen over Danmark efter sin Fader. Knud Svendsøn var da Jarl over Sjælland, og deres Forlig og gode Forstaaelse vedligeholdtes, saa lange de levede. Men Kong Svends andre Søner, som ikke havde noget Rige at raade over, vare ikke fornøjede med deres Lod, og der var stor Uro i Landet, som følgende Vers bevidner:

Vil en Vise vi digte,
 Voyer i Danmark Ufred,
 Ikke Svends Søner enes
 Efter Faderens Afgang;

Harald skal med megen
 Møie Riget forsvare
 Imod· ellersøe Brodre,
 Vel maa han da kæmpe.

Kong Harald var en stille og tilbageholden Mand, sagsfærdig og uanseelig; han var taus og taste ikke offentlig, hvorfor andre for det meste maatte føre Ordet for ham paa Thingene; han var ikke meget stikket til at afgjøre noget af Bigtighed; han var ikke nogen Krieger, men fredelig og sagtmodig imod Folket, og viste kun liden Myndighed, saa at enhver gjorde i Landet næsten hvad han vilde. De Danske kaldte ham derfor Harald Hein¹. Da han havde været Konge i fire Aar, døde han af Sygdom.

Knud bliver Konge.

28. Efter Kong Haralds Død holdt de Danske Viborg Thing. Paa dette Thing skulde de Danske altid udvælge sig deres Konge efter alle Indbyggernes fælles Beslutning over hele Danmarks Rige. Da blev Knud udvalgt til Konge. Han blev snart en myndig og bydende Hovding, og sagde paa et Thing, som han holdt: „I Danske lønnede min Broder Harald for den Estergivenhed og Mildhed, som han viste imod eder, med at I kaldte ham Harald Hein, og gav ham det Navn, for at spotte ham; men nu skal jeg lønne eder for det, at I saa ilde gjengjeldte ham hans Godhed, thi jeg skal nu være eder en Kampsteen, som er haard tilfulde.“ Kong Knud red igjennem Landet, og

¹) d. e. blod Steen.

da han kom til Halland, holdt han der Thing, og talte selv paa Thinget; han bad da Bønderne tilstaae ham Ridehese til Reisen igjennem Landet, thi han var kommen did til Soes. En Bønde, som var den mest veltalende der, stod op og talte; han sagde, at Bønderne ikke vilde taale strengere Paalæg af Kongen, end de gamle Love bode; og da han sluttede sin Tale, gave Bønderne lydelig deres Bifald tilkjende, og sagde at de ikke i nogen Henseende vilde lade sig plage mere, end de gamle Love bode. Men da dette Knur standsede, sagde Kongen: „J have gjort vel, Bønder! at J sige, at jeg skal faae af eder, hvad Lovene byde, men ikke videre; jeg veed ogsaa, at J vilde tilstaae mig det, som Lovene byde; jeg vil derfor lyse min Eiendom i Fred for eder;“ og dette tilstode de ham alle. Da sagde Kongen: „Da vil jeg forbyde eder Hallandsfarer at benytte de store Skove, som jeg eier, og som ligge her nær ved eder, og at lade baade eders Evin og eders andre Smaakreaturer græsse der.“ Bønderne studsede ved dette, og havde intet Svar derpaa, og saae at det nyttede dem ikke at ville sætte deres Fordring igjennem, thi Kongens Skove strække sig igjennem hele Halland, men de havde en stor Mængde Evin, som gif i Bøgeskovene og i Egeskovene. Bønderne toge da den Beslutning at tilstaae Kongen alt, hvad han forlangte. De sluttede da en fast Aftale derom imellem sig, thi Bønderne kunde ikke være tjente med det andet Wilkaar. I det samme blev den Bønde dræbt, som havde talt mest imod Kongen. Kongen drog dernæst til Skaane, og holdt der et stort Thing med Bønderne. Bønderne syntes, at han var altfor paaastaaende i sine Fordrin-

ger, og raabte derfor alle eenstemmig imod, og nægtede det, som Kongen forlangte. Men da det igjen blev roligt, tog Kongen til Orde: „I Ekaaninger ere forstandige Mænd; jeg slutter mig af eders Fremgangsmaade til, at I have spurgt, hvorledes det er gaaet af imellem mig og Hallandsfarerne; I have da udfundet et klogere Raad end de, at nægte det, som jeg vil kræve af eder, thi her kan jeg nu ikke saggive nogen enkelt for Svarene; men jeg vil bede eder lige som før Hallandsfarerne, at I vilse lade mig, uhindret af eder, raade over min Eiendom;” og dette tilstode de alle. Da sagde Kongen: „Det maae nu alle Folk her i Danmark vide, hvad der her er Kongens Eiendom eller Bøndernes Eiendom, at Kongen eier her i Landet alle øde Steder; tilstaae I det?” Alle tilstode, at det var saa. Kongen forklarede øde Steder om Sæen og andre Ubygder. Derpaa sagde han: „Da paastaar jeg min Eiendomsret over Bressund, og jeg vil da forbyde eder alt Fiskeri, som I forhen have haft der, om I ikke vilse gjøre noget for mine Ord, og understøtte mig med hvad jeg trænger til.” Men da Kongen havde sagt dette, da iudsaae alle, at dette ikke vilde være dem tjenligt, at Bønderne skulde miste alt Sildefiskeriet i Bressund. Det blev da besluttet, at lade Kongen ene raade, og de tilstode alle det, som han forlangte. Dermed endtes Thinget.

Om Kong Knud.

29. Kong Knud var en særdeles mægtig og stærk Mand, og straffede meget Usæder. Medens Harald Hein var Konge over Danmark, bleve Usæder

kun lidet straffede, hvad enten det var indenlandfke Folk, som gjorde sig skyldige deri, eller Vikinger, som da hærjede paa Danmark, baade Kurer og andre Østerlændinger; men da Knud var bleven Konge, forsvarede han Landet med megen Djarvhed, og forjog alle Hedningerne fra Danmark, ligesom ogsaa fra Søen, saa at ingen torde plyndre paa Danmarks Kyster formedelt Kong Knuds Strænghed og tapre Forsvar. Han lod hver den dræbe, som blev overbeviist om Tyveri, ligesom ogsaa alle Manddrabere og Røvere, hvad enten de vare Udlændinger eller Indenlandfke. Den, som lemlæstede nogen paa Haand eller Fod, eller tilsvæiede ham andre Mishandlinger, maatte bøde derfor med den samme Straf paa sit eget Legeme. Saa stor en Frygt var der for hans Strænghed og Røvselser, at ingen torde stjæle i hans Rige. Saa bestemte Kong Knud angaaende den Mand, som gik fra sin Bopæl, uden at sætte Laas for den, eller som havde en Hest, som ikke var fjædret, og den blev bortstjaalen, og hvad han ellers mistede, saa at det blev stjaalet fra ham, da skulde han gaae til Kongen, og faae sin Eiendom der, men Kongen vilde lade den straffe, som havde stjaalet. Han lod den Rige og den Fattige undergaae lige Dom, men dette blev ham meget ilde optaget af saadanne, som ifølge Kongens Dom mistede deres anseete Frænder, skjønt de vare domfældte paa gyldige Grunde.

Knuds Giftermaal.

30. Kong Knud satte sin Broder Erik til Jarl over Sjælland, og gav ham det Rige, som han selv forud havde haft. Der var god Venstabs Forstaaelse

imellem dem, saa længe de levede. Hans Broder Benedikt var bestandig ved Hoffet hos ham, han var en Mand, stor af Væxt og stærkere end enhver anden. Olaf Svendsøn var af lige Alder med Kong Knud; han var en lille Mand og meget styg af Udseende, veltalende, og en stor Kriger. Kong Knud var gift med Edla, en Datter af Hertug Baldevin af Flamingeland¹, og havde med hende en Søn, som hed Karl.

Om Kong Knud og en Præst.

31. Det hændte sig en Gang, da Kong Knud drog paa Gjæsteri med sin Huustrop, at han kom til et anseeligt Gilde, og paa Gildets første Aften saae Kongen der en Kone, saa smuk at han syntes neppe nogenstunde at have seet hendes Lige i Skjønhed. Hun var gift med en anseet Præst. Kongen fattede Kjærlighed til hende; han kaldte derfor sin Huusfoged til sig, og sagde at han skulde mage det saa, at denne Kone var i Sengen hos Kongen om Natten. Intet Menneske torde tale imod Kongens Villie, og endnu mindre gjøre imod den; og det skete da, som Kongen bod. Da Kongen om Aftenen kom til Sengen, var denne Kone der forud, og da Kongen var aflædt, steg han op i Sengen, og da man havde opbartet ham som sædvanlig, gik man bort; men Kongen lagde sig ned, og vendte sig med Blidhed til hende. Hun sagde til ham: „Gud bestjerme eder nu og stedse fremdeles; handl nu saa vel, som det anstaaer eders Værdighed, tilfoi mig ingen Beskæmmelse og paadrag eder selv ingen Skjld;

¹) d. e. Flandern.

saa vel og saa skjont som I sædeliggjør eders Folk i dette Land, saa sømmer det dog eder at vise den skjonneste Sædelighed, thi I er den øverste af alle her i Landet. Nu vil jeg bede for eder, naar I kommer for den Konning, som er almagtig, at han vil høre eders Bøn, som I nu høre min." Kongen svarede: "Tilstaae vil jeg dig din Bøn, da jeg indseer, at det er bedre, og du beder dette med saa megen Inderlighed, og det anstaaer sig bedst at lade det være som du vil; men skjont det for Diebliffet koster Overvindelse, ikke at handle efter sin Willie, saa er dette dog for intet at regne imod den store Trængsel, som vor Herre Jesus Kristus har udsaaet for vor Skyld." Derpaa stod Kongen op, og gif bort, og fik sig en anden Seng om Ratten. Om Morgenen lod Kongen Præsten, som var gift med denne Kone, falde, og sagde til ham: "Du har en god Kone, Præst! behandl hende vel, thi jeg troer, at der vil findes saa saa brave og raske Kvinder." Kongen tog da af sin Haand en Fingerring, som baade var stor og god, og sagde: "Denne Guld-ring skal du modtage i Vennegave af mig, Præst! og derhos mit Vensteb, og hvis nogen tilføier dig Forurettelse, kom da til mig, og jeg skal skaffe dig Skyldsigjorelse derfor." Præsten takkede Kongen med mange skjonne Ord for Gaven og Tilfagnet om hans Vensteb. Kongen bad ham ikke at takke saa meget, "thi jeg vilde," sagde han, "i Forsuingen træde i Uvensteb med dig, men nu beder jeg dig om Tilgivelse derfor." Præsten sagde, at han gferne vilde tilgive ham det. Siden drog Kongen derfra til et andet Gilde.

Om Danmarks Inddeling.

32. Danmark er et stort Rige, og ligger meget adspredt. Det største Landskab af Riget hedder Jylland, det ligger mod Sønden langs med Havet; der er den sydligste Bispestol i Danmark i Hedeby, og i dette Bispedømme er halv fjerde hundrede Kirker, og et hundrede og tredive Skibe for Kongen til Udbud. Den anden Bispestol er i Jylland i Ribe, dette Bispedømme har tre hundrede og fire og tyve Kirker, og maa udrede hundrede og tyve Skibe for Kongen. Den tredje Bispestol er i Jylland i Aarhus, i dette Bispedømme ere to hundrede og ti Kirker, og halvfemsindstyve Skibe for Kongen. Den fjerde Bispestol er i Jylland i Viborg, i dette Bispedømme ere to hundrede og halvtredindstyve Kirker, og hundrede Skibe for Kongen. Limfjorden benævnes en stor Fjord i Jylland, som gaaer fra Norden imod Sønden¹. Nordenfor Limfjorden er en smal Eid eller Landtange vesterpaa til Havet, som har faaet Navnet Haraldseid, af det at Kong Harald Sigurdsen lod sine Skibe trække over, da han undskyede for Kong Svend. Vesterfor Limfjorden ligger det Landskab, som kaldes Wendelstige, og strækker sig imod Nord; der er den femte Bispestol i Danmark i den Stad, som hedder Hjørring; i dette Bispedømme ere hundrede og tresindstyve Kirker, og

¹) De gamle Nordboer, som orienterede sig ved Hjælp af Bjældene, foretrak sig Norden liggende i vort Nordost eller Østen, ligesom ogsaa de gamle angelsaksiske Skribenter; see *Kaals Oplysninger til Udgaven af Ottars og Ulfskens Reiseberetninger i Scandin. Lit. Selskabs Skrifter*, 1815, S. 73, 87.

halvtredstindstyve Skibe for Kongen til Udbud. Jyllands Side kaldes Kyststrækningen lige vestenfra Vendelstige og sønder ned til Ribe. Mellem Jylland og Fyen gaaer Middelfartfund. I Fyen er den sjette Bispestol i Danmark i Odense; i dette Bispedømme ere tre hundrede Kirker, og udredes hundrede Skibe for Kongen. Mellem Fyen og Sjælland gaaer Bøltensund. I Sjælland er den syvende Bispestol i Danmark i Roskilde; i Sjællands Bispedømme ere fire hundrede og elleve Kirker og hundrede og tyve Skibe for Kongen. Nordenfor Sjælland er Drefund, og nordenfor Drefund ligger Skaane og Halland. I Skaane er en Erkebispes stol i Lund; det er den ottende Bispestol i Danmark; i dette Bispedømme ere halvfjerde hundrede og tre Kirker, og halvandet hundrede Skibe for Kongen; det er den største Bispestol i Danmark. Mellem disse Lande Jylland og Skaane ligge mange store Blande, som ikke ere forhen nævnte. Samsø ligger under Aarhus Biskep, Læsø under Viborg Biskep, de ligge vestenfor Fyen. Alsø horer under Hedeby: Laaland, Værø, Thorslund¹⁾, Alsø, Langeland, disse fem Der ligge under Biskoppen i Fyen. Møen og Falster ligge under Biskoppen i Sjælland. Borgunderholm eller Bornholm ligger ude i Havet østenfor Skaane; det er et stort Rige, og ligger under Biskoppen i Skaane; der ere tolv Kongsgaarde og fjorten Kirker. Disse Lande, som nu ere nævnte, ligge under den danske Konge, og ere baade store og folkerige. Disse Lande udgjorde i Fortiden mange Kongeriger.

¹⁾ d. e. Thorseng.

Blod-Egils Dphav.

33. Der var en mægtig Mand, ved Navn Ragnar, han var en dansk Mand, og havde sin Elægt i Sønder-Jylland; han boede paa Ragnarstad, som er beliggende i Ribe Bispedomme; der er ogsaa en Sø, som kaldes Ragnarfs. Ragnar havde været en kjær Ven af Kong Ebend, og bestandig tjent ham, saa længe Kongen var i Live. Ragnar havde en Søn, som hed Egil, og var udmærket i Legemsfærdigheder, en meget stor og stærk Mand, fortrinlig øvet i Vaaben og en særdeles stor Kriger.

Om Egil.

34. I Danmark tildrog sig den Begivenhed, at der døde en mægtig Mand paa Bornholm, som hed Nage; han havde der bestyret tolv Kongsgaarde, som Kongen ejer paa Bornholm; nu var det Embede ledigt og ubesat, og der bleve da sendte Mænd til Kong Knud, som berettede ham denne Tidende, og bade ham at sørge for Eiendommen og sætte en anden derover. Til samme Tid kom Egil Ragnarson til Kong Knud, og tilbød sig at ville blive hans Mand, og tjene ham med Trostøb; „Samme Bestilling have ogsaa mine Frænder for mig haft,” sagde han, „som det er eder bekjendt.” „Du er en stor Mand, Egil!” svarede Kongen, „og meget anseelig, og ei vil du fattes Hestetød, men ikke seer du ud til i alle Henseender at have Lykken med dig; men estersom du er en meget driftig Mand, som vi vide, da vil jeg give dig Eiendommen paa Bornholm til Bestyrelse; du skal ogsaa være skyldig til Udruftninger og til at udrede al kongelig

Rettighed; og dog ville vi fratage tre af de Gaarde, som vi eie der, men du skal bestyre de øvrige." Egil tog imod dette Vilkaar, og antog Bestyrelsen af Eiendommen; han blev snart mægtig og rig paa Folk, saa han havde en stor Trop hos sig; han var gavmild paa Penge, levede som en stor Mand, var bestandig paa Krigstøge om Sourene, og forhvervede sig meget Gods, som han anvendte til sine Folks Underholdning om Vinteren. Han var vennesæl af sine Mænd, og værge de Riget med Haardsørhed. Han tillsatte meget af sit Gods ved de Beføstninger, som han havde, thi han havde kun suaae Indtægter i Forhold til dem, som hans Formænd havde haft, men han anvendte langt større Beføstning. Dette tyktes Kong Knud ikke vel om, og han bad Egil at indskrænke Antallet paa sine Folk, og tilfoiede, at han havde forbudt Krigførelse indenlands.

Egil drak Blod.

35. Det hændte sig en Sommer, at Egil drog bort fra Landet med atten Skibe, og han kom til Vindland, og hærjede der. Bønderne samlede sig imod Egil, og da de mødtes, kom det til et stort Slag, og der faldt mange paa begge Sider. Egil stred med megen Tapperhed; de sloges til Søes, og Bøndernes Hovding var paa det Skib, der laae nærmest mod Egils; og da Striden var paa det hidsigste, og man ikke syntes at kunne skjelne, hvo der vilde bukke under, sprang Egil fra sit Skib op paa den vendiske Snekke, hug til Hovdingen og gav ham Bauesaar, og strax sprang Egil igjen baglands tilbage paa sit eget Skib,

og Venderne toge da Flugten. Egil fik saaledes en herlig Seier og betydeligt Bytte. Han var saa træt, at han næsten faldt i Besvimelse, og da han satte sig op i sit Skib, bad han, at man skulde give ham noget at drikke. Drengen svarede: „Her har i Dag været saadan en Stoi paa Skibet, at alle Lønderne ere sonderbrudte, og al Driften er loben ned i Kjølen paa Skibet.“ „Ligefuldt kan jeg vel drikke den,“ svarede Egil. „Nei du kan ikke, Herre!“ sagde Drengen, „thi den største Deel deraf er Menneſteblod.“ Egil stod da op, og tog Hjelmen af sit Hoved, og sænkede den ned i Kjølen, og drak tre store Slurke. Derefter drog Egil, efter at have vundet en herlig Seier, igjen hjem til Bornholm. Han fattedes nu ikke Midler om Vinteren til at underholde sit Mandſkab. Dette ſpurgetes vidt omkring, og kom for Kong Knud, og mange berømte meget Egils Manddoms Gjerninger og den Seier, som han havde vundet. Kongen blev taus, da man fortalte ham om Egils Drif. Af denne Begivenhed fik Egil siden Navnet Blod-Egil.

Om Egil.

36. Da Egil havde været en kort Tid hjemme, drog han til Kong Knud, hos hvem han fandt en hæderlig Modtagelse. Kongen ſpurgte Egil om hans Færd, og han fortalte derom, thi han snakkede gjerne om dette Krigstog, som han havde været paa om Sommeren. Derpaa kaldte Kongen ham til sig i Cenerum, og ſpurgte ham da, om det var sandt, at han havde drukket Menneſteblod. Egil sagde, at det var ikke ganſke uden Grund, men at det ikke havde været

forudbetænkt. „Hvi gif det da saa ilde?“ sagde Kongen. Egil svarede: „Der kom en saa stor Tørst og Modighed over mig, at jeg syntes neppe at kunne holde den ud, og der var ingen anden Drif for Haanden.“ Kongen sagde: „Denne Sag er bleven meget ubehagelig, og det er et stort Brud imod Kristendommen, og Ordet gaaer, at vi pleie at straffe mindre Forseelser; men eftersom vi isvrigt er vel tilfreds med din Tjeneste, saaledes som den har været, da vilde vi ikke dennestinde fælde saa streng en Dom, som mange vilde formode; jeg vil give dig det Raad, at du ydmyger dig for Gud, og bejsender saasnart som mueligt din Synd for Præsterne, og lader dig straffe; men med Hensyn til Forseelsen imod os, da vil vi tilgive dig det; men ikke synes mig dette, at du har druffet Menneskeblod, at være mindre, end om du havde spist kogt Menneskefød.“ Egil lovede Kongen, at han skulde gjøre efter hans Bud, og, forend han drog bort, bad han Kongen hjem til sig til Gilde: „Jeg venter, Herre!“ sagde han, „at det vil føre Lykken over mig, at du besøger min Bolig.“ Kongen lovede ham at komme ud paa Vinteren. Egil drog derpaa hjem, og opholdt sig hjemme paa Bornholm om Vinteren.

Om Kongen og Egil.

37. Kong Knud begav sig om Vaaren paa Rejsen til Bornholm. Egil havde der anrettet et pragtfuldt Gilde. Kongen kom med betydeligt Mandskab. Der var en stor Stue, som om det var en Kongehal;

den var ganske beklædt med Ekjolde. Kongen var der i tre Dage ved Gildet, og var meget munter. Egil gav Kongen anseelige Foræringer ved hans Vortreise. Kongen sagde da til Egil: „Hvorledes forholder det sig nu, Egil! har du opfyldt det, som jeg mindede dig om forrige Gang, at du har beksendt din Forseelse for Præsterne og forsonet dig med Gud?“ „Nei jeg har ikke, Herre!“ sagde han, „det har jeg glemt.“ Kongen bad ham ikke at tøve længer dermed. Egil sagde at det skulde skee, og de skiltes nu med Venstabs. Egil drog paa Krigstoge om Sommeren, og forhvervede sig megen Rigdom, og kom hseu om Høsten, og drog nu ikke til Kongen.

Om Egil.

38. Da Kong Knud spurgte dette, at Egil atter havde været paa Krigstoge om Sommeren, tog Kongen det meget ilde op, thi han havde forbudt sine Mænd at øve Ran og Uroligheder. Kongen sendte Egil Bud, at han skulde komme til ham. Egil drog da til Kong Knud, og Kongen tog vel imod ham. Han og Egil talte nu sammen; Kongen spurgte Egil, om han havde hærjet om Sommeren. Egil tilstod det. „Det er et slet Forehavende af dig,” svarede Kongen, „at du gjør dig til Viking, paa Hedningernes Viis, det vil jeg forbyde dig. Man har ogsaa sagt mig, at du har saa stor en Tropp om dig som en Konge, og fører dig i alt op, som Konger pleie, og foroder der ved næsten alle dine Penge, og tager da, naar du selv fattes, til andres; der komme mange til os, som besvære sig derover. Jeg vil,” vedblev Kongen, „at

du skal formindske din Trog, og ikke give dig Udseende af mere, end din Slægt er til; jeg vil, at du skal holde Raade i alt, hvis du vil tjene mig; men hvorledes gaaer det nu, Egil!" spurgte Kongen, „i Henseende til det, hvorom jeg nogle Gange har mindet dig, som du maa vedkjendes, har du nu gjort Bod derfor?" Egil svarede da meget vredt: „Det venter jeg, Herre!" sagde han, „Skjønt I minder mig ofte om denne Sag, at jeg kommer dog til, selv at sørge mest for det, som vedkommer mig." Da svarede Kongen: „Nu venter jeg, at det vil gaae i Opfyldelse, hvad jeg sagde dig den første Gang vi kom sammen, at du ikke i alle Henseender vilde have Lykken med dig, og da du nu saa meget forsømmer dit eget Velfærd, saa vil jeg paa ingen Raade have dig længer i min Tjeneste, og du skal ikke passé min Eiendom herefter." Egil svarede: „I maa raade for, Herre! om I vil lade mig passé eders Gaarde eller ikke, men det vil tykkes eder underligt," foiede han til, „om jeg fører ikke mindre Pragt, skjønt jeg kun har mine egne Eiendomme; jeg skal vist ikke nøde eder min Tjeneste paa." Hertil svarede Kongen: „Ei tør du, Egil! at føre saa store Ord," sagde han, „boiet har jeg Rakken paa federe Kroppe, end du er; jeg tænker, at det vil gaae dig værre end mig ved at vort Venstreb brydes. Nu er det min Anesse," tilfoiede Kongen, „at der vil hændes dig noget, som er endnu værre end de Ting, som hidtil ere bleve bekjendte om din Udfærd." Derefter stiltes Kongen og Egil uden Venstreb. Kongen satte da en anden Mand over Eiendommen paa Bornholm. Egil forrin-

gede ikke sit Folkehoid, suarere slog han i alt mere stort paa, og havde nogle flere Mænd. Han opholdt sig nu hjemme paa sin Gaard.

Et Skib bliver borte.

39. I den Tid herskede Olaf Haraldson Kyrrer ober Norge. Han var gift med Ingerid, en Datter af Kong Svend, og Søster til Kong Knud. Imellem disse Svogre var der hjært Venskab. Det skete en Sommer, at et stort Skib med en kostbar Ladning, som tilhorte nogle Kjøbmænd, seilede fra Norge ned til Danmark og øster igjennem Dresund og dernæst øster paa til Bornholm. Siden blev dette Skib borte, saa at intet spurgtes til det, og intet fandtes af Skibet, og der vare mange Formodninger om, hvor det var blevet af. Den norske Konge sendte Bud til sin Svoger, den danske Konge, at han skulde lade søge efter dette Skib, hvor det kunde vare blevet af; og det lovede han.

Egils Død.

40. Kong Knud foer engang med nogle Skibe til Bornholm. Paa denne Reise fulgte ham hans Broder Benedikt og tvende Brødre, af hvilke den ene hed Svend, den anden Austraad, de vare danske Mænd, mægtige og af stor Slægt, og bleve kaldte efter deres Moder Thorgunnas Søner. Deres Moder Thorgunna var en Datter af Bagn Hageson; disse Brødre stode sig vel hos Kong Knud. Kong Knud seilede nu til Bornholm med sin Flaade, og det var hans fornemste Vrende derover, at gjøre Forsøg paa at faae nogen

Oplysning om det norske Skib, som var blevet borte, thi Kong Knud var meget bekymret derover, og vilde gjerne vide, hvor det var blevet af. Da de nu vare komne nær Bornholm, seilede de forbi nogle Øer. Kongen bød, at man skulde lægge dertil, og saa blev gjort. Derpaa gik de i Land. Kong Knud gik langs Strandbredden, paa hvilken der laae mange store Stene. Kongen betragtede Stenene, og saae at de vare ganske røde. Kongen spurgte da sine Mænd, hvorsedes det kunde være. De svarede: „J maa bedst kunne skjønne det, Herre!“ Da sagde Kongen: „Det skulde jeg troe, at her maa en Tid have været en meget stor Brand; kan hændes at det nu viser sig, hvad jeg længe har haft Aelste om, og som angaaer mig og Egil; det er nu ikke at fordølge,” sagde Kongen, „at jeg troer, at dette er steet ved Mennekeværk, men snart vil det vise sig; nu vilde vi ikke opholde os her længer dennesinde.“ Kongen drog nu videre, og tog Herberge fort fra Blod-Egils Gaard. Egil havde en stor Mængde Folk om sig, og man undredes meget over, at han holdt saa betydeligt Mandskab, da man ikke mærkede at han havde tilstrækkelige Indtægter dertil, thi Egil havde da ophørt med at drage paa Krigstog. Folk talte meget for Kongen om Egils og hans Mænds Forhold og Sæder, og man kunde mærke paa Kongen, at han syntes lidt derom. Samme Aften lod Kong Knud stikke Folk til Egil under Anførsel af Benedikt og Brodrene Evend og Afsraad, de vare i alt hundrede Mænd. De drog, indtil de om Matten kom til Egils Gaard. Egil og hans Folk pleiede at sidde og drikke til Midnat; og da Benedikt med sine Folk kom til Gaarden,

gif de til Drifkefuen; Egil og hans Mænd sad den Gang endnu og drak. Benedikt lod da slaae en Kreds om Stuen; men da Egil og hans Mænd bleve vaer, at der var Ufred for Haanden, grebe de til deres Vaaben, og agtede at forsvare sig. Benedikt sagde, at det vilde være det bedste Vilkaar for dem, at overgive sig, og da Egil mærkede, at de havde en heel Hær, gif han ud og overgav sig til dem. Han blev da tagen fangen, og Benedikt drog med ham til Kongen; men Brodrene Svend og Afsraad bleve tilbage med deres Mænd, og skulde passe paa, at ingen af Egils Folk undkom. Da Egil nu kom til Kongen, sagde denne til ham: „Der er nu forløben en lang Tid fra vor forrige Sammenkomst, Egil! nu ønsker jeg, at denne bliver den sidste.“ Egil svarede: „Det maa nu staae i eders Magt, Herre! men det venter jeg,“ vedblev han, „at ingen vil holde dig for en bedre Hovding eller større Konge, om du end lader uskyldige Folk dræbe.“ Hertil svarede Kong Knud meget sagtmodig: „Jeg kommer nu til, Egil! at bære Ansvar for mine Gjeringer; hvis jeg dræber uskyldige Mænd, da kommer jeg til at svare for Gud derfor; men dog er det nu, Egil! kommet saa vidt med dig, at det ikke længer nytter dig at vise Stridighed og Trods; vi have nu taget dig saaledes til Fange; og nu kommer du til at sige reent ud, hvad der er skeet, om det end ikke, som det aner mig, er smukke Ting; vi ville nu med Joer søge at komme efter Sandheden; du skal nu bekjende os om det Skibsmandskab, som vi troe at du og dine Mænd have myrdet, og bemægtiget dig deres Gods; dette har nu alt for længe været holdt skjult; vi have

ogfaa været paa det Sted," tilføjede Kongen, „hvor vi troe at denne Misgjerning er udøvet." Egil saae da, at der var ikke andet for end at bekjende, ligesom det var og havde gaaet; thi han vidste, at der vare saa mange af hans Mænd medvidende deri, at nogle af dem neppe vilde holde sig taus, naar man trængte haardt ind paa dem. Egil svarede da: „Den Gang dette Skib, hvorom I nu spørge, laae under den samme D, hvor I nu have været, da udspejdede vi deres Færd. Der ere Lavvande udenfor, men det vidste Mordmændene ikke, thi de vare ikke bekjendte der, og Båndet faldt om Ratten ved Ebben bort fra deres Skib. Da drog vi til i Dagningen," vedblev Egil, „og vi taltes da kun lidet ved; vi toge alle Folkene, som vare paa Skibet, og bandt dem, og rovede alt Godsset; derpaa trak vi Skibet op paa Stenene og stak Ild i det, og brændte det altsammen op, baade Skib og Folk, saa at der ikke kunde sees noget Mærke deraf, uden det allene, at Stenene bleve røde." Da Egil havde bekjendt dette, sagde Kong Knud: „Det er da, som jeg anede, at du er en Misdæder, som har gjort dig fortjent til Døden; seer nu, gode Hovdinge!" vedblev han, „hvorledes vi skulle straffe saadant Midingsværk." Der vare mange af Egils Frænder tilfjede, som vare meget anseete Mænd, og de tilbode at ville give Bøder for Egil; men Kongen svarede: „Ei skal det spørges, at jeg saaledes forhaaner min Gud, at jeg for Gavn eller Gave skulde dømmes saa uretfærdig. Fortjener det ikke Dødsstraf, om han kun havde myrdet eet eneste Menneske, og nu har han myrdet mange, og siden levet af det stjaalne Gods." Det var nu

baade saa, at det syntes ondt at modsiges, og heller ikke torde nogen tale imod Kongen, saa Udfaldet blev, at man ledte Egil til Skoven, reiste en Galge, og hængte ham der op. Derefter drog Kongen til den Gaard, som Egil havde eiet, og lod der Egils Mænd straffe, nogle lod han dræbe, andre lod han lemlestes, og andre fordrev han bort fra Landet, men ingen af dem, som havde haft nogen Deel i dette Anslag, lod han ustraffet, og han ødelagde saaledes denne Røverbande. Denne Daad skaffede Kongen mange Ubenner, thi Egil havde baade mange og store Frænder. Derefter begyndte Høvdingerne at blive uenige med Kongen, og at sætte sig meget imod ham, og ligesaa gjorde dernæst ogsaa Almuen; da de syntes, at han var for streng og straffede for haardt, men de vare forud vante til Selvraadighed.

Om Kong Olaf og Kong Knud.

41. Kong Knud af Danmark og Kong Olaf af Norge aftalte en Sommer et Møde imellem sig. De mødtes i Elven¹⁾, og toge med Glæde imod hinanden, og talte nu sammen. Paa et Møde talte Kong Knud saaledes til den norske Konge Olaf: „Jeg har tænkt paa, Svoger Olaf!“ sagde han, „hvis det ikke synes eder et uklogt Foretagende, at gjøre en Leding ud af Landet, og mindes det Rige, som vi Frænder tykkes at have meget Krav paa, det er nemlig Riget i England; der have vore Frænder haft megen Magt, som det er eder beksendt, hvortilnude Knud den Mægtige, vor

¹⁾ d. e. Gøtelsven.

Frænde, bemægtigede sig hele England, og herskede over dette Rige ligetil sin Dødsdag, og hans Søner efter ham. Nu ville vi, min Svoger Olaf! søge dertil om eders Hjælp, og vi ville gjøre eder det Forslag, at I skal være Anfører paa dette Tog, eftersom I har en stor Sag at hævne paa Englands Beboere, og da ville vi yde eder Bistand af vort Rige; eller ogsaa jeg vil blive Anfører paa Toget paa begge Vegne, skjønt jeg er mindre stikket dertil, og faae Bistand og Hjælpetropper dertil af eder." Hertil svarede Kong Olaf: "Denne Sag, som I nu har talt en Tid om for mig, Kong Knud! synes os meget klogt anlagt; man har store Prover paa, at I Frænder have haft Lykken med eder, og der vundet stor Berømmelse; det ganske modsatte er Tilfældet med vore Frænder, thi vi have der lidt saa stort et Tab, at vi aldrig faae det oprettet. Nu maae vi betænke og kunne skjonne det, at da min Fader Kong Harald drog bort fra Landet, da sagde Folk, at aldrig havde en taprere Hær været udrustet fra Norge til noget Tog; da vare alle Ting, som anvendtes dertil, bedre, end det nu er mueligt at tilveiebringe dem i Landet; nu kan man ikke faae saadanne Mænd, som han havde med sig, og det kan man endnu meget mere sige om Hovdingen, naar man sætter mig i Sammenligning med Kong Harald, som da var Anfører for Toget. Og da nu hint Tog gif saa uheldig af, saa vove vi ikke saa meget at friste Lykken, at vi vilse troe at kunne bemægtige os Riget i England. Men eftersom I, Kong Knud! ved dette søger ikke mindre, hvad der er mig fornødent, end hvad I selv ønsker, da vil jeg give eder til dette Tog tresindstyve

store Skibe, og udvælge til saumes Besætning alle de tapreste Mænd af mine Huustropper, og i ingen Henseende skulle Skibe og Folk med mindre Dødsu drufes, end om jeg selv var Anfører." Kong Knud svarede: "Dette er kongelig talt og budet, som man kunde vente, og dette Vilkaar vilse vi modtage, og raade saa Gud for Udfaldet!" De talte meget om Forholdet mellem Norge og Danmark, og hele deres Samtale fortes med Venstabs. Beslutningen blev altsaa, at Kong Knud vilde gjøre et Tog til England, og der vare forskjellige Meninger om, hvad Udfald dette Tog vilde faae. Derefter stiftes Kongerne med Venstabs, og gawe hinanden Foræringer; Olaf drog op til Norge, men Kong Knud ned til Danmark.

Om Kong Knud.

42. Kong Knud lod gaae Udbud over hele sit Rige, og bestemte, hvor mange Folk og Skibe, der skulde udredes af hvert Herred, og bød, at det skulde vare en almindelig Leding med Mandstabs og Skibe. Der var da stor Udrustning i Danmark om Vinteren. Erik Jarl beredte sig til dette Tog med Kong Knud, og ligesaa gjorde andre Stormænd. Tidlig om Vaaren lod Kong Knud Hæren samle, og hele Flaaden stævne saamen til Limfjorden. Til samme Tid kom Nordmændenes Flaade, som Kong Olaf havde lovet Kong Knud; den var besat med fridbare Folk, som i alt vare vel udrustede. Den danske Hær blev nu trukken saamen, og den udgjorde en utallig Mængde. Kong Knud var da endnu ikke kommen, men dog sendte han Bud til dem, og lod Ledingsfolket vente efter han

og sagde at de ikke skulde behøve at vente længe. Saaledes forløb syv Dage, og da Kongen endnu ikke kom, bleve de Danske ilde tilfredse med hans Udeblivelse. Denne var imidlertid foranlediget af, at der vare komne nogle til ham, som havde berettet ham, at Bunderne havde en Flaade i Esen, og agtede at hærje paa Danmark om Sommeren, for at hævne den Ufred, som Blod-Egil havde tilføiet dem. Kong Knud sendte Mænd til Bunderne med Forslag om Forlig, og bad dem ikke at hærje paa Danmark; han lod sige, at de ikke vilde være i Stand til at stride imod ham, men at der dog derved vilde tilføies mange Meen og Forurettelse: „Derfor ønsker jeg,” lod han tilføie, „at vi skulle slutte Forlig og Fred imellem Landene, saa at ingen af os hærjer paa de andres Land.” De Udsendte droge nu til Bunderne, men Kongen sagde, at han vilde vente paa dem i syv Dage, thi han vilde ikke drage bort fra Landet, om denne Ufred ikke afsværgedes. Denne Uge forløb nu, og hans Udsendinge kom ikke tilbage. De Danske syntes nu, at det var længe de maatte vente efter deres Konge, da de laae samlede, og de fandt det til megen Skade, at de skulde ligge der paa eet og samme Sted til ingen Nytte. Hovdingerne holdt lange Samtaler derom, og de bleve da enige i at vilde stikke Mænd til Kongen, og bade Kongens Broder Olaf om at paatage sig denne Reise. Han var uvillig til at drage, og sagde at han troede, at Kongen vilde selv raade for sin Reise: „hvad end I Danske knurre over,” tilføiede han, „jeg troer, at han kun gjør lidet for mine Ord; Kongen følger ikke gjerne, hvad man siger til ham, men er meget egen-

raadig, men I Danſke ofte ikke ſtandhaſtige, og kun maadelig troe." Men ſkjont Olaf ſagde ſligt, lod han ſig dog ved ſine Bennis Bøn overtale til at love at ville reife, og han drog da med nogle Mænd til Kongen. Men ſaaſnart Kong Knud ſaae ſin Broder Olaf, ſagde han til ſine Mænd: „Griber Olaf, og ſætter Hæder paa hans Fødder, og vogter ham, ſaa at han ikke kan komme bort, thi jeg vil ikke høre noget Ord af ham." Dette ſyntes mange underligt, hvorfor Kongen lod det gjøre; men ſaa ſtor en Skrak havde man for Kongens Ord, at ingen torde handle imod hans Bud. Den følgende Dag ſatte Kong Knud Mænd til at føre Olaf vester til Flæmingeland til ſin Svigerfader Hertug Valdevin. Kong Knud bød dem ſige ſaaledes til Valdevin, at han ſkulde holde Olaf i Bevogtning og Fængſel, og aldrig lade ham ſlippe ud af det Jern, hvori han var ſat, med mindre han ſelv ſendte ham Bud. Mange ſagde: „Det ſynes os, Herre Konning! at det er en ſtræng Dom, hvormed I dømmet denne Mand, thi vi ſee ikke, at han har tydelig gjort ſig ſkyldig til at blive ſat i et ſaadant Fængſel." Kongen ſagde: „Ei vil jeg fremføre Beſkyldning imod Olaf for Folket, men vide maa den almagtige Gud, om der ere Grunde dertil. Det kan ogſaa være," ſagde han, „at I vide uſiere end jeg, hvad Mand han er; men det er min Formodning," vedblev han, „at det ikke vil være længe, inden Olaf ſelv vil afgive Vidneſbyrd om, hvad Mand han er." Mændene droge nu med Olaf vester over til Flæmingeland, ſom Kongen havde budet dem, og kom til Hertug Valdevin, bragte ham Kong Knuds Ordsending

og Jærtegn med Hensyn til Olafs Modtagelse. Hertugen gjorde, som Kongen bød, han satte Olaf i et høit Taarn, og Mænd til at holde Vagt ved ham; det var en streng Bevogtning, og der sad Olaf en Tid.

Om Knuds Hær.

43. Nu er at berette om de Mænd, som havde fulgt Olaf Svendsen til Kong Knud; de bleve meget bestyrtsede, da de saae, hvad Medfart Olaf fik; de skyndte sig derfor at løbe bort, og kom tilbage til Leidingehæren, og fortalte Folket, hvad der var skeet; sagde ogsaa tillige, at Kong Knud aldrig vilde komme der: „Nu har han viist,“ sagde de, „hvad Mænd han er; han har nu bedrevet en uhort Gjerning, hvis Lige, desbedre! sjelden er bedreven; han tog nu sin Broder, som var uskyldig og vel stikket til Hovding, og satte ham i Jern; vi troe at han har ladet sig bevæge dertil af Frygt for, at Hovdingerne skulle heller vilde have Olaf til Konge end ham, og derved vilde ogsaa Danmark's Rige staae sig bedre, og Folk vilde ikke være udsatte for saadan Overlast.“ Denne Beretning gjorde stærkt Indtryk paa mange, og Hovdingerne holdt Thing og talte om denne Kongens Handlemaade, og enhver yttrede da sine Tanker herom. Der vare da nogle Hovdinger, som sagde ligeud, at Danmark's Rige aldrig vilde trives, saa længe Knud var Konge, men der vare dog mange flere, som ikke yttrede aabnbare Gjendskab imod Kongen, saa at Almuen kunde lægge Mærke dertil, thi de dog vare af samme Mening som hine. Der var da en stor Raadslagning i Hæren, hvad man skulde gjøre. Nogle Hovdinger

sagde, at de burde have Ledingen, og give Folkene Hjemlov. Bondehoben sprang op med een Stemme, og ønskede, at den maatte aldrig trives, som vilde ligge der længer; mange sagde ogsaa, at de kun nød- tvungne vare komne til denne Leding. Nordmændene bade dem tve, og vare taalsmodige, og ikke gjøre Kongens Bud forgjeves, og sagde at han vilde snart komme. De Danske raabte derimod, og sagde at Nordmændene kunde ligge i dette Sultehul, saa længe som de vilde. Derefter opløstes Ledingen, og alle de Danske seilede bort, og hver drog til sit Hjem, og den holdt sig for heldigst, som først naaede Hjemmet. Men saasnart Ledingshæren var opløst, kom Kong Knud til Limfjorden. Den norske Flaade laae der da, og Nord- mændene droge strax til Kongen, og modtog ham sær- deles vel. Kongen var da meget vred paa de Danske, fordi de havde opløst Ledingshæren, og sagde: „Nu have de Danske atter viist deres Troslab, naar vi saa faae dem dette betalt.“ Kongen var overmaade op- bragt, men stillede vel sine Ord, som han stedse plejede, om der end indtraf noget, som mishagede ham særde- les meget. Nordmændene tilbode Kongen, at de vilde følge ham, og drage, hvorhen han ønskede det. Kongen sagde, at de forte sig vel og mandig op, og havde vel opfyldt deres Herres og Hædings Bud. Men Kon- gen bad dem drage hjem til Norge igjen, og takkede dem meget for at de vare komne der: „Men vi Danske,“ tilfoiede han, „komme nu til at lege noget med hinan- den.“ Dernæst seilede Nordmændene hjem til Norge. Kong Knud drog da til Sjælland, og han havde da meget Mandskab med sig. Da kom de Mænd, som

han havde sendt til Bindland, til ham, og berettede ham den Tidende, at Bønderne toge med Takke imod Kong Knuds Tilbud, at holde Forlig og Fred med Kongen; og Grunden til at de havde ladet en Flaade løbe ud var den, at de frygtede et Angreb af ham, da de havde spurgt, at der i Danmark var udbuden Leding. De sendte nu Kongen Tilbud om Venstabs og derhos anseelige Foraringer. Kong Knud holdt det for en særdeles god Tidende.

Om Kong Knud.

44. Derefter drog Kong Knud sonder til Fyen, holdt der Thing med Bønderne, og gjorde dem store Bebrejdelser for den Bestemmelse, som han paastod at de havde gjort ham. Derfor skulde de, sagde han, blive haardt straffede. Erik Jarl forte Bøndernes Sag for Kongen, og sagde at Aarsagen til Bøndernes Handlemaade ikke saa meget havde været ond Villie imod Kongen: „Det er, som eder er bekjendt, Herre!” sagde han, „at Almuen lyder det, som den sidst horer, og holder det for det klogeste Raad, som nyligst er fattet; nu havde man foresnaakt den, at J aldrig vilde komme til den Hær, som var trukken sammen der.” Jarlen talte vidtloftig herom, og førte Sagen vel og mandig paa Bøndernes Vegne. Kongen var meget vred, og det var ikke let at faae et Ord indført hos ham; han sagde at Bønderne skulde opnaae Forlig af ham, men han vilde dog ene raade dem imellem. Da overgave Bønderne Kongen Selvdom; Kongen paa lagde da dem, som han havde størst Bestydning imod, store Bøder, og mange mistede derved betydelige Pen-

gesumme. Folk syntes at det var en stor Overlast, men holdt det dog for bedst, saa vidt som Sagen nu var kommen, at lade Kongen ene raade dem imellem. Men Kong Knud skaanede dem ikke, thi han lod denne Dom overgaae enhver, som han troede skyldig, hvad enten han var hoi eller lav. Høddingerne holdt dette for en altfor stor Undertrykkelse, og vare meget ilde tilfredse dermed, men dog dristede ingen sig til at tale imod Kong Knud.

Om Kong Knud.

45. Kong Knud drog derpaa sonder til Jylland, og der kom meget Folk til ham. Kongen havde da meget mere Mandskab, end han pleiede, og lod anrette Gilder for sig, hvor han vilde opholde sig, og lod Bønderne have alle Beføstningerne derved. I hvert Herred holdt han Thing med Bønderne, androg denne samme Sag, og sigtede Bønderne for at have beskæmmet ham ved at nægte ham den skyldige Hørlighed. Kongen talte længe og vel og haardt imod Bønderne, og der fandtes meget i hans Tale, som indeholdt Beflydning imod dem. Bønderne svarede for sig, og paastode sig fri for al Brøde, men paa den anden Side saae de, at de ikke vilde kunne stride imod Kongen, da han havde betydeligt Mandskab, og havde budet mange Stormænd til sig. Med Knud vare den Gang hans Brødre Erik Jarl og Benedikt, og Thorgunnas Sønner Svend og Astraad. Der vare ogsaa med Kongen to Brødre, af hvilke den ene hed Palmar, den anden Blakmar, som vare Fostbrødre til Dronning Edla, med hvem Kong Knud var gift; de vare store og stærke

Mænd, og vare høit anskrevne hos Kongen; saaledes vare der mange meget anseete Mænd hos Kongen.

Om Thord Skore.

46. Der var en Mand, ved Navn Thord Skore, og en anden, som hed Tolar Verpil; de vare Kong Knuds Sysselmænd vester paa Vendilslage i Hjar-rande Syssele; det er en Landtunge, som gaaer ud vester af Jylland. Dette Landskab er fattigt imod andre Landskaber i Danmark. Derfra vare Nsbjorn Jarl og Eyvind Bifra, og de Steder, hvor de vare fødte, kaldes siden Nsbjornsboder og Eyvindsboder. Thord og Tolar spurgte, at Kong Knud var i Jylland, og tillige at han, hvor han kom frem, holdt Ting og Møder med Bønderne, og paalagde dem store Boder. De spurgte ogsaa, at Kongen tiltankte Wendelboerne saamme Vilkaar som de øvrige, og da Thord fik det at vide, stævnedes han Bønderne sammen til et Thing, og ind-bød did fornemmelig alle dem af sine Mænd, som havde nogen Stemme og Anseelse, og da Thinget blev sat, var der kommen en betydelig Forsamling. Da stod Thord Skore op, og talte saaledes: „J maae have spurgt om denne Konge, hvorledes han drager igjen-nem Landet med Ran og Plyndring; han har ogsaa samlet til sig en stor Hob sammenlobet Paf, som tilføie mange Overlast; men det er dog at vente, at det vil blive værst for ham selv, thi han har næsten ingen dygtig Mand med sig, og det er at vente, at ikkun faa af saadanne, som ville have Anseelse for at vare raske Mænd, ville give sig til at tjene ham, thi han er

trosø og gjerrig, saa at han ikke kan holde Raade; og derfor kan man snarere med Grund kalde ham en Viking end en Konge. Han har nu dræbt uogle Hovdinger, og gjort dem til Ubodemænd, saa at Frænderne ingen Bøder skulde modtage, andre har han bortjaget af Landet for ingen Forseelser, men alle har han underkøet i Trældom. Denne Ufrihed og Undertrykkelse vil aldrig høves, saa længe han lever, og det er skrækkeligt, at Folk skulde taale af ham enhver Udaad, som han vil udøve. Nu vil jeg bekendtgjøre min Beslutning desangaaende, at jeg vil ikke taale hans Overlast over mig; jeg seer, at et saa fattigt Folk, som er her i vor Egn, ikke vil kunne udholde saadanne Udsuelfer af ham, som andre nu have maattet udstaae. Nu er det, som I vide, meget vanskeligt at komme hid formedelst Søer og Moradser, og hvis eder synes som mig, da vilde vi ikke vente her hjemme paa denne Forurettelse. Nu beder jeg, at I sigte eders Mening herom, og om I vilde være enige i den Beslutning, som jeg vil tage, eller I vilde fatte et andet Raad." De sagde at de vilde lade ham bære Omfarg for denne vanskelige Sag, og tilføiede: „Vi have længe prøvet, at din Forsorg har kommet os vel til Nytte." Thord svarede: „Ei vil jeg være ene om at tage Beslutning i en saa vanskelig Sag, som denne synes mig at være, men alle skulde vi være enige derom, thi jeg bærer Formodning om, at Kong Knud vil komme her at hemsøge os, og naar han da taler til eder, saa vil han fremføre sin Sag saaledes, at I vilde holde det for det sandeste, som han da taler, thi han er veltalende og trædfst og en meget underfundig Mand; han vil blive

eder snu, og I vilse komme til kort, hvis I horer paa noget af det, som han taler. Nu forlanger jeg, at I borge mig for eders Troskab paa den Maade, at enhver Mand, som er noget eiende, skal overgive mig alle sine rede Penge, og dem skal jeg da forvare, indtil der bliver noget Endeligt paa denne Sag; og hvis I ere troe imod mig, og holde dette, som vi nu have talt, da skulle I igjen faae eders Penge tilbage; men hvis I svigte mig i Troskaben, da er min Ekjæbne let at forudssee, og hvis Kongen faaer dette Forehavende at vide, da vilse I blive haardt straffede af ham, om I end kunne slippe med Livet, og man kunde da sige, at der var nogen Grund dertil." Tolar Bervil svarede:

„Vi kjende Almuens Mening i dette, at ingen her vil overgive sin Sag i Kongens Haender, om han end bliver saa opblæst, at han tænker at fare med Ufred gennem hele dette Land. Det er vort Ønske, at man nu skal fatte noget hurtigt Raad; vi bede, at du, Thord! vil paatage dig at anføre hele denne Trop, thi du er den viseste af os." Da sagde Thord: „Er dette alle deres Villie og Samtykke, som nu ere her komne sammen?" Dette tilstode alle de Tilstedeværende. „Det Raad vil jeg da først give," sagde Thord, „at vi holde Folket samlet, saa at vi ikke lade nogen, som nu er kommen her, slippe bort, snarere samle flere til, og rykke siden hen til den Na, som er paa Knuds Vej, naar han vil drage hid til os; og hvis de da vilse begive sig herover til os, da skulle vi forhindre dem at gaae over Vadestedet." Derefter blev Thinget opløst, og de rykkede nu med hele denne Hær ligetil Naen.

Der spurgte de den Tidende, at Kong Knud var ikke langt derfra paa Gjaesteri paa Savarende inderst i Bugten af Limfjorden. De udsendte da Speidere fra sig, for at iagttage Kong Knud og hans Mandstabs Mængde.

Om Kong Knud.

47. Kong Knud var, som sagt, paa Gjaesteri paa Savarende. Kongen agtede at stikke Mand vester over til Wendelboerne, og paalægge dem Boder. Kong Knud udnævnte til denne Færd Thorgunnas Søner Svend og Afsraad, som fik trefindstyve Mand med sig. De havde ikke spurgt til, at Thord havde samlet Folk. Brodrene droge da, indtil de kom til en stor Na. Paa den anden Side af Naen var en stor Hær, fuldt bevæbnet, som strax stillede sig op i Slagorden paa Nabredens ved Vædestedet, da Brodrene rede til Naen. Da sagde Svend Thorgunnas søn: „Disse gaae vel imod os, for at bringe os Skatten og Boderne; de kunne ogsaa vide, at vi ikke ere bekjendte her; de have ført sig meget bedre op, end mange have formodet; vi ville derfor lægge et godt Ord ind for dem.“ Afsraad svarede: „Ei veed jeg, hvad jeg skal sige, mig tykkes at de ikke ere at lide paa.“ Thord og hans Folk hørte, hvad de sagde, og da svarede Tolak Berpil: „J skulle ikke saa hurtig glæde eder, thi jeg venter, at J skulle herfra faae saadanne Boder, som J fortjene; det er ogsaa det største Under, at J agte at paalægge hele Folket Trældomsaa; men det er at vente, at det vil gaae ud over eder selv, thi Jont Folk ere senere til at byde eder Spidsen, end det burde sig; J ville snarere

andensteds end her kunne sætte eders Ubillighed igjennem, og angriber kun, om I tør!" Da svarede Svend Thorgunnesson: „Disse føre store Ord i Munden, men hvad synes eder raadeligt, skulle vi ikke rykke frem til Naen?" Afsraad svarede: „Nu gif det, som jeg anede, at de ikke vilde bringe os Bøder, som Kongen kunde have Gavn af, og det synes os ikke raadeligt, at ride ud i Naen, da de have en betydelig Hær, men nu tør man ikke fordølge sig, hvad deres Beslutning er." Svend sagde igjen: „Ei vil Kongen holde sit Trender for vel udført, hvis vi ikke tales mere ved, og ikke er det mit Raad, at vi skulle flye for store Ord allene; vi vilde bestemt rykke frem!" og de gjorde da saa. De andre stode strax, og kastede Stene paa dem; det gif derfor langsomt med deres Fremriden, deres Skjolde souderfloges af Stenene, og selv bleve de saarede af Skuddene. Da sagde Afsraad: „Had os vunde tilbage, og det havde været bedre at have gjort det før!" Svend sagde, at det aldrig skulde skee, og slog Hesten med Sporerne. Da tog Afsraad i Bidseftømmen, og dreiede Hesten tilbage under ham, og lod ham ikke raade heri, thi han saae, at det var ikke at tænke paa at komme frem der. Han var meget stærk, og Svend mægtede derfor ikke at følge sin Villie; da vendte ogsaa alle deres Følgesvende tilbage. Svend var nu meget vred, og drog tilbage, indtil han kom til Kong Knud, og berettede ham Trenderets Udfald. Kongen var da beredt til at drage bort fra Gildet paa Savarende. Kongen blev vred ved denne Tidende. Svend var meget opbragt, og bad Kongen stikke Bud allevegne omkring efter Folk, og derpaa drage imod disse Mand

og slaaes med dem, og befrie sig fra saadanne Drog: „Det er det største Under,” sagde han, „at saadanne Folk, som ere agtede for intet, skulle vove at gjøre Oprør, og føre Avindstjold imod eder; vi skulle gjøre dem et Afbræk, som de skulle mindes længe!” Kongen svarede: „Bister er Svend nu, og ikke ere de ufortjente dertil, men dog vil jeg her tage en anden Beslutning, end at slaaes med mine Undersaatter; vi ville igjen stikke vore Mænd til dem, da vil denne Ufred standses, men jeg vil drage nord over til Fyen, som jeg har besluttet.” Kongen kaldte da en Høvding, som hed Tole til sig; han var af stor Slægt og en meget beleven Mand. Til ham sagde nu Kongen: „Du skal drage til Wendelboerne, og sig dem, at de skulle adsplitte deres Flok, og drage hjem til deres Bølliger, og sende siden nogle til mig, at vi kunne slutte Forlig!” Efter dette drog Kong Knud nord over til Fyen, og drog der omkring paa Gjøsteri. Tole drog ogsaa sin Vej, og havde trefindstyve Mænd.

Toles Fald.

48. Om Thord Skores og hans Folges Færd er det at berette, at de stævuede den samme Vej, ad hvilken Thorgunnas Søner undstjæbte; de befsendtgjorde nu for alle, at de agtede sig med denne Hær imod Kong Knud, og denne Trop foer meget hidsig frem. Da Folk spurgte denne Nyhed, løb enhver, som var kommen eller forud var der, til, og alle sagde, at de vilde give sig i Færd med dem. Det blev da snart en almindelig Opstand, og hvor denne Hær kom frem, fik de, hvad de vilde. Tole og hans Mænd

spurgte dette, og vare just komne til en Landsby, da de saae Haren. Tole gik op i Byen, thi Folk raadede dem at fare varlig frem, og sagde at de troede, at de Hovdinge, som da anførte Haren, kun vilde lade saa Ting, ogjorte. Tole gik op i et Taarn, og nogle Mænd med ham, for at iagttage Haren, som kom der forbi, og han vilde see saa noie som mueligt at bemærke, hvor stor denne Hær var. Han agtede ogsaa derfra at fremføre Kongens Andragende. Thord og hans Folk havde forud spurgt, at Kongen havde sendt Folk imod dem, og ligesaa, hvor de nu vare komne. De droge da frem til Byen, og standsede Haren. Thord spurgte, om der vare nogle af Kongens Mænd der i Byen. Der blev svaret ham, at de vare der, og ønskede at tale med ham. Thord gik da op i Byen med en stor Trop Folk, og did hvor Tole stod i Taarnet, og spurgte hvad Berende han vilde fremføre. Tole talte da saaledes: „Hvorhen agte I eder med denne Hær; mange ere begjerlige efter at vide, hvi I have begyndt dette, at stifte Ufred her indenlands; og du vil ogsaa have Driftighed til at sige, hvad du tænker paa.” Thord svarede: „Du formoder ret, Tole! at jeg skal have Mod og Manddom til at sige dig dette, skjønt du er en stor Ven af Kongen: Vi agte ikke at standse denne Færd, førend vi træffe Kongen, hvis han tør oppebie os, og hvis det gaaer saa, som vi ønske, da vil Kong Knud ikke undslippe.” Da svarede Tole: „Dette er en meget uheldig Beslutning, og vil blive eder til Ulykke, som fortjent er, hvis I ville fortsætte dette; gjører heller, hvad eder anstaaer, vender eder saa hurtigt mueligt fra dette Uraad! det er aldeles utilborligt,

at sætte sig op imod en saa herlig Konge, som vi have. Lad os heller tjene ham, saa godt som vi kunne! det er vor Skyldighed, thi vi have en mægtig og myndig, trofast og retsaffen, viis og gæmild Konge, som i alle Henseender er bedre begavet end alle andre i dette Land; det viser sig tilfulde om Kongen, at de af hans Mænd ere sanddruere, som tale vel om ham, end de som lasse ham. Nu er det Kongens Bud angaaende alle de Folk, som boe i hans Rige, og have begaaet nogen Forbrydelse imod ham, at han vil tilstaae dem Forlig. Han vil, som det bør sig, at de skulle overgive deres Sag i hans Bold og Mistundhed; han vil ogsaa holde Lovene og Landets gamle Ret mod eder Danske, men have dertimod Lydighed og tro Følge. Betænker nu, hvad eder anstaaer, og om I endog nu have betydeligt Mandskab, saa vil dog Lykken forsage eder meget imod Kong Knud, thi saaledes er det gaaet dem, som have været større Mænd og mægtigere end I. Haver da, gode Mænd!" vedblev han, "Gud og eders eget Vel for Die og standser denne Opstand, og sager Forlig med eders Konge! det vil endnu være eder let at opnaae, saa snart han seer, at I selv troe at have gaaet for vidt, thi han staaer og benaader enhver saa meget mere, som han har begaaet større Forseelse imod ham. Jeg skal ogsaa føre eders Sag saa vel som jeg kan, hvis I nu ville gjøre dette for mine Ord." Men da Tole sluttede sin Tale, da svarede Thord Skore: "Denne Mand har talt meget en Tid, men det meste usandt; han er tilviise en Logner, I skulle ikke troe hans Ord; Kongen har sat ham til at tale sin Sag, og troer, at Folk skulle fæste Lid til

sligt; nu vilje vi ikke give nogen Agt paa det, som han fremfører!" Mange sagde, at Tole havde talt vel og billigt, og at det var raadeligst at foie sig efter hans Ord, og forlige sig med Kongen. Thord tog da et Spyd af Haanden paa en Mand, som stod ved Siden af ham; dette Spyd stød han op i Taarnet, hvor Tole stod, og det traf ham midt paa, saa han døde paa Stedet. Mange holdt det for et stort Tab.

Om Thord Skore.

49. Derefter fortsatte Thord med sine Folk Toget, indtil de kom til Sævarende, hvor Kong Knud havde været paa Gæstfrihed; det var en stor Kongsgaard, som bestyredes af en kongelig Foged. De dræbte Fogeden, og plyndrede alt Godsset. De spurgte da, at Kong Knud var dragen over til Fyen, og havde kun lidet Mandskab. De sendte da Bud til de Hovdinge og ansøgte Bønder, som vare nærmest derved, og lode dem sige, hvor vidt det var kommet med dette Foretagende, og bade dem mindes de Forurettelser, som Kong Knud havde tilføiet dem. Dette syntes alle at vare et stort Under, at disse Folk, som næsten ikke forhen vare bemærkede, havde givet sig til at isærk-sætte saa stort et Anslag. Det viste sig nu, som forblev bemærket, at mange Hovdinge vare meget fjendelig indede imod Kong Knud, thi de kunde ikke udholde hans Retfærdighed. De fleste vare da lette at bevæge til Deeltagelse i Opstanden imod ham, og behøvede kun liden Opmuntring dertil. Enhver, som spurgte denne Tidende, gjorde sig strax færdig, og i saa Dage var der sammenkommen en saa stor Hær, at

den neppe kunde tælles. Der vare da ogsaa mange store Hovdinger i denne Hær. Der var kommen *Ulsbjørn*, Jarl over de danske Der, og *Eyvind Bifra*; thi der vare forud i Hæren med Thord mange af deres Brønder, *Werner* og *Bekjendtere*, som vare komne vestenfra *Wendilskage*. *Ulsbjørn* Jarl antog da Anførselen over denne Hær. De rykkede med Hæren til *Randers*, og forbleve der nogle Dage; og fik der igjen mere Tillob af Folk.

50. Kong Knud var i *Fyen*, da han spurgte *Toles* Drab, og at Bønderne havde samlet sig, og Hovdingerne saumentrukket en Hær imod ham, og til lige at de havde en uovervindelig Hær, og at det var deres eneste Agt, at sætte efter ham. Han stævnede da Folk til sig der fra Herrederne, og truede med Strængthed, om de ikke modte, men de svarede alle eenstemmig, at de ikke vilde hjælpe nogen af Parterne, hverken Kongen eller Bønderne. Kong Knud stikkede ogsaa Bud til sin Kone *Dronning Edla*, og bad hende drage bort fra Landet saa snart som mueligt, til sin Fader Hertug *Baldevin* i *Flæmingeland* og tage med sig hendes og Kong Knuds Søn *Karl*, og alt Løse som hun kunde føre, og de Kostbarheder som hun vel kunde have med sig paa Reisen.

Om Bønderne.

51. Om Bønderne og deres Hær er nu at berette, at de vare i *Randers*, og forskaffede sig der Skibe til Overfarten over *Sundet*. Da lod *Ulsbjørn* Jarl holde Thing, og talte for Folket, og sagde saaledes: „Hvad Beslutning have I i Henseende til dette

Møde, som J vilde have med Kong Knud. Skjont han kun har lidet Mandskab imod denne store Hær, som J have, saa bliver det dog nødvendigt, at fatte noget andet godt Raad, om det skal gaae vel, thi han har et udvalgt Mandskab, som er øvet i Strid. Kong Knud vil blive eder trødt og listig, han har faaet Nys om vor Færd. Det synes mig raadeligt, at een eller anden forstandig Mand af vor Hær drager til Kongen med Forslag om Fred, og han vil da kunne udforske hans Hærs Storrelse og hans Beslutning, hvad han har i Sinde." Dette holdt alle for et herligt Raad, men dog vare de uvillige til at drage i dette Trende. Da sagde Jarlen: „Mon det da ikke er bedst, at jeg drager til Kongen i dette Trende; vi have ofte prøvet List imod hinanden." Derpaa drog Jarlen paa et Skib over Sundet med nogle Mænd, og den øvrige Hær blev siden ført over Sundet under Anførsel af Eyvind Bispa, og ingen var mere hadesfuld paa Kongen end han, eller værre i sine Øttringer om ham, eller ophidsede mere til at dette som snarest skulde idærksættes. Det var saaledes bestemt, at Jarlen skulde komme tilbage til Hæren, naar han havde været hos Kong Knud, og udforsket hans Hærs Storrelse og hans Beslutninger. Da Hæren beredte sig til at gaae om Bord fra Randers, sagde Thord Skore til sin Stalbroder Tolar Berpil: „Nu vilde vi vende tilbage med vort Mandskab, thi nu ere her komne saa mange mægtige Mænd og store Høvdinger, at man nu vil tykkes kun lidt at behøve vore Raad, men dog have vi udrettet meget paa vor Færd, thi der er nu det bedste Haab om at denne Hær ikke vil standse, førend det er

iværksat, som er alle den største Nødvendighed og Lykke, at Kong Knud bliver dræbt. Derpaa droge de bort fra Hæren med deres Mænd, og altfor stor Tummel og Raab var der over hele Hæren, til at nogen skulde give Agt derpaa.

Om Asbjørn Jarl.

52. Asbjørn Jarl drog til Kong Knud med sine Mænd; og da han kom til Kongen, gif han for ham, og hilste paa ham. Kongen besvarede ikke hans Hilsen. Jarlen sagde derpaa: „J maa have spurgt den Tidende, Herre! at der er begyndt Ufred imod eder; denne er tiltagen saa meget, at mange Stormænd ere indbifsele dervi; dette synes os at være det største Uraad og Ridingsværk, som disse Mænd agte at udføre; og ikke kan jeg nægte, Herre! at jeg jo har været i deres Hær; disse Folk ere saa onde og rasende, at de ville ikke agte paa, hvad der kan være dem til Gavn; og jeg drog i deres Flok, fordi jeg vilde saaledes stæffe mig sikker Uderretning om, hvad de have i Sinde; men jeg tænkte paa, hvad der anstaaer mig, og jeg veed, at det er min Skysdighed, aldrig at svigte eder, og jeg drog derfor strax til eder, for at underrette eder om, hvorledes det forholder sig, og yde eder al den Bistand, som jeg formaaer, hvis J behøve flere Mænd. Drag nu Omisorg derfor, og tag noget godt og hurtigt Raad!“ Kongen takkede ham, og sagde at han førte sig bedre op i dette, end andre formodede: „Men hvad synes eder raadeligst, Jarl!“ sagde han, „giv du nu noget Raad, thi du er en forstandig Mand, om du er os saa huld, som du siger.“ Jarlen sagde: „Ikke kan

jeg gibe eder noget Raad, men jeg er skyldig at tale herom, hvad mig synes raadeligst; I have lidet Mandſkab, ſkjont vel udruſtet; det synes mig derfor raadeligſt, at I, ſaaledes ſom Sagerne nu ſtaa, ſøge at undkomme hen, hvor Landets Styrke er ſtørre, og I vil da ſnart kunne ſaae mere Mandſkab, rykker ſiden imod Bønderne, og lad ſaa de Ridinger blive ſlaaede til Bedring!" Dette Raad ſamtykte Eriſ Jarl og mange andre Høvdinger. Da ſvarede Kongens Broder Benedikt: „Aldrig ville vi tage Flugten for de Danſke; det er mit forſte Raad, at denne Jarl bliver greben, ſaa at han ikke kommer bort med Livet, og viſt er det underligt, Herre! at I troer Aſbjørn Jarls Ord, og jeg ſeer tydelig, at han er en Løgner og Forræder imod ſin Herre." Hertil ſvarede Kongen: „Dette Raad ſkulde vi optage, Benedikt! ikke at flye for vore Fjenders Møde, raade ſaa Gud for, hvorledes det vil løbe af! men du, Aſbjørn Jarl! drag du tilbage ſamme Wei til Bønderne, og ſig dem ſaa, at vi vilſe forliges! jeg vil hyde dem fra min Side, at de ſkulde i enhver Henſeende nyde deres fulde Ret, ſom de gamle Love beſtemme her i Danmark; ſaaledes have Landets forrige Høvdinger gjort; men da jeg troer at have Grund til at ſtraffe dem, ſaa vil jeg fælde Dom i den Sag, og ikke vil jeg tilſtæde, at Bønderne maae domme i min Sag. Dette ſkal du nu fremsætte for Bønderne; kom ſnart tilbage, hvis de vilſe afſlaae Freden, og vær os nu tro, thi det er din Skyldighed, da du er min Underſaat, og har dit Herredomme af mig; men hvis du handler anderledes, da vil Gud ſtraffe dig; og mange troe dig ilde; kom nu ſnart tilbage til mig, thi

vi ville vente dig her!" „Ja, Herre!" sagde han, „hvis de ikke ville lyde mine Ord, da skal jeg snart komme tilbage med alle mine Mænd, thi nu behøver I Hjælp." Derpaa bukkede han for Kongen, og gik bort til sine Mænd. Det var silde paa Dagen, da de droge bort fra Kongen; det var i Høen i den Stad, som hedder Odense; der var Kong Knud til Gilde med hele sit Mandskab om Matten.

Om Forræderiet.

53. Nisbjørn Jarl drog nu lige til Bønderne. Hæren var da kommen over Middelfartssund, og kommen af Skibene. Man spurgte da efter, hvor mange Folk Kongen havde om sig, og hvad Beslutning han havde taget. Jarlen forklarede dem da, hvad han havde bemærket, og sagde at han havde været uvis om, hvad Udfald hans Sendelse vilde faae. Jarlen berettede dem, hvor Kongen var, og hvor han vilde være om Matten, og sagde at det nu var det bedste at besøge ham, og bad dem nu ikke tøve, da han nu ventede, at det vilde faae et godt Udfald, hvis Lykken vilde føle sig for dem. Bønderne vare da ogsaa saa forbittrede, at de vilde strax lle lige mod Kongen. De kom da nu til den Na, som løber nærmest Staden Odens-, hvor Kong Knud var til Gilde; denne Na hedder Kalvaa. Bønderne kom der tidlig om Morgen, strax som Solen var staaet op. Nisbjørn Jarl lod da holde Standthing, talte for Folket, og sagde saa: „Jeg drog til Kong Knud, som I vide, og erkyn- dlgede mig om hans Styrke og Plan; derom er det at berette, at jeg talte med Kongen, og mærkede da af

hans Ord, at han ikke vilde tilstaae nogen sin Ret; han truede ogsaa Bønderne med den haardeste Medfart, saasnart det stod i hans Magt; og aldrig har han talt stoltere mod eder Danske end den Gang. Paa den anden Side maa jeg nu sige eder, at jeg troer at Kongen er bestemt til Døden; det syntes jeg at kunne mærke paa ham, thi han var aldeles raadvild, hvilket aldrig før har håndet ham, thi han er en flog Mand; han har ogsaa kun lidet Mandskab, men dog troer han, at han vil ene kunne udrette alt. Nu kunde det vel gaae saa godt, at der blev snart en Ende herpaa, saa at man kunde mærke, om han virkelig er sig selv nok, da han ikke vil agte nogen Mand's Raad; jeg mener, at det nu er det eneste for eder, ikke at opsætte Angreb paa Kongen; jeg og mine Mænd skulle først angribe ham, thi det holder jeg for meget nødvendigt; den fortjener heller ikke at kaldes en Mand, som bærer nogen Frygt for denne Gjerning, at dræbe Kong Knud; og hvor mange Hovdinge ere ikke her nu komne sammen, som han har tilsoiet store Forurettelser, dræbt deres Frænder eller Besvogrede, berøvet samme deres Eiendomme, eller tilsoiet dem andre Bestæmmelser; nu vil det kun lidet nytte at opmuntre eder med Ord, hvis I ikke ville mindes sligt; her i Landet vilde vi aldrig faae vor Frihed igjen, saa længe Kong Knud er i Live. Tænk ogsaa paa, hvad Vilkaar der ere eder tiltænkte, hvis Kongen undslipper, da han syntes eder grusom, den Gang I havde gjort ham mindre imod; det siger jeg eder bestemt, hvis Knud faaer igjen Magt over Danmark, da vil han grusomt gjengjælde nogle af dem, som nu opvække denne Ufred. Nu

ønskede vi gjerne, ikke at vove derpaa; vi ville have en Konge, som holder Raade i alle Henseender, og ikke er os for stormodig, og øver ikke saa stor Strængthed som denne Konge." Da Jarlen havde sluttet sin Tale, sagde Eyvind Bispra: „Vi have nu en Tid hort paa denne Mands Tale; han er baade viis og godvillig og Anfører for denne Hær; det er derfor Folk bedst tjenligt, at følge hans gode Raad, saa vel som det nu er truffet sig, at det Raad kan blive udført. Folk har nu ogsaa saa aabenlyst bekjendt sig som Kongens Fjender, at det nu ikke er raadeligt at stole paa hans Misfandhed; jeg behøver heller ikke at fordølge eder, at jeg agter selv personlig at anfælde Kongen, og ikke tilstaae andre at udføre den Hædersgjerning, og det er mit Haab, at den Lykke vil blive mig til Deel." Da Eyvind havde endt sin Tale, stod den ene op efter den anden, og talte vidtloftig, men dog stemmede alt med det, som Jarlen først havde talt, og de Danske fattedes ikke store Ord, og alle havde megen lyst til at tage Kong Knud af Dage, og med denne Beslutning trængte nu Almueen frem.

Om Kong Knud.

54. Det var nu blevet saa langt op paa Dagen, at det var blevet Messetid. Kong Knud gik da til Kirken, for at høre Messen; han spurgte nu, hvad man saae til Bønderne. Hans Mand sagde, at de holdt Ting paa den anden Side af Aaen. Kongen sagde: „Og ikke kommer Aabjorn Jarl, vor Ven; han vil berette os det, hvis der ikke ere Udsigter til Fred." Da svarede Beredikt: „Hån vil aldrig sige os noget Godt; det var et meget ukløgt Raad, som jeg

den Gang strax sagde eder, at lade ham drage bort." Kongen sagde, at det ikke var et ufloget Raad, og at han vilde blive ham tro. Derpaa gif Kongen til Meksen; og da Meksen var sunge, blev det Kongen berettet, at Bøndernes Hær var kommen over Naen, og stormede op imod Byen. Da sagde Kongen: „Hvad Raad skulle vi nu tage? Nu tør vi ikke at forfølge os, at Bønderne vilde søge os med Ufred, og det er ikke at undres over, da vi have været altfor ufredsommelig; det er nu let at see, hvad disse Folk ville." Erik Jarl svarede: „Det er mit Raad, Herre! at I stiger til Hest og rider bort, thi det vil endnu godt kunne lade sig gjøre, om Gud vil, og da er alt reddet, naar I er det." Hertil svarede Kongen: „Om jeg nu end frelser mit Liv, saa vilde de dog her anrette saa stor en Ødelæggelse, at jeg seent vil faae den oprettet, og det vil jeg derfor ikke, men meget heller vil jeg ene opofre mig for os alle, thi jeg veed sikkert, at, hvis de let faae mig taget af Dage, da vilde de fleste af mine Mænd faae Fred." Da svarede Benedikt: „Den Skam skal aldrig gaae os over, at vi skulde udsætte eder for eders Fjenders Anfald, om vi end vidste os Freden sikker derved; nei, i det Sted skulle alle danste Møer spørge, at vi kunne bruge Sværdene tilbørlig i Dag og forsvare vor Konge, thi tilviise vil jeg ikke see, at I nedhugges for mine Dine, naar jeg staaer hos; jeg har ogsaa aldrig hørt, at Gud synes bedre om modløse og feige Menneſter end om modige og raske Helte; vi vilde derfor meget heller mandigen døe med eder, end overleve eder med Danære. Sid den aldrig tælles blandt brave

Mænd, som nu frygter for noget, eller bliver ræd, og lad enhver vise sig med Tapperhed og Manddom, thi vi have en god Høvding at følge." Alle gave lydelig tilkjende, at de bifaldt hans Tale, og den ene opmuntrede den anden. Hos Kong Knud vare mange anseelige Mænd, blandt hvilke følgende maae regnes som de fornemste: Erik Jarl og Benedikt, Svend og Alstraad Thorgunnas Søner; der vare ogsaa Palmar og Blafmar og mange andre brave Helte. De stillede sig nu op i Kirken, og agtede at forsvare Døren. Det var en stor Trækirke, med mange store Glasvinduer paa.

Om Kong Knud.

55. Kong Knud var inderst i Choret, og knælede for Alteret til Bøn, og bad med Taarer til Gud for sig, at det vilde skee, som var ham bedst tjenligt. Og da han reiste sig op fra sin Bøn, aftraf han den Skarlagens Kjortel, han havde været iført, som var smukt bebræmmet. Deryaa kaldte han den Præst, som sang der, til sig, og sagde: „Du skal have denne Kjortel, Præst! jeg ønsker at du skal holde Bøn for de Mænd, som falde her i Dag, baade for mine Mænd, og ikke mindre for dem af Bønderne, som falde." Deryaa gif Kongen til Skrifte, og bekjendte alle sine Synder for Præsten, og tilgav sine Kjender den Efterstræbelse, som de øvede mod ham. Han satte sig dernæst ned ved Alteret, og fastede en Skarlagens Kappe over Skuldrene, han var underneden iført en Silketroie. Kongen kaldte dernæst paa Svend Thorgunnason; deryaa tog han et smukt Bælte, som han havde om sig, og som var en stor Kostbarhed, og i samme sad en smuk

Knud. Da sagde Kongen til Evend: „Dette Bælte skal du have, Evend! og ikke lade det komme fra dig, uden du giver det i gode Hænder; thi det er vanskeligt at see, om du nu faaer flere Gaver af mig.” Evend takkede Kongen for Gaven, og spændte strax Bæltet om sig, og sagde at det skulde bestjerme hans Liv om Dagen. Kongen bad Gud bestjerme hans Liv: „men det tykkes mig rimeligst, Evend!” tilføiede han, „at du ikke falder i denne Træfning.” Derpaa tog Kongen Davids Psalmer, og sang deraf.

Kong Knuds Mænds Opstilling.

56. Paa samme Tid kom Bondehæren til Kirken, og gjorde strax Angreb med Raab og Skrig, og spurgte, hvor den af Gud forskudte Knud var; de bade, at han nu skulde lade sig see, og ikke skjule sig, forat der nu kunde blive en Ende paa det Hele. Da svarede Benedikt: „Ei tør I Bønder at føre saa store Ord, sjønt I have meget Mandskab, ei er Seiren derfor eder vis, thi bedre skulle Tølperne, som ere løbne hjemmefra Smørfjernen, tykkes om, at være i Dag hjemme at tørste Korn, end at stifte Hug med os Kongens Mænd.” Benedikt var saaledes klædt, at han var iført en rød Skarlagens Kjortel, ovenpaa den havde han en Brynie og yderst en Silketrøie uden Ærmer; han bar en guldbeslaaet Hjelum, et rødt Skjold, paa hvilket en Ridder stod malet med Guld, og et sjønt Sværd i Haanden; og han var den raskeste af alle. Han stod midt i Kirkedøren, og bad Bønderne gaae ind i Kirken, hvis de vilde træffe Kongen. Paa den

ene Side af ham i Doreu stode hans Broder Erik Jarl og Thorgunnas Søner, og paa den anden Side stode Palmar og Blafmar.

Her begynder Slaget.

57. Derefter trængte Bønderne mod Kirken, men Kongens Mænd forsvarede sig saa mandig, at det varede længe om Dagen, inden nogen af disse faldt, skjønt en Mængde af Bønderne bleve faldede, men andre med friske Kræfter fornyede igjen Angrebet, thi der vare overmaade mange. Ved Angrebet brugte Bønderne følgende Feldtraab: „Nu lønner jeg dig Koen, Kong Knud! nu lønner jeg dig Oxen, nu lønner jeg dig Hesten.“ Men da de havde saa ringe Fremgang med deres Angreb paa Kirken, sagde Asbjørn Jarl: „Dette er en stor Skam, hvorledes man angriber her i Dag, da der kun ere saa til Forsvar, og vi have tabt mange Mænd, men de ingen; dette Folk er tøstet og raadvisdt; gaaer nu om paa den anden Side af Kirken, bryder Glasvinduerne fra og flyder og kaster Stene derind paa dem!“ Man gjorde nu saa, og angreb dem gjennem Abningerne med Skud og Steenkast; da bleve mange saarede, nogle bleve forslaaede af Stenene, og andre bleve aldeles ihjelslagne. Da sagde Benedikt, at de skulde søge ind i Choret, og forsvare sig der, saa længe det vilde lykkes dem; og de gjorde saa. Derpaa trængte Bønderne ind i Kirken efter dem, men Benedikt og hans Medsidere forsvarede Chordøren med Mandighed. Nogle af Bønderne angreb Kirken uidentil, og Striden begyndte nu anden Gang, og var da meget stærkere end første

Gang. Der begyndte nu at falde en Deel af Kongens Mænd, skjønt der dog endnu faldt mange flere af Bønderne, og Folk sigte at Blodet i Kirken naaede op til Anklærne. Asbjørn Jarl gik nu rundt omkring Kirken og en stor Trop Folk med ham, opmuntrede Hæren til Angreb, og bestemte, hvor de skulde angribe. Benedikt stod midt i Chordøren, og forsvarede sig med megen Mandighed; han faldte mangen Mand, og bad de Troesfornegetere kun at angribe raske, og ligesaa gjorde alle hans Mænd; de ønskede at den, som i nogen Maade skaanedes Bønderne, aldrig maatte trives. Og da Striden var paa det hidsigste, blev Kong Knud truffen af en Steen, som blev kastet ind igjennem et Vindue. Dette Slag traf ham paa Dienbrynet, og han blødte stærkt. Han tog da et Bækken, og satte i sit Skjold, at det ikke skulde bløde paa hans Klæder, og sang Psalmer ligesom tilforu. Striden var nu meget ødelæggende, og der faldt saare mange af Kongens Mænd, og efterlode sig et godt Ord; men endnu den Gang vare alle Hovdingerne i Behold.

Kong Knuds Fald.

58. Der blev nu nogen Standsning i Striden, og Bønderne holdt op med Angrebet. Kongens Mænd toge da ogsaa Hvile. Benedikt stod midt i Chordøren, og støttede sig paa sit Skjold; han var da endnu ikke saaret, men overmaade træt af Striden; thi det sigte alle eenstemmig, at man ingensteds har seet et rasere Forsvar af saa faa Mænd, saadan en Overmagt der var imod dem, og ingen værgede sig dog mandigere end han. Nu saae Benedikt og hans Medstridere, at

en Mand gif ind i Kirken, og havde viflet en Atlastes Raabe om sig; han var vaabensløs; denne Mand kjendte de, at det var Eyvind Bisra; han sagde saa: „Hvad Raad skulle vi nu fatte, som vil kunne være alle bedst tjenligt, thi nu er det saare nødvendigt, saa vanskelig som Sagen nu staaer, om der vil være noget at ændre; dette Folk har faret frem med Hidsighed og Raseri, men nu have de faaet nogle Skrammer af eders Vaaben, Kongsmænd! Hører mig nu! Bønderne ere nu villige til at indgaae Forsig med Kongen. Jeg gif strax til eder, Benedikt!“ vedblev han, „fordi dette er mig en stor Glæde; det ville ogsaa alle indsee, at det er høilig nødvendigt, at det kommer til Forsig; det viser sig, som man kunde vente, at Lykken langtfra ikke vil staae Bønderne bi imod Kong Knud. Skjønt det nu er kommet vidt, gode Mænd!“ vedblev han, „saa er der dog endnu langt mere at befrygte, hvis Kongen kommer noget til, thi man kan ikke vide, da her ere mange komne sammen, som kun ere lidet at stole paa, om nogle skulle bedrive en Udaad; lad os nu alle betænke, hvad der er det bedste, og lad Breden sætte sig imedens, thi ingen seer noget Fornuftigt, saa længe den behersker ham. Nu beder jeg dig i Guds Navn, at du vil tillade mig at gaae til Kongen, thi jeg troer at han er villig til Fred.“ Benedikt svarede: „Du skal aldrig faae Lov til at gaae til Kongen, thi det vide alle, at du i Utroskab overgaaer enhver anden, og hvis du ikke havde gaaet saaledes i vor Vold, da skulde du kun gaae saa Skridt herfra; men da du er vaabensløs, tykkes det mig en Skam at dræbe dig, skjönt jeg ikke holder det for nogen Synd.“ Kongen hørte

deres Samtale, og sagde: „Lad ham kun gaae; hvor han lyst, ofte har Eyvind viist sig os hengiven; jeg og mine Frænder have ophoiet ham til Magt og Værdighed, det vil han lønne os vel, og han maa have et Værende til os, som er godt og os til Gavn.“ Benedikt svarede: „J skal raade derfor, Herre! men ei er det mig uventet; at jeg snart vil komme til at fortryde det.“ Eyvind gif da ind forbi Benedikt i Saughuset, og da han kom for Kongen, boiede han sig for ham, og sagde: „Hil være dig, Herre!“ Kongen saae til ham, og svarede intet. Da lod Eyvind Kappen glide tilbage fra sine Skuldre; han havde et blottet Sværd under Klæderne, og han stødte det i Kongen og gjennemboede ham. Kongen faldt da tilbage mod Panelet, og anbefalede sig i Guds Haand, og døde paa Stedet. Eyvind sprang strax op paa Alteret, thi oppe over Alteret var der et stort Vindue, som Glasfæt var brudt fra, derigjennem agtede han at springe ud. Men da Benedikt og hans Medstridere saae, hvad der var skeet, løb de alle paa een Gang ind i Choret, og Palmar var den hurtigste; han hug til Eyvind, da han kom til Alteret, og Hugget traf ham paa Ryggen, i det han var ved at krybe ud igjennem Vinduet. Eyvind var iført en Brynie, men saa stærkt var dog Hugget, at det skar Eyvind over midt paa Livet, og Overkroppen faldt ud af Vinduet, men Nederkroppen ind i Kirken. Efter dette blev der en stor Tummel blandt Mandskabet, og nogle sagde at man skulde søge at komme bort og bjerge sig saa godt som det lod sig gjøre; dette samtykte Erik Jarl, og han søgte ud ad den søndre Side af Kirken. Han kaldte paa sin Broder Benedikt

og bad ham følge sig: „Det kan ikke være nogen til Lise i sin Sorg,” sagde han, „at alle brave Mænd blive her fældede.” Benedikt svarede: „Det kunne nu de gjøre, som synes bedst derom, de kunne undsløye, som holde det for bedre end at stride, men de stride, som finder det sukkere; lev nu vel og lykkelig, Broder! og vi mødes igjen i Himmerige!” Erik Jarl undslap nu, og nogle saa Mænd med ham, hvortil baade det hjalp, at der kun blev lagt lidet Mærke til saa Mænd, og, skjønt man kjendte Erik Jarl, saa var han dog saa afholdt af mange, at ingen vilde tilføie ham nogen Skade.

Benedikts Fald.

59. Benedikt blev nu saa opbragt, at han sprang ud af Choret, kastede Skjoldet, fattede Sværdet i begge Hænder, og nedhug til begge Sider, hvad der kom for ham; og alle undsløede, som kunde slippe bort, men dog kom mange til at ligge der tilbage i Kirken. Han banede sig Wei lige ud til Kirke døren, uden at nogen holdt Stand imod ham. Brødrene Palmar og Blakmar fulgte ham, og holdt sig ikke tilbage. Men da de kom til Kirke døren, standsede de, og kunde da ikke komme længere, thi der udenfor var Bondeshoben, som hindrede dem fra at komme ud. Man trængte da ind paa Benedikt og hans Medstridere fra alle Sider; og, skjønt de vare store Kæmper, bleve de dog overmandede, og det kom da saa vidt, som det hedder, at een ikke kan staae imod mange. Der faldt nu Benedikt og alle hans Medstridere med megen Hæder, saa at deres Forsvar og Tapperhed er bleven navnkundig.

Striden standsedes nu, og de tilbagebærende af Kongens Mænd overgave sig. Brødrene Svend og Austraad, Thorgunnas Søner, vare ikke faldne.

Om Asbjørn Jarl.

60. Strax efter Striden droge Bønderne bort, thi mange længtes efter at komme hjem. Asbjørn Jarl raadede dem, som havde været Hovedmændene, at tage sig vel i Agt, og søge at faae at vide, hvad Beslutning Erik Jarl og Kongens andre Mænd vilde tage: „Men ikke taler jeg det,” sagde han, „fordi jeg er i Frygt for mig og mine Mænd; jeg tænker at de fleste vilde sige, at ikke har nogen anden haft større Deel heri end jeg; og det vil jeg vedgaae; jeg fortryder det heller ikke, thi her er man ikke gaaet for vidt, nu vil ogsaa jeg drage hjem.” De forsamlede Folk adspredtes da, og enhver begav sig paa Veien til sin Hjemstavn.

Asbjørn Jarls Skrækelige Død.

61. Asbjørn Jarl drog nord op til Dresund strax efter Træfningen. Han tog Herberge i en Landsby, og sov en Nat paa en Loftsal. Der stete den skrækelige Begivenhed, at der kom en Mængde Røtter ind, som vare meget større, end man før havde seet. De anfaldt Jarlen saa heftig, at han maatte strax staae op, og forsvare sig imod dem, men ligesuldt anfaldt de ham. Der vare mange Menneſker inde paa Loftsalen, men de brøde sig ikke om nogen anden. Jarlen sprang da ud af Salen, og de forfulgte ham strax, og da han kom ud, angreb de ham heftigst. Da løb han ned til Stranden, og kom ud paa et Skib, og styrede

fra Land. De løb strax ud i Vandet, og op i Skibet til ham, og reve ham strax i Ansigtet og paa Næsen, og det endtes med, at de dræbte ham, og derefter forsvandt disse Uvætter strax paa Stedet. Dette Under med Åsbjørn Jarls Død spurgtes vidt omkring, og opvakte stor Rædsel hos de Mænd, som havde haft størst Andeel i Angrebet paa Kong Knud. Der vare da mange, som fik Mistanke om, at denne Gjerning, at de havde dræbt Kong Knud, ikke var saa retfærdig for Gud, som det ofte havde været dem foresillet; og man sagde da, at denne Hævn maatte være sendt af Gud.

Thords Død.

62. For nu at fortsætte den før begyndte Fortælling, maa berettes, at Thord Skorre og Lolar Berpæl vendte tilbage med deres Mænd. De kom en Dag tidlig om Morgenen til en stor Å, hvorover deres Vej gik; der var en stor Hælebrog. Enhver red da over Broen, efter som han kom til; men da de fleste vare komne over, sagde Thord Skorre: „Her farer man uforsigtig frem, at man rider her over som paa en slet Mark.“ De, som vare komne over, svarede, og bade ham kun ride rask til; „Thi,“ sagde de, „du har den Hest, som holdes for den bedste, og da nu alle de andre have redet derover, vil det vel ogsaa lykkes dig, og synes os det en mindre Manddoms Gjerning, end at slaaes imod Kong Knud, hvilket nogle ogsaa holde for at du ligesaa meget vilde have uddraget dig for.“ Thord blev nu meget vred, og slog Hesten med Sporerne, men den var fed og ustyrlig, og gjorde sig udtalbeens, da den kom ud paa Broen, som dundrede

høit under Hovene, den steilede nu i Veiret under ham paa Broen, og Thord faldt da tilbage af Sadlen og ned i Naen, og sandt der sin Død paa Stedet. Thords Ledfagere bleve meget underlig tilmode ved denne Tildragelse, og droge dernæst til deres Hjem. Men sandfærdige Folk fortælle, at Tolar Berpil fortæredes levende af Kræft og Orme. Ved disse Mænds Død tilkjendegav Gud, hvor fordommelig denne Gjerning var baade for Gud og Mennesker.

Kong Knuds Grav.

63. Efterat Bønderne vare dragne bort fra Eyen, samlede de Mænd, som havde været Kong Knuds Benner, sig i Odense, og gif hen, hvor Kong Knuds Lig laae; da vare hans Saar lægte, Liget var smukt og takkeligt, og det blev nu sammelig klædt. Benedikts Lig blev toet og ligeledes klædt og ligesaa de andres, som vare faldne der. Derpaa blev Kirken gjort ryddelig, de Døde baarne ud, og stødte til Jorde. Til Kong Knuds Lig blev gjort en meget smuk Kiste. I en anden Kiste blev Kongens Broder Benedikts Lege lagt. Denne Ligbegængelse var meget anseelig. Kong Knud blev jordet i Odense i Eyen og ligesaa hans Broder Benedikt. Kong Knud faldt om Løverdagen den tiende Juli, som er to Dage efter Seljamanna-Messe. Da havde han været Konge i Danmark i syv Aar, og styret og behersket dette Rige med megen Retfærdighed og Myndighed. Da vare forløbue fra vor Herres Jesu Christi Fødsel et tusind og syv og firhundredstyve Aar.

Om Thorgunnas Sønner.

64. Efter Kong Knuds Fald troede de Danſke at burde vælge ſig en Konge. Ifølge de gamle Loves Beſtemmelſer, at Kongens ældſte Søn ſkulde være Konge, var Olaf Svendsøn nu den nærmefte til Regjeringen. De Danſke talte meget om denne vanſkelige Sag, og mange vilde, at man ſkulde kalde Olaf hid for at antage Regjeringen; men dog syntes dette ingen let Sag, der hvor han nu var; thi de ventede ſig kun lidet Venſkab af Hertug Baldevin formedelt de Begivenheder, ſom for kort Tid ſiden vare ſete. Man tog da den Beſlutning, at anmode Thorgunnas Sønner om at drage veſter over til Flåmingeland til Hertug Baldevin, for at forſøge paa at ſaae Olaf paa een eller anden Maade udloſt. Da diſſe Mænd havde været Kong Knuds kjærefte Venner, holdt man for, at de ſnareſt vilde kunne ſaae ham udfriet. Brødrene ſvarede med diſſe Ord: „Ei fortjene I Danſke, at vi ſkulde drage i eders Sendefærd, og udføre eders Errende; men denne Færd er ikke ſaa lang, at den jo vil kunne vel fuldføres; og vi vente os god Modtagelſe af Hertugen.“ Uagtet de i Begyndelſen undſloge ſig, ſaa tilfode de det dog omſider efter deres Benners Raad; de beredte ſig til Reiſen, og begave ſig paa Veien, ſaaſnart de vare færdige, og kom til Flåmingeland til Hertug Baldevin og hans Datter Dronning Edla. De bleve der modtagne med Velvillie, og Dronningen glædede ſig meget ved deres Komme, og udfpurgte dem nſiagtig om de Begivenheder, ſom nylig vare foregaaede i Danmark. De gave hende Underretning om alt, hvad hun ſpurgte dem om. Siden fremførte

de deres Vrende for Hertugen, og berettede ham de danske Høvdingers Ordsending og Almuens Bøn, om han vilde give Olaf Orlov til Hjemreise: „Vi vente, Herre!“ sagde Svend, „at I vil i den Henseende gjøre meget for vor Skyld og vort Ord.“ Hertugen svarede: „De Danske fortjente af os, hvad der kunde være dem baade til Bestæmmelse og Skade, formedelst det Riddingsværk, som de nu have udøvet; derfor ønske mange Ondt over dem, som de vel fortjene; men paa den anden Side var det ikke ufortjent, at de Danske fik en saadan Høvding over sig, som Olaf er; men dog er han nu kommen saaledes i min Vold, at han vil seent udfries derfra, thi det fandt jeg aldrig ugrundet, hvad Kong Knud sagde mig, men det var det sidste Bud han sendte mig, at denne Mand skulde jeg aldrig lade komme løs.“ Da svarede Brødrene begge paa een Gang: „Folk sige, Herre! at i denne Sag er Kongen snarest gaaet for vidt, og dette sige endog hans egne Benner, og Olaf syntes at tjene ham med Trostaa. Men hvis Kongen er gaaet for vidt, saa tykkes ingen at være saa skyldige som vi Brødre til at gjøre det godt igjen; vi vilde da paa vor Side byde alt, hvad eder synes, og I vil forlange, for at vi kunne udfrie denne Mand Olaf herfra.“ Hertil svarede Hertugen: „Ikke formoder jeg, det vil vise sig, at det var en uklog Beslutning, at Olaf blev sat i Fængsel efter Kong Knuds Anmodning, men jeg indseer vel, at eders brave Sindelag og Kjærlighed til Kong Knud bevæger eder hertil. Da jeg nu bestandig har haft Prøver paa, at I ere brave Mænd, og jeg veed sikkert, at I have fulgt Kong Knud vel og mandigen; saa vil jeg derfor sætte

eder et Vilkaar; Olaf skal udløse sig med tredive Mark Guld, men dog under den Betingelse, at I skulle sidde her i Jern imedens, indtil Olaf har udbetalt de nu bestemte Penge. — Jeg vil, at I saaledes skulle prøve, hvor brav en Mand Olaf er, eller hvo der har bedst skjelnet, hvad Mand han er; det maae I ogsaa betænke, at, hvis Olaf ikke vil betale de nu bestemte Penge, da komme I aldrig ud af denne Bevogtning og dette Fængsel; nu staae I mest Fare,” sagde han, „men ikke sætter jeg nogen Lid til Olaf, og ikke vil jeg tilskynde eder til dette,” svarede han til. Da Hertugen havde bestemt dette Vilkaar, sagde Brødrene, at de vilde gaae til Olaf. De bleve da fulgte til Fængslet, hvori han sad. De berettede ham nu det Hele, de danske Hovdingers Ordsending, at det var deres Bønne, at han skulde udvælges til Konge over hele Danmark's Rige. — „Dette have vi nu ogsaa andraget for Hertugen,” sagde de, „og han afflog bestemt din Løsladelse i Forsningen; men ved vore Bønner lod han sig dog bevæge til at forunde dig Frigivelse, dog under den Betingelse, at vi Brødre skulle sættes i det samme Jern, som du nu sidder i, indtil de bestemte Løsepenge ere udbetalte. De fleste siige, at vi vove meget paa din Misfandhed, om vi gjøre dette; men vi vente, at det vil komme os til Gode, og at du vil vel tonne os det, saa meget som vi udsætte os for, thi saa vilse vist gjøre dette for din Skyld.” Hertil svarede Olaf: „Dette synes mig et meget godt Vilkaar, og ikke forlanger jeg noget andet; ei frøgter jeg for denne Pengesum, og naar jeg faaer Regjeringen i Danmark, da skal jeg ikke have baaret Kongenavn i tre Dage, førend jeg skal

have tilvelebragt og udbetalt Beløbet, og disse Penge skulle I have for den Bistand, som I nu vise mig i den vanskelige Stilling jeg befinder mig i; og kommer jeg noget til Magt, da kan håndes at I faae Gjensgjeld for dette." Derpaa kom Hertugen til dem, og dette Raad gif nu i Udførelse. Olaf gav sit edelige Løfte om, at han vilde udløse disse Mænd det allerstærste det var ham mueligt; han svor ogsaa for Hertugen at han vilde betale Pengene, efterfom han nu lovede. Olaf blev da paa dette Vilkaar udtagen af Fængslet, og Svend og Alstraad bleve igjen indsatte i samme, og der bleve lagte Jern paa deres Hænder og Fødder. De sit ogsaa saa liben Føde, at de netop kunde opholde Livet derved.

Olaf udvælges til Konge.

65. Olaf reiste nu til Danmark, og, saasnart han kom der, samlede der Folk til ham. Han drog til Jylland, og der blev stævnet til Viborg, Thing. Olaf blev da udvalgt til Konge over hele Danmark. Han stæffede sig derpaa en Huustrop, drog igjeunem Landet, paadømte Sager og varetog Regjerings Anliggender. Det omtales ikke, at han tænkte paa at opfylde det Hertugen givne Løfte om at betale Pengebeløbet for sin Udfrielse; men det varede ikke lang Tid, førend nogle mindede ham om denne Sag, at han skulde tænke derpaa; det var nemlig Thorgunnas Søners Brøder og Venner. Kongen svarede dem med Brede, bad dem, ikke at tale saadant til ham, og tilføiede: „Disse Brødre have gode Dage hos Hertug Baldevin, som de vel fortjene, thi de have længe tjent

Svognene, og nu faae de derfor Len som forskyldt. Mere udbirkedes ikke af Olaf den Sag betræffende.

Her fortælles om Kong Knuds Hellighed.

66. Da Kong Olaf var paa Gjøsteri i Euen, kom den Præst, som sang i Kirken, hvori Kong Knud hvilte, til ham. Præsten bad ham tale med sig i Eenum, og han sagde da til ham, uden at nogen hørte derpaa, at han ofte om Nætterne saae et stort Lys brænde over hans Broder Kong Knuds Gravsted: „Ogsaa see der mange andre Tegn,” tilføiede han, „som forekomme os meget mærkværdige; vi troe visseligen, at han maa være en Helgen; nu vilde vi have eders Minde, Herre! til at dette maa videre bekendtgjøres.” Hertil svarede Kongen: „Drift du dig kun ikke til at sige saadan Løgn, thi jeg veed mange Ting i Kong Knuds Wandel, som tilfulde godtgjøre, at han langt fra kan være Helgen. Det skal du ogsaa vide for vist, at, hvis nogen taler herom mere i mit Paaher, da skal han være Døden vis.” Præsten blev da glad ved, at han som snarest lod denne Tale fare, saa ilde som Kongen optog den, men ligesuldt udbredte sig dog i Danmark det Ry, at Kong Knud var en virkelig Helgen, skjønt det ikke blev aabenbart bekendtgjort, saalænge Kong Olaf levede, thi ingen dristede sig til at tale derom formedelst Kong Olafs Strængthed.

Om Thorgunnas Søner.

67. I den Tid sad Thorgunnas Søner i Jern og Fængsel ude i Flæmingeland, og bleve holdte haardt, thi Hertug Baldevin lod dem ikke skaane, da

det var ham meget imod, at Olaf Svendsen var kommen løs, skjønt han ved Brødrenes Bøn lod sig bevæge til at tilstaae det. Dette syntes Dronning Edla meget ilde om, og hun bad bestandig for dem, og bad Hertugen, at de maatte nyde Godt af, at de havde tjent Kong Knud, istedenfor at lide for Kong Olafs Uretskaffenhed. Hertugen svarede med Brede, og sagde: „De skulle oppebie den Dag her i Flæmingeland, da deres Bøn Olaf udløser dem, eller ogsaa oppebie her deres Død. Skjønt han nu undlader at udløse dem, saa fortjene de dog at undgjelde det, thi de bade indstændig om hans Løsladelse, og fremsførte mange Grunde, hvorfor det ikke anstod at aflaae dem deres Forlangende. Nu maae de ogsaa tilstrækkelig føle, hvad det er de have virket til, da de gjorde sig al Umage for at faae Olaf udfriet. Det er nu gaaet ganske efter min Formodning, at det vilde være forgjeves at vente nogen Trost af Olaf.“ Saaledes forløb nu den næste Winter efter Kong Knuds Fald, at Brødrene sad i Jern hos Hertug Baldevin.

Kong Knuds Jærtegn.

68. Da Svend og Austraad sad i Fængslet, tildrog sig følgende Begivenhed Paaskenat. De havde da fornd næsten ingen Føde faaet, og ingen havde nylig været hos dem, og de vare da meget afkræftede baade af Hunger og Jernenes Sliden, thi Jernene gnabede dem meget paa Benene, og forboldte Betændelse underneden hvor de sad. Om Morgenen efter Klokken sex overfaldt der Svend en Tunghed, og han tyktes sna-

rere at vaage end at sove; han saae da, at en Mand kom ind, som var meget prægtig klædt, og saa skinnende, at han tyktes neppe at kunne see imod ham, han tyktes i ham at kjende Kong Knud. Han gik til Svend, og sagde: „Haardt er du nu medtagen, Stalbroder Svend! og det er ikke efter Fortjeneste; nu vil jeg udløse dig af dette Fængsel; du skal ogsaa berette Hertug Baldevin min Hilsen, for at han herefter skal formlde din Tilstand.“ Han tog da i Fjæderen, som sad paa hans Fodder, og rev den sonder som et Halmstraa, og ligesaa gjorde han ved den, som sad paa Hænderne. Derpaa sagde Kongen: „Nu er du bleven løs; du skal nu fortælle denne Begivenhed, naar som flest ere tilstede; jeg venter, at Gud tilstaaer mig den Mistundhed, at, naar Folk anraabe mit Navn med Oprigtighed, de da vilse faae Lindring i deres Mæen.“ Der forekom ham da en stor Klarhed i det mørke Fængsel, og han fornam en kostelig Bellugt. Efter dette forsvandt Kongen for hans Bine, og Svend vaagnede, om han virkelig havde sovet; da vare Jernene af ham. Han fortalte da Astraad, hvad der havde forekommet ham. Astraad svarede og sagde, at det samme havde forekommet ham; og de vare nu begge løse. Astraad bad, at de nu strax skulde forlade Fængslet, men Svend sagde, at de paa ingen Maade skulde gaae derfra, førend Hertugen sad ved Bordet om Dagen, fordi de fleste da maatte være nærværende. De gjorde saa, og gik nu til Hallen, da Hertugen sad ved Bordet. De vare saa afkræftede, at de krøbe snarere end de gik. Men da de kom ind i Hallen, saae Hertugen dem, og bød de Folk, under hvis Bevogtning de havde været,

at gribe Fangerne og føre dem ud. Da sagde Svend: „Ei vilde du lade det gjøre, Herre! om du vidste, hvad der har løst os.“ Hertugen sagde, at han troede, at de, som skulde have bevogtet dem, havde slet opfyldt deres Pligt. „Nei,” sagde Svend, „dem er det ikke at tilregne, thi Kong Knud kom i Nat til os, og rev Hædrene af os; og til Beviis herpaa kan det tjene, at Hæderstykkerne ligge i Fængslet.“ Da nu Hertugen lod sig forlyde med, at han ikke forstod, hvad de sagde, tog Dronning Edla Ordet: „De maae i det mindste have Fred om Helligdagen, Herre!“ sagde hun, „i hvad der saa siden skeer; jeg ønsker, at I faae Visshed om dette er sandt, hvad de sige; det vilde være os en stor Glæde, om det var sandt. Dette kommer mig ikke uventet, thi jeg veed at Kong Knud i sin Gudsdyrkelse besad mange Egenheder udmærkede fremfor de fleste.“ Hertugen bad hende raade. Der blev da redt en god Seng for dem, og de bleve i alt, hvad mueligt var, pleiede paa det bedste. Drengen Karl, Kong Knuds og Edlas Søn, kom til Sengen, hvori de laae. Svend Thorgunnesen havde spændt Bæltet af sig og lagt det op paa Hyndet ved Siden af sig. Karl tog det smukke Bælte, som han saae, og legede med det. Svend sagde: „Hvorledes synes du om denne Kossbarhed, Karl?“ „Vel,” svarede Drengen. „Vil du have Bæltet?“ sagde Svend, „jeg holder det mest pæfende, at du faaer det, fordi din Fader, Kong Knud, gav mig det, og jeg opfylder da din Faders Bestemmelse, eftersom jeg saa synes at overgive det i gode Hænder.“ Karl gik strax til Hertugen, og viste

ham den Koftharhed, han havde modtaget til Foraring, og sagde at den havde forhen tilhørt hans Fader: „Jeg venter nu, Grænde!“ tilføiede Karl, „at I vil tilstaae mig den Bøn, at disse Mænd paa een eller anden Maade skjenkes deres Frihed af eder.“ Ogfaa Dronningen gjorde sig megen Umage for at udvirke dem Fred. Hertugen svarede: „Banskeligt vil det være, at modstaae eder begge; vi maae nu først tales ved.“ Derpaa gif Hertugen til dem, og spurgte om, hvorledes de vare komne ud af Fængslet. De fortalte ham det Hele, og tillige at Kong Knud havde bedet dem at hilse ham, at han maatte tilstaae dem deres Frihed, og bevidnet dette sit Onske ved Jærtegn, om hvis Paalidelighed ingen Tvivl kunde være. Hertugen lovede da at gjøre saa. Thorgunnas Søner kom snart igjen til Kræfter, saa meget desto snarere, da nu Hertugen behandlede dem godt, og lod dem pleie paa det bedste. Og da de igjen vare blevne raske, udbadede de sig Tilladelse til Hjemreise. Hertugen sagde, at det skulde tilstædes dem: „Nu vil jeg,” tilføiede han, „tilkjendegive vor Overenskomst; I skulle først drage til Kong Olaf og bede ham udbetale Pengene, som han lovede for sin Udløsning, og overgibe dem til eder, og I skulle da bringe dem til mig; men hvis han, som jeg aner, ikke vil betale Pengene, da skulle I betale os disse Penge, og I skulle bekræfte ved Ed, at I ville holde dette.“ Dette tilstode Brødrene. De droge derpaa bort fra Flæmingeland, og Hertugen gav dem Følge med paa Veien. Men da de kom til Danmark, begave de sig til Kong Olaf, og bade ham at udbetale dem Pengene, som han havde lovet for sin Udløsning:

„J har ikke, Herre!“ sagde E vend, „gfort, som J lovede, og som vi ventede, nu maa J ville gjøre det godt igjen, og hurtig og rigtig udbetale det Hele; det vil endnu være os meget fornodent, thi vi have givet vort edelige Lofte til Hertug Baldevin, at han ikke skal tabe disse Penge.“ Hertil svarede Kongen: „Rei andet fortjente Flæmingerne af os, end at vi skulde betale dem Penge for den Vanære og Beskæmmelse, som de tilføiede os, og det skulde de derimod have til Gjengjeld derfor, at, saasuart jeg har sikret mig min Magt her i Danmark, skal jeg udbyde en heel Hær af mit Rige, gjøre et Tog mod Hertug Baldevin, og tilføie dem alle saa meget Ondt, at de skulde aldrig trives.“ Kongen blev nu saa hidsig og forbittret, at ingen torde nærme sig ham; og E vend var glædest ved, at han slap bort. Brødrene droge dernæst hjem til deres Gaarde, og samlede alle deres Penge og Kostbarheder og laante en Deel af Venner og Frænder; ogsaa deels folgte, deels pantsatte de deres Jordeiendomme. Og da de havde samlet saa stor en Pengesum, som var bestemt, droge de vester til Flæmingeland til Hertug Baldevin; og han modtog dem vel. De havde ikke været der længe, førend de udbetalte Pengene; alt var i Guld og skjært Sølv, og derhos gave de Hertugen kostelige Sager, som vare sjeldne i hans Land. Da sagde Hertugen: „J dette have J opført eder vel og hoimodig, jeg veed ogsaa, at J ikke ere saa overmaade rige, at jo her findes den største Deel af eders Eieendom, og det er dog meget Guds; jeg vil nu gjengive eder disse Penge, og J skulde derhos have min Tak og mit Venstæb, men disse Gaver vil jeg modtage.“ De

takkede ham meget for hans Høimodighed. De opholdte sig der nu i kort Tid, og da de vare færdige til Afreisen, gav Hertugen dem gode Forærringer, og de skiltes som kjære Venner. Da Brødrene kom hjem til Danmark, sloge de sig til Ro paa deres Gaarde, og tjente ikke Kong Olaf. Thorgunnas Søner vare bestandig anseete for meget raste Mænd.

Kong Olafs Endeligt.

69. Olaf Svendsøn var gift med Ingerid, en Datter af den norske Konge Harald Sigurdson og en Søster til Kong Olaf Kyrre. Olaf Svendsøn var en myndig, stræng og ubeuesæl Mand; han var begjærlig og vengegjerrig. Der var i hans Tid stor Misvæxt og Lovløshed i Danmark; og mange af dem, som ikke havde deeltaget i Opstanden mod Kong Knud, sagde, at der var skeet et uheldigt Skifte, og at det var gaaet ud over dem, eftersom denne Konge ikke lod noget Menneſke vare i Sikkerhed. Olaf var Konge i Danmark i otte Aar; han døde af Sygdom, og blev ikke begravet af de Danske.

Om Jarlen Erik Svendsøn.

70. Erik Jarl havde i Kong Olafs Dage styret det Rige i Sjælland, som hans Broder Knud havde forlenet ham med. Erik var en mægtig og vennesæl Mand, og havde bestandig en stor Mængde Folk om sig. Han gjorde uafstadelig Hærjetoget til Østervegen mod Hedningerne, men lod alle Kristne, ligesom ogsaa Kjobmænd, fare i Fred. Ved denne Fremfærd blev han navnkundig og vennesæl over hele Østervegen. Han

drog lige øster til Garderige, og besøgte der mange berømte Høvdinger, som toge særdeles Vælg og hæderlig imod ham. Der fik han mange Foræringer af Høvdingerne. Saa siger Markus Skeggeson i Eriksdrapa:

Mangen Drot i Garderige
 Traf den ypperlige Fyrste,
 Rigdom bolde, gjæve Mænd den
 Hæderlige Kriger skjenked;
 Over hele Østervegen
 Var den milde Drot navnkundig,
 Udbredt blev ved Hædersdigte
 Vidt hans Navn af mange Skjalde.

Erik Jarl drog i Begyndelsen af Vaaren østenfra Garderige; han seilede der østenfra i Sommerens Begyndelse og hjem til Danmark til sit Rige. Saa siger Markus:

Prægtigt Skib om Vaaren tidlig
 Venders Ødelægger rusted
 Øst fra Garde, paa den hule
 Bølge stod han Havets Ganger;
 Kongens Broder Sneffens brede
 Bord mod vilde Storm beskjermed,
 Den af Snille kjendte Drot ved
 Danmarks Kyster siden landed.

Erik den Gode bliver Konge.

71. Erik antog da ifølge Lovens Bestemmelse Regjeringen i Danmark efter sin Broder Olaf, thi han var den ældste af Kong Svends Søner, som da vare i Live. Da Erik var bleven Konge i Danmark, haandt, hævede han Lovene i Landet, og søgte at forbedre Folks

Sæder, da mange Uvaner og Usæder havde faaet Indpås i Landet, medens Olaf regjerede. Kong Erik sædeliggjorde igjen Folket, og gjorde sig yndet og elsket af alle de bedste Mænd i sit Rige. Han var gavmild paa Penge baade imod Høvdingerne og imod sine Venner, og uddeelte store Summer til alle dem, som kom til ham, og mest til dem, som fjernest fra besøgte ham; han gav ogsaa meget til Fattige. Han blev snart vennesæl af de Danske, og blev kaldt Erik den Gode¹, og Folk sagde, at dette Tilnavn passede godt til ham, thi alle, som kom til ham, søde Prover af hans Goddædighed. Saa siger Markus:

Rigdom Folk af gjæven Fyrste
 Ringe, gode Sværd og Skibe,
 Guld i Mængde gavmild Erik
 Ofte til de Brave skjenked;
 Kongers Overvinder, stærk i
 Striden, bortgav gode Ringe,
 Frodes Etols Besidder² rige
 Gaver deelte ud til mange.

Om Erik.

72. Ikke længe efterat Erik havde tiltraadt Regjeringen, kom den samme Præst, som forhen havde forkyndt Kong Knuds Hellighed for Kong Olaf, til ham, og, saasnart Kong Erik saa denne Præst, kaldte han ham i Centrum, og spurgte, hvad han kunde berette om de Tegn, som viste sig paa Kong Knuds Hellighed: „For lang Tid siden ventede jeg,” sagde

¹) sædvanlig kaldt Siegod. ²) d. e. den danske Konge.

Kongen, „at det vilde være Tilfældet; vi ønske derom nøiagtig Underretning, thi det er os alle den største Glæde, om det kunde siges med Sandhed.” Hertil svarede Præsten: „Ja, Herre!” sagde han, „det er skjont at tale herom, og sandt, thi det er vist, at ingen anraaber med Underlighed hans Navn, at han jo faaar hurtig Lindring i alle sine Meen, hvad han end fattes.” Dette bekræftede mange sanddrue Mænd med Præsten. Mange havde allerede anraabt Kong Knud, og paa hans Hellighed stete mange skjonne Tærtegn. Hans Hellighed blev da kundbar over hele Danmark.

Om Kong Erik.

73. Kong Erik blev nu en uægtig og berømt Høvding; han var den vennestælleste Konge, man kjendte. Han straffede meget Folks Usæder, ødelagde Vikinger og Ildgjerningsmænd; han lod Tyve og Røvere dræbe, lemlæste paa Hænder eller Fødder, eller ogsaa underkastes andre store Straffe, saa at ingen slette Menneffer kunde trives i Danmark for ham. Han var retfærdig i sine Domme, og holdt strengt Guds Lov. Saa siger Markus:

Venders Overvinder hæmmed
 Viking¹, Udaadsmænd udrydded,
 Tyves Hænder lod afhugge,
 Haardt sit Folks Usæder straffe;
 Aldrig spurgte man at Erik
 Af fra Ketten vige vilde,
 Sig til Held Guds Lov i Gjerning
 Seierherren holdt bestandig.

¹) d. e. Soroveri.

Kong Erik var en viis Mand, og besad ualmindelig Lærdom; han forstod mange Tungemaal, havde en ypperlig Hufommelse og var meget veltalende. Saa siger Markus:

Den i Kamp berømte Fyrste
 Gied Guld og modigt Hjerte,
 Stor Hufommelse og andre
 Gode Evner uden Laster;
 Edlingen i alt udmærket,
 I sin Ungdom lærte mange
 Tungemaal, den djarve Erik
 Dvergif i Magt de fleste.

Eriks Bortreise.

74. Kong Erik beredte sig til en Reise bort fra Danmark, og gjorde da Folk vitterligt, at han agtede sig syd til Rom. Han havde et aufeeligt, dog ikke talrigt, Følge med sig. Imidlertid overdrog han sine Venner Rigets Bestyrelse. Han gik hele Veien syd til Rom. Saa siger Markus:

Gik (saa siges) Kongen Lyst den
 Lange Wei til Rom at gange,
 Herlighed at skue, hegnet
 Fredland¹ og Benedig saae han.

Siden reiste han ud til Bøenedig og til Bar², og besøgte mange hellige Steder, og gik bestandig. Saa siger Markus:

Broderen til Hovedkonger
 Fem drog siden ud til Bar, og

¹) d. e. det af Alperne omgjerdede Italien. ²) i Apulien.

Vilde Gud ved Gaver prise,
 Gud vil naadig Tyrsten skjærme!

Kong Erik bortskjenkede paa denne Reise store Sum-
 mer til Klostere og andre hellige Steder. Dernæst
 vendte han igjen tilbage, og kom da atter til Rome-
 borg, da han reiste søndenfra. Saa siger Markus:

Store Helligdomme hentede
 Haralds Broder hid fra Rom da,
 Rige Skrin med røden Guld og
 Ringe pryded Ingvæs Slægtning;
 Gik med trætte Been igjennem
 Munkeriget¹ og tilbage
 Op til Rom igjen, selv Erik
 Gik i Spidsen af sit Følge.

Kong Erik opholdt sig i nogen Tid i Romeborg, og
 indgik Venstabs Forbindelse med mange Høvdinger der
 i Borgen og vidt omkring andre Steder, og gjorde sig
 særdeles elsket af dem. Han behøvede ingensteds Tolk
 for sig, hvor han kom. I den Tid var Paschalis,
 den anden af det Ravn, Pave i Rom; hos ham fandt
 Kong Erik en meget hæderlig Modtagelse, og blev
 hans kjære Ven. Erik udvirkede Pavens Tilladelse til,
 at en Erkebispes stol maatte oprettes i Danmark, isteden-
 før at der forud ingen havde været nordligere end i
 Bremen i Saxland. Saa siger Markus:

Erkebispesædet flytted
 Erik hid til os fra Saxland,
 Her i Norden bedre Kaar ved
 Kongens Bønner vi erholde.

¹) d. e. Italien.

Desuden udbirkede Erik ogsaa af Paven meget andet, som har været til Gavn for de nordiske Lande. Paven tillod ham at tage Kong Knuds Reliquier op af Jorden. Saa siger Markus:

Ei en anden Fyrste vil til
Folkets Bedste sligt udrette,
Alt, hvad Kongen ønsked, tilstod
Christi Hoveddyrker Paven.

Derpaa skiltes Paven og Erik med Venskab og stor Kjærlighed, og Kong Erik begav sig paa Hjemreisen. Da han kom til Byen Placencia, lod han anlægge et Herbergeersted tæt ved Byen; og da han kom til Byen Lucca, gav han der en Pengesum til at alle Pilegrimme, som talte den danske Tunge, skulde der uden Betaling faae Wiin nok at drikke og fri Beværtning. Derefter drog Kong Erik hjem til Danmark til sit Rige, og han blev meget navnkundig af denne Reise.

Om Keiser Henrik.

75. Til den Tid var Henrik, en Søn af Keiser Henrik den Milde, Keiser i Saxland. Han var en stor Kriger, og da han spurgte, at Kong Erik var dragen bort fra Landet, stævnedes han en stor Hær sammen i sit Rige, og rykkede med den til Windland, og hærjede der vidt og bredt i det Rige, som de danske Konger havde længe besiddet der. Alt Folket tilstode da Keiseren Lydighed. Til den Tid var hele Folket i Windland hedenst. Keiseren satte mange Hovdinge derover, til at forsvare og bestyre det Rige, som han havde indtaget. Den mægtigste af dem hed Bjorn. Denne Bjorn talte til Keiseren saaledes: „Efterat vi have

tilføiet den danske Konges Rige saa stor Skade, have vi stor Trang til Bestyrkelse af eder; jeg vil derfor bede, at I vil forunde mig at træde i Svogerstab med eder, og tillade mig at torde beile til eders Søster, Fru Bothild, thi det forekommer mig ikke at være uden Fare, at være udsat her for de Danstes Overfald; derhos er min Slægt eder bekjendt og mit Forhold." Keiseren sagde, at han vilde tilstaae ham dette, om han vilde henvende hele sin Hu paa, at forsvare dette Rige mod de Danske, eller andre som vilde gjøre Fordring derpaa. Da giftede Keiseren Fru Bothild med Bjørn. Om hendes Slægt berettes det, at hun var Keiserens Halvsøster paa modrene Side, men hendes Fader hed Thorgaut, og var dansk af Herkomst; han var Kong Svend Ulfssøns Hoffinde, og var den skønneste Mand man kunde see, hvorfor ogsaa Kong Harald Sigurdson gav ham Eilnavnet Fagerstind. Hans Fader hed Ulf; han var Jarl i Danmark, og var en stor Krieger; han drog paa Toge til de vestlige Lande, hærjede meget paa Gallisøseland, og indtog og ødelagde Landet, og han blev derfor kaldt Galisø-Ulv. Han ægtede Jarlen Hakon Erikssøns Datter Bothild, og hun var Moder til Thorgaut Fagerstind. Keiseren satte nu sin Svoger Bjørn til Hovding over det Rige, som han havde indtaget i Windland. Keiser Henrik drog dernæst igjen hjem til Saxland; men Bjørn antog Bestyrrelsen af den danske Konges Landskab, og agtede at forsvare dette Rige imod de Danske. I den Tid kom Kong Erik søndenfra Rom, da Venderne havde unddraget sig fra Lydighed imod ham, og han gjengjeldte dem da deres Utroskab, som senere skal berettes. Saa siger Markus:

Wenderne da ikke torde
 Kongens Rige længer holde,
 Deres Trafald dem til Skade
 Blev, da det fra Sonden spurgetes.

Om Erik.

76. Da Kong Erik kom hjem til sit Rige, og spurgte at Keiseren havde gjort et Indfald i Windland, holdt han strax Thing med Hovdingerne og Bønderne, og talte da saaledes til dem: „Det er alle og enhver bekjendt, hvorlunde Todslerne have gjort et Indfald i det Rige, som de danske Konger, vore Frænder, have i lang Tid besiddet i Windland; nu skulle alle mine Mænd vide, at vi agte at tilbagestaae dette Anfald, eller i modsat Fald døe.“ Derpaa sendte han Opbud til Krig over hele sit Rige, og trak en stor Hær sammen, skaffede sig siden Skibe, og seilede med hele Hæren til Windland. Saa siger Markus:

Over stærkt oprørte Bolger
 Stævned Kongen, Bræder knaged,
 Søn rimbeklædte Stævne
 Rysted udfor Wenders Bygder.

Men da de vendiste Hovdinger, som Keiseren havde sat over dette Rige, spurgte, at en dansk Hær var paa Veien imod dem, da stævned de en Hær sammen, og beredte sig til Strid. Da Erik spurgte, at Wenderne agtede at forsvare Landet imod ham, gik han i Land med sine Tropper, og paa begge Sider stillede de nu Hæren i Slagorden. Kong Erik opstillede sin Hær saaledes, at der var en Tryne fremmest paa Fylkin-

gen, og alt mod Fjenden var dækket ved en Skjoldborg. Saa siger Markus:

Sine Folk med Skjoldes tætte
Dækning Kongen trindt omsluttet,
Under Skjoldeslang opstilled
Hæren i en Tryneorden.

Dernæst lod Kong Erik sit Banner føre frem, og der begyndte da en meget skarp Strid. Kong Erik var fremmersi i Kampens Hede, og stred meget tappert; han var iført en Brynie, og havde en Hjelum paa Hovedet. Saa siger Markus:

Strid trindt gjæven Fyrste voxte,
Banre Kongens Mænd frembare,
Drotten gif i Kampens Bulder
Brynieklædt og hjelumbedækket.

Wenderne begave sig nu paa Flugt, og holdt sig paa forskjellige Steder i Borge og Kasteller, men de Danske angrebe dem, holdt Slag med dem, og dræbte mange af dem. Saa siger Markus:

Wenders Hær i Borge værged
Sig, og did de hurtig droge,
Kaste Mænd til Kampen ilte,
Banret over Fyrsten vaied;
Pile lod da Erik flyde,
Svarde Livet mange røved,
Baaben sang, og Helte segned,
Saaes paa Valen Blodet flyde.

Blodet paa den røde Skjoldborg
Sprudled, Helten fældte mange,

Hæder vandt den unge Drot, hvor
Brynier sprang og Waaben flirred.

Wenderne saae da, at det var det bedste Vilkaar for
dem, at overgibe sig til Kong Erik, og vove paa,
hvad Raade han vilde tilstaae dem. Saa siger Markus:

Hedningernes Hær omfider
Af den gamle Port udginge,
De, som Skandsen nærmest Marken
Værged, maatte gaae til Haande.

Der var steet saa stort et Mandefald, at ingen kunde
tælle de Faldne. Ogsaa Keiserens Svoger Bjorn var
mellem dem, og ligesaa næsten hele den Hær, som
havde fulgt ham. Kong Erik gjorde der betydeligt
Bytte, hvilket han alt uddeelte mellem sine Mænd, og
han vilde selv intet have. Kong Erik lod Bygderne
vidt omkring i Landet brænde, og Beboerne vare saa
bange, at de undskyede vidt og bredt. Saa siger
Markus:

Hedningernes Hjerter bleve
Sorrigfulde, da sig Ilden
Vidt udbredte over Landet,
Bygderne lod Erik brænde,
Baalet høit i Huse tændtes,
Vide Salene nedstyrted,
Syntes end ved Dagens Komme
Ilden op mod Himlen række.

Paa dette Tog mistede ogsaa, som Markus beretter,
mange Livet baade for Ild og Waaben. Mogle af
Wenderne drog da til Kong Erik. Kongen paalagde
dem store Bøder, og erklærede det Rige, som de danske
Konger havde besiddet i Windland, siden Kong Sveud

Tvestag havde underlagt sig det, for sit arvtagne Land.

Saa siger Markus:

Seierrig var Eriks Fremgang,
 Flugten Vender hurtig grebe,
 Bøder loved grumme Bønder,
 Overvundet Folket var da;
 Fyrsten sine Krav udførte,
 Folket nødtes til at lyde,
 Riget, som Kong Svend bestandig
 Eiet havde, tog han atter.

Kong Erik satte der Mænd til at forsvare Windland og bestyre det paa den danske Konges Vegne. Efter saaledes at have vundet en stor Seier, drog Kong Erik dernæst hjem til Danmark. Da han kom nede fra Windland, kom han først med sin Flaade til Dland, som Markus beretter:

Flaaden lagde Togets Fører
 Trindt kring Sø omfjylled Strandbred,
 Vaade Kyster lod den bolde
 Drot med Spyd og Skjolde hegne;
 Landets Strand den gjæve Konge
 Slutted ind med kolde Skjolde,
 Paa det raske Tog med røden
 Skjoldborg omgav Daners Eysland.

Derefter opholdt Kong Erik sig rolig hjemme i sit Rige, og blev berømt og navnkundig af dette Tog.

Kong Knuds Reliquier optages.

77. Kong Erik lod alle de forstandigste Mænd i sit Rige, saavel lærde som ulærde, falde sammen.

Kongen tilkjendegav, at det var hans Ønske, at man skulde undersøge Kong Knuds Gravsted, hvis Præsterne intet havde derimod, men han tilføiede, at det dog skulde komme an paa deres Formening. Alle bade Kongen selv at sørge derfor. Med Biskoppernes og hele Almuens Samtykke droge de da efter Kongens Bestemmelse til Tjen med et stort Folke. Alle de ypperste Mænd i Danmark vare da hos Kongen. Man undersøgte nu Kong Knuds Gravsted, og tog Kisten op, og hans hellige Reliquier bleve med Lovsange baarne omkring Kirken; men østfor Kirken sad en Mand, som længe havde været en Krøbling; til ham kom de Mænd, som bare de hellige Reliquier; og da de havde baaret Kisten frem over ham, da stod han frisk op, og gik med de andre omkring Kirken, lovende Gud og den hellige Kong Knud. Siden bleve de hellige Reliquier indbaarne i Kirken, og satte midt paa Kirkegulvet. Derefter gik Kongen og Præsterne til, og Kong Knuds Kiste blev oplukket, og hans Legeme var fuldkommen ligesaa ubeskadiget, som da han nylig var død, og dette fandt alle saare mærkeligt. Da blev Legemet taget ud af Kisten, og lagt paa en Baare. Folk sagde da, at man skulde prøve Reliquierne, og alle henstode deres Forslag til Kongens Afhjælpelse. Da sagde Kongen: „Jeg synes bedre om, at de blive prøvede, thi det kan hændes, hvis de ikke blive prøvede, at det vil siges, at det er vi Danstes Bedrageri og Opsvind; men vi haabe, at Gud for sin Martyr Kong Knuds Fortjeneste vil tilstøde, at hans Hellighed vil blive saa meget klarere og utvivlsommere for alle, jo større Prøve der sættes paa den, saa at ingen længer

kan være ubis derom." Da lod Kong Erik tage ublegget Lærred og vikle sammen i en Bru, saa at det hverken var længere eller kortere end Kong Knuds Legeme; denne Bru blev nu lagt ovenpaa Legemet, og man tog viet Ild og antændte Lærredet, som opbrændte saa aldeles, at der blot var Aske tilbage, men den hellige Kong Knuds Legeme var ganske uforbrændt og saa aldeles uskadt, at ikke et eneste Haar var svedet, men Legemet var endogsaa meget smukkere end tilforn. Da opløstede Præsterne et Te deum, og prisste alle den altnægtige Gud og denne hans Martyr. Derefter begyndte man strax at holde hans Dødsdag meget høitidelig, og over hele Danmark blev hans Messedag holdt som de største Høitider. Dernæst optog man Kongens Broders Benedikts Ligkiste af Jorden, og alle hans Saar, som havde vendt mod Kong Knud, vare ganske lagte. Kong Erik lod gjøre et prægtigt Skrin, hvori Kongens Reliquier bleve lagte. Dette Skrin blev sat over Alteret. I et andet Skrin hviler Benedikt i Odense i Fyen. I denne samme Kirke, som nu er helliget til Kong Knud, viser Gud for hans Mæglen og Forbønner stor Misfandhed og mange Jærtegn: der faae Blinde deres Syn, Halte gaae, Spedalske renses, Djævlø flye fra affindige Mennester. Naar man anraaber eller paakalder ham med sand Tro, ydes ogsaa denne Hjælp andenstedes vidt omkring med Sambirkning af vor Herre Jesu Christ, som lever og regjerer, een Gud til evig Tid uden Ende, Amen.

Om Kong Eriks Sonner.

78. Kong Erik havde taget til Fange Keiser Henriks Søster, Fru Bothild, der, som før blev berettet, havde været gift med Bjorn. Med hende avlede Kong Erik en Søn. Denne Dreng blev opkaldt efter Kongens Broder Knud den Hellige; han var tidlig haabefuld og smuk af Udseende. Da han endnu var ung, sagde Kong Erik til Fru Bothild saaledes: „Du har nu opholdt dig her i nogen Tid, men nu maa det høre op; jeg vil lade dig følge hjem til dine Frænder.” Hertil svarede hun: „Jeg troer at vi just ikke af Elskov ere komne sammen, og I har omgaaets mig mere af Velsyst end Kjærlighed; I maa da tilstaae mig, Herre! at vor Søn Knud drager med mig til Lindring i min Kuumier.” Kongen svarede hende igjen: „Ei har jeg saa meget godt at lønne dine Frænder for, at jeg skulde forunde dem det, at denne Dreng voxer der op, thi det er min Aelse, at han vil blive en Hæder for sine Frænder og for mange andre.” Hun blev siden fulgt hjem til sine Frænder, og Kongen gav hende et hæderligt Følge med. Men Knud voxte op ved sin Faders Hof; han var vennetsæl og vel dannet i alle Henseender. Kongen elskede ham meget, og ligesaa gjorde hele Almuen. Kong Erik havde to andre Sonner, som vare ældre; den ene hed Erik, den anden Harald Kessa; de vare begge haabefulde Mænd. Desuden havde Kong Erik en Datter, som var gift med en Mand, som hed Hakon den Morste; han blev ogsaa kaldt Hakon Sunnivesøn, da hans Moder var Sunniva, en Datter af Jarlen Hakon Jvarson og Kong Magnus den Godes Datter Ragnhild. Hakon den

Morske og Kong Eriks Datter Ragnhild havde en Søn, ved Navn Erik Lam, som længere hen vil blive omtalt. Kong Erik var en særdeles virksom Regent, medens han herskede i Danmark; han viste stor Iver baade for at styre Landet og at holde over Lovene; ogsaa anvendte han megen Omhu paa at bringe de Steder, som vare forfaldne eller i Aftagende, igjen i Opkomst; han lod bygge fem Steenkirker paa sin egen Bekostning, og lagde siden Gods dertil. Saa siger Markus:

Biisdoms hulde Ven lod bygge
Hovedkirker mange Steder,
Smukt indhegnede, af Steen han
Skjønne Tæmpler fem anlagde;
Kirkerne, som Daners Konge,
Kampjærns og i alt udmærket,
Nord for Saxers Land opførte,
Pryded med Paneler vare.

Kong Eriks Reise til Jerusalem.

79. Det skete engang, at Kong Erik holdt et stort Thing. Han tog saaledes til Orde: „Gud takke eder Danske for den Kjærlighed og Lydighed og den megen Godhed, som I have viist mig, saalænge vi have været sammen; men nu agter jeg mig paa en Reise bort fra Landet til Jerusalem; og er det ikke vist, om Skæbnen vil forunde mig at komme tilbage. Min Søn Erik skal drage med mig og tillige andre Hovdinge, som jeg vil udvalge dertil; min Søn Harald skal blive tilbage i Danmark for at bestyre Landet, medens jeg er borte; min Søn Ruud vil jeg give Her-

tugdom og derhos Hedeby og det Landskab, som ligger dertil; men det er alle Folk bekjendt, at min Broder Nikolaus er ifølge Lovene nærmest til Kongedømmet efter min Død; jeg vil heller ikke berøbe ham den Hæder og det Herredomme, som tilkommer ham; og jeg haaber at han vil sonne mig det vel, og jeg troer at han er mig saa god en Frænde, at han vil yde min Søn Ruud Vensteb og Bistand til at holde sig i Besiddelsen af det Rige, som jeg overgiver ham, thi han er selv endnu kun et Barn. Det er mit Ønske, at de vil omgaaes vel, som det anstaaer Frænder, og det vil jeg bede alle mine Venner, at de behandle Drengen godt og hæderlig." Derpaa beredte Kong Erik sig til Reisen med stor Bekostning, og denne hans Beslutning spurgtes vidt omkring, og mange Stormænd, saavel udenlandste som indenlandste, gjorde sig færdige til at reise med ham. Til samme Tid sendte ogsaa den franske Konge anseelige Foræringer til Kong Erik, førend han begav sig paa Reisen. Det er de flestes Beretning, at der da er blevet sluttet Forlig imellem Keiser Henrik og den danske Konge Erik, saa at de selv sendte hinanden Foræringer. Keiseren sendte Kong Erik betydeligt Mandskab af sit Rige. Saa siger Markus:

Skjære Penge Frankrigs Styrrer
 Skjenked Bjørns belevne Broder,
 Ved den store Keisers Gaver
 Glæded sig den djærve Kriger;
 Frækne Mænd ham gav til Følge
 Fyrsters Ven med god Udrustning

Hele Veien, indtil Jyders
Herre kom til Earsars¹ Bolig.

Om Erkebiskoppen.

80. I den Tid var Osfur, en Søn af Svend Thorgunneseon, Biskop i Lund i Skaane; han var en mægtig og høibyrdig Mand, og en stor Høvding; han havde en fornem og anseet Slægt, og mange fandt ham vel skicket til Erkebiskop. Efter Eriks Foranstaltning blev Osfur med hele det danske Folks Samtykke udvalgt til Erkebiskop i Danmark, og skulde Erkebispes stolen være i Lund, hvorunder alle Danske skulde tjene. Saa siger Markus:

Kort fra Lund i Danmark Landets
Gjæve Konge satte lod en
Erkebispes stol, som alle
Folk af danske Tunge² ærer;
Helligt Vælde fremmer Kongen,
Vier er til Bisp den milde
Osfur, ham den hulde Tyrste
Himmeriges Sti anviser.

Om Kong Erik.

81. Da Kong Erik havde beredt sit Mandskab, som ham syntes bedst, begav han sig bort fra Landet med et stjont Følge; han havde en betydelig Rytterhær, og desuden mange Folk til Fods. Saa siger Markus:

¹) d. e. den constantinopoltanske Keisers.
Nordboer.

²) d. e. alle

Sine indre Saar den tapre
 Konge onskede at læge,
 Nordenfra den djarve, Kriger
 Drog, for Sjælen at helbrede;
 Til de dyrebare Egne
 Drotten agted sig, han Forsals¹
 Trygge Land besøge vilde;
 Klarhed om sit Liv udbrede.

Kong Erik reiste paa fornem Viis med prægtigt Optog,
 og i hver By, hvor han kom, blev der viist ham megen
 Hæder, og Præsterne gik ham imøde med Procession
 og hellige Reliquier. Saa siger Markus:

Mod den uforsagte Konge
 Var man af de store Byer
 Kors og skønne Helgenkister,
 Sang, imedens der blev ringet;
 Saadan Vere ingen Første
 I en andens Rige nyder,
 Men ei heller kunde nogen
 Mand med Daners Konge ligned.

Kong Erik fortsatte Reisen, ligetil han kom til Mikle-
 gaard, da var Alexis Grafernes Konge; han tog vel
 imod Erik, og lod holde et anseeligt Sjøstebud for
 ham. Kong Alexis tilbød Kong Erik Valget, om han
 vilde heller modtage af ham en halv Læst Guld, eller at
 han skulde lade lege for ham den Leg, som Graferne
 kalde Padreims Leg, som Kongen pleiede at lade lege
 paa Padreim², et saa benævnt Sted; og alle sagde at
 Legen ikke kostede Kongen mindre end dette Guld, som

¹) d. e. Jerusalems. ²) d. e. Rådebruen Hippodromos.

han tilbød Kong Erik. Men efterdi Kong Erik havde stor Beføstning, da han holdt et betydeigt Følge, og tilfattede saaledes mange Penge, og han derhos havde foresat sig en lang Reise, valgte han af den Marsag Guldet. Denne samme græske Konge Alexis gjorde siden den norske Konge Sigurd Jorsalefarer samme Tilbud; og da Sigurd den Gang var paa Hjewreisen, og saaledes havde de største Beføstninger fra Haanden, valgte han derfor Legen; og ere Folk af forskjellig Mening, hvilket der har været mest kongeligt. Den græske Konge gav Kong Erik sin Hædersdragt, og han gav ham derhos fjorten Krigsskibe, og desuden forærede han ham mange kostelige Sager. Saa siger Markus:

Stor Navnkundighed ved Reisen

- Wandt den ypperlige Konge,
- Herstøeren i Miklegaard ham
- Selv en halv Last Guld foræred;
- Forud Erik fik en kostbar
- Klædning af den store Herre,
- Flere Saver, fjorten Skibe
- Skjenked ham den hote Keiser.

Kong Alexis og Kong Erik skiltes med megen Kjærlighed og Vennskab. Erik seilede da fra Miklegaard med en stor Flaade; men da han kom til Den Cypren, faldt han der i en Sygdom, som blev hans Dod. Han døde i den By, som hedder Basta. Da denne Tidende spurgtes, forvoldte den alle hans Undersaatter stor Sorg; hvori ogsaa mange vidt omkring i andre Lande deeltog. Saa siger Markus:

Almagts Herre Livet fræved

Udenlands af gjæven Konge,

Samuel ikke blev den brave,
 Men hans Afgang spurgtes vide;
 Siden Folk i mange Lande
 Fyrstens Dod begræde, Hæren
 Er bedrøvet, og det synes
 Som om hele Verden sorged.

Kong Erik blev meget begrædt af alle dem, som kjendte ham, saa at det er med Sandhed sagt, at ingen dansk Konge har til den Tid været mere almindelig elsket af hele Folket. Han var otte Aar Konge i Danmark, og styrede dette Rige med megen Kraft og Myndighed. Ingen Hovdingerovede at anfælde hans eller hans Sønners Riger, og samme formindskedes ikke i nogen Henseende. Han var streng imod sine Uvenner, hvorfor han ogsaa var frygtet af dem; men han var blid og munter mod sine Venner, og blev derved vennetæl. Saa siger Markus:

Krigerne ei Kongens Brede
 Kunde nogentid udholde,
 Modstand ingen ham at byde
 Mægted, skjønt det Konger prøved;
 Jarlers Herre frygted alle,
 Og med Danekongen torde
 Ingen mægtig Fyrste kappes,
 Kjækt han sine Lande værged.

Slægter i Danmark.

82. Efterat Kong Erik var dragen bort fra Danmark, antog Harald Kessa Regjeringen og Bestyrelsen af hele Danmarks Rige, efterfom Kong Erik havde bestemt det. Han var da allerede saa gammel,

at han var fuldvoksen; han var vennesæl af sine Mænd, hvortil dog den Yndest, hvori hans Fader stod, bidrog det meste. Harald Kesia havde en Søn, som hed Bjørn, og blev kaldt med Tilnavn Jernside. Han var gift med Cathrine, en Datter af den svenske Konge Unge Stenkesson, deres Datter Christine var gift med den svenske Konge Erik den Hellige Edvardson, og deres Børn vare: den svenske Konge Knud og Dronning Margrete, som var gift med den norske Konge Sverre, og Cathrine, som var gift med Nicolaus Blaka; deres Datter igjen var Fru Christine, som var gift med Hakon Jarl den Gamle i Norge, og deres Søn var Knud Jarl i Norge. Harald Kesia var gift med Ragnhild, en Datter af den norske Konge Magnus Barfod; deres Sønner vare Magnus og Olaf, som længere hen vil blive omtalt, og Harald og Knud.

Om Kong Mikolaus.

83. Mikolaus Svendsen antog nu Regseringen i Danmark efter sin Broder Kong Erik; da vare alle Kong Svends andre Sønner døde. Den samme Sommer sendte Pave Paschalis efter Kong Eriks Bøn og Forslag Pallium til Erkebiskop Osfur. Osfur var længe derefter Erkebiskop i Lund; han var en mægtig Høvding. Kong Mikolaus blev ogsaa en stor Høvding; han ægtede Margrete Ingesdotter, som forhen havde været gift med Kong Magnus Barfod. Harald Kesia var en god Ven af sin Frænde Kong Mikolaus, og var længe ved Hoffet hos ham; stundum opholdt han sig i Roeskilde i Sjælland, og holdt der en stor Trop Folk, og han bestyrkede meget denne Stad. Kong Eriks

anden Søn Erik var ikke saa meget afholdt af Kong Mikolaus.

Knud Lavards Dphav.

84. Kong Eriks Søn Knud havde Hertugdømmet i Hedeby, som hans Fader Kong Erik havde givet ham; han var særdeles venesæl og gavmild og overmaade afholdt af Almuen, stjønt Kong Mikolaus og dennes Søn Magnus havde større Magt, og han blev derfor kaldt Knud Lavard¹. Til at gjøre ham afholdt bidrog det mest, at han lod alle, som behøvede det, frit benytte hans Eiendomme; men de, som attraaede samme, holdt ikke Maade, tillige bleve hans Indtægter mindre, end Nødvendigheden krævede, hvorfor hans Midler meget gik op for ham. Kong Mikolaus og Knud Lavard stod ikke i saa god Forstaaelse, og saavel Kongen som hans Søn Magnus misundte meget Knud den Venesælhed, hvori han stod. Man kunde ogsaa ligefrem sige, at ethvert Menneſke i Danmark vilde gjøre og lade alt, hvad Knud onskede. Det var dog egentlig mest Magnus, som var fald imod ham. Mogle Aar efter Kong Eriks Endeligt døde Keiser Henrik i Saxland, og efter ham blev hans Søn Henrik Keiser. Da Knud spurgte dette, at hans Morbroder Henrik var død, og dennes Søn Henrik bleven Keiser, fik han Lyst til at besøge sin Frænde Keiseren, og drog da til ham med et anseeligt Følge. Da Keiseren spurgte, at hans Frænde var i Vente, lod han berede et anseeligt Gilde for ham, og tog imod ham med

¹) d. e. Landets Beskytter.

megen Venlighed, da han kom. Knud forblev hos Keiseren en Tid, og Keiseren gav ham mange hæderlige Beviser paa sin Yndest.

Om Knud Lavard.

85. Engang da Keiser Henrik og Knud Lavard talte sammen, sagde Hertugen til Keiseren: „Herre!“ sagde han, „jeg er kommen i Besøg hos eder, for at søge et godt Raad af eder for Slægtstabs Skyld; jeg venter mig Hæder af eder, og at I vil mere agte paa vort Slægtstabs til hinanden end paa vore Forfædres Handeler; mit Rige er udsat for megen Fare, og det er mig dog særdeles om at gjøre at beholde min Værdighed; jeg ønsker ikke at opgive den Magt, som min Fader overdrog mig; og jeg vilde gjerne have et godt Raad af eder, hvorledes jeg med Hensyn dertil helst skal forholde mig.“ Keiseren svarede: „Jeg har spurgt eders Vennelsalhed, og at I har hvert Menneskes Berømmelse, og det er høilig fornødent, at I bliver i Besiddelse af eders Rige og Værdighed. Nu er det,“ vedblev Keiseren, „Brug hos os her i Saxland, ligesom vidt omkring andre Steder, at tillukke Landets Havne, og tage Told deraf, og ikke tillade nogen at lægge deres Skibe ind i Havnene, uden at de bestemte Afgifter erlægges. Det kan nu vel hændes, at dette vil synes haardt i Forsningen, naar Folk ikke ere vantede dertil, men saa stor Anseelse har du vundet, at jeg venter at den ikke derved vil formindskes; thi det er Brug hos mægtige Mænd vidt omkring i Landene, at tillukke Havnene for Landet, hvorved store Indtægter vindes, og det er derhos til megen Betrygs-

gelse for Riget imod Ufred. Desuden skal jeg give dig nogle Penge, saa at du for den Sags Skyld skal kunne holde din Anseelse vedlige." Hertugen takkede Keiseren for Raadet, og sagde at det lod sig let iværksætte i hans Land at tilslukke Havnene, og at Landets Beskaffenhed var saadan, at det uden Vanskelighed vilde paa mange Steder kunne lade sig gjøre. Siden drog Hertugen hjem til sit Rige med anseelige Foræringer og mange kostelige Sager, som han havde modtaget af Keiseren.

Havnenes Spærring.

86. Danmark var da meget udsat for Anfald af Hedninger, som hærjede der næsten hele Sommeren og plyndrede Kjobmand og Landets Beboere. Ikke længe efter at Knud Lavard var kommen hjem til sit Rige lod han bygge to Kasteller paa begge Sider af Vigen Eli, hvor der var smaldest over Sundet, som løber ind til Hedeby; dernæst lod han der sætte Bomme af Træ med Jernlænker, saa at man kunde lukke Sundet til. Siden lagde han Besætning i Kastellerne til Bevogtning, der kun maatte tillade dem at lægge deres Skibe derind, som forud havde betalt den bestemte Afgift af hvert Skib. Hertugen opholdt sig for det meste i Hedeby, og han var da sikret mod enhver Ufred. Han bestyrkedes nu meget med Penge, uden at han derved tabte noget af den Yndest, hvori han var, saa at Keiserens Formodning gik i Opfyldelse.

Om Vidgaut.

87. Der var til den Tid en hedenst Mand fra Samland, ved Navn Vidgaut. Han var Kjobmand

og var meget rig og vel begavet i mange Henseender. Han gjorde bestandig Handelsreiser til Østervegen. Da han en Sommer seilede østenfra til Kurland, traf det sig, at nogle Kurer saae der med Krigsflibe, og lagde strax til ham og vilde dræbe ham; og eftersom han kun havde eet Skib, saae han sig ikke i Stand til at staae imod, og han heisede derfor Seil, og agtede at seile hjem til Samland. Kurerne seilede strax efter ham, og affære ham fra Samland; han saae da kun to Vilkaar for sig, at vove paa, hvorledes deres Møde vilde falde ud, eller undseile i rum Sø, og begive sig til kristne Lande. Skjønt han ikke fandt noget af disse Vilkaar godt, tog han dog den Beslutning, at undseile derfra og til Danmark. Han havde spurgt om Knud Lavard, at alle, som kom til ham, bleve vel behandlede; og han ventede sig derfor god Modtagelse hos ham, ligesom saa mange andre havde faaet. Det blev da hans Beslutning at seile til Hedeby; han seilede nu til Sundet, og da han fandt det tillukket, raabte han til Vagten, som var i Kastellet, og sagde at han vilde lægge ind i Havnen. Skildvagten spurgte, hvo han var. „Jeg hedder Widgaut,” svarede han. „Ikke har Knud Lavard budet,” sagde Skildvagten, „at vi skulle lukke Havnene op for Folk, som vi ingen Kjendskab have til.” „Luk du kun Havnen op, gode Mand!” svarede Widgaut, „thi jeg vil besøge Knud, og jeg skal ogsaa svare for dig, hvis Hertugen vil gjøre dig nogen Behreidelse for derte.” „Det var vel talt,” sagde Skildvagten; og de lukkede nu Sundet op, og Widgaut lagde sit Skib ind, og drog siden til Hertugen. Knud spurgte efter, hvo de vare. Widgaut sagde, at

de vare fra Samland. „Jeg har hørt tale om dig,” svarede Knud, „og det er sagt mig, at du er en Hedning.” „Vist nok ere vi Hedninger,” sagde Widgaut. „Da ere der to Vilkaar for eder,” svarede Hertugen, „at I antage Kristendommen og lade eder døbe, da skulle I alle være velkomne her, men I modsat Fald komme I til at vove paa, hvad der vil skee.” Widgaut svarede: „Er det ikke det retteste, Herre! at vi vælge os det bedre Vilkaar, om det maa tilstaaes os; jeg vil gjerne antage Troen, og siden modtage hæderlig Medfart af eder.” De bleve da døbte, og vare hos Knud Lavard om Vinteren og node god Behandling. Widgaut var ofte hos Hertugen, som underholdte sig med ham, da han vidste meget at berette, efter som han var en forstandig Mand og vidt bereist. Hertugen udspurgte ham meget om Østervegen, og han vidste mange Ting at fortælle derfra.

Knud Lavards Giftermaal.

88. Østervegen i Holmgaard var til den Tid Harald Konge, en Søn af Kong Valdemar, som igjen var en Søn af Jarisleif Valdemarson. Haralds Moder var Gyda, en Datter af den engelske Konge Harald Godwinson. Harald var gift med Christine, en Datter af den svenske Konge Inge Stenkelfson, og Søster til Dronning Margrete, som da var gift med den danske Konge Mikolaus. Haralds og Christines Døtre vare Malmfrid, som var gift med Kong Sigurd Jorsalfarer, og Ingeborg. Da nu Widgaut havde været een Winter hos Knud Lavard, og bundet hans Fortrolighed, bad Hertugen ham at drage i hans Errende

øfter til Holmgaard, og veile for ham til Kong Haralds Datter Ingeborg. Hertil svarede Vidgaut: „Herre!“ sagde han, „een Ting er der, som gjør det mueligt for mig at udføre eders Vrende, den nemlig at jeg ikke fattes Penge, men omendstjont jeg i mange Henseender er uduelig til at udføre samme, saa er jeg dog skyldig til at opfylde eders Villie i alt, hvad I vil bruge mig til.“ Hertugen takkede ham, og sagde at han havde henvendt sig med dette Uliggende til ham, fordi han fandt ham af alle, som vare i hans Rige, bedst skicket dertil baade formedelst hans Forstand og hans Virksomhed. Der bleve nu gjorte Tilberedelser til Vidgauts Reise, og, førend han drog bort, talte han saaledes til Hertugen: „Herre!“ sagde han, „I har i Vinter viist mig megen Gunst og Anseelse, men Lønner vil blive mindre fra min Side, end det burde sig; I maa dog modtage af mig fyrretyve Særke Graaskind, og fem Timbre ere i hver Særk, og fyrretyve Skind i hvert Timber.“ Hertugen takkede ham for Gaven, og sagde at han ingensinde havde modtaget bedre Gave. Vidgaut seilede nu bort med sit Følge, og fortsatte Reisen uafbrudt, til han kom øster over til Holmgaard til Kong Harald. Han skaffede sig ved Pengegaver Udgang til Kongen, som tog vel imod ham, thi Vidgaut var en berømt Mand, og driftig i sin Tale, og forstod mange Tungemaal. Han fremførte sit Vrende for Kongen, og androg Sagen med Klogskab, og sagde om Knud Lavard, at alle vare enige i at sige, at hans Lige ikke fandtes i Danmark eller vidt omkring i andre Lande: „Hans Vt er eder alle

bekjendt," sagde han; „og dette Giftermaal er eder alle til stor Hæder." Kongen svarede: „Megen Bistand yder du ham i dine Ord, og der vil snart blive en Ende paa denne Sag, om vi optage dit Forslag i dette." „Ja, Herre!" sagde han, „i ingen Henseende vil I finde det overdrevet, hvad jeg har sagt, thi det er et almindeligt Ord, at Knud Lavard langt overgaaer alle de Mænd, som nu leve i Danmark eller i de nordiske Lande." Kongen svarede da: „Efter som vi vide, at du er en sanddru Mand, og du er os allene bekjendt fra gode Sider, og vi desuden ogsaa forud have hørt noget tale om Knud Lavard, da vil vi svare vel paa dette Andragende; men det forekommer os, at han kun har et lidet Rige at styre, skjønt han eier et Hertugdømme i Danmark." Vidgaut svarede: „Men derimod har han det, som er meget herligere." „Hvad er det," spurgte Kongen. Vidgaut svarede: „Dyder skal han besidde fremfor de fleste andre Menneffer, og det er mere værdt end mange Penge eller et stort Rige." Kongen talte dernæst med sin Datter og med sine andre Raadgivere, og androg denne Sag for dem. Alle raadede til Giftermaalet, og med Ingeborgs Samtykke blev det da besluttet, at hun skulde giftes med Knud Lavard. Med saa forrettet Sag drog dernæst Vidgaut tilbage til Danmark til Hertug Knud, og berettede ham sit Vrenedes Udfald. Hertug Knud takkede ham for hans Bistand, og gjorde nu Tilberedelser til sit Bryllup. Kong Harald sendte sin Datter Ingeborg østfra Holmgaard paa den bestemte Tid med et smukt Følge, og da hun kom til Danmark, tog Hertugen og hele Folket vel imod hende; og siden holdt han deres Bryllup med

megen Glæde og Pragt. De havde nogle Børn, som siden vilde blive omtalte.

Om Magnus Nikolaus'søn.

89. Magnus Nikolaus'søn voxte op ved sin Faders Hof, og han var af alle den største Mand i Danmark, og temmelig vennesæl, men dog var Knud Lavard af alle vennesællest og mest afholdt af Almuen, Hjønt Kong Nikolaus og hans Søn Magnus havde større Magt. Men netop dette forvoldte, at der var nogen Kulde imellem dem, i det baade Fader og Søn begyndte at misunde ham hans Vennefølsked, og syntes at hans Venner vare altfor mange. Magnus Nikolaus'søn ægtede Rikisfa, en Datter af den vendiske Kong Burislaf; deres Sønner vare Knud og Nikolaus. Magnus havde bestandig en stor Trop Folk om sig; han opholdt sig for det meste ved sin Fader Kong Nikolaus's Hof; men stundum var hver af dem paa sit Sted. Han var en stærk Mand og tidlig moden i alle Henseender, og blev kaldt Magnus den Starke.

Om Knud Lavard.

90. Knud Lavard drog anden Gang bort fra Landet, og begav sig atter til sin Frænde Keiser Henrik; og da Keiseren spurgte, at han var ivente, lod han berede et anseeligt Gilde for ham, og modtog ham vel. Keiseren talte engang til Hertugen saaledes: „Det glæder mig, Frænde!” sagde han, „at alle sigte dig een Lov, thi dig beromme alle, som have nogen Skjønsonhed, og have hørt dit Navn omtale, saa at intet

Menneſke er ſaa vennesæl ſom du." Hertil ſvarede Hertugen: „Saa gunſtig har Lykken været mig," ſagde han, „men J har fra Begyndelſen hjulpet mig med eders Raad og Underſtøttelſe." Da lod Hertugen frembære de Graavarer, ſom Widgaut havde givet ham, og ſagde til Keiſeren: „Diſſe Varer beder jeg at J vil modtage, Herre! ſkjønt der ikke viſes eder ſaa ſtor Erkjendtlighed, ſom det burde ſig." Keiſeren betragtede Gaven og takkede ham, og tilføiede: „Nodetaget har jeg vel ſtørre Gaver, men ſaa ſom jeg har ſyntes bedre om." Hertugen opholdt ſig en Tid hos Keiſeren, ſom gjorde meget af ham og behandlede ham vel; og da Hertugen igjen beredte ſig til Hjemreiſen, gav Keiſeren ham mange Koſtbarheder, og ſagde at han ſkulde ikke fattes Penge, ſaa længe de begge levede: „og de Foræringer, ſom du bragte mig," ſoiiede han til, „ſkal jeg deſuden gjengjelde dig; du ſkal ſaae Klæder af mig, hvis Lige neppe ville findes i eders Land eller videre, og jeg venter, naar du beholder diſſe Klæder, at Lykken vil følge dig og Held dit Rige; og det vil jeg bede dig, Frønde!" vedblev han, „at du ikke lader diſſe Klæder komme fra dig, thi hvis det ſkeer, da frygter jeg for, at der vil ſnart ſtaa en Forandring i din Lykke." Dette var Keiſerens Hædersdragt, og diſſe Klæder vare ganſte bordyrede med Guld og vare ſtore Koſtbarheder. Hertugen takkede ham for Gaverne og al den Hæder, ſom han havde beviift ham. Siden drog Hertugen hjem til ſit Rige, og var beſtandig anſeet for en meget ypperlig Mand. Kort efter døde Keiſeren, og Folk ſige, at Hædersdragten, ſom Keiſeren havde givet ſin Frønde Knud Lavard, beſad den Egenſkab, at de

fleste, som havde ladet den komme fra sig, ikke levede længe derefter. Keiserdømmet antog dernæst Hjedgeir, en saxisk Hertug, han blev siden kaldt Lotarius.

Om Knud Lavard.

91. Knud Lavard var, som før blev sagt, saa vennelsel, at alle de braveste Mænd i Danmark elskede ham ikke mindre end Kong Mikolaus eller dennes Søn Magnus; men dette vare, som vi ovenfor omtalte, disse af Misundelse saa ilde-tilfredse med, at de for den Sags Skyld begyndte at at nære Had til Hertugen og mange af hans Benner. Da Knud Lavard mærkede dette, tænkte han paa Raad i denne Sag; og fandt sig aldeles fri for, i nogen Maade at have forurettet disse Frænder. Da nu Kong Mikolaus og hans Søn Magnus engang vare sønder i Jylland, begav Knud sig til dem med nogle Mænd; og da han kom, modtog de Hertugen vel. Knud sagde da: „Det er mit Vrende hid, at jeg vil byde eder Frænder til Gilde; jeg ønsker at vi skulle omgaaes meget og med Venstab, som det sommer os for Slægtstabs Skyld, og ikke lade Bagvaskere uden Marsag tilintetgjøre vort Venstab.“ De svarede, og sagde at de gjerne vilde det; og at der ingen Ting var dem imellem, at jo deres Venstab kunde holdes vel vedlige. Knud Lavard red derpaa hjem til Hedeby, og lod der gjøre Anrettelser til et Gilde for Kong Mikolaus og hans Søn Magnus. De kom paa den bestemte Tid, og der blev holdt et meget kosteligt Gilde; og da den Dag kom, da de igjen skulde ride bort, takkede Hertugen Kong Mikolaus for den Hæder, som de havde beviist ham ved at besøge ham,

og forærede Kongen mange store Kostbarheder. Derpaa gif han til Magnus, og talte saaledes til ham: „Min Frænde Magnus!“ sagde han, „her ere de Klæder, som min Frænde Keiser Henrik gav mig, disse Klæder vil jeg nu give eder, for at vort Slægtstabs og Venstabs skal være fuldkommen godt, og jeg giver de bedste Kostbarheder, som jeg eier, til dig, fordi det anstaaer dig vel at bære dem, og jeg under dig dem vel, thi du vil lønne mig godt for dem.“ Magnus iførte sig strax Klæderne, og alle, som saae ham, sagde, at der ikke vilde findes smukkere eller anseeligere Mand end han, og sagde, som sandt var, at det fortjente at lønnes vel. Kong Nikolaus og hans Søn Magnus takkede Hertugen for alle de Hædersbeviisninger, han havde gjort dem ved dette Gilde, og for de store Foræringer som han havde givet dem; og forend de proge bort, bøde de ham hjem til sig om Vinteren til Julegilde; han tog med Lak imod Indbydelsen; derpaa skiltes Frænderne med den største Kjærlighed.

Knuds Fald.

92. Denne Vinter skulde Kong Nikolaus holde Julegilde nord i Sjælland i Ringsted; og til dette Gilde kom Knud Lavard, eftersom det var bestemt, ledsaget af nogle Mænd, og han var hos Kong Nikolaus om Julen; der holdtes et anseeligt Gilde, paa hvilket Kong Nikolaus og hans Søn Magnus og deres Frænde Knud Lavard gæve hinanden gjensidig mange Venstabs Beviser. Da nu den Dag kom, da Gildet skulde sluttes, sagde Hertugen, at han vilde berede sig til Bortreise; denne Dag blev der beværtet med størst

Iver, og Hertugens Mænd vare meget drukne. Da sagde Magnus til Hertugen: „Herre!“ sagde han, „skjønt der gives eder ringere Gaver end det burde sig, vil jeg dog mindes eders Foræringer; jeg vil give eder fyrreropve Riddere med deres fulde Udrustning;“ det siges, at en Ridders Rustning koster otte Mark Guld. Hertugen takkede Magnus for Gaven, og sagde at den var baade god og anseelig. Dagen forløb nu, og den Riddertrop, som Magnus vilde give Hertugen, kom ikke, fordi de ikke vare at søge alle paa eet Sted. Da sagde Hertugen: „Du ville vi ride forud, min Frænde Magnus! og saa vente paa Hæren, hvor I finder det bekvemt.“ Magnus svarede: „Lad os gjøre saa!“ sagde han, „og jeg skal ride paa Weien med eder, Frænde! og ikke stilles fra eder, førend mit Løfte til eder er opfyldt.“ „Ja, Herre!“ sagde Hertugen, „det vil alt saaledes opfyldes, som I har bestemt det, men bestandig maa jeg holde det for en Hæder for mig, at I vil følge mig.“ Siden kyste Knud Lavard sin Frænde Kong Mikolaus, og andre som ham syntes. Derefter steg de paa deres Heste og rede bort; de rede igjennem en Skov, og kom til en aaben Plads i samme; da bad Magnus, at de skulde stige af Hestene og vente paa Ridderne, og sagde at han haabede, de vilde kun behøve at bie i kort Tid. De gjorde nu saa, og Følkenene steg af Hestene og satte sig ned paa Pladsen, og mange, som vare stegne af, faldt strax i Søvn, thi de havde drukket stærkt om Dagen. Knud Lavard sad paa en fældet Træstamme og hans Frænde Magnus ved Siden af ham, og Magnus havde en blaa Kappe paa. De saae da, at en Maud løb frem af Skoven,

hvori de vare, og da han kom paa den aabne Plads, hvor de sade, frængede han den Kappe, som han var iført, af sig, og rev det ene Ærme af; han talte ikke til dem, men løb siden tilbage i Skoven. Hertugen spurgte Magnus: „Frænde!“ sagde han, „hvad troer du det er? det er som det kunde være noget Æegn.“ „Jeg veed ikke, Herre!“ sagde Magnus, „jeg tænker, at slikt har kun lidet at betyde, troer du vel, at der er noget meent dermed?“ „Det aner mig,“ svarede Hertugen, „at det maa være et Æegn til nogle, som ere os nær, og der maa være kommen en Hær i Skoven, som agter sig imod os.“ „Det kan ikke være mueligt, Frænde!“ sagde Magnus, „thi du er saa vennefæl en Mand, at ingen vil gjøre dig Skade.“ Da lagde Hertugen sin Haand paa Skulderen af Magnus, og spurgte: „Hvi ledsager du mig paa Veien, Frænde!“ sagde han, „iført i Brynie?“ „Fordi jeg ikke er saa vennefæl som du er, Frænde!“ svarede Magnus. I det samme som de talte dette sammen, lode Lurer i Skoven paa alle Kanter af dem, og dernæst trængte der Folk frem fra Skoven. Denne Hær var anført af en Mand, som hed Henrik den Halte, og var en Søn af Svend, og en Sønnesøn af Kong Svend Ulffson og Næstfødfænde barn til Knud Lavard; men dette var Kong Mikolau's og hans Søn Magnus's Anslag. Da Hertugen saae, at Hæren trængte frem af Skoven imod dem, og han mærkede at de kom med Æfred, sagde han: „Hvad er det, min Frænde Magnus! raa-der du for denne store Hær?“ Magnus skjæmte sig fra ham, og sagde: „Ei kommer det dig ved, hvo der raa-der for den, den skal blive dig tilfulde nok.“ Han gav

sig da i Troy med Henrik den Halte. „Gud tilgibe dig, Frænde!“ sagde Hertugen, „om noget er feilet heri, og jeg vil tilgibe dig.“ Magnus og Henrik den Halte gjorde et haarde Anfald paa Knud Lavard, men Hertugen og hans Folk satte sig til Modværn; der blev en skarp Strid, som dog var meget ulige, thi der vare mange om een; og de vare heller ikke beredte, da de aldeles ikke den Dag nærede nogen Frygt for Ufred; dertil kom at mange af dem, som havde lagt sig til at sove, vare saa døddrukne, at de ikke vaagnede, førend Spydene stødte paa dem eller igjennem dem. Der faldt Knud Lavard, og de fleste sigte at Henrik den Halte anfaldt ham og gav ham Banesaar; der faldt ogsaa den største Deel af Hertugens Folk, men han selv fik dog, førend han døde, Gud anbefalet sin Sjæl; men saa eller ingen faldt af Magnus's og Henriks Folk. Da denne Begivenhed spurgtes omkring i Danmark, sørgede hvert Menneſke over Knud Lavard, og Nikolaus og hans Søn Magnus bleve meget ilde anseete for denne Gjerning, saa at næsten intet Menneſke i Danmark længer ønskede Godt over dem, og endogsaa de, som forud vare deres Venner, sagde, som sandt var, at dette var et uhorst Ridingsværk, og ingen brav Mand vilde fra den Tid tjene dem. Knud Lavard blev ført til Ringsted, og der jordet, og han er en virkelig Helgen, og gjør mange skønne og dyrebare Jærtegn. Hans Dødsdag er een Dag efter den trettende Dag af Julen¹⁾; men nu holdes der Messedag for ham over hele Danmark om Sommeren Dagen efter Jon Vap-

¹⁾ d. e. den syvende Januar.

tistæ Messæ, thi da bleve hans hellige Reliquier optagne af Jorden. Den Skov, hvori han faldt, hedder nu Lavardsskov. De Danske fortælle, at der bestandig paa den Plads, hvor den hellige Knud Lavard faldt, er en fager grøn Slette saavel Vinter som Sommer.

Om Knud Lavards Børn.

93. Den hellige Knud Lavard og Ingeborg havde tre Døttre, Margrete, Christine og Cathrine; den sidstnævnte var gift i Østervegen; men Christine var gift med den norske Konge Magnus Blinde, Sigurd Jorsalfarers Søn. Margrete var gift med Stig Hvidlader i Skaane; deres Børn vare Mikolaus og Christine, som var gift med den svenske Konge Karl Sorkverson; deres Søn igjen var den svenske Konge Sorkver, han var gift med Ingegerd, en Datter af Jarlen Birger Brosa, deres Søn var den svenske Konge Johan. Da den hellige Knud Lavard faldt, var hans Kone Ingeborg frugtsummelig; hun var den Vinter efter ovre i Garderige hos sin Fader Kong Harald. Hun fødte et Drengbarn, som fik Navnet Valdemar, han blev født syv Dage efter sin Faders den hellige Knud Lavards Død; han var tidlig baade smuk og stor og udmærket i de fleste Ting; han voxte i sin Barndom op ovre i Garderige hos sine modrene Frænder, og blev snart almindelig afholdt.

Om Erik.

94. Kong Erik den Godes Søn Erik var ikke hjemme i Landet, da han spurgte sin Broder Knud Lavards Død. Men da han spurgte denue Tidende, samlede han alle de Folk til sig, som han kunde faae

og som vilde følge ham; han drog derpaa til Danmark; og da han kom i Land, opfordrede han Folk til at følge sig, og da mange syntes at han havde meget at hævne paa Kong Nikolaus og dennes Søn Magnus, fik han derfor god Bistand; hvortil han ogsaa nød godt af den Yndest, hvori hans Fader Kong Erik og hans Broder Knud Lavard havde staaet, og der samlede nu mange til Erik af saadanne Mænd, som før havde været hines Venner. Saasnart han nu fik sit Mandskab noget forøget, hærjede han vidt omkring i Danmark, gjorde store Anfald paa Kong Nikolaus's Rige, og tilføiede hans Mænd betydelige Nedertag; og der opkom derved stor Krigsurolighed i Landet. Kong Nikolaus satte Folk til Forsvar imod denne Hær; da vare de mægtigste Mænd i Kong Nikolaus's Rige: hans Søn Magnus, Henrik den Halte, og Harald Kefia, den hellige Knud Lavards Broder, som var en kjær Ven af sin Frænde Kong Nikolaus og dennes Søn Magnus, hvorfor mange vare ham paa Halsen, og bebreidede ham meget; han havde Anførselen i Sjælland, og opholdt sig for det meste i Roeskilde til Forsvar imod sin Broder Eriks Anfald, og han havde en stor Trop Folk om sig, og befæstede meget denne Stad; han lod anlægge et stort og stærkt Kastel, og lagde deri meget Mandskab til Forsvar, naar han ikke var tilstede. Kong Nikolaus havde for det meste betydeligt Mandskab om sig, siden denne Ufred begyndte.

Om Kong Nikolaus og Magnus.

95. Det findes skrevet i danske Historiebøger, at Kong Nikolaus og Erik have holdt nogle Træfning-

ger, om hvis Udfald vi ingen Beretninger kjende. Men det skrives, at Erik Aaret efter sin Broders, den hellige Knud Lavards Død, holdt et Slag mod Kong Mikolaus paa Jalangershede, og dernæst holdt de eller deres Mænd et andet Slag i Fodvig i Skaane i Nærheden af Lund. To Aar efter den hellige Knud Lavards Fald kom Erik til Sjælland, og hærjede der vide, og indtog da sin Broder Harald Kestias Kasteel i Roeskilde, og dræbte der meget Folk. Han lod hele Kasteellet nedbryde, men Harald Kestia var den Gang ikke i Staden. Aaret derefter ødelagde Erik hele Staden Roeskilde, og da gik meget Folk i Sjælland ham til Haande og tilstode ham Lydighed. Derfra drog han med en stor Hær nord over til Skaane, og da underkastede hele Folket sig ham baade i Skaane og Halland, og tilstode ham Lydighed. I den Tid var Osfur Erkebiskop i Lund. Han tog vel og hæderlig imod Erik, og bestyrkede ham saq meget, som han formaaede, thi Erkebispens havde været en stor Ven af hans Fader Kong Erik den Gode. Hertil kom, som før blev omtalt, at Kong Mikolaus og hans Søn Magnus havde ved Knud Lavards Drab vaadraget sig stor Uvilje hos Almuen, og jo større Styrke Erik fik, des mere vorte Forbittrelsen imod Kong Mikolaus og Magnus, og mange tilbode da Erik Lydighed og Tjeneste. Kong Mikolaus drog med en Flaade nord til Skaane, og havde meget Mandskab. I Hæren hos ham vare hans Søn Magnus, Henrik den Halte, Harald Kestia og mange andre Stormænd; der vare tillige sex Biskopper, af hvilke den ene var oppe fra Sverrig, den anden fra Sjælland og de fire øvrige fra Jylland, Biskop

Peter af Roeskilde i Sjælland, Biskop Thorer af Ribe, Biskop Ketil af Vendel fra Hjørring.

Kongens og Erkebiskoppens Tale.

96. Erik havde forud sammentruffet en betydelig Hær i Skaane, og rykkede med samme til Godvig søndenfor Lund, Kong Nikolaus i Møde. Erkebiskop Dösur var i Hæren hos Erik, og ham fulgte alle hans store Frænder og meget andet Folk. Der vare hos Erik Skaaningerne og Hallandsfarerne og det Mandskab, som havde fulgt ham fra Sjælland og meget andet Folk; han havde saaledes en meget betydelig Hær, og der vare ogsaa mange Høvdinge. Det var i Pintsedagene, at hele Hæren kom sammen i Godvig, og da opstillede de paa begge Sider deres Hær, og beredte sig til Slag. Med Erkebiskoppen fulgte en stor Mængde Præster. Da Hæren nu beredte sig til Slag, talte Erkebiskoppen saaledes: „Nu maae Præsterne gjøre Tilberedelser og skrifte Folket, thi man kan ikke vente andet, end at dette Møde vil lede til store Begivenheder, saa at mange ikke ville komme derfra med Livet, og derfor maa enhver tænke paa sin Salighed, da det ikke er vist, at han slipper herfra og kan siden bekjende sine Synder for nogen Præst. Nu er det min Skrifte, at jeg byder eder i Guds Navn at gaae mandigen frem og stride djærvt; tænker paa, som det er Tilfældet, at Gud ikke synes bedre om feige Mænd end raske Helte; enhver skal ogsaa døe engang.” Deryaa talte Erik til sine Folk, og sagde saaledes: „Alle Folk her i Landet ere vidende om det Ridingsmord og den Skændselsgjerning, som Kong

Nikolaus og hans Søn Magnus have bedrevet, ved at dræbe min Broder Hertug Knud, og saaledes lønne min Fader Kong Erik de mange Velgjerninger, som han har beviist dem; vi maae vel tænke paa, hvem vi have at hævne!" Han opmuntrede saaledes meget Hæren.

Magnus Nikolaussons Fald.

97. Derefter lode de paa begge Sider Lurerne gjalde; og da begyndte der en skarp Strid, og der forefaldt store Begivenheder, skjønt vi ikke formaae nøiagtig at opregne alle de Stormænd, som der faldt i Slaget. Imidlertid faldt der paa Kong Nikolaus's Side sex Biskopper. Der var en Mand, ved Navn Sigurd den Stærke, som var Fosbroder til Kongens Søn Magnus den Stærke, og bar hans Banner. Denne Sigurd var bestandig der, hvor Angrebet var heftigst, og stred meget djarvt, saa at hans Forsvar var fortrinligt. Kong Nikolaus blev noget saaret i Slaget, dog ikke meget, førend han flyede, og ligesaa Harald Kessa, som strax lod Fylkingen opløse sig, saasnart han saae at Kongen flyede, og han begav sig da ogsaa paa Flugten. Derefter fortsatte Magnus og Henrik den Halte Slaget med det tilbageværende Mandskab. Magnus's Bannere bleve da stærkt angrebne, og Fylkingerne opløste sig overalt i Hæren. Magnus var iført en Ringebrynne, paa hvilken intet Baaben bed, og han kæmpede meget tappert, og opmuntrede sine Folk til at staae vel imod og ikke tage Flugten. Men da Sigurd den Stærke saae, at det blev tyndere om Magnus's Banner, og at det ikke

vilde gaae godt saaledes som Sagerne stode, fastede han Banneret, løstede Magnus op i sine Arme, vendte om, og vilde ud paa Skibene. Da Eriks Mænd bleve det vaer, droge de strax esøer ham og fordrevede de Flygtende, thi da begave alle Magnus's Mænd sig paa Flugten. Erik kom med sine Folk imellem Sigurd og Skibene, og denne nødtes da til at holde Stand. Der begyndte da Striden paa ny, og den endtes med at Magnus og Sigurd begge faldt, og største Delen af det Mandskab, som havde fulgt dem, men de som kunde undslippe, flyede. I Fodvig faldt mange af Kong Nikolaus's og hans Søn Magnus's Folk, der faldt Henrik den Halte og, som forhen blev sagt, mange andre Stormænd. Da vare fire Aar forløbne fra Knud Lavards Død.

Kong Nikolaus dræbes.

98. Kong Nikolaus flyede, som før blev berettet, fra Slaget i Fodvig; han slap ud paa et Skib med nogle Mænd og drog sønder til Jylland; derpaa drog han til Hedeby, ledsaget af faa Folk. Da de rede til Staden, hørte de Luregang og tillige alskens Strengelig og Klokkelyd. Da sagde Kong Nikolaus: „Her vilse Folk tage vel og håderlig imod os, da der baade ringes imod os, og spilles med Strengelig; og her vil man ikke spare at vise os al den Gjæstmildhed, som der kan ydes.“ En Mand svarede Kongen: „Du har længe ikke været forstandig, og det viser sig ogsaa derved, at du troer her, hvor Knud Lavards bedste Venner ere, at møde en håderlig Modtagelse, snarere frygter jeg at du vil møde andet her.“ De rede dog

ind i Byen. Der vare da mange Folk forsamlede i Hedeby, og deriblandt mange, som havde været Knud Lavards Venner. Da de spurgte, at Kong Nikolaus vilde komme til Hedeby, bade de alle Mænd, som vare i Staden at yde dem Bistand. Der var da ogsaa en stor Saxisk Hær. Og efterdi Kong Nikolaus var da hoiligen forhadet af mange i Danmark, gjorde de strax Anfald paa ham, saasnart han kom i Staden. Kong Nikolaus blev da greben, men man tilloed ham dog at blive beredt af Præsterne, hvorefter han blev tagen af Dage. Da havde han været Konge i tredive Aar.

Erik Emun tages til Konge.

99. Efter Kong Nikolaus's Fald blev Erik Erikson udvalgt til Konge i Danmark over hele Landet; dette skete med Almuens Billie og Samtykke. Han var myndig og straffede haardt alle de Mænd, som efter hans Mening havde forbrudt sig imod ham, og imod alle dem var han haardest, som havde været Kong Nikolaus's og hans Søn Magnus's største Venner, saa at de syntes neppe at kunne udholde hans Strængthed; og efterdi mange troede, at de seent vilde forvinde den Grusomhed, de havde udstaaet af ham, blev han derfor kaldt Erik Emun eller den stedse Mindede. Han var gift med Dronning Malmfrid, en Datter af Kong Harald Baldemarson Jarisleiffson, ostefra Holmgaard, og en Søster til Ingeborg, som hans Broder Knud Lavard havde haft tilægte. Malmfrid havde forhen været gift med den norske Konge Sigurd Jorsalefarer.

Om Norges Konger.

100. I den Tid vare Konger i Norge: Kong Magnus, Sigurd Jorsalefarers Son, og Harald Gille, Kong Sigurds Broder. De havde Ufred med hinanden, og strede om Riget paa Fyrileif samme Sommer som Kong Mikolaus og hans Son Magnus bleve dræbte i Danmark. Fra dette Slag flyede Harald Gille sonder ned til Danmark til Kong Erik Emun, men Kong Magnus underlagde sig da hele Riget i Norge. Kong Erik tog vel imod Kong Harald, og tilbød ham i sit Rige, hvad han behøvede til sit Mandstabs Underholdning, thi Kong Erik og Harald Gille havde svoret sig i Brodrelag sammen. Kong Harald bad Kong Erik at give ham Mandskab og nogen Bestyrkning, til at han kunde drage tilbage til Norge, da han agtede at tilbageerobre Riget, som Kong Magnus om Sommeren havde frataget ham. Men eftersom Kong Erik da nylig var kommen til Regjeringen i Danmark, og havde endnu ikke tilstrækkelige Prover paa Folkets Trost, troede han ikke at kunne lade Kong Harald faae megen Bistand af sit Rige, men han overdrog ham dog Halland til Bestyrkelse, og gav ham nogen Hjælp baade af Mandskab og Skibe. Kongerne stilles med Venst, som de vedligeholdte, saalænge de levede. Derpaa drog Harald den samme Høst tilbage til Norge med den Hær, som Kong Erik havde givet ham, og om Vinteren underlagde han sig hele Norges Rige, men Kong Magnus blev blindet, og siden sat i Kloster, ligesom det fortælles i Norges Konge Sagaer.

Kong Eriks Krigstog.

101. Erif Emun var haard og streng imod hele Folket i Danmark, saasnart han troede sig fast i Regeringen. Han lod sin Broder Harald Kefia og dennes to Sønner dræbe og desuden mange andre Kong Nikolaus's Benner. Det var eet Aar efter Kong Nikolaus's Fald, at Harald Kefia blev dræbt, men Aaret derefter drog Kong Erif med sin Hær til Vindland, og herskede der vidt og bredt, og anrettede store Odelsagelser. Han erobrede Staden Arfun, som var beboet af Hedninger. Kong Erif forlod ikke Staden, førend alle de af Hedningerne, som ikke vare dræbte, havde antaget Kristendommen, og Kongen lod hele Folket i Staden kristne. Siden drog han igjen hjem til Danmark. Men saasnart Kongen var borte derfra, affaafte de igjen Kristendommen, og vedligeholdt siden Dsfringer og hedenste Skikke.

Om Kong Erif.

102. Magnus, som var bleven blindet, drog efter Harald Gille's Drab ud af Klosteret, samlede derpaa Folk imod Kong Harald's Sønner Inge og Sigurd, og holdt nogle Træfninger imod dem, men de seirede bestandig, og Magnus flyede. Siden drog Magnus til Danmark til Erif Emun, og søgte ham om Hjælp; han sagde saa, at det vilde være en kongelig Daad, at drage til Norge med en Hær, og underlægge sig Riget; han lagde til, at Kongerne der vare Børn, og de Lehnsmænd, som vare antagne til Rigets Forvaltning, vare alle af Avind indbyrdes uenige; han sagde saaledes til Hovdingerne, hvor han kom, at

Riget i Norge var let at bemægtige sig; hvis nogle store Hovdinge vilde forsøge derpaa, og ikke vilde et eneste Spyd blive stude imod dem. Og eftersom Kong Erik var begjærlig efter endnu større Hæder og Værdighed, end han tilforn havde, huede dette ham særdeles vel, og han drog da siden efter Magnus Blindes Tilskyndelse med den danske Hær til Norge, og havde meget betydeligt Mandskab. Ogsaa Kong Magnus Blinde var med paa Toget tilligemed det Mandskab, som havde fulgt ham til Danmark. De kom i Land øster i Bigen, og drog fredelig frem østnfjords, thi der vare Kong Magnus's fleste Venner. Men da de kom til Tonsberg, spurgte de, at Lehtmanden Thjostolf Mleson var i Oslo tilligemed en Deel af Kong Inges Folk. Kong Erik seilede da til Oslo, saasnart det blev Bør. Men da Bymændene saae, at Kong Erik seilede ind til Hoveds, vilde de bære den hellige Halvarðs Skrin op fra Byen, og gif under det saa mange som der kunde komme flest til, men Skrinet blev da saa tungt, at de ikke kunde bære det længere end midt ud paa Kirkegulvet. Kong Erik laae om Natten ude ved Hoveds; men om Morgenen, da det var blevet lyst, sagde de ind til Byen. Da gif Bymændene til Skrinet, den Gang Flaaden seilede til Byen, og vilde forebygge, at de Danske skulde føre Skrinet bort, og da blev det saa let, at sex Mænd bære det ud af Byen og lige op i Rommerige, og der var den hellige Halvarðs Skrin paa Foss i tre Maaneder derefter. Kongen brændte Byen Oslo og ligesaa Halvarðs Kirke; men Thjostolf samlede Folk, og beredte sig til Slag imod dem, thi

han var den Gang den øverste af alle Lehnsmændene i Norge, og Kongerne vare saa unge, at Thjostolf bar Kong Inge i sit Kappeskjod i Slaget. De Danske flyede strax til Skibene, og lagde bort, og droge siden tilbage til Danmark, og det er et almindeligt Ord, at ikke har der været gjort noget slettere Tog med saa stor en Hær til en anden Konges Rige. Kong Erif syntes ikke at det viste sig, hvad Kong Magnus havde sagt ham, at Norges Rige var let at indtage, og at der ikke vilde blive stude et eneste Spyd imod ham, og sagde at han aldrig vilde være ham saa god en Ven som tilforn. Kong Eriks Haardhed og Voldsomhed i Danmark tiltog saa meget, at Høvdingerne ikke troede længer at kunne udholde den, men dog dristede ingen sig til at tale imod det, som han vilde have udført. Saasnart nogle ikke strax vilde samtykke i hvad han vilde, truede han dem bestandig med haard Medfart. Mange af Landets Folk vare meget misfornøiede med, at de havde gjort Krigstoget til Norge, mange imod deres Villie og med stor Bekostning, uden enten at have bundet Ære eller Bytte paa samue, og de syntes at Kong Erif ikke vilde tage sig af noget, der kunde være Landets Indbyggere til Gavn eller Riget til Opkomst.

103. Der var en Mand i Danmark, ved Navn Sorteplov, han var en mægtig Mand, og havde sin Slægt i Jylland i Plovshøvel, som ligger i Ribe Bispedømme. Denne Plovs Fader lod Kong Erif dræbe uden nogen anden Marsag, end at han talte imod ham paa et Thing. Plov tog sig dette meget nær, men saae dog ikke andet for sig, end at lade det heroe ved, hvad

steet var, og forholde sig rolig. Plov var endnu i sin Opvært, den Gang hans Fader blev dræbt. Kong Erik søgte ikke at give ham Oprettelse for den store Sorg, han havde voldt ham. Men da Kong Erik var sonder i Jylland, holdt han Thing med Bønderne, og da Plov fik dette at vide, gik han til en Præst; og bad ham berette sig. „Hvi onsker du det?“ spurgte Præsten, „jeg synes ikke, at du er syg.“ Da sagde Plov: „Sfor som jeg siger, ellers dræber jeg dig!“ „Hvorfor beder du herom?“ spurgte Præsten videre. Plov sagde, at han ikke vilde underrette ham derom, og at det ikke vedkom ham. Derpaa gav Præsten ham den hellige Nadver. Da tog han en Fingerring af sin Haand, og gav Præsten, og bad ham om Tilgivelse for at han havde truet ham. Derefter gik Plov hen paa Thinget; han havde i Haanden et stort Spyd, paa hvis Blad der sad en Træskede, han vendte Spidsen nedad. Han bad om Tilladelse til at gaae til Kongen, og sagde at han havde Vrende til ham. Han havde ikke flere Vaaben end Spydet, og da han kom did, traadte han Skeden af Spydbladet, og derpaa stak han Spydet igjennem Kongen, og gav ham Bane-saar. Plov stak saa haardt til, at Kongen faldt fremad, i det Sticket gik igjennem ham. Der blev da en stor Trængsel, og Folk lagde ikke noie Mærke til, hvo der var Gjerningsmanden, thi det stete i en Haandebending. Der var da en Mand, som hed Erik Lam, og var, som før blev berettet, en Søn af Hakon den Korste Sunnivesøn, og en Dattersøn af Erik den Gode, altsaa en Søstersøn af Erik Emun; han var der tilstede; han sprang op, og drog sit Sværd paa

Thinget. Da sagde Plov: „Vær ikke saa heftig, Erik Lam! stik dit Sværd i Skeden; fedt Blæk faldt i din Kjedel, om du forstaaer at løbe.“ Og dette talte Plov, fordi han tyktes at denne Mand var nærmest Kongedømmet, og han derhos var vennesæl, som siden viste sig. Paa Thinget blev der en stærk Trængsel, thi man vidste ikke strax, hvo der havde dræbt Kongen, og dermed opløstes Thinget. Men Plov frelste sit Liv i lang Tid, og var en meget stor og djærv Mand. Erik Emun var Konge over Danmark i fire Aar.

104. I den Tid vare der mange Mænd i Danmark, som vare af kongelig Slægt, og alle vare næsten Børn af Alder. Alle syntes at have Krav paa Regjeriingen; men Hovdingerne kunde ikke blive enige; nogle vilde yde een Bistand, men andre talte imod, som ofte skeer, at alle ikke blive let enige. Den hellige Knud Lavards Søn Baldemar var da kommen til Danmark; han var den Gang otte Aar gammel, da hans Farbroder Erik Emun blev dræbt. Erik Emun havde en Søn, ved Navn Evend. Magnus den Stærke Nikolaus'son havde en Søn, som hed Knud, hvis Moder var Rikissa, den vendiske Kong Borislaus's Datter. Harald Kessa havde ligeledes en Søn, ved Navn Olaf, hvis Moder var Ragnhild, en Datter af den norske Konge Magnus Barfod. Alle disse vare unge og haabefulde Mennesker; men formedelst Kong Nikolaus's og ligesaa Erik Emun's Uvennesælshed vare Folk uvillige til at tjene deres Affom. Det var de flestes Villie og Stemme, at tage Baldemar Knudson til Konge for hans Faders Vennessælheds Skyld, men efterdi han endnu var et Barn, blev det efter hans Moders og

deres andre Benner's Raad besluttet, at Erik Lam blev udvalgt til Konge, og at denue skulde styre og forsvare Riget paa hans Vegne, indtil han kunde selv varetage Regjeringen. Erik Lam var en klog Mand og venneføl af de Danske; han blev kaldt Erik den Spage.

105. Erkebiskop Hsurs i Lund døde eet Aar efter Erik Emuns Fald, da han havde været Erkebiskop i fire og tredive Aar. Han blev begravet af mange. Dernæst blev Hsurs Broder søn Affel Erkebiskop i Danmark; han var ogsaa en mægtig Hovding og en viis Mand, og sad længe i sin Stol i Danmark.

106. I det første Aar af Erik den Spages Regjering reiste sig Harald Kestias Søn Olaf imod ham, for at fratage ham Regjeringen, og i det tredje Aar holdt Kong Erik og Olaf otte Slag, og tre i een Vinter; og Erik seirede i dem alle. De vare i tre Aar begge Hovdinger i Danmark, men i det fjerde holdt de atter et Slag, og i dette Slag faldt Harald Kestias Søn Olaf. Efter Olafs Fald herskede Erik den Spage ene over Danmarks Rige med Kongenavn. Han var en mægtig Konge i sit Land og fredsommelig, og der reiste sig siden ingen Hovdinger imod ham. Han residerede for det meste i Lund, og den Stad bragte han meget i Opkomst, saa at ingen Stad i hele Danmark til hans Tid var mægtigere. Han lod opføre en Steenmuur omkring Staden, saa at den var heelt omgiven af een Muur, som længe derefter holdtes vedlige. Erik den Spage var otte Aar Konge i Danmark. Han nedlagde selv Regjeringen, gif i Kloster, og døde som Munk i Odense, og blev meget begravet af Folket.

Svend Eriksøns Ophav.

107. Kong Erik Emuns Søn Svend blev i Skaane udvalgt til Konge efter Kong Erik den Spage; men Jyderne toge Knud, en Søn af Magnus den Stærke Mikolausson, til Konge. Baldemar Knudson var den Gang sytten Aar gammel, og var i Besiddelse af Faderens Rige; han var mere tilbøielig til Venstreb med Kong Svend end med Kong Knud, efterdi det var Knuds Fader Magnus, som havde sveget Baldemars Fader den hellige Knud Lavard. Kongerne Svend og Knud havde megen Ufred indbyrdes: de holdt det første Slag ved Slangetorp, og i dette Slag seirede Kong Svend, men Kong Knud flyede til Jylland.

Om Kongerne.

108. I den Tid blev Jerusalem indtagen af Hedningerne; og der kom da Udsendinge fra Pave Eugenius, at Folk skulde korse sig til et Tog til Jerusalem, at stride imod Hedningerne, paa hvilket Tog Keiser Konrad blev Anfører. Da denne Tidende kom til Danmark, vilde begge Kongerne med paa Toget, thi saa havde Paven ønsket, og tillige lovet paa Guds Vegne, at ethvert Menneske skulde blive løst fra alle sine Synder, som han havde skriftet, i hvad han end havde begaaet, saasnart han var koret til Toget, og om han døde paa dette Tog, da skulde hans Aand være i Himmerige, forend hans Blod blev koldt paa Jorden. Kongerne sluttede nu efter deres bedste Mænds Raad Forlig imellem sig, og satte hinanden Sidler til Sikkerhed. Kong Svend satte Olaf Slug, og Kong Knud Mikolaus Skate. Dernæst drog begge

Kongerne til Dublin, og Kong Knud kom først med sin Flaade i Wismar Havn, men Kong Svend kom med Fyenboerne og Sjællænderne og Hallænderne og Skaaningerne. Der forenede sig de Lydskere med dem, som vilde stride imod Hedningerne for Guds Skyld. Kong Svend havde forlist sit ene Skib med alt, hvad der var paa samme, baade Folk og Gods. Da tilbød Kong Knud at vilde give ham et andet Skib med fuld Udrustning men uden Besætning. Dette vilde Kong Svend ikke tage imod, og derved hindredes Kongernes Afreise, og de fore igjen hjem, thi ingen af dem vilde drage bort fra Riget, naar den anden blev tilbage; og Gidslerne bleve igjen udbyttede. Kong Svend opholdt sig da i Skaane, men Kong Knud drog fra Jylland til Sjælland. Da Kong Svend var i Skaane, satte han sig med Magt i Besiddelse af Erkebiskop. Assels Person, og holdt ham en Tid som Gidsel. Men da Kong Svend spurgte, at Kong Knud var kommen til Sjælland med en Hær, seilede han med sin Hær fra Skaane til Sjælland imod Kong Knud, og de mødtes ved Thorsteinstorp, og sloges der, og Kong Svend seirede, men Kong Knud flyede til Jylland. Baldemar Knudsen var, som før blev sagt, i Besiddelse af sin Faders Rige, og herskede i Jylland; han kom Kong Svend til Hjælp, men naaede først dertil efter Slaget. Kong Svend drog derpaa efter Kong Knud til Fyen, og tilbød ham Forlig; men da han kom til Odense, døde der hans Raadgiver, som var Farbroder til Absalon, der siden blev Erkebiskop: Kong Svend drog derfor igjen tilbage, og holdt sig den Vinter rolig i Sjælland. Derefter kom Ribe, Ulf

til Kong Svend, som Raadgiver, og Ditleif Edlarson og Yngvar Kveisa, og derved tiltog meget hans Uvennesælhed. De Danske sagde, at Kong Erik Emun truede at gjøre de Danske alt det Onde, som hans Søn Kong Svend lod gjøre; de Danske kaldte ham Svend Sviende, fordi han var haard og grim imod hele Folket. Han lod ved Yngvar Kveisa sin Faders Bane- mand Sorteplov dræbe. I den Tid kom Præsten Einar Skulesøn til Danmark; han gjorde et Kvad om Kong Svend, men fik ingen Betaling derfor; da kvad Einar denne Vise:

Einar for sit Kvad ei nogen
 Gave fik af den berømte
 Svend, skjønt Folk den raske Konges
 Gævmilddhed saa meget priser;
 Danekongen Tidler meer og
 Ugle Pibers Hvielen agter,
 Fyrstens hele Rigdom raader
 Ribe, Ulven nu allene.

Da Kong Svend havde, som før blev sagt, været om Vinteren i Sjælland, udbød han en Hær om Vaaren, og drog til Jylland imod Kong Knud. Valdemar var da hos Kong Svend. Kong Knud var da i Hedeby, og sammentrak Folk i Jylland, saasnart han spurgte til Kong Svends Udrustning. De mødtes ved Viborg, og det kom der til et Slag, i hvilket Kong Svend og Valdemar seirede, men Kong Knud flyede til Halsborg, derfra nord op til Norge til Konghel, og derfra drog han op i Nodhuus. I Gotland traf han sin Stedfader Sorkver Kolsøn, som da var gift med hans Moder Rikissa, og bad ham om Hjælp. Kong Sork-

ver tilbød at vilde give ham et Landstæb at styre i Sver-
 rig, som kunde bringe ham tilstrækkeligt ind, men der-
 imod erobre det Rige, som Knud eiede i Danmark,
 men dette Vilkaar vilde Knud ikke indgaae. Derpaa
 drog Kong Knud øster til Garderige og derfra igjen;
 han begav sig da syd til Kostok til sine Morbrodre, men
 de vilde ikke tillade, at han maatte være der, da de
 frygtede for, at han vilde fratage dem deres Rige.
 Siden drog Kong Knud sønder til Bremen til Erke-
 biskop Hardvig, og han fulgte ham til Brunsvig til
 Hertug Henrik, Keiser Konrads Søn, som tog imod
 Knud. Da var Keiser Konrad død, og Fredrik var
 den Gang Keiser. Kong Knud bestyrkedes med Mand-
 skab i Saxland, og drog med en Hær Tydskere til Jys-
 land. Men da Kong Svend og Ulf spurgte, at Kong
 Knud var kommen til Jylland, samlede de en Hær
 imod ham, og de mødtes ved Gedsbæk. Der var en
 stor Mose, hvor de mødtes, og de kunde derfor ikke
 strax komme sammen. Men Baldemar var bekendt
 der, og vidste et Vadessted, hvortil han red; da løb
 fire Tydskere imod ham, og stak alle paa een Gang til
 ham. Hesten styrkede, da de to stak den foran i Bry-
 stet, men i det samme stak to andre til den bag i Læn-
 den, og saaledes holdtes Hesten i en lige Stilling.
 Imidlertid kom Baldemars Mænd til, og ligesaa flere
 Tydskere. Da hug Baldemar til Grev Folkraad, saa at
 han faldt af Hesten, og i det samme ilte Baldemars Mænd
 til, og dræbte Greven. Derefter blev der et haardt
 Slag, som dog ikke varede længe, førend Kong Knud
 flyede, men Kong Svend og Baldemar seirede. Kong
 Knud drog da atter tilbage til Saxland, og opholdt

sig der i kort Tid, hvorefter han begav sig til Frisland, og eftergav der ethvert Menneſte en Sjettedeel af en veiet Unſe af den Afgift, ſom de vare ſkyldige at betale til Kongen i Danmark, for at de ſkulde forſvare ham der imod Kong Evend, og dette tilſtode de ham, og anlagde der en ſtor Borg ved Floden Mildin, og benævnte den Mildinborg. Da Kong Evend ſpurgte dette, trak han ſtrax en Hær ſammen, og drog til Hedeby med en Flaade. Han trak da Skibene fra Slette over til Hylingſtad i Frisland. Der holdt han; førend han fik Mildinborg indtaget, et ſtort Slag, i hvilket der ſtete ſaa ſtort et Mandefald, at Folkene kunde gaae med tørre Fodder over Mildinfloden paa Menneſtekroppe. Kong Evend feirede, og Kong Knud ſlyede da igjen ſønder til Saxland til Hertug Henrik af Brunſvig, og opholdt ſig der en Tid.

Om Keiſeren og Kong Evend.

109. Paa den Tid ſendte Keiſer Fredrik Kong Evend Bud, og bød ham til ſig med Venſkab. Da Kong Evend kom til Keiſeren, brød denne ſin Tro imod ham, og nødte ham til at erklære ſig for hans Lehnsmænd. Da kom Hertug Henrik og Kong Knud til Keiſeren, og Keiſeren og Hertugen fik da bragt Forlig tilveie imellem Kongerne Evend og Knud paa det Vilkaar, at Kong Knud ſkulde ſtaa under Kong Evend og have Beſtyrelſen af Sjælland. Kong Evend bad da, at Valdemar ſkulde gaae i Borgen for ham, at dette Forlig ſkulde blive overholdt, thi Kong Knud ſtolede ikke paa, hvad Kong Evend lovede, og ſagde at han ikke vilde holde, hvad han lovede, og Kongen

vilde derfor intet Forlig indgaae, naar Baldemar ikke gif i Borgen for Kong Svend. Da sagde Baldemar: „Ikke onskede jeg, at du vilde forlange dette af mig, Frænde! thi jeg er ikke Kong Knuds Ven; og om du ikke holder det Forlig, som jeg har borget for, du vil det være mig imod, og da vil jeg strax være ude af al Forbindelse med dig.” Kong Svend bad ham gaae i Borgen for sig, og sagde at han vilde vel holde Forliget, læggende til at han kunde frit træde ud af Forbundet med ham, om han brød Forliget. Det blev da Enden derpaa, at Baldemar gif i Borgen for Kong Svend, og de droge siden tilbage hjem til Danmark. Men da de kom hjem, brød Kong Svend strax Forliget med Kong Knud, og erklærede alle de Kongsgaarde, som vare i Sjælland, for sin Eiendom. Da henholdt Kong Knud sig til Baldemar, at det, som var aftalt, skulde holdes. Baldemar bad Kong Svend gjøre saa vel, at han holdt det Forlig, som han havde sluttet med Kong Knud; men Kong Svend sagde, at dette Forlig ikke kunde holdes, og foreslog at de skulde slutte et andet Forlig, hvilket de da gjorde. Da fik Kong Knud Apasylsel i Jylland, og sex Herreder i Sjælland og sex Herreder i Skaane. Baldemar gif ogsaa da i Borgen for Kong Svend, thi Kong Knud sagde, at dette Forlig vilde om kort Tid ikke blive holdt bedre end det forrige. Kong Svend bad igjen Baldemar at borge derfor, og sagde at dette Forlig, som var sluttet med hans Samtykke, skulde blive holdt, men at han havde kun meget nødig tilstaaet alt det, som Keiseren vilde sætte igjennem: „da jeg stod for hans Knæ,” sagde han. Forliget blev da omsider bragt i Stand

imellem dem, saa at Valdemar skulde være ude af Forbundet med Kong Svend, hvis denne brød det. Denne Sammenkomst holdtes i Viborg. Derefter giftede Kong Knud sin Halvsøster paa mødrene Side Sophie til Valdemar; hun var en Datter af Kong Baladar af Polineland. Derhos gav Kong Knud Valdemar til Benskab og fuldkomment Forlig Trediedelen af alle sine Eiendomme. Valdemar havde en Søn udenom, ved Navn Christopher; hans Moder hed Tosa.

Om Kong Svend.

110. Vinteren efter Forliget mellem Kong Knud og Valdemar udbød Kong Svend Peding, og agtede at hærje paa Sverrig. Han sendte Bud til Kong Knud og Valdemar, at de skulde drage med ham, men det vilde de ikke, fordi Kong Sorkver var gift med Kong Knuds og Sophies Moder Mikissa. Kong Svend drog siden til Sverrig, og indtog det Landskab af den svenske Konges Rige, som hedder Verande, det udgjør fem Herreder, og et Bispedomme, i hvilket der ere sex og halvtredsiudstyve Kirker. Ligesaa indtog han et andet Landskab, som hedder Finneide, og udgjør tre Herreder, nemlig Østbo, Sønderbo og Vestbo. Disse Landstaber og Herreder ligge nærmest den danske Konges Rige. Paa dette Tog faldt Mikolaus Dotta. Derpaa drog Kong Svend hjem, men hans Folk bleve tilbage i Gardhuse i Halland under Anførsel af Karl og Knud. Da Goterne spurgte dette, droge de did, og omringede Husene, og dræbte strax Kertesvendene, saasnart de kom ud; derpaa bleve de øvrige Folk tagne til Fange, og Goterne huggede et Hul paa Isen, og

sankede dem der ned. Endnu den Vinter holdtes Freden vedlige imellem Kong Svend og Kong Knud. Men om Sommeren droge Kong Knud og Baldemar med en Flaade til Sjælland og laae ved Sundby; Kong Svend var da i Roeskilde, og han syntes ikke vel om deres Færd, da han kun havde faa Folk om sig; men de fore i alt saa fredelig frem som mueligt, og gave sig ikke det mindste Udseende af at tænke paa Ufred. Da sendte Kong Svend Mænd til dem, og det blev bestemt, at de skulde holde en Sammenkomst. Kong Svend red da ud til dem, og befæstede nu igjen den forhen indgangne Overenskomst, og de skiltes forligte. Kong Knud og Baldemar droge den samme Dag bort til Jylland, men Kong Svend drog tilbage til Roeskilde. Om Morgen derefter holdt Kong Svend Slag med Venderne ved Kalvunde, og seirede og dræbte mange Folk. Endnu dette Aar holdtes Freden vedlige imellem Kongerne Svend og Knud. Kong Svend var meget fortrydelig over, at Kong Knud og Baldemar vare saa vel forligte, og Ditleif Edlarson og Ribe-Ulf talte bestandig for Kong Svend, at han maatte see at pønse paa nogen List, at faae dem begge paa een Gang ved noget svigefuldt Anslag bragt af Dage, om han ikke paa anden Maade kunde faae Bugt med dem, og de sagde, at han da uhindret vilde ene kunne styre hele Danmarks Rige. Dette lod Kong Svend sig meget vel befalde. Engang spurgte han nu, at begge Svogrene Kong Knud og Baldemar vare i Ribe, og ikke havde mange Folk om sig. Han drog da skyndsomt bort fra Skaane med en meget betydelig Hær, og agtede nu at fælde dem begge. Men de fik

Nys om hans Reise og Beslutning, og skiltes derfor. Kong Knud drog derfra til Viborg, og Baldemar til Hedeby. Da Kong Svend spurgte det, vendte han atter samme Vej tilbage, og saasnart de fik at vide, at han var vendt tilbage, udbød de Krigsfolk. Kong Svend samlede ogsaa en Hær imod dem af Skaaninger og Sjællændere, som vilde følge ham, og han var i Roeskilde, da de laae i Lyngby i Valby Herred, og de laae der i syv Dage uden at slaes. Da droge Skaaningerne bort fra Kong Svend, og da han mærkede, at de flyede fra ham, dristede han sig ikke til at staa imod Kong Knud og Baldemar, men flyede om Natten bort ned til Falster, og han fortsatte dernæst Reisen uafbrudt, til han kom til Landesberg til sin Besvogrede Markgreve Konrad, hos hvem han opholdt sig i tre Maaneder.

Kongernes Forlig.

111. I det Mellemrum, da Kong Svend var fraværende, lod Baldemar sig udnævne til Konge, hvortil alle vare beredte, da han var en meget venne-
 sæl Mand. Baldemar og hans Svoger Knud lode sig da begge paa een Gang vie til Konger. I samme Tid hentede Kong Knud sin Fæstems, Kong Sørkvers Datter, oppe fra Sverrig. Men medens Kong Knud var oppe i Sverrig, kom Kong Svend og Hertug Henrik til Danmark, og vare fjorten Dage i Landet. De kom saa langt ind i Landet, at de kom til Sommerstade i Jylland. Men da Kong Baldemar spurgte det, drog han med de Folk, som han fik samlet i Sjælland, over til Fyen; han drog dernæst igjennem Fyen til Middels-

fartsund. Der var vanskeligt at komme over Sundet for Jfens Skjld; imidlertid kom han dog over selv attende, og drog strax nord op i Jylland, og samlede Folk. Da Kong Svend og Hertug Henrik spurgte hans Ankomst, vilde de ikke oppebie ham, men slyede, og droge i to Dage den Wei tilbage, som de havde brugt fjorten Dage til paa Henreisen. Da Kong Waldemar fik det at vide, lod han sin Hær drage hjem, men han opholdt sig i Jylland om Winteren, og ventede der paa Kong Knud. Men efterat Kong Svend havde været i Sarland i kort Tid, blev han kjed af at være der, og drog derfra til Windland, og gav Bunderne Betaling, for at de skulde sætte ham over til Fyen. Da Kong Knud og Waldemar spurgte det, udbød de strax Leding, og styrede til Fyen. Fyenboerne slyede fra Kong Svend, og vilde ikke følge ham, og drøge strax til Kong Knud og Waldemar med alt deres rørlige Gods og deres Koner og Børn, thi de havde forud alle kun nødvtungne givet sig under Kong Svend. Kong Svend saae da intet andet Vilkaar for sig, end at søge Forlig med de andre Konger, og han sendte da Mænd til dem, og forlangte Leide til at komme til Sautale med dem, for at forsøge Forlig. De holdt da en Sammenkomst, paa hvilken Kong Svend bad, at Kong Waldemar ene vilde afgjøre Sagen imellem dem, ligesom han selv ønskede, og sagde at han vilde være vel tilfreds med hans Afgjorelse, og at han kun ventede Godt af ham, og han bad ham stifte Landet imellem dem, som ham syntes bedst. Kong Waldemar sagde, at han vilde raadføre sig desangaaende med de

viseffe og bedste Mænd, som vare i Landet, og at han ikke vilde saa hurtig tage sig paa at afsjøre Sligt, og had Kong Svend at vente imidlertid paa Falster. Kong Svend spurgte da, hvorledes der skulde sørges for hans Folk imedens, og sagde at han ikke kunde føde Folket i saa lille et Land, og han bad Kongerne, at de maatte tage imod hans Mænd og underholde dem, indtil Forliget kom i Stand, og dette tilstode de. Men Kong Svend lovede, og kaldte Gud og Mennesker til Vidne paa sit Lofte, at han ikke skulde drage bort fra Falster i den Tid, førend Forliget var sluttet, eller Freden var opsagt imellem dem, og at han ikke vilde samle Folk til sig, førend de vare forligte.

Landets Deling.

112. Kongerne Valdemar og Knud stævnedede til sig alle de viseffe Mænd, som vare i Danmark, til Raadslagning om Landets Deling. Men saasnart Kong Svend var kommen bort fra Kong Valdemar, søgte strax alle hans Mænd til ham, og da han fik dem at stole paa, og han troede igjen at have nogen Styrke, var han utilboieligere til det aftalte Forlig, og han var da uvillig til at lade Forlig komme i Stand paa den Maade, som han fornd selv havde forlangt, men dog saae han, at der endnu ikke var andet for han, end at lade det være, som de vilde, da han havde langt mindre Styrke end de. Det blev da bestemt, at Valdemar skulde stifte Landet imellem dem, og dernæst selv vælge først, hvilket Kongerne Knud og Svend tilstode ham. Valdemar henlagde til den ene Deel Jylland og de Ber som hore dertil; dernæst henlagde han til den

anden Deel Skaane og Halland, Bleking og Bornholm og til den tredie Sjælland og Fyen, Erø og Falster og de Lande, som høre dertil. Kong Waldemar valgte Jylland; men Kong Svend tilfaldt Skaane og de dertil nævnte Lande, og Kong Knud Sjælland og Fyen. Alle fandt, at Kong Waldemar ved denne Afgjorelse viste megen Høimodighed imod Kong Svend, thi Folk holdt for, at Kong Svend havde forbrudt Land og Folk. Siden forenede Kongerne Waldemar og Knud deres Lande, men alle Kongerne svore ved Gud og alt hvad helligt var, at denne Afgjorelse skulde holdes, og at den, som brød Forliget, skulde være i Band af Paven og alle Biskopper og Præster.

Sikkerhed, sat imellem Kongerne.

113. Efter dette Forlig imellem Kongerne bød Kong Knud Kong Svend hjem med sig til Roeskilde, og Kong Svend tog imod Indbydelsen, og alle Kongerne bekræftede da, at der skulde være god Venstabsforstaaelse imellem dem. Kongerne Waldemar og Knud drog begge forud, og lode gjøre Tilberedelser til et Gilde for Kong Svend. Det var bestemt forud, at de skulde ride til Ringsted imod Kong Svend, hvor alle Kongerne skulde mødes; og Kong Waldemar sagde nu til Kong Knud, at de skulde ride imod Kong Svend, og byde ham til Gildet, som var anrettet. Kong Knud svarede, og sagde at han ikke raadede til, at de skulde drage begge i Kong Svends Vold, og tilføiede at han havde Mistanke om, hvor tro Kong Svend vilde være: „Nu ere ogsaa hans Raadgivere der med ham!”

sagde han, „som bestandig tilskynde ham til det Onde, Ditleif Edlarsen og Ribe-Ulf og Yngvar Kveifa; og jeg vil ikke lide meget paa ham, thi jeg troer, at han ikke synes vel om Forliget, og han vil vist nok ikke holde dette bedre, end dem som han forhen har brudt. Jeg giver derfor det Raad,” vedblev Kong Knud, „at du skal ride med Folk imod ham, men jeg vil imidlertid ride til, og holde en Trop Folk samlet for Forsigtigheds Skyld, og jeg venter at det vil hjælpe, og at Kong Svend ikke vil driste sig til at tage den ene af os af Dage, naar den anden bliver tilbage til Havn; men han vil heller forsøge paa at dræbe os begge paa een Gang.” Waldemar svarede: „Ikke vil vor Frænde Kong Svend være saa slet et Menneske, at han vil pønse paa noget Forræderi imod os, og saaledes gjøre Gud og alle gode Mennesker opbragte paa sig, og han vil sikkert holde dette Forlig vel, og ikke svige nogen i den indgangue og beedigede Overenskomst; men dog skal du raade derfor, Svoger! som dig synes.” De gjorde nu saa, og Kong Waldemar red imod Kong Svend, og da han kom til Ringsted, traf han der Kong Svend, som havde betydeligt Mandskab med sig, alle hans Mænd vare brynieklædte og saa bedækkede af Jern, som man kunde see en Jæstade. Kong Svend havde da taget sin Beslutning, og agtede at dræbe dem begge, hvis de havde kommet begge. Da Waldemar saae, hvorledes han havde beredt sig, tænkte han paa, at Kong Knud ikke havde gjættet saa urigtig derom, og han bad da sine Mænd ride djærvt frem og ikke lade mærke nogen Frygt paa sig. Da de nu kom sammen, spurgte Waldemar, hvorfor de saaledes vare brynie-

klædte. Kong Svend sagde, at han havde spurgt, at Kong Knud havde noget Dødt i Sinde imod ham: „Men hvi er han nu ikke her?“ sagde han; „jeg vilde ogsaa sikre mig og mine Mænd, om I pønse paa nogen Svig imod os.“ Baldemar svarede: „Ei ville vi svige dig, Frænde! men enhver vogte sig for at begaae nogen Svig imod den anden! thi meget heller vil jeg lade mit Liv end bryde mine Eder, saa fast som vi sluttede Forliget imellem os.“ Kong Svend sagde, at det vel var saa, og at han heller ikke havde villet troe det, thi andet var ham berettet. Derpaa rede de begge til Roeskilde, hvor Kong Knud forud var, og der blev nu holdt et meget anseeligt Gilde, og alle Kongerne glædede sig med hinanden om Ratten, og det stod sig da meget godt imellem dem. Kong Svend havde betydeligt Mandskab did med sig, og der vare alle hans Raadgivere med ham.

Om Forræderiet.

114. Den følgende Dag drak alle Kongerne i eet Herberge, og vare muntre. Kong Svends Mænd anstillede Lege udenfor Herberget, og derhen strømmede Folk ud paa Eftermiddagen fra Herbergerne, og fandt mere Morstab i at see derpaa end at sidde bestandig ved Drikkebordet. Der vare da saa Mænd i Herberget uden Kongerne. Da kom Kong Svends Mænd Ditleif Edlarson og nogle andre ind og vinkede til Kong Svend. Han stod op, og de talte sammen i kort Tid, dog lønlig. Derpaa gif Kong Svend ud med dem. Han gif ind i et Huus, og skjulte sig der, men Ditleif, Tole Hemingson, Yngvar Kveifa og nogle andre

af Kong Svends troeste Mand vendte dernæst tilbage til det Herberge, hvori Kongerne Valdemar og Knud sad. Kong Valdemar spillede Skaf med en anden Mand, men Kong Knud sad paa Bænken ved Siden af ham; og da Ditleif og hans Folgesvende gif ind ad Døren, boiede Kong Knud sig hen til Kong Valdemar, og kysse ham. Kong Valdemar saae ikke bort fra Brættet, men spurgte: „Hvi er du nu saa blid, Svoger?“ Kong Knud svarede: „Det vil du snart saae at vide.“ Svends Mand trængte da ind, den ene efter den anden, alle fuldt bevæbnede, og de blottede strax Sværdene. Da Kong Valdemar saae det, sprang han op, og bilsede Kappen, som han havde over sig, om sin Arm, thi de sad uden Vaaben-derinde, da de ikke frygtede for nogen Ufred. Kong Valdemar sprang op og frent paa Gulvet først af alle sine Mænd; han sprang saa haardt ind paa Ditleif, at de faldt begge udenfor Døren. Da hug Tole Hemingsøn til Kong Valdemar, og Hugget traf ham paa Laaret, og det var et let Saar og ikke farligt; han blev ogsaa saaret paa Tommelfingeren. Da Kong Valdemars Mænd saae, at han var falden, lagde de sig ned ovenpaa ham, og bleve der gjenneuslukne, men Kong Valdemar undslap derved bort. Da kom Ditleif paa Fodderne, og hug strax med et bagvendt Hug til Kong Knud, og dette Hug var saa stort, at han fløvede hele Hovedet ned i Halsen, og det var hans Banesaar. Der var ogsaa en anden Mand, ved Ravn Hjalmsvidar, som hug til Kong Knud. Kong Knud faldt i en Skorsteen. De Danske holde ham for Helgen.

115. Absalon, som siden blev Erkebiskop, havde ikke været i Herberget; da denne Tildragelse skete; han var Kong Waldemars Mand, og ham den fjæreste af alle hans Mænd. Absalon var en særdeles rask og vaabendjærvt Mand. Men da dette spurgtes, søgte enhver af de Mænd, som havde været med Kongerne, hen, hvor de troede lettest at kunne frelse sig, thi Folk troede i Forstningen, at begge Kongerne vare dræbte. Absalon vilde ikke undslippe, thi han troede, at Kong Waldemar var falden, og han vilde ikke skilles fra ham. Han gik da ind i Herberget, og da vare Ditleif og hans Ledfagere borte, og Absalon vilde nu see efter, om han kunde finde Waldemar enten levende eller død, men Kong Waldemar var da borte. Han tog da sin Skindfaabe, som han havde om Skuldrene, og lagde den under Hovedet paa Kong Knud, der hvor han laae paa Gulvet, og spurgte om Kongen troede at kunne leve, og sagde at han nu kunde undkomme, men han kunde da ikke tale, og døde i hans Skjød. Der var en mægtig Mand af Kongerne Waldemars og Knuds Hær, ved Navn Constantin, der inde i Herberget; han bad Absalon hjælpe ham, om han kunde. Absalon svarede: „Hvorledes vil jeg kunne hjælpe dig mere end du mig.“ Absalon bad da Constantin at gaae til den Dør, hvor der ikke var Folk udenfor: „og vi ville nu gaae ud paa een Gang!“ sagde han. De gjorde saa, og Absalon gik ud der hvor de fleste af Kong Svends Mænd vare udenfor, og stode alle med blottede Sværde foran Døren og agtede at dræbe ham; men hans Frænde Alsley, som var Kong Svends Mand, var der udenfor, og da han kjendte ham, sagde han, at, om nogen

tilføiede ham Skade, da vilde han strax nedhugge den, som gjorde det. Saaledes slap Absalon bort. Ditleif og hans Medfølgere bleve vaer, at Constantin løb ud, og de ilte da strax efter ham og dræbte ham. En Mand, ved Navn Peter Thenja, var den som kom Kong Baldemar mest til Hjælp efter Kong Knuds Død; han skaffede dem Heste, og de rede til Ramsø, hvor de traf Absalon og hans Svoger Peter, og der var et meget glædeligt Møde. Derfra rede de alle til Buetorp, og traf der atter nogle af deres Mænd. Derfra rede de til Freysmose, hvor Absalons Broder Asbjørn Snare mødte dem; og han tog meget vel imod dem, og tilbød dem den Bistand, som han formaaede at yde. Han skaffede dem et Skib i Vikingebad, paa hvilket de drog over Sundet; de fik en meget stærk Storm, og kom dog velbeholdne til Land; men samme Aften forliste sex hundrede vendiste Skibe ved Juleholmene.

Om Kong Baldemar.

116. Kong Baldemar var nu kommen til Jylland, og androg paa Viborg. Thing den ham tilføiede Overlast og det Mord som Kong Svend havde begaaet paa Kong Knud. Han fremviste ogsaa der sine Saar, saa at det kunde sees, at samme Skjæbne havde været ham tiltænkt, hvis Gud ikke havde forhindret det. Han krævede Hjælp, og forklarede Folket, hvor høilig Nødvendigheden krævede den; men hele Folket sprang op med Raab, og sagde at de alle vilde følge ham, og sagde, som sandt var, at dette var en meget stændig Gjerning, som Kong Svend havde ladet udøve. Deryaa udbød Kong Baldemar Leeding, og fik betydeligt Mandskab; han forlod nu Skibene,

og saulede Hæren paa Land. Kong Svend drog imidlertid til Viborg, og udbad sig der Hjælp, og agtede at tage Kong Baldemar der fangen, men han var da i Randers, og ventede der paa sine Tropper. Da red Asbjørn Snare efter Svends Folk, da han spurgte til dem; han naaede dem paa Flugten, og han fratog tre Mænd deres Vaaben, men Mændene selv undkom, og traf Kong Svend ved Kornung, de fortalte ham deres Tab, og sagde at de vare drevne paa Flugt, og havde kun med Nød og neppe nudsluppet. Kongen var ilde fornøiet dermed, og gjorde sine Mænd store Vebreidelser, sagde at de ingen Vanære vilde afværge fra sig, da de saaledes lode sig slaae og fordrive, og at han i dem fødte slette Karle. Imidlertid forblev han der om Natten. Asbjørn Snare red til Kong Baldemar, og berettede ham, at Kong Svend laae ved Kornung. Kong Baldemar drog da over Randersbro, og vilde endnu ikke indlade sig i Slag, efterdi han ventede endnu endeel Folk til sig. Men da Kong Svend kom til Randers, havde Kong Baldemar ladet Broen afkaste, og han kunde da ikke komme over Aaen, og der blev derfor ikke noget af Slaget.

117. Denne samme Høst kom Kong Baldemar med sin Hær til Grædehede tæt søndenfor Viborg. Han vidste da, at Kong Svend kunde ventes did med en stor Hær, og at de nu snart maatte mødes, hvad Udfaldet saa vilde blive; begge havde da en stor og stjern Hær. Kong Baldemar valgte en Kampplads for dem, og opsatte der sine Telte. Derefter spiste Folkene og hvilte sig, og Kong Baldemar lagde sig til at sove, og da han var sovet ind, drømte han, at han syntes at

see sin Fader, den hellige Knud Lavard, som saaledes talte til ham: „Her ligger du, min Søn!” sagde han, „og er meget bekymret for, hvad Udfald dit Skifte med Kong Svend vil faae; bliv kun ved godt Mod!” sagde han, „thi du har Ketten paa din Side; læg nu noie Mærke til, hvad jeg siger dig, min Søn! thi det er ikke falskt, hvad der bæres dig for: naar du vaagner, vil du see en Ravn flyve, og du skal noie lægge Mærke til, hvor den sætter sig ned, thi hvor Ravnene sætter sig, der skal du opstille din Fylking, og vil da Gud give dig Seier.”

118. Derefter vaagnede Kong Baldemar, og stod op, og tænkte over sin Drom; han saae nu, hvor der stoi en Ravn, ligesom det havde været ham betydet. Der opstillede nu Kong Baldemar sine Krigere, ordnede sin Fylking, og beredte sig til Slag. De saae nu ogsaa Kong Svends Hær drage frem; han havde ligeledes betydeligt Mandskab, og rykkede hen paa Heden imod dem, og opstillede der sin Hær. Ribe-ulf bar Banneret for Kong Svend. Da de nu havde beredt sig, opløstede de paa begge Sider Krigsrådet, og derefter trængte Fylkingerne imod hinanden, og Striden begyndte og blev meget haard og langvarig, og man kunde længe ikke see, paa hvis Side Seiren vilde falde. Kong Baldemar var til Hest, og stred meget tappert; han red med en stor Trop Folk mod Kong Svends Banner, og der blev en meget skarp Strid, førend Ribe-ulf faldt, og Banneret blev nedhugget. Derefter kom der Flugt i Kong Svends Hær, og en stor Mængde faldt paa Kamppladsen. Kong Svend undskyede, skiftede Klæder med en Præst, og

gav ham Hesten og Baabnene, og bad ham undride saa stærkt han magtede og Hesten kunde fare, men Kongen blev tilbage, og blev greben i en Busskads. Peter Thenja kjennte ham, og sagde: „Hvi ligger I nu saa lavt, Herre?“ Da løb Gvenmar Ketilsøn til, og dræbte ham, og der faldt Kong Svend Sviende. I dette Slag faldt ogsaa Yngvar Kveisa, som havde dræbt Sorte-Plov. Derefter lod Kong Baldemar Ditleif Edlarson gribe, og radbrække. Atle Svendsøn fortalte, at han saae denne Mands ynkelige Henrettelse, da han var i Danmark.

119. Efter dette Slag fik Kong Baldemar Enevældet over hele Danmarks Rige, hvilket blev ham overdraget efter alle Landshövdingernes Beslutning. Han var en meget vennesæl Konge. Da vare ni Aar forløbne fra Kong Erik den Spages Endeligt, og eet Aar fra Kong Knud Magnussøns Drab. I denne Tid døde Biskop Håsur, og Absalon, Ubbjorn Snares Broder, blev viet til Biskop i hans Sted, thi Absalon var en fortrinlig Clerk og en viis Mand, og han blev siden en meget stor Høvding. Kong Baldemar sendte Bud over hele sit Rige Winteren efter Slaget paa Grædhede, at der skulde Leding ud om Baaren, og han agtede at drage til Vindland, at kristne Landet, om Gud vilde give Lykke dertil. Til dette Tog beredte mange Høvdinge sig med Kongen; den første af dem var Erkebiskop Askel; der var ogsaa Biskop Absalon af Roeskilde, som var een af de største Helte, som Danmark nogenstinde har frembragt; Kong Baldemars Søn Christopher, Gvenmar Ketilsøn, Peter Thenja, Biskop Absalons Broder Ubbjorn Snare, og Inge-

mar. Hele Flaaden samlede under Den Møen, som ligger søndenfor Sjælland. Der fik de et haardt Rodveir, og bleve derfor liggende der, indtil de ikke havde flere Levnetsmidler tilbage til hele Hæren end for syv Dage. Da kaldte Kong Baldemar sine Raadgivere sammen, og spurgte dem til Raads, hvad de skulde gribe til. Biskop Absalon svarede paa hans Tale: „J Gaar var det Veir til at reise i, og ligesaa var det i Forgaars fuldkommen godt Veir til at reise i, men J bleve da liggende, og vilde ingensteds drage, og hvis J vilde ligge rolige, naar det er Veir til at reise, og allene reise, naar Veiret er mildest, saa ere J ikke skikkede til at udsætte eder for saadan Møie, og da er det bedst at lade Ledingshæren drage hjem igjen.“ Kongen blev vred ved denne Tilskyndelse, og sagde at han ikke vilde vende tilbage, saalænge han havde Levnetsmidler til Hæren. Morgenen derefter bod Kongen, at der skulde lægges fra Land. De roede da ud i en meget stærk Storm, og Kongen var paa Skib med Erkebiskop Afel; det sønderfloges i Stormen, og Kong Baldemar svang sig da op paa Ingemars Skib med sit Sværd og Banner, det blev anseet for et meget godt Spring. Folkene bleve da bjergede, men Godset forlørte. De seilede til Hedinsø. Da gik Kongen op paa Biskop Absalons Skib, og lagde sig ned og sov, men han sendte om Aftenen Svenmar Ketilson i Land, at speide. Han tog Wendernes Speidere til Fange, og drog siden tilbage, og mødte Kongen der i Fjorden søndenfor Hedinsø. Svenmar berættede Kongen, at han havde fanget Wendernes Speidere. De landede dernæst paa Windland i Mundingen af en Flod. De skiftede Hæren til Land

gang, og Kongen gik i Land paa den ene Side af Floden, og Biskop Absalon paa den anden Side, og de drog da til forskjellige Sider, saa den ene ikke vidste til den anden, og de brændte nu Bygderne vidt omkring paa begge Sider af Floden, drog derpaa igjen tilbage til deres Skibe, og ladede tresindstyve Skibe med det gjorte Byrte. Derefter seilede Kong Waldemar hjem til sit Rige, og opholdt sig hjemme den følgende Vinter. Om Vaaren sendte Kong Inge af Norge Kong Waldemar et smukt Drageskib. Denne Sommer drog Kong Waldemar igjen til Windland, og paa denne Reise fik han Dragen beskadiget, men Kongen seilede op i Gudagersaa, og holdt der et Slag med en vendisk Hovding, som hed Mjuklat. Dennes Søn hed Fridleif; han blev fangen af de Danste paa det første Tog, og han var da hos Kongen, og var kristnet. De sloges ved Byen Ulf; Kong Waldemar seirede, men Mjuklat flyede og faldt siden. De Danste toge hans Hoved, og opsatte det paa en Stage udenfor Byen. Kong Waldemar drog dernæst til sine Skibe. Han spurgte da, om nogen af Hovdingerne havde Mod til at ride til Brunsvig, og bringe Vrende fra ham til Hertug Henrik, Keiser Konrads Søn; han var gift med den engelske Konge Henriks Datter, og de havde tre Sønner, Keiser Otto, Pfaltzgreve Henrik og Wilhelm Digre eller den Tykke, og en Datter ved Navn Sjertrud. Til at drage denne Færd vare alle uvillige, thi man maatte reise lige igjennem Windland i Hænderne paa sine Fjender. Biskop Absalon tilbød Kongen at drage denne Færd. Det tilstod Kongen. Biskoppen begav sig da paa Veien med tresindstyve Mand, og

ham fulgte Fridleif Njuflatsøn som Weiviser. De rede da forbi Byen, udenfor hvilken Njuflats Hov ved var opsat paa Stagen. Da Fridleif saae det, fældte han Taarer, og sagde, at det maatte han have ventet, efterdi han ikke vilde tjene den sande Gud. De kom derpaa til Hertug Henrik, og bleve der vel modtagne. Der opholdt de sig en Tid, og udførte deres Errende, og da de igjen droge bort, tilbød Hertugen dem Folk til Følge. Biskoppen sagde, at de ingen behøvede. De rede fra Brunsvig tidlig om Morgenen, og vare alle klædte i Rustninger. De rede da over en Slette, og havde Mistanke om, at der maatte være Folk forsamlede i Bygden. Da tog Fridleif til Orde og sagde, at det var der hans Fader var bleven dræbt: „Og om I Danske her blive tagne til Fange, saa komme I til at gaae den samme Vej, som I lode ham gaae, og det er nu hver Mand bedst tjenligt at sælge sig som dyrest.“ Biskoppen takkede ham for hans Opmuntring, og sagde at det var mandigen talt. De rede nu syngende igjennem Bygden om Dagen, og lode ikke nogen Frygt mærke paa sig; og da Indbyggerne bleve dem vaer, troede de, at det var Hertugens Mænd, som rede med saadan Munterhed. Biskoppen naaede da i god Behold med sin Troj til Skibene. Kong Baldemar sad da og læste Davids Psalmer, og blev glad ved igjen at see Biskoppen og hans Mænd.

120. Om Morgenen seilede Kongen mod Ost langs Kysten af Vindland til Svolder, hvor Bønderne laae med en stor Flaade. De flyede strax, da de saae den danske Konges Seil. Det blev da god Bør. Kongen affendte sin Son Christopher, for at brænde det

Herred i Bindland, som hedder Balung, og bød dem ikke at ride op, førend hele Hæren var kommen i Land. Christoffer og hans Folk vare temmelig hurtige i at brænde Bygden. Og da Bønderne, som vare paa de Skibe, der forud havde flyet, saa det, roede de til, saa hurtig de kunde, og agtede uforvarende at overfalde de Danske; men i det samme saa de, hvor Kong Waldemar foer med en Deel af Hæren, og de undskydede da igjen, saa hurtig de kunde, saa at de Danske ikke kunde naae dem. De Danske lagde siden til Havn, og tjeldede, og da Kongeskibet var tjeldet, kom Erkebiskop Afzel der, og sagde saaledes: „Altfor hurtige ere I Danske til eders Sjerning, at I begrabe dem, førend de ere døde.“ Kongen spurgte, hvi han talte saa. Erkebiskoppen svarede: „Ehi jeg seer, at vi ligge her længe ved Øer og Udskjær, førend vi her vinde saa stor en Seier, som vi gif Skjæ af ved denne Overfælse; men Ubetænksomhed leder sjelden til noget Godt!“ De droge dernæst ifølge Erkebiskoppens Tilskyndelse til Skibene, og roede over en Flod, som var der, og gif der i Land med deres Heste, og brændte der hele Eplsket, som ligger ovenfor Stræla, og bleve liggende der om Natten; men om Morgenens derefter droge de til Falong og brændte Herredet, og agtede sig dernæst hjem. Den følgende Nat kom Rygierne til dem ved Madnæs, de beboe Herredet Rygen i Bindland, som er et stort Herred og Rige. Deres Høvding Domabur foreslog de Danske Forlig, men Erkebiskoppen forlangte, at de skulde gaae Kong Waldemar til Haande, og sætte ham Gidsler. Da gav Domabur Erkebiskoppen et Raad, og sagde saaledes: „Du er en ung Mand

uden nogen Erfaring, forlang ikke Gidsler af os, og hær! ikke paa vort Land, drag heller hjem, og hold bestandig Fred med os, indtil eders Lande ere saa vel bebyggede, som vore nu ere, thi mange af eders Lande ligge øde og ubeboede, og derfor passer det sig bedre for eder at have Fred end Ufred." Da svarede Erkebiskoppen: „Jeg veed, at Kong Waldemar vil gjerne følge dit Raad, og jeg synes vel om det; drag nu hjem," vedblev Erkebiskoppen, „og sig Rygierne, at vi ikke bede dem om Gidsler, førend de selv byde os dem." Dernæst drog Domabur hjem, og Kong Waldemar lagde sine Skibe til Havnen Skaparød paa Rygen, og de ginge der i Land med hele Hæren op til Staden Arkun. Denne Stad havde Erif Emun indtaget, som forhæn er berettet i Bogen. Der kom Rygierne imod Kong Waldemar med en utallig Hær, og holdt et Slag med ham, i hvilket Kong Waldemar seirede, men af Rygierne faldt tre [hundrede] tusinde, men de Overblevne flyede. De Danske seilede dernæst til Hedinso, og da de laae der, kom Rygierne til dem, og satte dem fire Gidsler, og tilstode alt, hvad de forlangte. Efter denne Seier drog Kong Waldemar hjem til sit Rige. Paa det næste Ledingsstog, som Kong Waldemar efter dette gjorde, styrede han til Stræla. Da red Biskop Absalon op i Landet, og holdt Thing med Bønderne; Biskoppen bød dem at drage til Valagust²⁾ med Kongen, og gibe ham Hælpetropper. Rygierne gjorde, som han bød, og droge med Kongen, og de havde betydeligt Mandskab, og lagde sig i Kuaviz. Der kom

²⁾ d. c. Volgast.

de fra Valagust imod dem, og satte Kongen Gidsler, og tilstode ham Lydighed, hvorefter Hæren igjen drog hjem. Paa det næste Tog, som Kong Waldemar gjorde, drog han til Grønnesund, thi Rygierne vilde da bryde Forliget, som de forhen havde sluttet med Kong Waldemar, hvortil Grunden var, at de i dette Mellemrum havde underkastet sig Hertug Henrik af Brunsvig og sat ham Gidsler, thi Henrik erklærede hele Landskabet omkring Valagust for sin Eiendom, og han havde ogsaa hærjet paa Rygierne. Men da Rygierne spurgte, at Kong Waldemar var kommen til Grønnesund, og agtede at hærje paa deres Land, droge de til Kongen, og overgave sig da paa ny til ham, og Kong Waldemar drog dernæst hjem. Men da Hertug Henrik spurgte dette, gjorde han Kongen Beskyldning for, at han havde taget Gidsler af Valagust og hærjet paa Rygierne, som han paastod at være hans Undersaatter. Han sendte da Mænd til Kong Waldemar, og bad ham om Erstatning for at han havde hærjet paa hans Land, og lod tilføie at han i modsat Fald vilde tage Hævn og drage med en Hær til Danmark. Men medens de Udsendte vare paa Reisen, havde Ost. Venderne en utal- lig Hær ude, og droge mod det Landskab, som Hertugen eiede i Windland, og brændte Hygderne og dræbte alt Folket. Hertug Henrik tilstrev Biskop Absalon dette Anslag, men han havde dog ingen Deel deri, og da Hertugen fik Visshed derom, stikkede han strax anden Gang Udsendinge til Danmark til Kong Waldemar, og bad ham om Forlig, og tillige om han vilde hærje i Forening med ham paa Windland. Dette tilstod Kong

Waldemar, fordi de fra Walagust atter havde brudt det Forlig, de havde indgaaet med ham. Den følgende Vaar udbode Kong Waldemar af Danmark og Hertug Henrik af Saxland Leding, og hærjede paa Windland. Hertugen kom med sin Hær til Dimin, og leirede sig der om Borgen, men Indbyggerne traf sig sammen, og vilde forsvare deres Land. De gjorde en Nat Anfald paa Hertugens Folk; og dræbte om Natten to Grever, af hvilke den ene hed Adelsbrift, den anden Henrik, og mange andre anseete Mænd. Der faldt halvfemte hundrede Mand af Hertugens Hær, og mange bleve saarede, men alle de, som kunde undslippe, flyede bort. Wenderne forfulgte de Flygtende et kort Stykke Wei, og droge dernæst tilbage til Walpladsen, og røvede og plyndrede baade Waaben og Klæder fra de Faldne. Men da det begyndte at blive lyst, og Tydsterne saae, hvad Wenderne toge sig for, rede de tilbage, og sloges med dem, og dreve dem paa Flugten. Derefter indtog Hertug Henrik Borgen, og dræbte en utallig Mængde af Wenderne. Kong Waldemar drog andenstedes hen med sin Hær, og kom til Walagust; han leirede sig der om Borgen, og Wenderne bade da Kongen om Fred, overgave sig til ham, og satte ham Gidsler, men om Natten efter flyede de af Borgen, uden at Kongen bemærkede det. Da Kong Waldemar fik dette at vide, besatte han Borgen med sine Mænd, og drog dernæst ud paa en Flod, og til en Bro paa Floden, som hedder Dunzarbro. Den paaafølgende Morgen kom Hertug Henrik fra Grozar, og gik strax om Bord paa Kong Waldemars Skib, og Hertugen faldt meget i Forundring over, hvor godt Kongen

kunde seile. Alt gif nu af med Venfkap imellem dem, og Kong Waldemar gjorde da Hertugen Forflag om Svogerfkap paa fin Søn's Vegne, i hvilket Hertugen indvilligede; og de troslovede da deres Børn sammen, hvilke endnu laae i Bugge; Drengen, Kong Waldemars Søn, hed Knud, og Moen Fru Gjertrud. Om Morgenen efter roede Kong Waldemar til Stolpe, men Henrik drog til Dimin, og nedbrød og brændte hele Borgen. Dernæst drog Kong Waldemar tilbage til Broen, hvor Raafamar, som da var Herre i Windland, kom til ham, satte ham Sidler, og blev hans Mand; Kong Waldemar overgav ham to Dele af Valagust at bestyre, men den tredie Deel overgav han Rygierne. Siden drog Kongen til Stræla, og holdt der Beraadflaging med sine Folk; da gav han efter Biskop Absalons og andre Høvdingers Raad sin Søn Knud Kongenavn; han var den Gang et Aar gammel. Han drog dernæst hjem til Danmark. Paa det næste Ledingstog, som Kong Waldemar gjorde, drog han først til Rygen, og da blev Anslong brændt. Ogsaa den Gang var Biskop Absalon hurtigst tilligemed Oberne, saa at de maatte vente paa Kongen i syv Dage ved Hedinsø, og fore derfra hjem.

121. Imod Vinterens Slutning udbød Kong Waldemar atter Leding. Han drog til Rygen, og gjorde Landgang i en Offerlund ved Stræla, som hedder Boku. Der brændte og ødelagde de alt, bemægtigede sig Folk og Gods, og droge dermed til Ekibene. Dernæst gjorde de Landgang paa den anden Side paa Valung, og brændte der, og droge derfra til Vik, og

brændte hele Landet lige til deres Markedsplass. Derfra seilede de til Hedinsø, hvor de laae og udhvilte sig i to Dage. Da bad Kongen Biskop Absalon at drage forud, men Kongen gjorde da Landgang med Jyderne ved Estrala; men da det blev mørkt, roede Biskoppen op med sin Flaade forbi Kongen til Parez, og red siden op til Byen Gard. Der kom Bønderne igjen imod dem, og beredte sig strax til Slag med Biskoppen, og sloges ved en Jndsø. Det var et stort Slag, og der skete stort Mandefald, og Biskoppen seirede; der faldt elleve hundrede Mand af Bønderne, men kun een Mand af Biskoppens Folk; men to af Biskoppens Mænd, som af Kappelyst prøvede at svømme med hinanden, omkom i Dybet. Derpaa red Biskoppen ud til sine Skibe, og da de dreve Hestene om Bord, kom Kongen Baldemar der, og spurgte, hvad de havde foretaget sig, og Biskoppen berettede ham det. Kongen takkede ham i naadige Udtryk for denne Seier, og dernæst droge de alle i Forening til Estrala. Bøerne havde nu faaet stort Bytte, hvilket Jyderne misundte dem, og sagde at Bøerne sik alt, men Jyderne gif Slip deraf, men de torde dog ikke tale derom i Kongens Paahør. Derefter drog Kongen med Hæren til Nafand, og hærjede der. Der dræbte de en Hooding, ved Navn Dalemar, bewægtigede sig alt Folket og Godset, og droge siden til Hedinsø. Der kom Nygierne til Kongen, bønfaaldt om hans Misfandhed, og satte ham Gidsler, gave ham de Skatter, som han krævede, og tilskode ham Lydighed. Kongen drog efter dette hjem til Danmark.

122. Kong Waldemar gav sin Son Christopher en Forlening i Jylland; han fik Hertugdøm i Hedeby og det Landskab, som hører dertil; han var en mægtig Mand. Kong Waldemar havde bestandig under hele sin Regjering meget at foretage sig. Han gjorde otte Ledingstogte til Rygen, inden han fik Landet indtaget. En Vinter i Fasten drog Hertug Christopher og Biskop Absalon til Svolder, og brændte der Landet lige op til Tribuzis, saa at det laae øde i mange Aar derefter. De laae den Gang i tyve Dage for Modvind og stærk Storm i Floden Svolder, men siden fik de Bør og seilede hjem. Derefter var alt roligt i tre Aar, indtil Rygterne igjen brode Forliget. Da udbød Kong Waldemar atter Leding, og drog til Rygen; hvor han kom Pintsedag, og indtog den for nævnte By Arkun. Da kom deres Konge Tetizlaf og hans Broder Jarmar og alle de fornemste af Rygterne til Kong Waldemar, og overgave da Landet og sig selv til ham, og underteftede sig i alle Henseender hans Billie. Kongen bød dem da at antage Kristendommen, thi Hedenstabet havde bestandig holdt sig, siden de igjen afkastede Kristendommen, som de havde antaget, den Gang Kong Erik Emun, som før blev berettet, lod dem døbe, efter at han havde indtaget Byen Arkun. De sagde, at de nu vilde gjøre alt, hvad Kongen og Biskop Absalon vilde forlange. Kongen udvalgte da Sone Ebbeson og nogle Mænd med ham til at gaae ind i Byen Arkun til det Afgudstempel som var der, og bød ham nedhugge Afguden, som hed Svantebiz, og drage ham ud af Borgen, og plyndre alt i Templet, hvad der havde Penges Værd. Men de, som vare i Borgen,

torde ikke drage ham ud; da de frygtede meget for hans Vrede. Da gif Biskop Svend og Sone Ebbeson til, og nedhug Guden; derpaa sloge de et Kæb om Halsen paa ham; og tvang Rygierne til selv at drage ham ud; og da han kom ud; undrede alle Hedningerne sig over, at han da ikke kunde hjælpe sig selv, og troede mindre paa ham end tilforn. Folk gif da til, og fløvede ham i Stykker, og brændte ham under deres Kjeder; Rygierne indsaae da, at de vare bedragne, og troede ikke mere paa ham. Biskop Absalon og alle Præsterne kristnede nu Folket, og doøbte paa een Dag tretten hundrede, og droge derfra, efterat Folket havde tilstaaet Kongen og Biskoppen Lydighed. Om Norge; derefter drog Kongen til Staden Karenz, og lod der nedhugge tre Afguder, som benævntes Rinvit, Turupid og Furuvit. Disse Afguder gjorde saa store Undere, at, saasnart nogen Mand havde med en Kvinde at gjøre der inde i Byen, kobledede de dem sammen ligesom Hunde, og ikke kom de løs fra hinanden, førend de kom ud af Borgen. Den Dag, da disse Afguder bleve brændte, kristnede de ni hundrede Mennesker, og viede elleve Kirkegaarde. De toge der mange Kostbarheder af Gudebillederne, Guld og Sølv, Silke og Atlast og Skarlaget, Hjelme og Sværde, Brynier og alskens Vaaben. En femte Gud hed Pizamar; han var i en Stad ved Ravn Nafund, ogsaa han blev brændt. Desforuden var der een, ved Ravn Tjarnaglofi, som var deres Seiersgud, og drog i Kampen med dem; han havde en Knevelsbart af Sølv; han holdt sig længst, men dog fik de ham det tredie Aar derefter. Paa dette Tog kristnede de i alt fem tusinde der i Lan-

det. Derefter drog Kong Waldemar hjeu tilligemed Biskop Absalon og hele Hæren.

123. Medens Kong Waldemar levede, bleve byggede esseve Kirker paa Rygen, hvilke Biskop Absalon viede. Der er nu en Bispestol i Staden Ulsna, og i dette Bispedomme ere hundrede og tredive Kirker. Efterat Rygen var bleven kristnet, drog Kong Waldemar ikke mere i Leding. Men formedelst det Guds, som Kong Waldemar fratog Ryglerne, opstod der Uenighed imellem den danske Konge og Hertug Henrik, som paastod, at Rygen var hans Land, og at altsaa Godset tilhorte ham. Han bød da Hjer, Bønderne at hærje paa Danmark. Da Kong Waldemar spurgte det, bød han sin Søn Christopher og Biskop Absalon, at de skulde forsvare Landet, men de vilde ikke oppøbie Fjenden i Landet selv, og udbød derfor Leding, eet Skib af hvert Herred i Danmark. Da de vare løbne ud med Flaaden, spurgte de, at Kurerne havde en Flaade i Eoen og hærjede paa Bleking. Da de dog ikke vare fuldkommen visse, om det var en sand Beretning, troede de det fornødent at fatte et godt Raad, og de toge da den Beslutning, at Christopher, Biskop Absalon og Absbjørn droge did og seilede til Oland. Der gjorde de betydeligt Bytte, og toge en Deel Folk til Fange, men da de kom til deres Skibe, spurgte de, at Kurerne vare indenfor. De løslode da Folket, som de havde fanget, og styrede strax hen, hvor de vare, og traf dem ved en Havn, som benævnes Jernlufke. Da Kurerne mærkede, at der kom en Hær imod dem, trak de deres Skibe op, og beredte sig til Modværn paa Landet, og de troede, at det var Svenske.

Men en gammel Mand af Kurerne sagde, at det var Danste: „Det er derfor ikke raadeligt at blive,” sagde han; hvorpaa den gamle Mand roede bort med sit Skib; men de andre Kurer bleve liggende der tilbage med ni Skibe. Christopher og Biskop Absalon kom da til med deres Flaade, og beredte sig strax til Slag imod dem, og der faldt alle Kurerne, saa at ikke et Mennekesbarn undkom, men paa de Danstes Side faldt to Mand. De Danste toge da deres Skibe og Gods, og droge dermed hjem, efter saaledes at have vundet en stor Sejer.

Den hellige Knud optages af Jorden.

124. Dette Aar ved Midsommers Tid blev Kong Baldemars Fader, den hellige Knud Lavard optagen af Jorden i Ringsled, og der skete da igjen skjønne Fartegn paa hans Hellighed. Kong Knud, Kong Baldemars Søn, som den Gang kun var faa Aar gammel, blev da viet til Konge efter Faderens Raad og med Saantypke af hele Almuen i Danmark. Der blev da ogsaa sluttet Forslig imellem Kong Baldemar og den norske Konge Magnus Erlingsøn. Kong Magnus's Fader Erling Skakke kom til Danmark, og traf Kong Baldemar i Randers, og de havde der mange Forhandlinger angaaende den norske og den danske Konges Mellemværende. Kong Baldemar troede sig berettiget til Herredømmet over Wigen i Norge; thi det havde været en Aftale imellem Baldemar og Erling, da Kong Baldemar ydede ham og hans Søn Bistand til at sætte sig i Besiddelse af Norges Rige, at Kong Baldemar skulde have Øster Wigen.

Der var nært Slægtskab imellem Kongerne Baldemar og Magnus. Kong Baldemars Moder var Ingeborg, en Datter af Kong Harald Baldemarson, som forhen blev berettet, og hendes Søster var Malmfrid, som var gift med Kong Sigurd Forsalefarer, og deres Datter var Christine, Kong Magnus Erlingsøns Moder. Om Kong Baldemars og de Norstes Forhandlinger berettes i Norges Konge-Sagaer. Da nu Erling kom til Danmark til Kong Baldemar, gav denne ham Jarls Værdighed og det Landskab til Bestyrelse, som han gjorde Krav paa i Norge. De skiltes da med Forlig og Venfælskab, som de vel vedligeholdt, saa længe de levede. Samme Høst udbød Kong Baldemar Leding, og drog til Jomsborg og til Steinborg, som ligger længere mod Østen i Windland. Kongen seilede ind i et lille Sund, og da han igjen agtede at seile derud af, sagde de Danske, at de syntes at de vare komne i en Sæk, og tilføiede at dette igjen var Biskop Absalons Raad og Forsorg, og at han nu havde kommet dem i en Sæk, og ført dem ind et Sted, hvorfra ingen af dem kunde slippe bort: „Ehi nu er der en Har paa Landet indenfor os,” sagde de, „og en Flaade udenfor; men det er jo ikke gaaet her værre end man kunde vente, da du ikke tænker paa andet end ved Fremfusenhed at vinde Berømmelse, og du tænker beændig, at alt skal gaae efter dit Vink; men skjønt du er en stor Kriger og Kæmpe, er det dog ikke sikkert for dig, at stole paa dig selv i alt, og ikke paa andre, skjønt det nu en Tid er gaaet saaledes med dig.” Hertil svarede Biskop Absalon meget sagtnodig: „Efterdi jeg har ført eder i en farlig Stilling, da skal jeg ogsaa frelse eder fra

Garen; men saadan Dmtale vil jeg ikke oftere høre; thi vi skulle have Mand's Hjerter og ikke en Kvindes, og vi bør derfor være uskyldige, og ikke besvære os, om der end ikke bestandig synes at forestaae behagelige Ting. Nu vil jeg seile forud med mit Mand'skab, og mit Raad skulle I end følge; og om I see, at vi komme ud igjennem Sundet, da skulle I i Hast være beredte, gaae i Land med eders Heste, og ride med fylket Mand'skab imod Landhæren, og lad os saa see, hvad Udfald det vil faae!" Man gjorde nu, som Biskoppen raadede. Bønderne havde en betydelig Hær, baade paa Landet og paa Skibene. Først Bønderne paa Skibene vare beredte, roede Biskoppen nu ud imod dem, og lod strax raabe Krigsraab; og da flyede hele Flaaden, som laae der udenfor, og de torde ikke slaaes med ham. Men de, som vare til Hest, rede til Borgen, og traf der Bønderne, og begyndte Strid med dem. Biskop Absalon kom da ogsaa til Hjælp her, da han ingen Modstand havde fundet til Svæ. Det begyndte da snart at gaae Bønderne uheldig, og i kort Tid dræbte de tresindstyve hundrede Mand af dem; og Resten flyede. De toge ogsaa mange til Fange, og førte dem til deres Skibe. Den følgende Morgen kom en Mand ridende til dem oppe fra Landet, og sagde at han paa Landsfolkets Vegne vilde søge om Forlig, men man fandt at det var Evid og Bedrageri, og Biskop Absalon lod ham gribe, og tvang ham til at bekjende Sandheden. Han var dernæst i Bevogtning hos Biskoppen i fire Dage, og derefter udloste hans Søn ham med hundrede Mark Sølv. Derefter drog de Danske hjem, og da Biskop

Abfalon seilede nord til Drefund, laae han i Hylja mynne med sex Skibe. Det var syv Dage før Allehelgens Messse. Biskoppen laae med tre Skibe ved Mundingen, men de andre tre laae paa Grund forme-delt Ebben. Men ved Ottetiden (Kloffen tre om Morgenen), da Biskoppen læste Ottesang, kom der ni vændiste Skibe, som alle vare meget store, til dem, og gave sig strax til at angribe dem; men da de havde fredeet i kort Tid, grebe Bønderne Flugten, de Danske bemægtigede sig det ene af deres Skibe, men de otte andre undkom. Derefter seilede Biskoppen hjem, og kom hjem syv Dage derefter. Den følgende Sommer blev der igjen udbudet Leding, og bestemt at Flaaden skulde samles i Grønnesund. Der kom Erkebiskop Afkel med Skaaningerne og Biskop Abfalon med Sjællanderne, og Christopher med sit Mandskab. De seilede derpaa til Framnæs, og brændte der alt. Der mødte dem en Greve, ved Navn Hyrning, og indlod sig i Slag med dem; han havde betydeligt Mandskab, og var en stor Kriger, men dog maatte han strax tage Flugten, og mange af hans Folk bleve dræbte, men nogle tagne til Fange. Derpaa gif de Danske igjen om Bord, og traf Kong Valdemar ved Seiterås, og berettede ham om deres Færd. Nu bleve Jyderne misundelige derover, og sagde at Sjællanderne fik alt Bytte, men de gif Slip deraf. Da drog Kongen med sin Flaade til Strala, og red der op til Tribuzis og Atripiden, og brændte Landet vidt og bredt, de indtoge Byen, og dræbte Folket, gjorde der Bytte, og droge siden hjem.

Om Kong Baldemar.

125. I den Tid beredte Hertug Henrik af Brunsvig sig til en Reise hjemmefra ud til Jerusalem. Og førend han begav sig paa Veien, sendte han Bud til Biskop Absalon, at han skulde komme at hente hans Datter Fru Gjertrud, som Kong Baldemars Søn Knud skulde have tilagte; men Biskop Absalon var den Gang syg, og kunde ikke reise, hvilket Hertugen spntes var ilde. Men om Vinteren imod Jul sendte Hertug Henrik hende til Hedeby, og sendte Brev til Biskop Absalon, og sagde at han ikke troede nogen Mand i Danmark bedre end ham. Siden skikkede Kong Baldemar Mand hende i Nøde, og tog hæderlig imod hende. Men Hertug Henrik reiste ud til Jerusalem, og kom hjem igjen fra denne Reise. Imod Slutningen af denne Vinter udbød Kong Baldemar igjen en Flaade, og seilede til Windland og ind i Plazmynne til Gorgasia, og brændte der alt. Derefter drog Kong Baldemar til Barsleborg, og belejrede længe denne Borg; men Udfaldet blev, at Indbyggerne overgav sig til Kongen, betalte ham Penge og satte ham Gidsler. Kongen drog derefter hjem igjen til sit Rige. Det var da roligt i nogen Tid. Den følgende Vinter ægtede Kong Knud Hertug Henriks Datter Fru Gjertrud. I den Tid døde Kong Baldemars Søn Christopher, og til samme Tid opgav Erkebiskop Askel sit Embede, og bad Biskop Absalon at modtage Erkebispedommet, men han vilde aldeles ikke tage derimod; men siden toge Kong Baldemar og Erkebiskop Askel ham med Magt, og satte ham næsten halv tvungen i

Erkebispesædet, og gæve ham Erkebiskops Navn. Den følgende Vaar i Fasset drog Erkebiskop Aftel til det Sted, som hedder Klerivas, som er et stort Munkelofster, hvor han døde som Munk. Han var nogle Aar Erkebiskop i Lund. Kong Waldemar spurgte, at Wenderne anlagde to Borge i Flakmynne, imedens de vare forligte og der var Fred imellem dem. Dette syntes Kongen og de Danste i Almindelighed meget ilde om, da de deraf troede at forudsæe, at Wenderne atter vilde bryde Forliget. Der droge da Sendebud imellem Kong Waldemar og Hertug Henrik af Brunsvig, at de skulde udruste en Hær og drage til Windland og mødes der. Hertugen rykkede med sin Hær til Dimin. Kong Waldemar udbød atter en Flaade af Danmark, og seilede forbi Valagust til Fuznon, og hærjede, og alt Folket undsyede, men han brændte tre Borge Fuznon, Winborg og Fuir. Der skikkedes da igjen Sendebud imellem Kong Waldemar og Hertug Henrik, at de skulde mødes i Grozvin; der kom Kong Waldemar til det Sted, hvor de havde aftalt Mødet, men Hertugen kom ikke. Deryaa beleirede Kong Waldemar den Borg, som hedder Kotskobborg; han laae om Borgen om Natten, og brændte den den følgende Nat, begav sig deryaa til sine Skibe, og drog derfra med Ufred. Siden seilede Kong Waldemar til Flakmynne, og drog der ud, men de to Borge, som Wenderne havde anlagt, havde Floden om Vinteren overstyllet og aldeles ødelagt. Kongen drog derefter hjem.

Pavens Ordsending.

126. Denne Vinter sendte Pave Alexander Erkebiskop Absalon Pallium og Legationem over Danmark og Sverrig og over begge Gotlande. Dette fik han uden nogen Betaling, hvilket ingen før havde faaet, og han blev viet om Fasten. Da denne Vinter var forloben, udbød Kong Waldemar Leding af hele Danmark, og Flaaden samlede i Grønnesund. Kong Waldemar vilde da ikke selv drage længere, men bad Folket, at det skulde adlyde hans Son-Kong Knud og Erkebiskop Absalon, hvilke han satte til Hovdinge over Hæren, men han vilde selv ikke drage bort fra Landet. De droge derpaa til Valagust, og opbrændte der alt; derfra droge de til Usna og opbrændte ligeledes der alt, selve Borgen og alt hvad bygget var. Da kom Hvirisleif og Raskamar, som var Hertug i Øster-Vindland, til Kong Knud og Erkebiskop Absalon, bade dem om Mistkundhed og satte dem Gidsler af alle deres Lande, og gave Kongen femten hundrede Mark og Biskoppen fem hundrede Mark, for at det Forlig skulde staae ved Magt, som forhen var sluttet med Wenderne af Kong Waldemar, hvilket Wenderne siden selv havde brudt. De tilstode den Gang alle de Lande Fred, som Kongen ikke vilde at de skulde hærse paa, og kom tilbage den niende Dag, efterat de vare dragne bort, og traf Kongen paa Møen. Han faldt hoilig i Forundring over, hvor hurtig de havde fuldført dette Tog, men de berettede ham de Begivenheder, som vare foregaaede paa Toget, og bragte ham Penge og Gidslerne, og Kongen takkede dem for deres Færd.

Kong Waldemars Død.

127. Derefter forløb fem Aar, i hvilke ingen Leding blev udbuden. Men i den Fred, som da var, anlagde Venderne Borge og Kasteller og gjorde mange Skanser i deres Land, som kunde være til Landets Forsvar. Men da Kong Waldemar spurgte dette, forstod han, at Venderne ikke agtede at holde dette Forlig bedre end de forrige; han udbød da Leding tidlig om Vaaren. Men da Flaaden samlede i Grønnesund, blev Kong Waldemar syg; han talte da til sine Folk, og bad dem at fortsætte Toget ligesom forrige Gang, og han satte atter sin Søn Kong Knud og Erkebiskop Absalon til Hovdinge over Hæren, men de vilde ikke skilles fra ham, forend de vidste, hvorledes hans Sygdom vilde blive. Kong Knud gav da efter Erkebiskop Absalons Raad hele Hæren Hjemlov. Kong Waldemar døde af denne Sygdom den femte Mai. Han blev fort til Ringsted, og der jordet, og blev almindelig begravet over hele Danmark. Da havde han været Enevoldskonge over hele Danmark i sex og tyve Aar, og han havde holdt otte og tyve Slag i hedenske Lande, og bestandig friget paa Hedningerne, saa længe han levede, for at bestyrke Guds Kristenhed. Kong Waldemar og Dronning Sophie havde to Sønner: Kong Knud og Waldemar den Gamle, som siden blev Konge i Danmark og som har været een af de berømteste Konger her i de nordiske Lande. Hos ham var Olaf Thorderson, og lærte af ham megen Kundskab, og han havde fra ham mange herlige Fortællinger. Kong Waldemar Knudson havde ogsaa en Datter, ved Navn

Engilborg, som blev gift med den franske Konge Philip, Fader til den franske Kong Lodver, som indtog Damiad. En anden Datter af Kong Waldemar var Rikiss, som var gift med den svenske Konge Erik Knudson; deres Børn vare den svenske Konge Erik og Engilborg, som var gift med Birger Jarl i Sverrig; deres Børn igjen vare den svenske Konge Waldemar og Erik og Rikiss, som var gift med Norges Konge Haakon den Unge. En tredie Datter af Kong Waldemar var gift med Wilhelm Digre eller den Tykke, en Søn af Hertug Henrik af Brunsvig, og Broder til Keiser Otto. Hertug Christopher var ogsaa en Søn af Kong Waldemar med Tosa, som før blev berettet; han var en Slegfredsøn; han døde ti Aar forend sin Fader Kong Waldemar.

Knud antager Kongedømmet.

128. Efter Kong Waldemar Knudsons Død antog hans Søn Knud Regjeringen over hele Danmarks Rige, og alle Danske gabe sig under ham. Men da Keiser Fredrik spurgte Kong Waldemars Død, skiftede han strax Mand til Kong Knud, og bad ham blive hans Undergivne, og tage sit Rige til Lehn af ham. Kong Knud overlagde da denne Sag med Erkebiskop Absalon og sine andre Raadgivere, hvorledes han skulde svare derpaa, og de raadede ham, at han skulde svare estergivende, og sige saaledes: at Keiseren kunde vel give ham saa stort Rige, at han kunde blive hans Mand, men for Danmark behøvede han ikke at blive hans Mand. Keiserens Udsendinge droge da

hjem med dette Kong Knuds Svar. Men medens disse Mænd vare paa Reisen, sendte Buriðlaf af Windland een af sine Mænd, ved Ravn Frida, til Keiseren, og lod hilsse ham og sige, at han skulde snart udrette, at Kong Knud af Danmark blev Keiserens Lehnsmænd endnu inden Aaret var omme. Keiseren takkede ham for hans Tilbud, kyste Udsendingen, og gav ham en god Hest og Brynie, Skjold og Hjelm, og alle behøvrige Waaben smukt forarbejdede; han gav ham en god Skindkappe, og klædte ham vel, lod ham siden drage hjem, og bad ham sige til Hertug Buriðlaf, sin kjæreste Mand, at han skulde vel holde det, som han havde lovet Keiseren. Derefter udbød Buriðlaf en stor Hær, og agtede at drage til Rygen, for at underlægge sig dette Landskab. Da Rygierne spurgte dette, sendte Jarizmar Mænd til Erkebiskop Absalon, at berette ham, at Øster-Benderne havde en stor Flaade ude, og ventede paa Vester-Benderne, og agtede at hærje paa dem; han bad Erkebiskoppen hjælpe dem, om han vilde beholde Landet. Erkebiskoppen bad dem staae tappert imod, og sagde at han vilde komme dem til Hjælp. Derefter udbød Erkebiskoppen en Flaade, og seilede til Windland imod Buriðlaf. Buriðlaf havde fem hundrede Skibe, og ventede den Gang endnu paa Vester-Benderne. Da Erkebiskoppen traf Buriðlaf, kom det til et haardt Slag, som endtes med, at Buriðlaf flyede med halvtredshindstyve Skibe, men Erkebiskoppen bemægtigede sig alle de øvrige; nogle af Følgefene undslap i Land, andre druknede, men den største Deel blev dræbt. Dette Slag stod om Waaren v. d.

Pintsedags Tider. Derefter skiftede de Danske alt det Bytte, som de havde gjort; og droge igjen hjem.

Om Knuds Leding.

129. Denne samme Sommer udbød Kong Knud Leding af Danmark; og seilede først til Rygen, og bød Rygierne at drage med sig til Valagust. Kong Knud fik meget Folk derfra, og drog siden til Valagust, hvor han hærjede og lod brænde vidt og bredt. De beleirede længe Borgen. Biskop Absalon gif op i Land med sine Folk; han brændte to Borge, som vare anlagte paa deres Wei i Flahmyrne, og da de vare brændte, drog han tilbage til Kongen. Da kom Burislaf til Landet; han stikkede Mænd til Erkebiskoppen, som da var med sine Folk om Bord paa Skibene, og foreslog ham en Sammenkomst; men Burislaf agtede paa dette Møde at svige Erkebiskoppen, og troede da alt vundet, naar han var af Weien. Han bad Erkebiskoppen drage op i Land, for at de der kunde tale sammen, og sagde at han vilde meget rette sig efter hans Forsorg i Forliget med Kong Knud. Men Erkebiskoppen vilde ikke gaae i Land, thi han havde Mistanke om, som virkelig var Tilfældet, at Burislaf vilde pønse paa Ewig, og der blev da intet af deres Samtale. Iuidlertid havde Burislaf under disse Forhandlinger med de Danske undsat sin Borg ved at føre Levnetsmidler til den. Peters Messedag gjorde Kong Knud Angreb paa Borgen, og holdt der en Kamp, men fik den ikke indtaget; han laae der siden sex Dage rolig, men drog derpaa bort, fordi hans Levnetsmidler da begyndte at gaae op; men Wenderne forfulgte de

Danste og dræbte trefindstyre af dem. Dernæst drog Kong Knud hjem med hele sin Flaade. Denne Høst udbød Kong Knud Leding syv Dage for Mikkelmesse, og seilede til Rygen, fik der meget Mandskab, og drog derfra til Tribudiz og dernæst op til Trippipen, hvor han hærjede, og brændte hele Landet; han red til deres Kjøbstad, og brændte det. Da mødtes hele Kong Knuds Hær der, og blev liggende der i tre Dage, men deres Skibe laae ved Stræla. Morgenen derefter droge de til Tikarø, og agtede at opbrænde Boztrofa, men Veiret var imod, og derfor kunde de ikke brænde Borgen. Da Burislaaf spurgte dette, seilede han til med to Skibe, og vilde slutte Forlig med Kong Knud, men han havde i Grunden Ondt i Sinde. Kong Knud havde da ikke Levnetsmidler til at føde sin Hær med, og drog derfor igjen hjem til Danmark. Men om Vaaren udbød Kong Knud atter Leding af Danmark. I hans Hær vare da igjen Erkebiskop Absalon, Biskop Nsbjorn, og mange andre Stornænder. De havde en stor Hær og droge til Balagust, og brændte Landet paa begge Sider af Floden, droge dernæst lige til Steinborg, og brændte hele Landet, men Burislaaf undslap kun med Rød; han kastede sig af Hesten over et Sjerde, og kom saaledes ind i Borgen. Kong Knud og Erkebiskop Absalon kom da ridende til, men Burislaaf vinkede til dem, og bad dem om Fred og udbad sig en Sautale med dem; men de bade ham stikke Mand til dem med de Andragender, som han vilde gjøre. Da hans Udsendinge nu kom til Biskop Nsbjorn, bade de ham fremføre Burislaafs Bøn for Kongen og Erkebiskoppen, at de skulde give ham Tilladelse til at gaae

ud af Borgen at tale med dem. De sagde at de vilde tale med ham uden Ewig, og at de ikke vare saa utro som han. Buriſlaf ſagde, at han gjerne vilde være tro imod dem, og bad dem beſtemme et Møde imellem Kongen og ham, og ſagde at han vilde komme om tre Dage til Kong Knud. Kong Knud ſagde, at han vilde modtage ham til den Tid, men dog vilde han brænde Landet imedens, ligesom han forud havde beſtemt, og den Gaard, ſom laae foran Borgen. Buriſlaf bad Kongen brænde, hvad han vilde, men tilføiede, at han ligefuldt vilde komme til ham, og bad Kongen ſtaane deres Gaarde og Templer, ſom vare der. Derpaa kom Kvinderne ud fra Gaardene, ſaldt til Fode for Kongen, og bade at han vilde ſtaane Gaardene, hvilket Kongen tilſtod dem. Derefter drog Kongen op i Landet at brænde, og var der oppe om Natten, og brændte vidt omkring; men om Morgenen derefter drog han tilbage til Skibene. Da kom Buriſlaf til Kong Knud og Erkebiskoppen og bad dem om Miſkundhed, og ſatte da Kongen Sønnerne af de fornemſte Mænd der i Landet til Gidsler, og gav ham tre hundrede Mark og Erkebiskoppen otte hundrede Mark. Kong Knud antog da Overherredømmet og Veſkyttelſen af hele Windland, og drog ſiden hjem til Danmark.

Buriſlafs Endeligt.

130. Om Vaaren for Paafte kom Buriſlaf til Kong Knud i Roeskilde, og var hos ham i Paafte, og nød mange Raadesbeviisninger, og bar Sværdet for Kongen. Og da Buriſlaf igjen reiste hjem, gav Kongen ham gode Foræringer, hvorpaa de ſtiltes med Ven-

skab. Vaaren derefter i Fasten faldt Buriſlaf i en Sygdom; han ſendte da Bud til ſine Raadgivere, holdt Raad med dem, og ſagde, at hvis han igjen kom ſig af denne Sygdom, vilde han beſøge Kong Knud, men hvis det ikke faldt i hans Lod, da bad han Kongen ſelv at tage Beſtemmeſe med Landet, ſom ham ſyntes bedſt. Han bad ogſaa Kongen for Guds Skyld tilſtaae hans Børn Venſkab, og ſtifte alt imellem dem, efterſom han vilde, thi han ſaae, at hans Broder Jarriſmar havde været vel tjent med, at han beſtandig havde været Kong Knud tro. Af denne ſamme Sygdom døde Hertug Buriſlaf i Faſten. Derefter droge Buriſlafs Mænd til Kong Knud, og berettede ham Buriſlafs Død, og de Hiſſener ſom han havde budet dem at bringe ham, og de bade Kongen at hjælpe hans Sønner og ſtifte alt imellem dem, ſom han vilde. De beſtemte dernæſt en Sammenkomſt ved Bordingborg, hvor Buriſlafs Sønner Nikolaus og Henrik kom, og Kong Knud ſtiftede da Landet imellem dem, og ſatte Mænd til at ſtaae dem bi med dets Forſvar. Kong Knud havde ſaaledes efter Erkebiskop Abſalons Raad indrettet Beſtyrelſen over hele Windland, og hele Landet ſtod nu under deres Herredomme. I alle de Slåg, ſom de Danſke holdt med Venderne efter Kong Valdemar Knudſons Død, var Erkebiskop Abſalon Anfører og Kong Knuds Raadgiver, og de havde ikke vundet ſaadan Seier, havde han ikke været med, thi han var noget nær den ſtorſte Kriger og Helt, ſom har været her i de nordiſke Lande. Her endes nu Fortællingen om de danſke Konger.

THE HISTORY OF THE

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

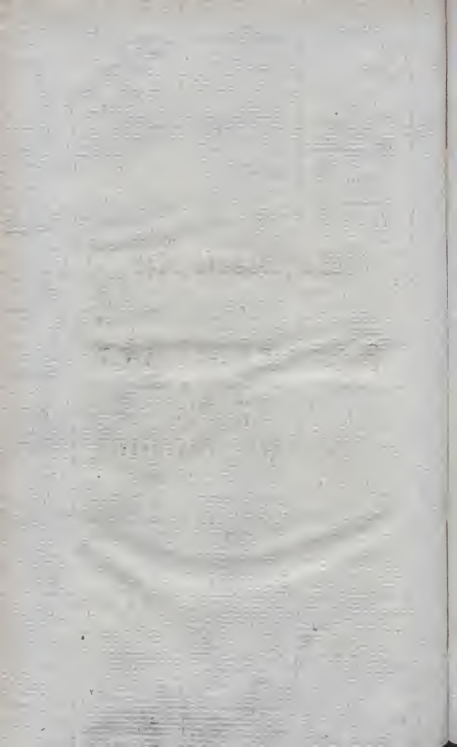
Sagabrudstykker

og

F o r t æ l l i n g e r

vedkommende

Danmarks Historie.

Første Sagabrudstykke.

Det fortælles, at der var en hellig Mand, ved Navn Arnulf, som først var Jarl i Saxland, men siden Erkebiskop. Hans Søn var Angenses, Hertug i Frakland, som havde Pippins Datter Begga tilagte; deres Søn hed Pippin; hans Søn igjen var Keiser Karl den Store. Karl den Store var Konge over Frakland i fire og tredive Aar, og siden var han Keiser i tolv Aar. I hans Dage vare disse Stolkonger Mikael, Niceforus og Leo. Karl den Stores Dronning var Hildegarden; deres Søn var Lodver, som fulgte sin Fader i Regjeringen, og var Keiser i syv og tyve Aar; han legte eller lød aldrig. I den Tid da Karl den Store regjerede var der en Konge, ved Navn Godefred, som dræbte Frisernes Høvding Karik, og paalagde Friserne Skat. Siden drog Karl den Store imod Godefred. Da blev Godefred dræbt af sine egne Folk, og hans Broder Heming udvalgt til Konge, og han rykkede videre med Hæren imod Kong Karl den Store, indtil de mødtes ved den Flod, som hedder Eyderen. Der indgik de Forlig, men Heming døde den følgende Vinter. Dernæst blebe Godefreds Frænder Sigrød og Ring Konger i Jylland. De trak begge Folk til sig,

og holdt et stort Slag, som endtes med, at begge faldt. I dette Slag faldt ti tusinde, otte hundrede og trestadstyve Mand. Da antog en Mand, ved Navn Harald Regjeringen. Efterat han havde været Konge i fem Aar, holdt han Slag med Godefreds Søn Reinfred. I dette Slag gjorde Harald Løfte til Seier, hvis han overstod Slaget vel, da vilde han med hele sin Slægt lade sig døbe. Han seirede i Slaget, og drog kort efter med sin Kone, sin Broder Harek og en stor Mængde Danske til Kong Lodver, Karl den Stores Søn, som da var Keiser. Harald og hans Mand bleve døbt i Meginzaborg i Pave Paschalis's Dage. Harald drog da tilbage til Danmark, fulgt af Biskop Ansgarius, som døbt mange Menneſker der i Landet. Harald døde af Sygdom, og hans Frænde Harek antog Regjeringen efter ham, og herskede over Jylland, indtil hans Morbrøder Guttorm stred imod ham; da vare forløbne fra vor Herres Jesu Christi's Fødsel otte hundrede og to og trestindstyve Aar; i det Slag, som de holdt, faldt de begge tilligemed hele Kongeslægten, som var med dem, undtagen en Dreng, ved Navn Harek, som siden blev Konge. Biskop Ansgarius drog da igjen til Danmark til Harek, og døbt ham. Harek lod bygge en Kirke i Ribe, men Harald havde forud ladet een bygge i Hedeby. Biskop Ansgarius døde tre Aar efter Slaget imellem Harek og Guttorm. Det siges at Harek da forkastede Kristendommen, og døde kort derefter. Siden vare der igjen hedeuske Konger, nemlig Sigfred og Halfdan. Rimbertus var Biskop efter Ansgarius. I hans Bispedommes tolvte Aar døde Karl den Stores Søn Keiser

Lodver. Han efterlod sig fire Sønner, nemlig Lotarius, Lodver, Karl og Pippin. De skiftede Riget ligelig imellem sig, og Lotarius fik Rommerrige, Borgundien og Lotringen, Lodver Frankland og Kongenavn; Karl Valland, Pippin Aquitanien. Da Kimbertus havde været tolv Aar Biskop, hærjede de Danste og Nordmændene paa det Land, som hedder Karlingeland¹⁾; men Lodver Lodpersøn den Uнге rykkede imod dem, og dræbte af deres Hær tretten tusinde; men fem Aar derefter døde Lodver, og i det Aar søgte de Danste og Nordmændene at hævne sig. De fore op ad Rinstrømmen, og brændte der alle Borge og Kirker paa begge Sider, og brugte Hovedkirken i Borgen Aquisgranum til Hesteslæde. De brændte Köln og alle Borge langs op med Rin lige til Meginza. Da rykkede Lotarii Broder Karl med en Hær imod dem, de mødtes ved Maasstrømmen. I de Danstes Hær vare Kongerne Sigfred og Gudfred og Ragnar Lodbroks Sønner. De indgik Forlig med Keiseren, og lode sig døbe. Men kort efter brøde de hele Forliget, og hærjede paa Vester Frankland lige til Parisborg, som de brændte. Arnald, som den Gang var Keiser, rykkede da imod dem med en stor Hær, og fældte ni hundrede Mand af dem, hvorefter den danste Hær standsede sin Fremgang; da vare forløbne fra vor Herres Fødsel ni hundrede Aar. Sytten Aar derefter blev Huno viet til Biskop i Bremen i Saxland. Det tolvte Aar derefter drog Henrik, som var den første Keiser af det Ravn, til Danmark, og ombændte de Danste til Kristendommen

¹⁾ Carolingeland.

baade med Overtalelser og Trudsler, og holdt ikke op, førend de lovede at antage den sande Tro. Derefter reiste Biskop Huno til Kong Frode, som da regjerede over Jylland, og døbte ham og hele Folket. Da opbyggedes igjen de Kirker, som vare blevne ødelagte i Hedeby og Ribe, og ligeledes een i Marhuus. Derefter skikkede Kong Frode nogle Mænd til Romeborg, og lod efter Pave Agapeti Raad vie tre Biskopper til Jylland; Heredus blev viet til Biskop i Hedeby, Libedagus til Biskop i Ribe, og Kimbrondus til Biskop i Marhuus. Dette skete ni hundrede og otte og fyrretyve Aar efter vor Herres Jesu Christi Fødsel, og i det tolvte Aar af Otto den Stores Regjering. I Kongefortegnelsen kom vi før fra, at Sigfred og Halfdan herskede over Danmark. Efter dem herskede over de Danske en Konge, som hed Helge. Han holdt et Slag med den svenske Konge Olaf, i hvilket han faldt, hvorefter Olaf regjerede længe over Danmark og Sverrig, og døde af Sygdom. Derefter bleve Gyrd og Knud Konger i Danmark.

2. Keiser Lodver Lodversøn, Keiser Karl den Stores Sønneson, regjerede med sine Brødre i sex og tredive Aar. Derefter regjerede hans Søn Karl med sine Brødre, af hvilke den ene hed Karloman, den anden Lodver, i elleve Aar. I den Tid blev Jøland bebygget; da regjerede Gorm den Gamle over Danmark, og Harald Haarfager over Norge. Efter Karl Lodversøn regjerede Karlomans Søn Arnold i tolv Aar, saa Arnolds Søn Lodver i tolv Aar, saa Konrad Konradson i tolv Aar; han var den første af disse Keisere, som ikke nedstammede fra Keiser Karl den Store. Efter

Konrad regjerede Henrik i atten Aar, dernæst hans Son Otto den Store i otte og tredive Aar, saa hans Son Otto den Røde i ni Aar. I den Tid var Harald Gormson Konge i Danmark og Norge, og Hakon Lade-Jarl regjerede Norge under ham, som før blev berettet; da holdtes deres Venskab endnu vedlige. Hakon Jarl sendte Kong Harald i een Sommer tresindstyve Falke, men betalte ingen Skat, thi Kong Harald estergav ham alle Skatterne i Norge til de foruodne Omkostninger med at værges Landet imod Gunhilds Sønner.

3. Saa siger den hellige Præst Beda i den Kronike, som han forfattede om Juddelingen af Landene paa Jorden, at det Eyland, som i Bøger kaldes Thyle, ligger saa langt i Verdens nordre Part, at der ikke kommer Dag om Vinteren, naar Natten er længst, og ikke Nat om Sommeren, naar Dagen er længst. Derfor troer man, at det er Jøland, som er kaldt Thyle, fordi der ere mange Steder paa dette Land, hvor Solen ikke sees om Vinteren, naar Dagen er kortest, en stor Deel af Vinteren, og en stor Deel af Sommeren skinner Solen paa mange Steder i Landet baade Nat og Dag. Men den hellige Præst Beda døde syv hundrede og fem og tredive Aar efter vor Herres Jesu Christi Fødsel, mere end hundrede Aar, førend Jøland blev bebygget af Nordmændene. Men forhen havde der været nogle Mænd, som Nordmændene kalde Papa; de have været Kristne, thi efter dem fandtes irske Bøger, Klokker og Krumstave og endnu flere Ting, hooraf man kunde see, at de have været Kristne og ere komne fra Vesterlandene. Engelske Bøger mælde ogsaa, at der i den Tid har været faret imellem Landene.

4. Da Island blev fundet og bebygget var Adrianus Pave i Romeborg, og efter ham Johannes, som var den femte med det Navn i det apostoliske Sæde; og Lodver Lodversøn var Keiser nordensfor Fjeldet¹, og hans Søner Leo og Alexander over Miklegaard². Da var Harald Haarfager Konge over Norge, og Eriq Emundson og hans Son Bjørn over Sverrig, Gorm den Gamle i Danmark, Kong Elfraad og hans Son Edvard i England, Kjarval i Dublin paa Irland, og Sigurd den Mægtige, Rognvald More, Jarls Broder, Jarl paa Orknoerne.

5. Saa sig lærde Mænd, at fra Stat er syv halve Dogns Seilads til Horn paa Østkysten af Island; og fra Sneefjeldsnæs, hvor der er kortest til Grønland, to Dogns Seilads i Vest. Men hvis man seiler fra Bergen til Hvarf i Grønland lige i Vest, da maa man seile en Tyft søndensfor Island. Fra Reykenæs paa Sønderlandet af Island er fem halve Dogns Seilads lige i Sønder til Alduhlaup paa Irland; men fra Langenæs paa Nordlandet af Island er to Dogns Seilads til Svalbarde ved Habbugten.

Her fortælles, hvorledes Island først er bleven fundet.

6. Det fortælles, at der vare nogle Mænd, som vilde seile fra Norge til Færøerne; man siger at det var en Viking, ved Navn Rad; men de dreve langt vester ud i Havet. De fandt der et stort Land; de landede paa Østkysten, og gif der op paa et høit Fjeld,

¹) d. e. Alperne.

²) d. e. Constantinopel.

og kunde ikke opdage noget Tegn til at Landet var beboet. De drog tilbage til Færverne om Hosten. Han gav Landet Navn, og kaldte det Sneeland.

7. Der var en Mand, ved Navn Gardar Svabarfson, svensk af Uet; han foer ud, for at opsoge Sneeland efter sin fremsynede Moders Anviisning. Hun kom til Landets østlige Kyst til det østre Horn, der var da en god Havn. Gardar seilede rundt omkring Landet, og vidste saaledes, at det var et Eyland. Han styrede ind i den Fjord, som hedder Skjalfande. Han lagde til Havn østfjords, opholdt sig der om Vinteren, og byggede sig et Huus; og derfor kaldes det Sted Husevig. Gardar drog til Norge, og roste meget Landet, som da blev kaldt Gardarsholm. Gardar var Fader til Une, Noe Tunga, Godes¹ Fader.

8. Der var en stor Viking, ved Navn Floke Bigvardson, som drog ud, for at opsoge Gardarsholm. Han førte tre Navne med sig. Han kom til Land i Vagfjord. Han gik op paa et hoit Fjeld, og saae nord over Fjeldene en Fjord, fuld af Drivis; derfor kaldte de Landet Island, hvilket Navn det siden har beholdt. Erik den Røde Thorvaldson var een af Landnamsmændene paa Sønderlandet. Denne Erik fandt Gronland efter Gndot Krages Anviisning, og for at Folk skulde være villigere til at nedsætte sig der, gav han Landet det Navn, som det siden har beholdt, at det skulde hedde Gronland. Hans Son var Leif den Heldige, hvilket Lillnavn han fik, fordi han bjergede et Skibsmandskab midt i Havet. Disse Lande Island og Gron-

¹) d. c. Offerpræst paa Tunga.

land ere, saavidt man kjender, de vestligste Lande, som ere bebyggede i denne Trediedeel af Verden.

9. Begyndelsen til alle paalidelige Frasagn i det nordiste Tungemaal gjøres med det, at Tyrker og Afiens Folk bebyggede Norden; og det er med Sandhed at sige, at det Tungemaal, som vi kalde nordist, kom med dem her hid til Norden, og det Tungemaal gif over Saxland, Danmark og Sverrig, Norge og en Deel af England. Anføreren for dette Folk var Odin, en Søn af Thor. Han havde mange Sønner, og mange føre deres Slægtregister op til ham. Han tildeelte sine Sønner Lande, og gjorde dem til Høvdinger. Een af hans Sønner hed Skjold; han antog Herredømmet over det Land, som nu hedder Danmark. Da bleve disse Lande, som Afiens Folk bebyggede, kaldte Godlande og Folket Godjod. Der bleve bestemte Grænser imellem Skjold og hans Broder Yngve-Frey, der beboede det Rige, som nu kaldes Sverrig. Odin og hans Sønner vare meget vise og troldkyndige, suukke af Udseende og stærke af Kræfter. Ogsaa mange andre i deres Slægt besade sjelden Styrke og forskjellige Guld- kornenheder, og nogle af dem begyndte Folk at ofre til og troe paa og ansee for Guder. Skjold var meget berømt og havde et stort Rige under sig. I hans Regjering vare der frugtbare Aaringer og god Fred. Han havde en Søn, som fik Navnet Leif, fordi han efterlod¹ ham Land og Løsore. I hans Dage herskede der saa god Landefred, at intet Drab skete i hans Regjering, og han fik derfor Navnet Fridleif. Han var en

¹) i Grundkriften at leifa, efterlade.

meget viis Mand. Hans Son var Frode, som var saa viis og lærd, at enhver lærd Mand kaldes efter hans Navn den frode. I Frodes Dage var saa god Fred, at ingen vilde dræbe et Menneske, om han end saae sin Faders eller Broders Banemand bunden for sig. Da affattedes Ran og Tyverier, saa at en Guldring laae i mange Aar paa den alfare Wei over Jalanders Hede. Det er Folks Formening, at i den Tid, da Frode-Fred var, skal Augustus have været Keiser i Romeborg, han som gjorde Fred over hele Verden; da blev Christus født. Da Fredfrode regjerede, var der saa gode Aaringer, at Agrene saaede sig selv, og behøvede ikke at pløies imod Vinteren. Da fandtes alskens Malm i Jorden. Det skete et Aar, da Frode var gammel, at der kom store Tordendron og Lynilde; da forsvandt Solen af Himmelen, og Jorden skjald, saa at Bjergene styrtede fra deres Sted; da kom Klipper op af Jorden, og alle Spaadomme forvildedes.

10. Hernæst skulle vi begive os til Asien og derfra imod Vesten, og berette, hvorledes Landene i Forstningen ere blevne bebyggede. Egypteland bebyggede først Mesraim, en Son af Kam Noason. Norden for Indieland ligger Kvenneland; der er ingen Mandfolk, hvoraf man maae slutte, at Kvinderne der have tvende Avlelemmer. Nær derved er Albanieland; der fødes Folk saa hvide som Sne, men de blive forter, eftersom de blive gamle; der ere ogsaa saa store og stærke Hunde, at de dræbe baade Oxer og Løver. I Asien ligger fremdeles Parcieland, som Aesur, en Son af Sem Noason, bebyggede. Der er ogsaa Perside;

land, som Erim, en anden Søn af Sem, bebyggede. I alt tælles der i Verdensdelen Asien fire hundrede og sex Hovedlande; og der ere syv og tyve Tungemaal.

11. I Europa er Eithia (Skythien), som vi kalde det store Svithjod, det østligste Land; der prædikede Apostelen Philip. Garderige, der ligger Palestina og Kønugaard; der nedsatte sig først Magog, en Søn af Japhet Noason. Der er ogsaa Kurland og Kirjaleland, Sausland, Erusland; Windland ligger vestligst nærmest Danmark. Østen for Volene er Reidgoteland, og dernæst følger Huneland, Saxonien eller Germania, som nu kaldes Saxland. Den store Flod Danubius løber imellem Saxland og Grækeland. Tracien er ganske det samme som Grækeland; der nedsatte sig først Tiras, en Søn af Japhet Noason, fra hvem det Folk, som kaldes Tyrker, nedstamme. Til Tracien grændser Ungareland og Volgareland. I Grækeland ligger det Fjeld, som hedder Olympus, som hæver sig op i Skyerne; der findes den Steen, som kaldes Abeston, der ikke kan blive kold, naar den een Gang er gjort hed. Vesten for Grækeland ligger Apulealand, der er Borgen Bar, hvor Nikolaus hviler og Montakassin, hvor Abbeden Benedikt dyrkes; der er ogsaa Mikael's Grotte. Til Italien grændser Langbardeland; der hviler den hellige Augustinus, som Kong Lidbrand førte derhen fra Den Sardinien. Vesten for Pul ligger Campanien; vesten derfor ligger Spanieland, hvorved der ligger en D, som hedder Gades. Dertil gaaer Europa, og derfra begynder Afrika.

12. Hernæst skulle vi opregne Landene i Afrika: først Serkland, som for omtales, der nedsatte sig først Kam Moasens Slægt. Det er at bemærke, at der ere mange Lande, som have to Navne, saasom Serkland og Chaldæa. Arabien, som vi kalde Rabiteland, hvor først Kanaan, Kams Son, nedsatte sig. I Rabiteland ligger Bjerget Sina, paa hvilket Gud gav Moses Loven, som siden kaldes Mose Lov. Carthago hedder den ypperste Borg i hele Afrika. I Numidien ligger Borgen Pypnon, hvor Augustinus den Store var. I Getulien er et Folk, som Gist ikke stader.

13. Nu ville vi atter vende tilbage til Europa, og begynde hvor vi slap, at til den D, som vi før nævnte, der hedder Gades, kom Herkules; han reiste vidt omkring, for at undersøge Jorden, og han sagdes da at være kommen til Verdens Ende. Han opførte der to Støtter til Mærke om, hvor han var kommen længst, og de hedde Herkules's Støtter, og staae der endnu. I Spanien ligger Galicien, hvor Apostelen Jacobus, Johannes's Broder, hviler. Nærmest Valland¹ ligger Flæmingeland, og dernæst Frisland. Mundieffeld strækker sig østen fra Venedigs Bugt og vester til Spanieland. Ved Saxland ligger Holfseteland og dernæst Danmark. Der var en Mand, ved Navn Brutus, den fjerde fra Eneas, som nedstammede fra Trojanerne; denne Brutus's Navn blev forandret til Britto, og efter ham fik Britannien Navn; det hedder nu England, men forhen Bretland. I

¹) d. c. Frankrig.

England ligger Lunduneborg. Syderøerne ligger nær ved Irland, af dem ere ti beboede. Af Orkenoerne ere fem og tyve beboede; der er en Bispestol i Kirkevaag; der hviler den hellige Magnus Jarl. Nærmest Orkenoerne ligger Hjaltland; der er en Erkedegne. Nær derved ligger Færøerne, som i alt ere atten; der er en Bispestol i Kirkebo.

Andet Sagabrudstykke.

Saa fortælles i Hamborger Historie, og den Forfatter, som har skrevet denne Bog, siges at have optegnet alt efter Svend Ulffsons Fortælling om danske og svenske Begivenheder, at Keiser Otto den Næde, som var den første af det Navn, efterat han havde tilbageerobret alle de Riger under Keiserdommet, som efter Keiser Karl den Stores Død vare gaaede tabt, drog i sin Regjerings tolvte Aar med en Hær imod de Danske; og saasnart han kom nord forbi Slesvig, hvor Danmarks Rige begyndte, eftersom hans Fader Keiser Henrik og Kong Gorm den Gamle havde i deres Forlig stiftet Landene, ødelagde han Landet med Ild og Sværd, hvor han kom frem, lige til han kom til det Sund, som siden benævnes Ottosund. Derpaa vendte han syd tilbage, og da han kom til Slesvig, kom Harald Gormson imod ham, og leverede ham et Slag, men blev overvunden, og flyede til sine Skibe. Derefter gav han sig i Keiserens Vold, og Keiseren gav ham hans Rige tilbage, og Harald lovede at lade sig døbe og krisne hele Danmark. Kong Harald blev da døbt og hans Kone Dronning Sunnhild og hendes unge Søn, som Keiseren stod Fadder til, og lod kalde

Evend, Otto. Da blev Jylland inddeelt i tre Bispedømmer, og Erkebiskop Adeldag af Bremen viede de første tre Biskopper til de bestemte Bispesæde: Harald til Slesvig, Leifdag til Ribe, Reginbrand til Aarhus. Kong Harald Blaatand holdt vel Troen, saa længe han levede.

2. Der fortælles ogsaa, at Kong Harald sendte sin Søn Ring til England med en Hær; thi de Danske havde bestandig haft Herredømme der i hundrede Aar, siden Gudrød indtog Den; men da Ring havde erobret Den, blev han svegen og dræbt af Nordhumbrenerne. Det fortælles ogsaa der, at Kong Harald indsatte Norges Høvding Hakon, som forud var fordreven, igjen i Riget, og forligte ham med de Kristne. Men da Harald begyndte at blive gammel, vilde hans Søn Evend fratage sin Fader Riget, og dertil bestyrede han de Høvdinge, som Harald havde nodt til Kristendommen; de toge Evend til Konge, og forkastede Kristendommen. De leverede Kong Harald et Slag. Kong Harald drog nodig til Strid imod sin Søn lige som David imod Absalon. Kong Harald flyede saaret af Slaget til Windland, og døde ved Jomsborg alle Helgens Messedag. Hans Lig blev ført til Roskilde, og jordet i den Kristkirke, som han selv havde ladet bygge. Han var Konge i halvtredstindstyve Aar.

3. Efter Kong Harald Blaatand antog hans Søn Evend Regjeringen, og holdt ilde Kristendommen. Han blev to Gange taget til Fange af Venderne, og udlost med store Pengesumme. Efter dette drog den svenske Konge Erik den Seiersfælle med en meget stor Hær til Danmark, og holdt mange Slag til

Sæes med Svend, indtil de Danstes Magt formindskedes, saa at Svend blev drevet paa Flugt, og flyede først til Norge, og da Nordmændene ikke vilde tage imod ham, drog han derfra til England, men Kong Adelraad vilde ikke tillade ham at forblive der, fornedelst den Ufred de Danske bestandig havde gjort der. Derefter drog han til Skotland, og den skotske Konge tog vel imod ham. Der blev han til Kong Eriks Død. Kong Svend Ulfson har berettet, at hans Morfader fik vel fortjent Hævn, for at han forlod den sande Gud, paa hvem hans Fader havde troet.

4. Kong Erik herskede nu baade over de Svenske og de Danske. Han var en Hedning og Uven af de Kristne. Der staaer skrevet i Bogen, at Keiser Otto den Tredie skal have hærjet paa Danmark og overbundet Kong Erik. Men derom berettes noliagtig, at Keiseren og Erkebiskoppen af Bremen skal have sendt Biskop Poppo af Slesvig til Kong Erik, at byde ham at antage Kristendommen, og tilstaae Keiseren samme Lydighed, som Harald Gormson havde tilstaaet den forrige Otto. Kong Erik bad Biskoppen at vise ham nogle Prover paa sin Guds Magt. Da bar Biskoppen gloende Jern i sin Haand, og viste Kongen, at hans Haand ikke var forbrændt; og for at Hedningerne skulde opgive al Mistanke, lod Biskoppen sin Skjortel overstryge med Vox, og isorte sig den, lod dernæst stikke Ild i den, og han stod uskadt, da Skjortelen var brændt. Derefter lod Kong Erik sig døbe tilligemed mange tusinde Mennesker. Der bleve da ogsaa sendte Præster til Sverrig, for at forkynde Kristendommen der. Men Kong Svend Ulfson beretter, at Kong Erik skal

have forkastet Kristendommen, og er død som Hedning. I denne Ufred formode vi, at Hakon Jarl har deeltaget, og stredet mod Keiser Otto, som det fortælles i Vellhekla, og ydet sin Ven eller Svoger Kong Erik Bistand.

5. Efter Kong Eriks Død antog hans Søn Olaf Regjeringen i Sverrig, men Svend kom da tilbage til Danmark. Svend indsaae da, at Gud var ham vred, han lovede derfor at ombende sig til Kristendommen og paabyde Folket den sande Tro. Derefter indgik Kongerne Olaf og Svend Forlig, saa at Kong Svend skulde beholde sit Rige og ægte Kong Olafs Moder Sigrid Storraade; saa skulde de ogsaa begge lade deres Lande kristne. Da Kongerne vare blevne fuldkommen forligte, ophidsede Dronning Sigrid Storraade dem til at de skulde forsøge paa at ombringe Nordmændenes Konge Olaf Tryggveson, som de Danske kaldte Krakebeen; og noget derefter holdt de et meget skarpt Slag med ham nede under Vindland, og der faldt ifølge de Danskes og de fleste andres Sagn Norges Konge Olaf. De tre Høvdinger Olaf Svenste, Kong Svend og Jarlen Erik Hakonson deelte da Norge imellem sig.

Fortælling om Hakon Harekøn.

Sden norske Konges Rige øster i Bigen var en mægtig Bonde, ved Navn Harek, saa rig at han eiede tolv Aulsgaarde foruden den Hovedgaard, paa hvilken han selv boede. Paa Søen havde han saa mange Skibe, at han handlede paa alle Lande i Østerrøgen og Tydskland, Flandern og England. Paa den Raade bestod hans Rigdom fornemmelig i Kosterbarheder og rede Penge. Han holdt tre Hovedgilder hvert Aar, nemlig: Julegilde, Midvinters Gilde og Paaskegilde. Ved sit ædle Sindelag blev han saa venesæl, at alle Mennesker berømte ham. Han havde en Søn, som hed Hakon, der var en smuk Mand og vel begabet. Tiden led nu frem, til Harek gif til sine Frænder; han efterlod da sin eneste Søn alle sine Herligheder. Da nu Hakon havde modtaget Arven, giftede han sig efter sine Frænders Raad, og ægtede en brav Kvinde af en anseet Slægt. Det varede ikke længe efter Brylluppet, inden hans Kone mærkede, at der var megen Ungdoms Ubesindighed i hendes Mandes Fremfærd, thi han vilde holde al Prægtfuldhed vedlige ligesom hans Fader, men nu var det forbi med Hareks Erhverv og Tilførsel, thi Hakon tænkte meer paa

Leg og Lystighed med daglige Spise, og Drifkegilder end paa Pengeerhverv og Sparsomhed. Hans Kone foreholdt ham det, thi hun var en sat og forstandig Kvinde, havde hun kun raadet noget; hun spurgte ham, hvad han tænkte paa: „thi det baader ikke din Eiendom,” sagde hun, „stjout den staaer paa mange Gødder, at du øser ud med begge Hænder, men forsømmer alt Erhverv, og det er derfor mit Raad, at du affkaffer de tre Hovedgilder, thi der paaligger dig ingen Skyldighed til at holde dem efter din Fader.” Men stjont hun talte herom, lod han, som han ikke hørte det, og sagde at han ikke kunde bringe det over sit Sind, at vanslægte saa ureget fra sin Fader, at han skulde opgive hans Rundhed. „Du maa raade,” sagde hun, „men om et Mars Forløb skal jeg sige dig, hvad du øder, thi jeg skal-huste derpaa.” Han holdt nu ved med det samme, og vedligeholdte derved sin Vennesælhed, og solgte saaledes sit Gods, at han fik Folks Berømmelse derfor. Men efter et Mars Forløb spurgte hans Kone, hvad han tænkte om sit Gods. Han sagde, at han ikke havde meget at sige derom. „Da kan jeg sige dig,” sagde hun, „at alle de Handelsstibe, som din Fader efterlod dig, ere saa aldeles borte, at du ikke eier Rum i eet Skib.” Hakon svarede, at det ikke skulde hindre ham. Der forløb nu atter et Mar. Da sagde Kongen, at alle de tolv Husbgaarde vare ødelagte og opvædte, og at det nu var nødvendigt, stjont silde, at formindste Gilderne. Hakon sagde, at det endnu kunde vel gaae an: „thi,” sagde han, „vi eie en uhyre Rigdom af Kostbarheder og Kleinodier, baade i din Medgift, og i min Arv.” „Bliver du saaledes

ved," sagde Konen, „da er alt Godsæt gaaet op efter et Mars Forløb." Hakon holdt dog ved med den samme Rundhed, og da den Tid kom, da der skulde beredes til Paaafegilde, sagde Hakon til sin Kone, at han vilde anvende alt paa dette Gilde, og intet spare. Konen syntes ikke vel derom, men dog gjorde hun af Kjærlighed til ham, som han vilde. Ved dette Gilde var der saa stor en Mængde Gjæster, som der aldrig havde været ved noget Gilde, og der blev anvendt megen Umøge paa at gjøre det saa prægtigt som mueligt. Og Gildets sidste Aften, som man skulde ride bort den følgende Morgen, blev der druffet til langt ud paa Natten; og da det var forbi, gif Gjæsterne berusede til Sengs. Hakon sov i en Seng med Skaader for, og da hans Kone kom i Seng til ham, talte han saaledes til hende: „Du fortjener vel, min søde Kone!" sagde han, „at jeg af sand Elskov tiltaler dig med Blidhed for al den gode Lydighed og Ksielighed, som du har viist mig, imedens vi have været sammen; men jeg har gjengjeldt det med Ondt, først med min Egenraadighed, og nu oven i Kjobet ved det, som endnu meer vil bekymre dit og mine Frænders og Fostbrødres Sind; jeg vil nu paa ingen Maade forblive her i Landet; og derfor har jeg besluttet, at drage hemmelig bort herfra ganske allene endnu i denne Nat; raade Gud saa for, hvordan det vil gaae mig! men to Ting beder jeg dig om, den ene at du først oplukker Sengen tilde i Morgen, thi desto længere Tid saaer jeg til at komme bort, om der bliver søgt efter mig; og det er min anden Bøn, at du vil vente efter mig med samme Trost, som du venter af mig." Ved denne Tale

grød hun meget og bitterlig, og efter taareblandede Kys skiltes de næsten ved Midnat. Han gik sagte ud af Gaarden, og strax ind i en nærliggende Skov, hvori han gik frem ligetil Dag, og skjulte sig siden.

2. Det er nu at fortælle, at Tjenestefolkene og mange af Bønderne ventede langt ud paa Morgenens udenfor Hakons Seng, thi Konen lod ikke høre til sig. Imidlertid hvidskede de til hinanden, at Hakon vel sov fornedest den lange Mattesidden; men da de, som vilde til Bords og siden ride bort, syntes at det blev altfor længe, bankede de paa Sengen, og spurgte, hvorledes det forholdt sig. Konen spurgte, hvad der var. De sagde, at det var paa Tide, at Manden klædte sig paa. Hun sagde, at hendes Mand ikke var der. Man gik da i Kjalderen og omkring i alle Husene, hvor man kunde vente at finde ham; men da han ikke fandtes paa Gaarden, forvandlede denne Høitid til Berøvelse og Graad, Løben og Støien frem og tilbage paa alle Kanter af Gaarden ligetil Middag og længere, og dette var mange til saa stor Sorg, at de seent forvandt den. Nu er at fortælle om Hakon, at han fortsatte Veien øster til Grændsen, og det traf sig saaledes for ham, at mørke Taager hjalp ham frem useet, ligetil han en Morgen kom ud af Skoven og Mørket. Han var da kommen frem til Havet til et Forbjerg, og han blev da snart vaer, at en Skude lagde op til Leie udenfor; det var et meget stort Fartsøi, og da de havde draget deres Seil ned, kaldte Hakon paa dem, og bad dem tage ham om Bord; og da de havde opfyldt hans Begjering, gik han for Skipperen, som hed Gyrd, og var en dansk Mand og Hoffinde hos Kong Svend Ulf.

søn, som til den Tid regjerede over Danmarks Rige. Han havde gjort en Handelsreise til England med Kongens Varer, og var nu paa Hjemreisen derfra med ladet Skib. Hakon paatog sig nu et andet Navn, og sagde at han hed Vigfus, og bad Skipperen om Kost og Tilladelse til at reise med til den danske Konge. Han sagde, at han var en fattig Mand, men af god Slægt der i Norge, og tilføiede, at det var hans Aensle, om han skulde faae nogen Lykke, da vilde han erholde den hos den danske Konge. Dette tillodes ham nu, thi Manden saae ud til noget, og de Danske kjendte deres Konges Gæmildhed og Godvillighed. Kort derefter fik de god Vær, og de seilede nu til Sjælland, thi de spurgte, at den danske Konge opholdt sig der. Saasnart det var mueligt, begreb Gyrd sig nu til Kongen, og med ham fulgte den norske Vigfus. De kom til Gaarden, just som Kongen sad til Bords, og gik for ham. Kongen tog særdeles naadig imod Gyrd, og spurgte ham, hvorledes det var gaaet paa Englandreisen. Han sagde, at det var gaaet vel, og da de havde endt Samtalen derom, spurgte Kongen, hvad det var for en ung Mand. Vigfus navngav sig, og bad derhos Kongen om nogen Forsorg. Kongen spurgte, hvad Duellighed han besad til at tjene Høvdinger, om han var behændig eller kunstfærdig i noget. Han sagde, at han ikke besad nogen Kunstfærdighed til at tjene Høvdinger med: „men det er min Aensle!“ tilføiede han, „at jeg vil faae Lykke hos eder.“ Kongen sagde, at det da var ham vanskeliggere.

3. Siden lod Kongen den bedste Jernsmed i Gaarden falde, og sagde saaledes til ham: „Her er en

ung Mand, som du skal modtage og lære ham Jernsmede-Haandværk, om han kan lære det; agt ogsaa paa, at du behandler ham vel, og nær ingen Kvind mod ham, om Gud giver ham godt Nemme, som jeg venter." Smeden sagde, at han skulde opfylde Kongens Villie: og de gik nu begge sammen til Smedien, og fort at berette, han havde saa godt Nemme til at lære dette, at efter sex Maaneder var Læresvenden lig sin Mester, og tiltog fremdeles bestandig i Færdighed, saa at Wigfus nu var hlevn den fortrinligste Jernsmed af alle i Danmarks Rige. Efter et Aars Forløb kom de begge tilsammen for Kongen, og den gamle Smed sagde, da, hvervidt det var kommet. Kongen takkede ham meget, og kaldte nu en Solvsmed, til hvem han overgav Wigfus. Han var endnu hurtigere til at lære denne Kunst end den forrige, saa at Mesteren efter sex Maaneder sagde, at han intet kunde lære ham mere, og det samme sagde han Kongen. Kongen satte da Wigfus i en tredie Skole til en Guldsmed, at lære Udgravering, Steensætning og Eualjeren, og efter otte Maaneder kom Mesteren for Kongen, og sagde at han var til Ende med at lære denne Mand, thi saa snild og duelig en Kunstarbejder i Malm, sagde han, at han aldrig havde seet. Han lagde til, at han troede, at hvad Kunst han end vilde lægge sig efter, vilde han lære den til større Fuldkommenhed end andre. Kongen blev glad derved, og satte Wigfus i en fjerde Skole til en Steenarbejder, at tilstjære, lime og indsætte efter Steenmesteres Regel. Denne Kunst var udlært efter et Aars Forløb, saa det gik hermed som med de andre Kunster; han overgik langt alle

andre baade i hurtigt og i sjønt Arbeide. Hans Løretid var nu udløben, og efter Kongens Bestemmelse begyndte han nu paa at forfærdige de Rigsklenodier, som Kongen vilde have til Rigets Hæder. Dermed forløb et Aar. Kongen takkede ham for hans Arbeide, og bød ham Betaling derfor. Wigfus sagde, at han havde Kongens Lykke at takke for, at han kunde noget, og at han ingen Betaling fortjente. Kongen sagde, at det var meget, at han vilde arbejde for intet. „Det skal da ikke være saa,” sagde Wigfus, „jeg vil da vælge det, som synes mig smukkest, og som vil blive mig bedst: jeg beder eder, at I vil give mig noget godt Raad.” „Du tykkes mig en underlig Mand,” sagde Kongen, „afslaaer Penge, men beder om slikt; og hvo siger dig, at jeg er fremviis eller forudseende?” Wigfus svarede, og sagde, at han havde prøvet det paa sig selv, at Kongen var baade viis og forudseende. Det blev da Enden, at Kongen svarede: „Det er mit Raad, at du aldrig troer en lav og rødskægget Mand.” Wigfus takkede for Raadet som for den skønneste Gave. Det andet Aar forfærdigede han nu Guldarbeider og andre kostelige Klenodier med saa sjelden Kunstfærdighed, at alle beundrede dem. Efter dette Aars Forløb talte Wigfus og Kongen igjen sammen paa samme Viis som forrige Gang. Kongen tilbyder Wigfus Penge, men han forlanger atter et godt Raad, og det blev igjen Udfaldet, at Kongen opfyldte hans Begjering, og sagde: „I hvor mange Forretninger der end hviler paa dig, saa pas dog vel paa, at du ikke gaaer fra Gudstjenesten, førend den er endt, naar du er i Kirke!” Wigfus takkede for det gode Raad, og arbej-

dede det følgende Aar i Steen, og byggede Danekongen en Hal saa stjøn, at aldrig saaes en saa stjøn der i Landet.

4. Efterat Hallen var bygget, kom Kongen til Wigfus paa den Tid da Folk begyndte at berede sig til Handelsreiser. Kongen takkede ham da for hans Arbeide, og spurgte, hvad han nu syntes bedst om at modtage derfor. „Et godt Raad, Konge!“ sagde Wigfus. Da sagde Kong Svend: „Hvi kan dog een og samme Mand være saa bestaffen, forstandig og af ualmindelig Indsigt, men paa den anden Side saa fordringsfri, at vi kunne gjerne tage det op for Spot; men dog skal du endnu raade. Vi raade dig, om du bliver saa vred paa noget Menneſte, at du saaer Lyſt til at dræbe ham, at du kommer Gud ihu, og læser den hellige Bøn Fader vor i Navn Gud Faders; og hvis Vreden ikke derved forlader dig, da skal du læse et andet Fader vor i Navn Gud Søns; og hvis den endnu ikke foruildeſ derved, da skal du læse det tredie Fader vor i Navn den Helligaands; og hvis du da endnu har Lyſt til samme Gjerning, da kan du bedrive den, om Gud ikke forhindrer det, og tilſtæder noget Lindringsmiddel.“ Wigfus takkede som sædvanlig for det gode Raad, og spurgte, hvad han nu fremdeles ſkulde gjøre. Kongen sagde, at han nu ſkulde ſpafere med ham en kort Tid. Kongen gif da fra Staden ned til Bryggen, foran hvilken der ſtod en Skonnert, ladet, tjeldet og fuldkommen udfyret til at gſeile. Da sagde Kongen: „Dit Arbeide, Wigfus! er meget værdt, ſjönt vi kun lønne det lidt; denne Skonnert, som er heelt udruſtet til Englandsreife, skal du have;

vi have tænkt, at du skal seile med den til England, og opholde dig der i Winter, thi der er noget at fortjene; hvis den engelske Konge, som jeg venter, lader dig bygge for sig, eftersom Hallerne i England endnu ere byggede paa den gamle Maade. Nytt saa det Guds, som vi give dig, gjør det frugtbringende, thi der ere gode Tider i England, og Ladningen paa Skonnerten vil nok bringe dig noget ind; Skibsfolkene staae til din Raadighed, men det tykkes mig bedst, at du, naar du kommer derover, sparer Kosten, og giver dem et Fartoi at seile paa her tilbage, thi du vil ikke fattes Folk til Vaaren, om du, som jeg tænker, vil drage tilbage til Norge, at besøge dit Fødeland. Wigfus takkede Kongen for al den Godhed, som han havde vist ham, først for Lærdommen og for Pengegaverne og dernæst ogsaa for de gode Raad, og sagde at han skulde gjengjelde ham det med at beroume ham over alle Konger.

5. Han tog nu Orlov af Kongen til Bortreise, gik dernæst om Bord paa sit Skib, og afseilede strax, og han kom i god Behold til England, og bar sig i alt ad, som den danske Konge havde raadet ham. Han sendte Skibsfolkene tilbage, og udstibede Varerne, som alle vare af det Slags, der bedst kunde gjøres i Penge i England. Kongen bød ham snart til sig, thi det varede ikke længe, inden det rygtedes, hvor stor Mester han var i alskens Kunster. Og da han nu kom til Kongen, spurgte denne, om han vilde arbeide noget for ham, og sagde at han havde en gammel Hal, som skulde nedbrydes. Wigfus sagde: „Er det ikke den

danſke Konges Raad, at jeg paatager mig det Arbeide, ſom tilbydes mig, og mig er mueligt at udføre denne Vinter?" Men formedeſt Tidens Knaphed ſatte Kongen to Meſtere til at bygge Hallen; den ene af dem var en Engländer, og den anden Wigfus; enhver af dem ſkulde arbejde paa ſin Side med de dem tildeelte Arbeids-Svende, thi Kongen vilde ſee, hvo af dem der var den dueligſte og den hurtigſte, men Tilberedelserne vare efter Kongens Beſtemmelse lige for begge; dog havde den engeliſke Meſter tolv Svende, men Wigfus kun ſyv. De drog nu til, lagde Grundvolden, og begyndte ſiden at bygge. Den engeliſke havde den Beſtilling fremfor Wigfus, at han ſkulde ride hen, hvor Stenene bleve tagne, og beſtemme, hvo der ſkulde tilhugge og tildanne dem. Arbeidet gik nu frem. Kongen undrede ſig meget over, at det gik meget hurtigere for Wigfus, ſkjont han havde mindre Hjaelp. Kongen tænkte ved ſig ſelv, at det var meget, at en Udſtanding ſkulde overgaae den, ſom Engländerne kaldte Meſter, thi man ſagde tillige almindelig, at Arbeidet ikke mindre udmærkede ſig ved ſin Skjonhed, end ved den Hurtighed, hvormed det udførtes.

6. Det hændte ſig en Aften, da Arbeiderne havde endt deres Dagsværk, at Kongen kaldte den engeliſke Meſter til ſig, og gjorde ham ſtore Bebreidelſer over, at en Danſker ſkulde overgaae ham i Kunſtfærdighed, og ſagde at han vilde tage ſin Berømmelse, ſaa at han aldrig vilde ſaae den igjen. Den engeliſke Meſter ſagde: „Min Herre! jeg kunde vente at det vilde forekomme eder ſaa; og derfor nødes jeg til at ſige eder det, ſom J ikke forud veed, ſkjont det

gaaer uig meget nær, at jeg skal aabenbare det: det staaer sig ikke bedre med denne danske Mand, end at hans Arbeider fremmes og forskjønes ved saadan Tilstand, som ingen brav Mand skulde benytte. Mine Kamerater kunne vidne med uig, at vi have maalt og aftegnet Bæggen, strax som han om Aftenen var gaaet hjem, men om Morgen er den meget høiere, og derfor staaer det ikke i min Magt at kappes med ham." Kongen sagde, at det ikke kunde være sandt. Den engelske Mester sagde, at han skulde lade falde sine Stalbrødre hid, for at Kongen kunde høre, hvad de sagde. Da de kom, bleve de adspurgte derom, og de tilbode deres Ed paa, at hvert Ord var sandt, hvad Mesteren havde sagt, og det gif da saa vidt, at de med Haanden paa Bibelen svore paa, at Vigfus var en Trolde-
mand. Efterat de havde svoret Eden, gif de ud, men Kongen raadførte sig med den engelske Mester, hvad han skulde gjøre, og sagde at det var ham ikke kjært, at en saa forbandet Bygning skulde være over hans Hoved, da han ikke kunde vide, hvad Fare han derved udsatte sig for: „men hvorledes skulle vi tage ham af Dage," sagde han, „saa at vi ingen Hebreidelse udsætte os for? thi ikke synes mig denne Mand loblig dræbt, om vi ikke lade ham dræbe for andet end Arbeidet, saa stor Berømmelse som han havde hos de Danske." „Der findes Raad for," sagde Mesteren, „I skal nu strax lade mig faae eders Handske med det Budskab til Vigfus, at I meget berømmer hans Færdighed, og at I fra dette Dieblif overdrager ham hele Arbeidets Bestyrelse og Anordning, og derfor byder I,

og sender Handsken til Tegn deryaa, at han aarle i Morgen for Solens Opgang skal ride hen til Trællene og bestyre det Arbeide, som jeg forhen har haft under mig. Saasnart jeg har bragt ham dette eders Bud, vil jeg ride hen til Trællene, og sige dem, at han vil komme der tidlig i Morgen, og derhos at det er eders Villie, at de skulle brænde ham paa et Baal, hvad Skikkelse han saa ved sin Trolddom har paataget sig." Dette Raad samtykte Kongen i. Mesteren drager da afsted, og bringer Wigfus Handsken, og ledsager den med alle de fornævnte Ord, staffer sig strax Heste, og rider hen i Skoven, og byder Trællene at brænde den danske Bygmester om Morgenens deryaa, hvad Skikkelse han end havde. Men Wigfus mindedes Kong Evends første Raad, som passede paa dette samme Sendebud: at han ikke skulde troe en lav rødskægget Mand; thi Mesteren svarede dertil, da han baade var lav og rødskægget. Derover blev han nu saa meget bekymret, at han vaagede hele Natten, thi han havde fast bestemt at ville følge Raadet, men paa den anden Side syntes det ham farligt, ikke at adlyde Kongens Befaling; men det valgte han dog, at han strax klokken tre om Morgenens red frem ad Veien, og da Solen stod op, laae der en smuk Landsby for ham, og saasnart han kom ind i Byen den lige Vej igjennem Gaden, hørte han, at der paa den anden Kant ude ved Muren ringedes til Messe. Wigfus gik til Kapellet, og steg af sin Hest, gik ind, og saae sig om; han blev da vaer, at der var en gammel Præst, som baade saae meget slet og var særdeles langsom, og derfor syntes det ham, da han vilde skynde sig, at han aldrig vilde komme til

rette Tid, hvis han tovede Gudstjenesten ud. Nu mindedes han Kong Svends andet Raad, at han bød ham at høre Messen ud, men alligevel kunde han ikke give sig Tid til at blive der; han sprang op, steg paa sin Hest, og red sin Vej videre; men i det han agtede at ride ligeud af den anden Kant af Byen, ringede det i et andet Kapel strax ved Porten, han steg da af Hesten igjen, og tænkte, som var Tilfældet, at det ringede her sammen til Messens Begyndelse; han gik ind, og knælede, og da den hellige Nadver var uddeelt, besluttede Wigfus at gjøre fyldest for sin Ulydighed imod Kong Svend, og at oppebie Velsignelsen efter Messen, hvor lang Tid der end forløb; og han gjorde saa. Solen kom nu høit op paa Himmelen, thi disse Ophold trak Tiden ud. Han steg derefter paa Hesten igjen, og red stærkt til, og standsede ikke, førend han kom til det bestemte Sted.

7. Nu skal fortælles, hvad den engelske Mester foretog sig. Han vaagede en Tid formedelst den Glæde, at Wigfus skulde dræbes om Morgenen tidlig den følgende Dag, og derfor red han, saasnart det lystte af Dag, thi Mæster opholdt ham ingensteds; han red ind i Skoven, for at kunne give Kongen noiagtig Underning om, hvorledes det var gaaet; men saasnart han kom til Stedet, omringe Trællene ham, gribe ham, og trække ham med Grusomhed hen paa Baalet, som de forud havde bragt stærkt i Lue. Han streg og spurgte, hvorfor de vilde dræbe ham, og tilfoiede: „Jeg er jo en engelsk Mand og Kongens Ven.“ „Troer du, fordømte Troldmand!“ svarede de, „at vi ikke kjende din Ondskab, at du kan paatage dig, hvad Skif-

kelse du vil, som den engelske Mand sagde os i Nat, og derfor skal Ilden fortære dig." De kastede ham da strax ind paa Baalet, og der brændte han op til Kul, det onde og svigefulde Menneſke, som gravede for andre den Grav, hvori han efter Guds retfærdige Dom selv faldt. Men i det Trællene stode omkring Ilden, og talte med hverandre om, hvorledes dette Umenneſke foer ud af Verden, red Vigfus hen til dem, og spurgte hvorfor de ikke bestilte noget. De sagde, at de havde udført den mest fornødvige Morgengjærning ved at dræbe Troldmanden, som forrige Host var kommen fra Danmark. Vigfus taug da, og saae, hvad der var ham bestemt, og hvorledes Sagen havde vendt sig; han saae da, at Messen havde frelst ham fra Døden, men at den havde faaet Straffen, som fortjente den. Inderligen takkede nu Vigfus hos sig selv Gud for sin Frelse, foresatte Trællene Arbeide, og red derpaa hjem til sit Bærk. Da nu Kongen om Dagen som sædvanlig kom, at see til Arbeidet, stod Vigfus paa sin Plads, men Pladsen var tom ved den anden Ende. Kongen undrede sig meget derover, og taug, thi det var faldet ganske anderledes ud, end han havde tænkt. Vigfus tog da Ordet, og sagde: „Gud kjendte bedre end I, Konge! hvad ret og retfærdigt var, thi I blev med Falskhed bedragen til at domme en uretfærdig Dom over en Ustyldig; derfor led det slette Menneſke for sin Ondskab. Saa meget mere maa jeg skjonsom erkjende Kong Svends Mildhed, og uligere monne I Konger bestaaes, som I proves mere." Dermed endtes deres Samtale, thi Kongen gif bort, fordi han saae, at han havde handlet uretfærdig. Men fort

efter kom han igjen til Wigfus, og talte med Blidhed til ham, og sagde at han vilde gjøre ham fyldest, førend de skiltes, for det Onde, han ved slette Menneskers Bagvaskelse og Meened havde ladet sig forlede til at ville tilsoie ham; og Kongen bad nu Wigfus, at han skulde nedbryde til Grundvolden hele den Deel af Bygningen, som den engelske Mester havde opført, og lade hele Bygningen blive efter een Form. Wigfus gjorde nu saa, og Hallen var bygget heel færdig, førend Skibe seilede bort fra England om Somuieren. Kongen gjorde da et stort Gilde til Vre for Wigfus, da Hallen var færdig. Engländerne roste meget Arbejdet, som det förtjente. Efterat dette Gilde var forbi, gav Kongen Wigfus to Skibe, ladede med gode Varer, og desuden gav han ham god Berømmelse. Wigfus beredte sig nu til Reisen til Norge. Han havde Skonuerter, som Kong Svend havde givet ham, og desuden et andet stort Skib, som han kjøbte i England. Begge disse ladede han med de Varer, som han havde tilkjøbt sig for den danske Konges Gave. Disse fire Skibe udsirede han beundringsværdig ved sin Kunstfærdighed; han skaffede sig til dem forgyldte Vimpler og sribede Seil af forskjellige Farver.

8. Derpaa styrede han bort fra England, og fik god Vær; han kom en Aften under Norge ligeved sit Odelsland i Wigen. Han lagde Skibene i et Skjulfsteg i en Baad med nogle Mænd, og roede sagte op til den Gaard, fra hvilken han fordyr var dragen bort. Han gif ene i Land op til Gaarden; han blev da ilde tilmode, saa at en heftig Vrede strax kom over ham, thi Gaarden var paa mange Steder iskand

fat og nylig tjæret, hvoraf han troede at kunne slutte, at hans Kone havde faaet sig en ny Mand. Han gif da op i Herbergerne, som han kjendte, og vilde søge efter, hvor Konen laae; thi den foromtalte Seng med Skaader for stod nu ledig. Han kom op paa en Loftsal, hvor der stod en Seng; deri saae han sin Kone ligge og en smuk Mand i hendes Favn. Han tyktes da nu, at det viste sig, at han havde formodet ret, og saa opbragt blev han i sit Sind, at han vilde strax stille denne Mand ved Livet; men efter Guds Tilskikkelse ihukom han Kong Svends tredie Raad, at det var ham forbudt at dræbe nogen saa hurtig, som han havde lyst til. Han gif nu bort fra Sengen, saa langt som han kunde, derinde i Bærelset, og agtede at staae der, niemens han læste sit Fader vor; men det gif ikke saa, thi Breden havde ført ham nærmere til Sengen, da det var ude. Han gif anden Gang tilbage, og tænkte ved sig selv, at, hvor nær det end gif ham, skulde han paastjonne sit Livs Frelse i England og opfylde Raadet; det gif nu paa samme Maade som før. Han gif bort den tredie Gang, og da Sonnen var ude, var han kommen til Sengen med blottet Sværd, greb i Haaret paa den unge Mand, og agtede at rykke hovedet frem over Sengestokken, thi han laae bagest i Sengen. Ved dette Ryk vaagnede Konen, og hun mærkede da strax, hvo der var, og raabte: „Vor Søn, min Hakon!“ sagde hun. Han kastede Sværdet, og bad Gud bestjærnte sig. Der blev nu et saa glædeligt Møde, at det ikke er let at beskrive, thi de glædedes baaede paa Sjæl og Legeme over den Lykke; som Gud havde forundt dem. Hun sagde ham da, at hun gif

frugtommelig med denne Dreng, da de stiles, „og han hedder Harek efter din Fader.“ De spurgte nu hinanden gjensidig om, hvorledes det var gaaet dem begge saa lykkelig. Hun sagde, at hans Frænder og Venner havde ydet hende saa megen Hjælp, at hun havde haft tilstrækkeligt af alt, siden han drog bort baade til Føde og Gaardens Istandsættelse. Han sagde, at hun, naar det blev Morgen, skulde faae hans Herlighed at see. Han gif derpaa bort og til sine Skibe, og lod alt lægge til Rette. Og om Morgenen, da Solen rødne de Fjeldene, førte en mild Lustning ham til Landet. Hans Seilads tog sig saa skjønt ud, at alle droge til, for at betragte den, og mange troede, at det var en Konge der seilede. Han seilede saaledes til Land, lod Seilene falde, kastede Ankere, og lagde Brygger op paa Land. Da kjendte Folkene ham, at det var Hakon, som var kommen, og der blev nu en stor Glæde i hele Bygden deromkring, og der blev samme Dag anrettet til et kosteligt Gilde. Han fortalte nu om sine Hændelser, og talkede sine Frænder og Venner for al deres Trost. Fortællingen om denne Mand slutter med, at han alle sine Levedage vedligeholdte sin Anseelse; thi saadan Lykke og Klogskab havde han faaet hos den danske Konge tilligemed den udmærkede Kunstfærdighed, at hans Gods aldrig kunde gaae til Grunde, men derimod tilbagekjøbte han alle de Torder, som han forhen havde tilsat ved Dødselighed og slet Bestyrelse, og han levede siden i Overflodighed. Og vi have nu ikke mere at fortælle om ham; her ender denne Saga om Hakon den Norste.

Fortælling

om Erkebiskop Absalons Gjerrighed
og om en Bonde.

Det findes skrevet, at der i Danmark var en Erkebiskop, ved Navn Absalon, i en berømt Stad, som hedder Lund; han var en mærkelig Mand, og særdeles virksom i mange Henseender, men meget pengegyerrig, som sees af Boretningen. Han havde med sin Fædreearv beriget og fra Grunden anlagt et Sortebrødre-kloster med betydelige Indtægter og skønne Herberger. Men det er dernæst at fortælle, at en meget god Ager laae til Kirken i Lund; det var en meget herlig Eiendom, af hvilken den ene Halvdeel tilhorte Kirken og den anden Halvdeel en Bonde. Der voxte den bedste Afgrøde. Biskoppen spurgte ofte Bonden, om han vilde sælge sin Deel af Løkken, og sagde at han var meget bedre tjent med Penge eller med en Jord, hvoraf han ene havde alt Udbytte. Hver Hof pleiede man at stifte Afgrøden med Maal imellem Kirken og Bonden, og det var da begge til Gavn eller Skade, eftersom der var Fordeel eller Tab derved. Saa ofte som Biskoppen forlangte Jorden til Kjøbs, ligesaa ofte afflog Bonden at sælge den; han sagde at

den i lang Tid havde været hans Forfædres Eiendom, og at han derfor ikke vilde afhænde den. Da Biskoppen nu saae, at Bonden ikke stod til at bevæge, blev han meget opbragt, og engang da de talte derom, sagde han, at den hellige Kirke fra den Dag ikke skulde have noget med ham at gjøre, men at Ageren skulde paa en Dag, som han bestemte, stiftes, baade i Henseende til Jorden selv og Afgrøden. Bonden lod sig det befalde, thi han syntes at Fællesskabet i enhver Henseende blev ubehageligt. Tiden led nu frem, indtil begge skulde komme, at dele Ageren. Det var om Sommertide og Ageren derfor smukkest og ønskeligst for en begjærlig Mand. Erkebiskoppen vilde have, at Delingen skulde gaae for sig paa den Maade, at et Reb skulde drages tværs over Ageren; han vilde heller ikke tillade nogen anden uden sig selv at holde det paa den ene Side imod Bonden; og da nu Rebet sank ned i Midten, slæbte Bugten paa Jorden, og det blev ikke saa tydeligt at see, hvilken Linie det angav tværs over Ageren. Erkebiskoppen raabte da: „Stram bedre, Bonde!“ sagde han. Bonden agtede at gjøre saa, men eftersoim et saadant Reb behøver, som man kan tænke, et dygtigt Tag til, inden det strammes, anvendte Bonden sine Kræfter, og rykkede Rebet haardt til sig, da han tænkte, at der vilde blive holdt tilstrækkelig imod ved den anden Ende. Men det gik anderledes end han tænkte, thi Erkebiskoppen snublede ved Rykket, og faldt forover, saa uheldig at han traf paa en jordsfast Steen, som var i Ageren, og kom derved til at bløde. Han stod derpaa op, fastede Rebet, og sagde at Ageren var fuldkommen stiftet, efterdi han af

Avind var bestadiget; at man ikke behøvede at tale længer derom, da det var en afgjort Sag, at Bonden var falden i den Herre Påvens Band formedelt hans Avindsgjerning, og den Skade han havde tilføiet ham; og at der skulde løses det samme Band over ham i hele Landet, hvis han ikke overgav sig til den hellige Kirkes Dom og Erkebiskoppens Bestemmelse. Enden derpaa blev da, at Bonden vilde heller give efter, end udstødes af det kristne Samsuud; thi han saae sin Overmand for sig, men ventede at denne Sag vilde engang komme under en anden Dommer, og han modtog derfor Afløsning. Og da nu Erkebiskoppen havde over tænkt Sagen, affagde han Dommen imellem Bonden og Kirken, og det var en Bestemmelse i Dommen, at Bonden skulde overgive til Kirken den halve Part, som han eiede af Ageren; og han kaldte det en Paamin delse, men ikke nogen Dom for saa stor en Brøde. Bonden lader sig ikke mærke med noget, thi nu opklarede det sig for ham, hvorledes denne Sag i det Hele var anlagt; han fandt sig rolig i sit Tab, og viste Biskoppen samme Lydighed som tilforn. Tiden forløb nu, indtil samme Bonde faldt i en dødelig Sygdom; han lod da en paalidelig Klerk kalde til sig, for at berette ham det anordnede Sakramente af den hellige Kirke; iblandt andet talte han da saaledes til Præsten: „Min Herre!“ sagde han, „jeg veed at du er en rask og driftig Mand, derfor vil jeg give dig den bedste Hest, som du kan udvælge dig af min Eiendom, og derhos en tydt Sadel og Bidsel, for at du, naar jeg er død, skal bringe mit Vrende til Erkebiskop Absalon, som er det, at jeg stævner ham for den himmelske Konges

Douistol, at svare mig der for Ageren og det mere, som staaer dermed i Forbindelse." Præsten antog Gaven, som var god, men syntes dog, at Betingelsen var haard. Bonden døde kort derefter, og havde, saavidt man kunde see, en rolig Udgang af Livet. Men Præsten gjorde, som han havde lovet, skyndte sig til Erkebiskoppen, og kom der til Staden paa den Tid, da denne sad ved Frokostbordet; han gik ind i Hallen fremfor Høisædet, og hilste paa Erkebiskoppen, og sagde derpaa: „Bonden (han nævnte ham ved Navn) er nu dragen bort fra denne Verden, og bad mig, paa hans Vegne at sige eder disse Ord, Herre! at han stævner eder for den himmelske Konges Høisæde, at svare ham der for Agerstiftet fordum." Men i saanne Dieblig som Præsten havde udsagt dette sit Verende, lænede Erkebiskoppen sig tilbage i Stolen, og var død paa Stedet. Dette opvakte stor Frygt over hele Riget; som siden skal fortælles. Men nu skal først berettes om det Kloster, som vi her nævnte. Der skete det samme Dag, som Erkebiskoppen døde den pludselige Død, at efter Completorium silde om Aftenen, da Brodrene agtede at gaar i Seng, og de endnu ikke havde spurgt hans Død, da hørtes en ynkelig Røst fra Hjørnet af Alteret, saa talende med lav og kummerfuld Stemme: „Sora, Sora! pro me supplex ora!" Det er Udtydningen paa disse Ord, at Stemmen bad Munkeløstret ydmyggeligen at bede for den for Guds Naah. Paa denne Maade viste den almægtige Guds Misfandhed sig, at, skjønt Erkebiskoppen forbrød sig i sit Liv, fik han dog Tilladelse til at søge Hjælp og Duelselse der, hvor han havde den største Fortjeneste;

thi efterat Brodrene nogle Dage derefter spurgte Erkebiskoppens Endeligt, nærede de ikke længer nogen Tvivl om, at hans Aand da har forlangt Bistand af deres Bonner. Men nu er dernæst kortelig at berette om, hvorledes denne Begivenhed opvakte stor Frygt i Riget. Det hændte sig kort derefter, at en Forbryder blev greben af Øvrigheden, lagt i Jern og sat i Fangsel. Han var saa haardnakket og forhærdet i sin Ondskab, at han forsvarede alle sine Ugjerninger med Logn og Meened; og medens han sad i Jern Dag og Nat, havde han i sin elendige Forfatning hørt, hvad der havde gaaet for sig imellem Erkebiskoppen og Bonden; derfor oplægger han sig et Raad, og faaer en Tjante til at paatage sig det Værende, at bringe hans Stævning til den Herremand, som havde ladet ham gribe, men denne Stævning lignede noget den forrige, med den Forskjel, som man kunde vente, at han stævnedes ham for den nedre Høvding, som ikke dommer nogen godt. Det gif da her ved denne Tjendes store Snedighed saa, at Dommeren ikke dristede sig til at lade den lovlige Straf gaae over Misdæderen, men lod ham undløbe, hvorhen han lystede. Af denne Begivenhed kan man vel indsee, at en Kirkens Bestyrer maa meget vogte sig for, hverken at berige sig selv eller sin Kirke med uretfærdigen erhvervet Gods, thi Herrens Retfærdighed er prøvet i den Henseende, at han ikke vil modtage det, som ikke er lovligen erhvervet. Amen.

Historisk og geographisk
Register

til de i dette Bind indeholdte

Sagaer, Brudstykker

og

Fortællinger.

Historisk Register eller Fortegnelse paa
de Personers og Folks Navne, som
forekomme i dette Bind.

- Aage, 206.
Aage, Valnatokes Søn, 52,
63, 70, 71, 82, 83,
145.
Aage Tokesøn, 42:47.
Absalon, Kong Davids Søn,
374.
- Erkebiskop, 313, 327:28,
331:34, 336:37, 339:57,
394:98.
Adelbrift, Greve, 338.
Adeldag, Erkebiskop, 374.
Adelraad, Konge i England,
99, 138, 139, 141, 142,
164, 168, 169, 184, 375.
Adrianus, Pave, 366.
Agapetus, Pave, 364.
Alexander, Pave, 350.
Alexander, Stolfonge, 366.
Alexis, Keiser, 280:81.
- Alfifa, Datter af Alfrun
Jarl, 179:180.
Alfrun, Jarl, 179.
Alrek eller Erik Strjona,
139, 141:42, 178.
Angenses, Hertug, 361.
Ansgarius, Biskop, 362.
Armod, 113, 149, 152.
Arnald, Keiser, 363.
Arnold, Karlomans Søn,
364.
Arne Armodson, 113.
Arnsin, Jarl, 3.
Arnodd, Kertesvend, 65.
Arnor Jarlesfjald, 186:87.
Arnulf den Hellige, 361.
Asbjørn, Jarl over de danske
Her, 192, 194, 196:97,
225, 234:40, 244:45,
249:50.

- Aabjorn, 343.
 Aabjorn, Biskop, 355.
 Aabjorn Enare, 328:29,
 331.
 Afiens Folk, 368.
 Affel, Erkebiskop, 311, 313,
 331:32, 335:36, 347:49.
 Affel Erlingson, 189.
 Aelak Holmstalle, 104:5,
 118:19, 147, 151, 153.
 Aeley, 327.
 Aesur, 369.
 Astraat Thorgunneseon, 212:
 14, 224, 228:29, 242,
 244, 249, 252:62.
 Astrid, R. Buriolafs Datter,
 90:91, 94:97, 101:4,
 136:37.
 Astrid, Evend Iveslaegs Datter,
 Ulf Jarls Kone, 163,
 166, 184:85.
 Atle Svarte, Vonde, 49,
 52.
 Atle Evendson, 331.
 Audun, 139:40.
 Augustinus den Hellige, 370.
 - den Store, 371.
 Augustus, Keeser, 369.
B
 Baldevin, Hertug, 202,
 220, 234, 252:62.
 Beda, Praest, 365.
 Begga, Pippins Datter,
 361.
 Benedikt, Abbed, 370.
 Benedikt, Evend Ulfsons
 Son, 189, 202, 212:
 14, 224; 237, 240:48,
 251, 275.
 Berse Skjaldtorveson, 183.
 Birger Jarl, 298, 352.
 Birger Bryde, 40:41.
 Bjarne, Biskop, 143.
 Bjorn, Hovding i Windland,
 268:69, 272, 276, 278.
 - den Bretske, 48, 63, 65,
 66, 67, 85, 90, 101,
 113:14, 125, 134:36.
 - Erikson, Konge i Ever-
 rig, 366.
 - Jeruside, Harald Kessas
 Son, 283.
 - , Evend Ulfsons Son,
 189.
 - Ulfson, 163, 194.
 Blakmar, 224, 242, 244,
 248.
 Blod: Egil, see Egil Nag-
 narsen.
 Borthild Hakonsdatter, 269.
 - Fru, Thorgautsdatter, 269,
 276.
 Brimiskjar, Jarl, 26, 28,
 31, 39.

Britter, 65.
 Britto, 371.
 Brutus, 371.
 Due Digre, Vefeteson, 71:
 72, 77:79, 80:81, 83:
 84, 100:101, 104:105,
 107, 113, 117, 121,
 123:24, 127, 132, 138,
 145:47, 150:51, 154,
 163.
 Burislaf; Konger i Bind:
 land, 68, 89:91, 94:95,
 97, 163, 291, 310, 350,
 353:57.

Cathrine, Erik den Helli:
 ges Datter, 283.
 -, K. Inges Datter, 283.
 -, Knud Lavards Datter,
 298.
 Christine, Bjorn Jernsides
 Datter, 283.
 -, den svenske Konge Inges
 Datter, 288.
 -, Knud Lavards Datter,
 298.
 -, Nikolaus Blafas Datter,
 283.
 -, Sigurd Jorsalefarers
 Datter, 345.
 - Stigsdatter, 298.

Christoffer Baldemarson, 318,
 331, 334:35, 341, 343:
 44, 347:48, 352.
 Constantin, 327:28.

Dalemar, 340.
 David, Konge, 374.
 Ditleif Edlarson, 314, 319,
 324:28, 331.
 Domabur, 335:36.

Edgeit, Adeltaads Son,
 167, 169.
 -, Adeltaads Fader, 164.
 Edla, Dronning, 202, 224,
 234, 252, 257, 259:60.
 Edmund, Adeltaads Son,
 141:42, 169:70, 173:74,
 177:78.
 - den Hellige, Konge, 163:
 64.
 Edvard den Gode, Adeltaads
 Son, 169, 184.
 -, Elfraads Son, 366.
 Edvig, Adeltaads Son, 169.
 Egil Dagnarson (Blod:Egil)
 206:16, 219.
 Ellif Thorgilsson, 138, 140:
 41.
 Einar den Lille, 114.
 - Praest, Skuleson, 314.

- Einar Skaaleglam, 114:16,
 126, 137:38.
 Elfraad, Konge i England,
 366.
 Elim, Sems Søn, 370.
 Ella, 167.
 Ellisif Jarisleifsdatter, 187.
 Emma, Dronning, 139,
 141, 142, 168:69, 178:
 79.
 Engilborg Eriksdatter, 352.
 - eller Ingeborg, Kong Ha-
 rald Baldemarsøns Dat-
 ter, see Ingeborg.
 -, Kong Valdemar den før-
 ste's Datter, 352.
 Englendere, 164:65, 168,
 170, 175, 176, 177,
 386, 391.
 Erik Birgerføn, 352.
 - Emun, 276, 277, 284,
 298:304, 305:10, 311,
 312, 314, 336, 341.
 - Emundføn, Konge i Sver-
 rig, 366.
 - Erikføn, Konge i Sver-
 rig, 352.
 - den Gode (Elegod), 189,
 201, 218, 223, 224,
 237, 241:42, 244, 247:
 49, 262:83, 284, 299,
 300, 309.
 Erik Hafonføn, Jarl, 106:7,
 109:10, 113:14, 116:20,
 122, 126, 132:37, 149,
 155:56, 163, 165, 176:
 78, 376.
 - den Hellige, Konge i Sver-
 rig, 283.
 - Knudføn, Konge i Sver-
 rig, 352.
 - Lam, 277, 309:12, 331.
 - Seierføl, Konge i Sver-
 rig, 160, 163, 374:76.
 - Strjona, see Alrek.
 - Thorvaldføn, 367.
 Erling, Hafon Jarls Søn,
 120.
 - Skaffe, 344:45.
 - af Skugge, 106, 108, 113.
 Eugenius, Pave, 312.
 Eymund Evendføn, 189.
 Eyolf Valgerdesføn, 41.
 Eyvind Wiska, 194:97, 225,
 234:35, 240, 246:47.
 Fjalner Tokesføn, 42:44,
 51, 59:60, 65:66.
 Floke Wigwardføn, 367.
 Flæminger, 261.
 Folkraad, Greve, 315.
 Fredrik, Keiser, 315, 316,
 352:53.
 Fridleif Wjufatføn, 333:34.

Fridleif, Skjolds Søn, 368.

Frifer, 173, 361.

Frode, Konge, 364.

- Fridleiffen, 369.

Fyenboer, 62, 313, 321.

Gallise, Ulf, 269.

Gange, Rolf, 169.

Gardar Svavarson, 367.

Geira, Konge Durislafs Datter, 90.

Geirmund, 148.

Gjertrud, Hertug Henriks Datter, 333, 339, 348.

Godefred, Konge, 361:62.

Gobjod, 368.

Gorm, Konge, den Varnlose, 3.

- Konge, den Gamle, 5:18, 162, 183, 364, 366, 373.

Goter, 318.

Græfer, 280.

Gudbrand af Dale, 113, 125.

- Hvide, 108, 126, 127.

Gudfred, 363.

Gudine, Jarl, 170:73.

Gudrod, 374.

Guld, Harald Knudson, 19:25.

Gunhild, Konge Durislafs Datter, 90, 94:97, 163.

Gunhild, K. Harald Gorms søns Kone, 373.

- Kongemoder, 19, 21:22, 24, 25, 365.

-, Knud den Stores Datter, 142, 179, 184.

-, Evend Jarls Datter, 189.

Guttorm, Evend Ulfsons Søn, 189.

-, Hareks Morbroder, 362.

Gvenmar Ketilson, 331:32.

Gyda, Kong Harald Gudinesons Datter, 173, 288.

-, Evend Tveskægs Datter, 163.

-, Ulf Jarls Søster, 172.

Gyrd, Danekonge, 364.

-, Skipper, 380:81.

Hakon Harekson, den norste, 377:93.

- Lade, Jarl, 18:26, 27:

31, 34:41, 99, 102, 104:

17, 119:37, 146, 149,

150, 152:53, 159:63,

165, 174, 365, 374, 376.

Hakon, Jarl, Erikson, 163,

179, 269.

- Jarl, den Gamle, 283.

- Jarl, Ivarson, 276.

- den Norste, Sunniveson,

276:77, 309.

- Hakon den Unge, Konge i Norge, 352.
- Haleyser, 40.
- Halfdan, Konge, 362, 364.
- Hallandsfarer, 199, 200, 301, 313.
- Hallfjel, Olaf den Helliges Morbroder, 187.
- Halfstein Karltingebane, 113, 136.
- Halvard, 3.
- fra Flydrenæs, 114.
- Hareksblese, 166.
- den Hellige, 307.
- Harald, see Guld-Harald.
- see Strut-Harald.
- , Bisfop, 374.
- Gille, 305:6.
- Gormsøn (Blaatand), 9; 10, 15:41, 42:44, 47, 49:62, 144, 159:62, 183, 365, 373:75.
- Graafeld, 19:24, 159.
- Gudinesøn, Konge i England, 172:73, 288.
- Haardraade, Sigurdson, 187:88, 191, 204, 217, 262, 269.
- Haarfager, 364, 366.
- , Harald Kessas Søn, 283.
- Hein, Evendsøn, 189, 190, 192:98, 200.
- Harald, Jarl, see Klak-Harald.
- Kessa Erikson, 276:77, 282:83, 299:300, 302, 306, 310, 311.
- , Knuds antagne Søn, 142.
- , Knud den Stores Søn, 179, 180, 184.
- , Evend Tveslags Søn, 163, 165.
- Valdemarsøn, Konge i Holmgaard, 173, 288:90, 298, 304, 345.
- Harbvig, Erkebifkop, 315.
- Harek, Konge, 362.
- , Harald Klaks Broder, 362.
- ±, Hakon den Norffes Fader, 377, 393.
- , Hakon den Norffes Søn, 392:93.
- Hauf, Harald Blaatands Fostbroder, 16.
- Havard, 3.
- Huggende (Høggvande), 104:5, 121:22, 127, 147, 151, 153.
- Uppfia, 114.
- Heidrek Strjona, see Alrek.
- Helge, Danekonge, 364.
- Heming, Konge, 361.
- , Strut-Haralds Søn, 97, 138, 141:42, 166.

- Henrik, Durislafs Søn, 357.
 -, Greve, 338.
 -, Pfaltsgreve, 333.
 - den Halte, Evendsøn, 296:97, 299, 300, 302:3.
 -, Hertug af Brunsvig, Konradson, 315:16, 320:21, 333:34, 337:39, 343, 348:49, 352.
 - 1, Keiser, 363, 365, 373.
 - 3, den Milde, Keiser, 142, 179, 184.
 -, Keiser, Henrik den Milde's Søn, 268:70, 276, 278, 284.
 - Henrikson, Keiser, 284:86, 291:92, 294.
 -, Konge i England, 333.
 Heredus, Biskop, 364.
 Herkules, 371.
 Hildegarden, Dronning, 361.
 Hildigun, Befetes Kone, 71.
 Hjalmsvidar, 326.
 Huno, Biskop, 363:64.
 Hyening, Greve, 347.
 Hørde:Knud, 142, 179:80, 184.
Inge, Konge i Norge, 306:8, 333.
 - Stenkelfsøn, Konge i Sverrig, 283, 288.
 Ingeborg, Datter af Kong Harald af Holmgaard, 288:90, 298, 304, 345.
 -, Ottar Jarls Datter, 45:47.
 -, Thorkel Leiras Datter, 101, 134, 136, 156.
 Ingegerd, Birger Brosas Datter, 298.
 -, Olaf den Svenskes Datter, 187.
 -, Strut:Haralds Kone, 71.
 Ingemar, 331:32.
 Ingerid, Harald Sigurdsøns Datter, 262.
 -, Evend Ulffsøns Datter, 189, 212.
 Irpa, 121:22, 125.
 Islændere, 114, 116, 161, 181.
Jacobus, Apostelen, 371.
 Japhet, Noas Søn, 370.
 Jariuslelf, Konge i Holmgaard, 187, 288.
 Jarizmar, 353, 357.
 Jarmar, 341.
 Johan Sørkversen, Konge i Sverrig, 298.
 Johannes, Pave, 366.
 -, Evangelisten, 371.
 Jomsvinger, 69:70, 72:74, 81:82, 84:85, 88,

- 90:91, 94, 96:99, 101, 103, 105:37, 148, 159, 162:63, 165.
- Julianus den Frafaldne, 164.
- Jyder, 166:67, 188, 193, 279, 312, 340, 347.
- K**
- Kalf Maaneson, 191, 192.
- Kam, Noas Søn, 369, 371.
- Kanaan, 371.
- Kark, see Skopte Kark.
- Karl, 318.
- Lodversen, 363.
- Lodversen, 364.
- , Knud den Helliges Søn, 202, 234, 259:60.
- Sørkverksøn, Konge i Sverrig, 298.
- den Store, 3, 361, 364, 373.
- Karloman, 364.
- Kassamar, 339, 350.
- Ketil, Biskop, 301.
- Kjarval, Konge, 366.
- Klaf: Harald, Jarl, 5, 10: 15, 362.
- Knud, 318.
- see Hørde: Knud.
- , Danefonge, 364.
- Erikson, Konge i Sverrig, 283.
- Gundne, 45.
- Knud, Gormsøn (Danaast), 9:10, 15:16, 19.
- , Harald Kejses Søn, 283.
- den Hellige, Danefonge, 189:92, 193:97, 198:203, 206:47, 250:53, 256, 257:60, 262, 264:65, 268, 273:75, 276.
- Jarl, Hakonsøn, 283.
- Lavard, 276:78, 284:98, 299, 300, 302:4, 310, 312, 330, 344.
- Magnusen, 291, 310, 312:28, 331.
- den Store, Danefonge, 138:39, 141:42, 165:83, 184:85, 191, 216.
- Evendsøn paa Cole, 189.
- , Evend Tveffægs Søn, 163.
- , Evend Uffsøs Søn, 189.
- Baldemarson, Danefonge, 339, 344, 348, 350:57.
- Konrad, Keiser, 312, 315, 364.
- , Markgreve, 320.
- Kurer, 201, 287, 343:44.
- L**
- Leif Erikson, 367.
- Leif, Skjolds Søn, see Frid: leif.
- Leifdag, Biskop, 364, 374.

Leo, Stolkonge, 361, 366.
 Libedagus, Biskop, 364; see
 Leifdag.

Lidbrand, Konge, 370.

Lotarius eller Ljodgeir, Kei-
 ser, 293, 363.

Lodver Arnoldsøn, 364.

- Lodversøn, 364.

- Lodversøn, Keiser, 363;
 64, 366.

-, Karl den Stores Søn,
 361:63.

-, Konge i Frankrig, 352.

Magnus Barfod, 283,
 310.

- Blinde, 298, 305:8.

- Erlingsøn, 344:45.

- den Gode, 184, 185:89,
 191, 276.

-, Harald Kessas Søn, 283.

- Jarl, 372.

- den Starke, Nikolaus's
 Søn, 284, 291, 293:
 97, 299, 300, 302:5,
 310, 312.

Magog, 370.

Mahnsfrid, Dronning, 288,
 304, 345.

Margrete, Eri den Helliges
 Datter, 283.

- Inges Datter, 283, 288.

Margrete, Knud Lavards
 Datter, 298.

Markus Skeggesøn, 263:82.

Maurakaare, Jarl, 173.

Mercurius, den Hellige, 163.

Mestrain, 369.

Mikael, Stolkonge, 361.

Mjuklat, 333:34.

Moses, 371.

Nad, Viking, 366.

Niceforus, Stolkonge, 361.

Nicolaus, 370.

- Olafa, 283.

-, Burslafs Søn, 357.

- Dotta, 318.

- Magnusøn, 291.

- Skate, 312.

- Stigson, 298.

- Evendsøn, Danekonge,
 189, 278, 283:84, 288,
 291, 293:97, 299:304,
 305:6, 310.

Nordhumbret, 170, 374.

Nummedøler, 40.

Obin, 368.

Olaf Bjørnsøn, Konge i
 Sverrig, 160.

- Slug, 312.

-, Harald Kessas Søn, 283,
 310:11.

Olaf den Hellige, Haraldsøn,
163:64, 179, 184:85,
187.

- Kyrre, 189, 212, 216:
18, 262.

- Evendson (Hunger), Da:
nekonge, 189, 202, 219:
21, 252:57, 260:62,
263:64.

- den Euenste, Konge i
Sverrig, 163, 165, 185,
187, 364, 376.

- Thorderson, 351.

- Tryggveson, 31:38, 90,
163, 165, 376.

Ole, see Olaf Tryggveson.

Olof, Stefner Jarls Dats:
ter, 47:48, 52, 67.

Ottar Jarl, 38:39, 43, 45:47.

- Svarte, Ekjald, 164:68,
170, 173:75.

Otto Henrikson, Keiser, 333,
352.

-, Keisere af dette Navn:

Otto den Røde, 26:28,

30:38, 159:60; Otto den

Røde, Otto den Stores

Søn, 365; Otto den Rø:

de, den 1ste, 373, 375;

Otto den Store, 364:65;

Otto den 3die, 375:76.

Otto Evend, see Evend
Evesfæg.

Palmar, 224, 242, 244,
247:48.

Palnatofe, 47:70, 73:74,
80:81, 83:90, 97, 101,
162.

Palmer Tokesøn, 42, 44:47.

Papa, 365.

Paschalis, Paver af dette
Navn, 267:68, 283, 362.

Peter, Biskop, 301.

- Thensa, 328, 331.

-, Biskop Absalons Svoger,
328.

Phillip, Apostelen, 370.

-, Konge i Frankrig, 352.

Pippin, 361.

- (den Lille), 361.

- Lodversøn, 363.

Pizamar, Afsuden, 342.

Plog, see Sorteplog.

Poppo, Biskop, 36, 375.

Prida, 353.

Puruvit, Afsuden, 342.

Ragnar, Blod:Egils Fader,
206.

- Lodbrok, 363.

Ragnhild Eriksdatter, 277.

- Ragnhild, Magnus Barfods
 Datter, 283, 310.
 -, Magnus den Godes Datter,
 276.
 -, Evend Ulffsens Datter,
 189.
 Reginbrand, Biskop, 374.
 Reinfred, Godefreds Søn,
 362.
 Ribe: Ulf, 313, 314: 15,
 319, 324, 330.
 Rikifs, Birger Jarls Datter,
 352.
 -, Baldemar den 1stes Datter,
 352.
 Rikisfa, Kong Durslafs Datter,
 291, 310, 314, 318.
 Rikfard Rudu: Jarl, 139,
 169.
 -, Wilhelm Langespyds Søn,
 169.
 Rimbertus, Biskop, 362-63.
 Rimbrondus, Biskop, 364.
 Ring, Harald Blaatanðs
 Søn, 374.
 -, Konge, 361.
 Rinvit, Afguden, 342.
 Robert, Jarl, 168, 178.
 Roe Tunga: Gode, 367.
 Romsdster, 40.
 Ryygier, 335: 37, 339: 43,
 353: 54.
 Rognvald, Møre: Jarl, 169,
 366.
 Rorik, 361.
 Saum: Vesa, 49: 52, 53.
 Saum: Vesa: Evend, see
 Evend Tvefæg.
 Saxer, 277.
 Sem, Noas Søn, 369.
 Sigfred, Konge, 362-64.
 Sighvat Skald, 178, 180,
 183.
 Sigrid Storraade, 163,
 185, 376.
 Sigrod, Konge, 361.
 Sigurd, Tokesønernes Fost-
 broder, 45: 46.
 -, Harald Gille's Søn, 306.
 - Glade: Jarl, 18.
 - Jarl, den Mægtige, 366.
 - Jorsalefarer, 281, 288,
 298, 304, 305, 345.
 - Kappe, Befetes Søn, 71:
 72, 77: 80, 83, 100,
 104, 113, 124, 137, 145.
 - Steifling, 113.
 - den Stærke, 302: 3.
 -, Evend Ulffsens Søn, 189.
 Sigvald, Strut: Haralds S.,
 71: 74, 81, 83: 88, 89:
 104, 107, 112: 17, 121:

- 25, 136:37, 145:46, 150, 153, 162:63.
- Sjællændere, 313, 320, 347.
- Skaaninger, 166, 200, 301, 313, 320, 347.
- Skjold, Odins Søn, 368.
- Skjoldmns: Einar, see Einar Skaaleglam.
- Skopte: Karf, Træl, 120, 129.
- Skoglar: Toste, 163, 185.
- Softe, Dronning, Balabars: datter, 318, 351.
- Sone Ebbesøn, 341:42.
- Sorteplov, 308:10, 314, 331.
- Stefner, Jarl, 47:48, 58, 62:63.
- Stein Herdisesøn, 191.
- Steinkel, Konge i Sverrig, 188.
- Stig Hvidlæder, 298.
- Strut: Harald, Jarl, 71, 72, 74:81, 97:98.
- Styrhjærn den Stærke, 160.
- Styrkar fra Gimse, 113.
- Sunniva, Hakon Jvarsons Datter, 276.
- Svanteviz, Afguden, 341.
- Svend Ulfelson, 189.
- , Distop, 341.
- Svend, Due Digres Søn, 132, 137.
- , Erik Emunds Søn, 310.
- , Erikson (Grade), 312:31.
- , Jarl, Hakonsøn, 108:10, 113, 117, 120, 122, 127, 179, 189.
- , Jarl, Gudinesøn, 173.
- , Knuds og Alfifas Søn, 142, 179:80.
- , Svend Ulfsons Søn, 189, 296.
- , Svend Ulfsons Søn, 189.
- , Thorgunneseøn, 212:14, 224, 228:30, 242:44, 249, 252:62, 279.
- , Tveffæg, 50, 52:67, 70, 71, 74:81, 91:104, 135, 138, 139, 160, 162:65, 183, 184, 272:73, 374:76.
- , Ulfson, Danefonge, 163, 184, 185:91, 194, 204, 206, 212, 269, 296, 373, 375, 380:92.
- Svenske, 168, 343.
- Sverre, Konge, 283.
- Sy:Ufa, see Saum:Ufa.
- Sørkver Karlson, Konge, 298.
- , Kolsøn, Konge, 314:15, 318, 320.

Tetizlaf, Ronge, 341.

Thingmændenes Hær, 138:

41, 164:65, 176:77.

Thjostolf Alesøn, 307:8.

Thor, 368.

Thora Skagedatter, 131.

Thoraren Lovtunge, 181:82.

Thord, 139:40.

- Kolbeinson, 167, 174,

176, 177.

- Skore, 225:35, 250:51.

- Drvahond, 116, 138.

Thorer, Biskop, 301.

- Hjort, 113.

Thorgaut Ulfsøn Fagerfjind,

269.

Thorgerde Hørdetrold, 120:

22, 125.

Thorgils Sprakelæg, 163.

-, Svend Ulfsøns Søn, 189.

Thorgunna Vagnsdatter, 212.

- Vesetesdatter, 71.

Thorkel den Høie, Strut:Har-

ralds Søn, 71:74, 81,

83, 97:98, 100, 113,

124, 137:38, 141:42,

145, 166.

- Leira, 101, 113, 127,

129:34, 147, 156.

- Midlang, 109, 113, 123.

- den Rige, 116, 138.

Thorleif Skuma, 116, 119,

126:27, 138, 153.

Thorleif Fagre, 185, 188.

Thorvør, Toles Kone, 42.

Thrønder, 40.

Thyre Danmarks Bod, 5:

9, 12, 16:18.

-, Harald Blaatands Datter,

160.

Tiras, Japhets Søn, 370.

Tjarnaglofi, Ufguden, 342.

Tofa, Christoffer Baldemar:

søns Moder, 318, 352.

- Strut: Haralds Datter,

71, 79:80, 104, 137.

Toke, 42.

Tolar Verpil, 225, 227:28,

235, 250:51.

Tole, 230:34.

- Hemingsøn, 325:26.

Tofte, Jarl, Gudinesøn, 172.

Trojaner, 371.

Tryggve, 35.

Turupid, Ufguden, 342.

Tydsfe, 270, 313, 315, 338.

Tyrker, 368, 370.

Ulf, 111:12, 138.

- see Galisse: Ulf.

- Jarl, Thorkel Sprakelægs

Søn, 163, 166, 170:72,

184.

- Ulf, see Ribe; Ulf.
 - Ubbe Evendson, 189.
- Ulfhild, K. Adelsraabs Datter, 139, 142;
- Ulfkel Snilling, 139, 142, 176/77.
- Ulfnad, Bonde, 172.
- Uue Garbarsen, 367.
- Urge:Thrjot, Jarl, 26, 28, 31, 39.
- U**agn Hagesen, 71:72, 82, 90, 100:1, 106:13, 117, 119, 123:36, 145, 147, 152, 154:56, 212.
- Ualadar, Konge, 318.
- Ualdemar, Konge, Dirger Jarls Son, 352.
- , Konge, Jarislaafs Son, 173, 288, 304.
- 1, Knudson, 298, 310, 312:52, 357.
- den Gamle, Ualdemar:son, 351.
- Ualchjof, Jarl, Gubineson, 173.
- Uendelboer, 225, 228, 230.
- Uender, 41, 185, 186, 207:8, 219, 223, 263, 265, 269:73, 319, 321, 332, 334:35, 338, 340, 346:47, 349:51, 355, 357, 374.
- Uesete, 71, 73/77, 80, 82, 137, 145.
- Uester:Uender, 353.
- Uidgaut, 286:90, 292.
- Uigaglun, 116.
- Uigfus, see Hakon Harefson.
- Uigaglumsen, 116, 118, 153.
- Uilhelm Digre, 333, 352.
- Langespyd, 169.
- Niffardsen, 139, 168, 178.
- Uerlinger, 141.
- U**nguar Kveifa, 314, 324, 25, 331.
- Ungve: Frey, 368.
- Urjar: Skegge, 113.
- U**neas, 371.
- Uesa, see Saum:Uesa.
- U**boer, danske, 340.
- Ugmund Hvide, 105:8, 113.
- Undot Krage, 367.
- Ulund Olaffen, Konge i Everrig, 186.
- Uesur, Erkebiskop, 279, 283, 300:1, 311, 331.
- Usterlendinger, 201.
- Uster:Uender, 337, 343, 353.

Geographisk Register eller Fortegnelse
 paa de Stedsnavne, som forekomme
 i dette Bind.

Nalborg, 314.	Bergen, 366.
Narhuus, 186, 204, 205,
364, 374.	Bleking, 323, 343.
Nasund, 340, 342.	Bolgareland, 370.
Nfrika, 370, 371.	Borgundien, 363.
Albanieland, 369.	Bornholm (Borgunderholm),
58, 71, 73, 76, 123,
132, 137, 205, 206, 208,
209, 211, 212, 213, 323.
Alés, 205.	Bramnæs, 347.
Alvidra, 116, 138.	Brandfurda, 173.
Anslong, 339.	Bredesjord, 137.
Apasysfel, 317.	Bremen, 267, 315, 363,
374.
Apulealand, 370.	Bretland, 47, 57, 58, 59,
63, 64, 67, 85, 90,
101, 136, 371.
Aqvisgranum, 363.	Brittanien, 371.
Aqvitanien, 363.	Brunsvig, 315, 316, 333,
334.
Arabien, 371.	Buctorp, 328.
Arkun, 306, 336, 341.	Bure Kirke, 139, 140.
Asbjørns Boder, 225.	Burstedborg, 348.
Asien, 369/70.	
Asfatun, 173.	
Atripiden, 347.	
B ar, 266, 370.	
Basta, 281.	

Væstefund, 205.

Vofu, 339.

Campanien, 370.

Carthago, 371.

Chaldera, 371.

Cithia, 370.

Cypern, 281.

Dale, 113, 125.

Damiad, 352.

Danesskov, 173, 174.

Danevirke, 28, 32, 33, 34,
159.

Danmarks Inddeling, 2045.

Danubius, 370.

Dimin, 338, 339, 349.

Dubbin, 313.

Dublin, 366.

Dunzarbro, 338.

Dyrefjord, 116, 138.

Egypteland, 369.

Elven, see Gøstelven.

England, 139, 141, 142,

164, 165, 166, 167,

168, 173, 178, 179,

181, 183, 184, 188,

216, 217, 218, 366,

368, 371, 372, 374,

375, 377, 381, 384,

385, 391.

Englands Hav, 179.

Ermland, 370.

Europa, 370, 371.

Eyderen, 361.

Eyvinds Voder, 225.

Falong, 335.

Falster, 205, 320, 322,
323.

Fardhuse, 318.

Finneide, 318.

Fjaler, 113.

Fjeldet, d. e. Alperne, 366.

Fjordene, 138.

Flandern, 377.

Flazmynne, see Plazmynne.

Fliot, 166, 167.

Flydrenas, 114.

Flamingeland, 180, 202,

220, 234, 252, 256,

257, 260, 261, 371.

Fodvig, 300, 301, 303.

Foss, 307.

Frafland, 361, 363.

Franfrig, 278.

Freysmose, 328.

Frisland, 316, 371.

Fuir, 349.

Fuznon, 349.

Fyen, 42, 46, 49, 50, 54,

56, 57, 63, 70, 82, 83,

133, 136, 186, 205,

- 223, 230, 233, 234,
238, 251, 256, 274,
275, 313, 320, 321,
323.
Fyrileif, 306.
Fyrisvalle, 160.
Færoer, 366, 367, 372.
- G**ades, 370, 371.
Galicien, 371.
Galiesfeland, 269.
Gandvig, 41.
Gard, 340.
Gardarsholm, 367.
Garde, 263.
Garderige, 173, 179, 189,
263, 298, 315, 370.
Gedsbæk, 315.
Geitersø, 347.
Germania, 370.
Getulien, 371.
Gimse, 113.
Godlaude, 368.
Gorgasia, 348.
Gotland, 38, 43, 45, 47,
314, 350.
Gradehebe, 329, 331.
Grozar, 338.
Grozvin, 349.
Græfeland, 370.
Grønland, 366, 367.
- Grønnesfund, 337, 347, 350,
351.
Güdagersaa, 333.
Gunhilds Rose, 25.
Gutelven, 185, 216.
- H**asn, 186.
Hallaud, 56, 188, 199,
205, 300, 305, 318, 323.
Halogeland, 113.
Hals i Limfjorden, 23, 159,
161.
Hamresund, 109.
Haraldsøid, 204.
Harund, 113.
Harundersfjord, 113.
Hedeby, 185, 204, 205,
278, 284, 286, 287,
293, 303, 304, 314,
316, 320, 341, 348,
362, 364.
Hedinsø, 332, 336, 339,
340.
Helgenæs, 487.
Hemingsborg, 168.
Herkules's Støtter, 371.
Heroverne, 110, 112.
Hjaltland, 372.
Hjarrande Spæsel, 225.
Hjerring, 204, 301.
Hjøringer, 112.

- Hjørungevaag, 110, 111,
 112, 138, 149, 163, 166.
 Holmgaard, 173, 187, 288,
 289, 290, 304.
 Hølseteland, 5, 7, 11, 15,
 159, 371.
 Horn, 366, 367.
 Hoveds, 307.
 Huneland, 370.
 Husevig, 367.
 Hvarf, 366.
 Hylingsstad, 316.
 Hyljamynue, 347.
 Hød, 110, 111.
- I**ndieland, 369.
 Irland, 32, 67, 366, 372.
 Isefford, 162.
 Island, 40, 126, 138, 161,
 364, 365, 366, 367.
 Isøre, 77.
 Italien, 266, 267, 370.
- J**alangers Hede, 300, 369.
 Jernluffe, 343.
 Jerusalem (Jorjal), 277,
 280, 312, 348.
 Jom, 68.
 Jomsborg, 68, 69, 72, 73,
 74, 80, 83, 85, 88, 89,
 91, 94, 95, 97, 98, 105,
 144, 159, 185, 345, 374.
- Juleholmene, 328.
 Jylland, 185, 186, 188,
 190, 191, 193, 204, 205,
 224, 225, 255, 293, 300,
 303, 308, 309, 312, 313,
 314, 315, 317, 319, 320,
 321, 322, 323, 328, 341,
 361, 362, 364, 374.
 Jyllands Side, 205.
 Jædren, 148.
 Jøsnfjord, 188.
- K**alvaa, 238.
 Kalvlunde, 319.
 Karenz, 342.
 Kirjaleland, 370.
 Kirkebs, 372.
 Kirkevaag, 372.
 Klerivas, 349.
 Konghelle, 314.
 Kornung, 329.
 Kotskovborg, 349.
 Kuaviz, 336.
 Kurland, 287, 370.
 Kvenneland, 369.
 Kenugard, 370.
 Karlingeland, 363.
 Köln, 363.
- L**aaland, 205.
 Lade, 108.
 Landesberg, 320.

- Langbardeland, 370.
 Langeland, 205.
 Langenæs, 366.
 Lavardløv, 298.
 Limfjord, 10, 14, 15, 159,
 160, 161, 204, 218,
 222, 228.
 Lindesnæs, 39, 40, 161.
 Lindesø, 168.
 Ljodhuus, 314.
 Lotringen, 363.
 Lucca, 268.
 Lund, 205, 279, 283, 300,
 301, 311, 349, 394.
 Lundeneborg (London), 138,
 142, 174, 175, 176,
 177, 372.
 Lyngby, 320.
 Lyrskovshede, 185.
 Læredal, 40, 161.
 Læsø, 205.
 Løgen, 160.
Maas, Flod, 363.
 Maenæs, 335.
 Meginzaborg, 362, 363.
 Middelfartfund, 205, 238,
 320.21.
 Mikael's Grotte, 370.
 Miskelgaard, 141, 280, 281,
 366.
 Mildin, Flod, 316.
 Milbinborg, 316.
 Montakasun, 370.
 Morster, 181, 184.
 Norsø, 160.
 Mundiesfeld, 371.
 Næen, 205, 332, 350.
 Nære, 163.
Nidaros, 179.
 Nise, 188.
 Nordhumberland, 168.
 Nordlandet paa Island, 366.
 Nordmøre, 108.
 Nordvik, 174.
 Normandi, 169, 178.
 Numidien, 371.
 Nummedal, 109.
Denise, 205, 238, 251,
 275, 311, 313.
 Olympus, 370.
 Oslo, 307.
 Ottosund, 373.
Paltesfja, 370.
 Parcieland, 369.
 Parez, 340.
 Paris, 363.
 Peituland, 26.
 Persideland, 369.
 Placencia, 268.
 Plazmynne, 348, 349, 354.

- Plovsysfel, 308.
 Polineland, 318, 370.
 Primfignd, 113, 120.
 Pul, 370.

Rabiteland, 371.
 Ragnarstad, 206.
 Ragnarfs, 206.
 Ramsf, 328.
 Randers, 234, 329, 344.
 Re Herred, 335, see Rygen.
 Reidgoteland, 370.
 Reykenæs, 366.
 Ribe, 204, 205, 206, 301,
 308, 319, 362, 364,
 374.
 Rin, Flod, 363.
 Ringmarchede, 177.
 Ringsted, 191, 294, 297,
 323, 324, 344, 351.
 Roesfilde, 139, 205, 283,
 299, 300, 301, 319,
 320, 323, 325, 331,
 356, 374.
 Rogeland, 108.
 Rom, Romeborg, 142, 178,
 180, 189, 266, 267,
 364, 365, 369.
 Rommerige i Norge, 307.
 Rommerrige, 363.
 Romsdal, 108.
 Rostof, 315.

 Rygen, 335:36, 339, 341,
 343, 353:55.

Samland, 286, 287, 288,
 370.
 Samsø, 205.
 Sardinien, 370.
 Saxland, 3, 15, 26, 28,
 38, 159, 163, 267, 268,
 269, 284, 285, 315,
 316, 321, 338, 361,
 363, 368, 370, 371.
 Saronia, 370.
 Serkland, 371.
 Sina, 371.
 Sjælland, 44, 56, 71, 76,
 92, 98, 137, 162, 186,
 196, 197, 201, 205, 222,
 262, 283, 294, 299, 300,
 301, 313, 314, 316, 317,
 319, 320, 323, 332, 381.
 Skaalverne, 137.
 Skaane, 186, 188, 199,
 205, 279, 298, 300, 301,
 312, 313, 317, 319, 323.
 Skaparød, 336.
 Skjalfande, 367.
 Skorstein, 169, 170, 171.
 Skotborgeraa, 185.
 Skotland, 67, 180, 375.
 Skugge, en Gaard, 106.
 Skythien, 370.

- Slangetorp, 312.
 Slesdør, 30, 31.
 Slesmynde, 28.
 Slesøvig, 138, 139, 140, 141.
 Slesvig, 373, 374, 375.
 Slette, 316.
 Eli, 286.
 Sneefjeldsnæs, 366.
 Suceeland, 367.
 Sogn, 40, 161.
 Sole, 189.
 Solunder, 40, 161.
 Semmerstade, 320.
 Sora, 394, 397.
 Spanieland, 370, 371; see ogsaa Spanien.
 Stat, 40, 110, 161, 366.
 Steinborg, 345, 355.
 Stiflestad, 179.
 Stolpe, 339.
 Stræla, 335, 336, 339, 340, 347, 355.
 Suddatorp, 191.
 Sundby, 319.
 Svalbarde, 366.
 Sverrig, 173, 186, 187, 300, 315, 318, 320, 350, 352, 364, 366, 368, 375, 376.
 Svithjod, 370.
 Svolder, 163, 165, 334, 341.
 Syderøer, 372.
 Sævarende, 228, 229, 233.
 Søidungsfund, 163.
 Sønderbo Herred, 318.
 Sønder; Jylland, 206; see ogsaa Jylland.
 Sønderlandet paa Island, 366, 367.
 Søndmøre, 110.
Temsen, 138, 174, 175, 176.
 Tesa, 168, 170.
 Thorslund (Thorseng), 205.
 Thørsteinstorp, 313.
 Throndhjem, 108.
 Thyle, 365.
 Tifars, 355.
 Tracien, 370.
 Tribuzis, 341, 347.
 Tripipen, 355.
 Tripudiz, 355.
 Tydsfland, 377.
 Tønsberg, 105, 307.
Ulvesund, 110.
 Ungareland, 370.
 Urk, 333.
 Ufa, 168.
 Ufna, 343, 350.

- B**alagust (Volgast), 336:
 39, 349, 350, 354, 355.
 Balsby Herred, 320.
 Balland, 168, 169, 178,
 363, 371.
 Balung, 335, 339.
 Baggfjord, 367.
 Wendel, 301.
 Bendelsfage, 204, 205, 225,
 234.
 Venedig, 266, 371.
 Verande, 318.
 Vestbo Herred, 318.
 Vester: Frakland, 363.
 Vesterlandene, 365.
 Viborg, 193, 198, 204,
 205, 255, 314, 318,
 320, 328, 329.
 Vig, 339.
 Vigen i Norge, 39, 101,
 105, 107, 136, 307,
 344, 377, 391.
 Vifingevad, 328.
 Vinborg, 349.
 Vinbland, 68, 96, 97, 159,
 185, 189, 207, 223, 268:
 70, 272:73, 306, 321,
 331:35, 337:39, 345,
 348:50, 353, 356, 357,
 370, 374, 376.
 Bismar Havn, 313.
 Bordingborg, 357.
 Bostrosa, 355.
Byppon, 371.
 Spanien, 371.
Begisdør, 28, 30.
 Børø, 186, 205, 323.
Bland, 273, 343.
 Blduhlaup, 366.
 Bnunderfjord, 113.
 Brestund, 200, 205, 212,
 249, 347.
 Brestøer, 366, 372.
 Bstbo Herred, 318.
 Bsterlandene, 15.
 Bstersøen, 16.
 Bsterveg, 38, 160, 163,
 192, 262, 263, 287,
 288, 298, 377.
 Bster: Vigen i Norge, 344.
 Bster: Vinbland, 350.

Anm. Danmark og Norge ere, som meget hyppig fore-
 kommende, i dette Register forbigaaede.

